

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

سیمای حج

دوره سال ۲۰

کتابخانه آیت الله العظمی بروجردی
دوره سال ۲۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیمای حج در سال ۷۰

نویسنده:

گیویان سرهنگی بهبودی

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۲۲	سیمای حج در سال ۷۰
۲۲	مشخصات کتاب
۲۲	مقدمه
۲۲	اشاره
۲۸	۱. برنامه‌ریزی و تدوین خط مشی عمومی فعالیت‌ها
۲۹	۲. پی‌گیری امور اجرایی زائران
۲۹	۳. پی‌گیری امور سیاسی حج
۲۹	۴. برگزاری کنگره حج
۳۰	۵. سمینارهای آموزشی
۳۰	دو شنبه ۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۲ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
۳۰	اشاره
۳۰	گزارش‌ها
۳۰	آغاز سفر
۳۲	حاجیان ایرانی در حجاز
۳۳	دیدارها
۳۳	دیدار خبرنگاران با نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی
۳۶	سه شنبه ۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۳ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
۳۶	اشاره
۳۷	گزارش‌ها
۳۷	آغاز رسمی فعالیت‌های ستاد حج مدینه منوره
۴۲	چهارشنبه ۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۴ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
۴۲	اشاره

- ۴۳ گزارش‌ها
- ۴۳ حضور زائران ایرانی در بقیع و اماکن مقدسه مدینه
- ۴۵ تخریب آثار اسلامی یا توسعه مدینه؟
- ۴۷ خبرها
- ۵۰ پنجشنبه ۹ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۵ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
- ۵۰ اشاره
- ۵۱ گزارش‌ها
- ۵۱ مسکن زائران ایرانی
- ۵۳ در بازار میدنه
- ۵۴ اولین زمزمه‌های کمیل
- ۵۵ خبرها
- ۵۸ جمعه ۱۰ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۶ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
- ۵۸ اشاره
- ۵۹ گزارش‌ها
- ۵۹ گزارشی از برگزاری نماز جمعه در مسجدالنبی
- ۶۰ خبرها
- ۶۲ شنبه ۱۱ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۷ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
- ۶۲ اشاره
- ۶۳ گزارش‌ها
- ۶۳ ورود نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی به مدینه
- ۶۵ تشکیل نخستین جلسه شورای معاونان بعثه
- ۶۶ انتشار پیش شماره خبرنامه «زائر»
- ۶۷ فعالیت‌ها
- ۶۷ اشاره

- ۶۷ معاونت بین‌الملل:
- ۶۷ معاونت بازرسی:
- ۶۸ ستاد مدینه:
- ۶۹ خبرها
- ۷۲ یکشنبه ۱۲ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۸ ذی‌قعدة ۱۴۱۱ شیعیان مدینه
- ۷۲ اشاره
- ۷۳ گزارش‌ها
- ۷۳ برگزاری شورای معاونان بعثه مقام معظم رهبری
- ۷۴ گزارشی از انتشار نخستین شماره خبرنامه «زائر»
- ۷۴ تلاش برای اصلاح برخی از رفتارهای ناپسند
- ۷۵ مشکلات روزمره و اقدامات بازرسان
- ۷۶ دیدارها
- ۷۶ معتقدم که ایران و عربستان به یکدیگر نیازمند هستند
- ۷۷ خبرها
- ۸۰ دوشنبه ۱۳ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۹ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
- ۸۰ اشاره
- ۸۱ دیدارها
- ۸۱ ملاقات روحانیان کاروان‌ها با سرپرست حجاج ایرانی
- ۸۳ دیدار یکی از علمای مراکش با روحانیون بعثه
- ۸۳ تقاضای پذیرش دانشجو
- ۸۳ گزارش‌ها
- ۸۳ مراسم سالگرد امام خمینی رحمه الله در ستاد حج
- ۸۴ مصاحبه با سرپرستان هیأت پزشکی جمهوری اسلامی
- ۸۶ خبرها

- سه‌شنبه ۱۴ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۰ ذی‌قعدة ۱۴۱۱ ۹۰
- اشاره ۹۰
- گزارش‌ها ۹۱
- مراسم بزرگداشت دومین سالگرد رحلت حضرت امام رحمه الله ۹۱
- بازدید از دانشگاه اسلامی مدینه ۹۳
- طلوع خمینی کبیر از قلب میلیون‌ها انسان پاک ۹۴
- گفتگو پیرامون سمینار بین‌المللی حج ۹۵
- رد پیشنهاد مقامات عربستان در مورد محل برگزاری مراسم برائت از مشرکان ۹۵
- واحد اهل سنت ۹۶
- دیدارها ۹۷
- دیدار امام جمعه شهر «سیدنی» با علمای ایران ۹۷
- عربستان می‌گوید: آمریکا اکبر ۹۷
- «خوجه» های تانزانیا در بعثه ۹۸
- دیدار با حاجیان مراکش ۹۸
- خبرها ۹۸
- چهارشنبه ۱۵ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۱ ذی‌قعدة ۱۴۱۱ ۱۰۰
- اشاره ۱۰۰
- فعالیت‌ها ۱۰۱
- برگزاری سومین جلسه شورای معاونان بعثه ولی‌فقیه ۱۰۱
- فعالیت‌ها و اقدامات بعثه مقام معظم رهبری ۱۰۲
- دیدارها ۱۰۳
- اشاره ۱۰۳
- دیدار سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولی‌فقیه با خانواده معظم شهدا ۱۰۴
- درخواست کتاب ۱۰۵

- ۱۰۶ علمای ترکیه حقوق بگیر دولت هستند
- ۱۰۶ جوانان بحرین زیر فشار قرار دارند
- ۱۰۷ انقلاب اسلامی، انقلاب کبیر جهان است
- ۱۰۷ دیدار با دو زائر مراکشی
- ۱۰۸ خبرها
- ۱۱۲ پنجشنبه ۱۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۲ ذیقعده ۱۴۱۱
- ۱۱۲ اشاره
- ۱۱۳ فعالیت‌ها
- ۱۱۳ بازدید سرپرست حجاج ایرانی از ستاد حج مدینه و بیمارستان
- ۱۱۳ مذاکره برای تعیین محل برگزاری مراسم براءت از مشرکان
- ۱۱۴ گزارش‌ها
- ۱۱۴ برگزاری مراسم دعای کمیل
- ۱۱۵ عروسی در مدینه
- ۱۱۶ آغاز فعالیت ستاد حج در مکه
- ۱۱۷ دیدارها
- ۱۱۷ حج اجتماعی است که باید از آنجا اخبار مسلمان‌ها به تمام اطراف و اکناف دنیا برسد.
- ۱۱۸ دیدار با علمای بعثه
- ۱۱۹ جهان اسلام به رهبری امام خمینی نیازمند بود
- ۱۱۹ خبرها
- ۱۲۲ جمعه ۱۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۳ ذیقعده ۱۴۱۱
- ۱۲۲ اشاره
- ۱۲۳ دیدارها
- ۱۲۳ جزء لاینفک بندگی خدا براءت از مشرکان است
- ۱۲۴ در مجمع مجلس اعلاى انقلاب اسلامی عراق

- ۱۲۵ ممنوعیت بحارالانوار و جواهر
- ۱۲۶ در خواست کتاب‌های شیعی
- ۱۲۶ دیدار با دانش‌آموزان دبیرستان
- ۱۲۷ دست تبرک
- ۱۲۷ در دعای کمیل شرکت نکنید!
- ۱۲۸ گزارش‌ها
- ۱۲۸ آزاد شدن یکی از ایرانیان
- ۱۲۹ خبرها
- ۱۳۲ شنبه ۱۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۴ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
- ۱۳۲ اشاره
- ۱۳۳ فعالیت‌ها
- ۱۳۳ الو ... ایران ...
- ۱۳۳ در گزارش بازرسان
- ۱۳۴ دیدار و گفتگوهای روزانه با روحانیان کاروان‌ها
- ۱۳۴ بازدید از کاروان‌های اهل سنت
- ۱۳۵ گزارش‌ها
- ۱۳۵ اسکان و تغذیه هر زائر ایرانی در طول ایام حج، هزینه‌ای معادل ۳۷۵۰ ریال سعودی در بر دارد.
- ۱۳۶ دیدارها
- ۱۳۶ همه سنی‌ها و شیعیان عربستان مخالف حضور آمریکا در منطقه هستند
- ۱۳۷ خبرها
- ۱۴۰ یکشنبه ۱۹ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۵ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
- ۱۴۰ اشاره
- ۱۴۱ فعالیت‌ها
- ۱۴۱ تشکر از زائران

- ۱۴۲ دیدارها
- ۱۴۲ تأکید علمای تشیع و تستن در برگزاری مراسم براثت
- ۱۴۲ در رثای ناجی وحدت
- ۱۴۳ در ادامه دیدارها
- ۱۴۴ میهمانی از یوگسلاوی
- ۱۴۵ پرهیز از تفرقه
- ۱۴۵ اتحاد و رهبری واحد نیاز اول مسلمانان است
- ۱۴۶ صدای رادیوی شما ضعیف است
- ۱۴۷ تقاضای روحانی
- ۱۴۷ خبرها
- ۱۵۴ دوشنبه ۲۰ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۶ ذیقعدة ۱۴۱۱
- ۱۵۴ اشاره
- ۱۵۵ گزارش‌ها
- ۱۵۵ مشکل قرائت درست نماز نزد برخی از حجاج ایرانی
- ۱۵۶ سوغاتی
- ۱۵۷ مصاحبه‌ها
- ۱۵۷ یوسف سید احمد: امام خمینی یگانه رهبری بود در سراسر جهان که شجاعانه مقابل آمریکا ایستاد.
- ۱۵۹ خبرها
- ۱۶۲ سه‌شنبه ۲۱ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۷ ذیقعدة ۱۴۱۱
- ۱۶۲ اشاره
- ۱۶۳ فعالیت‌ها
- ۱۶۳ برگزاری اولین جلسه شورای معاونان بعثه در مکه
- ۱۶۴ ملاقات نماینده مقام معظم رهبری با مقامات سعودی
- ۱۶۶ گزارش‌ها

- ۱۶۶ گزارشی از امکان باز پس‌گیری اموال کاروان‌های ایرانی
- ۱۶۶ اقدامات نیروهای انتظامی سعودی و نگرانی برخی از حاجیان ایرانی
- ۱۶۷ برخورد مثبت مسلمانان کشورهای مختلف با زائران ایرانی
- ۱۶۸ خبرها
- ۱۷۰ چهارشنبه ۲۲ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۸ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
- ۱۷۰ اشاره
- ۱۷۱ گزارش‌ها
- ۱۷۱ گزارشی از برخورد مسلمانان کشورهای مختلف با زائران ایرانی
- ۱۷۲ خبرها
- ۱۷۴ پنجشنبه ۲۳ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۹ ذی‌قعدة ۱۴۱۱
- ۱۷۴ اشاره
- ۱۷۵ مصاحبه‌ها
- ۱۷۸ گزارش‌ها
- ۱۷۸ تصادف خونین در بین راه مدینه و مکه
- ۱۸۰ دیدارهای امید بخش مسلمانان دیگر کشورها با ایرانیان
- ۱۸۱ از چشم آمار
- ۱۸۲ خبرها
- ۱۸۶ جمعه ۲۴ خردادماه ۱۳۷۰، ۱ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۱۸۶ اشاره
- ۱۸۷ دیدارها
- ۱۸۷ دیدار گرم و هوای گرم‌تر
- ۱۸۸ خبرها
- ۱۹۴ شنبه ۲۵ خردادماه ۱۳۷۰، ۲ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۱۹۴ اشاره

- گزارش‌ها ۱۹۵
- در سوگ مهاجران ۱۹۵
- زائران ایرانی و مراسم براءت ۱۹۶
- دیدارها ۱۹۸
- مدرسه ما را تعطیل کرده‌اند ۱۹۸
- ایران و زاویه‌ای در قدس ۱۹۹
- خبرها ۱۹۹
- یکشنبه ۲۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۳ ذیحجه ۱۴۱۱ ۲۰۲
- اشاره ۲۰۲
- دیدارها ۲۰۳
- تعیین روز برپایی مراسم براءت از مشرکان ۲۰۳
- دیدار از ستاد حج مکه ۲۰۴
- لزوم برپایی هرچه زودتر دانشگاه بین‌المللی اسلامی در ایران ۲۰۵
- شطرنج! ۲۰۵
- گزارشی از آمادگی زائران برای برگزاری مراسم براءت ۲۰۶
- فعالیت‌ها ۲۰۹
- چکیده‌ای از گزارش‌های سربازرسان ۲۰۹
- خبرها ۲۱۰
- دوشنبه ۲۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۴ ذیحجه ۱۴۱۱ ۲۱۲
- اشاره ۲۱۲
- پیام مقام معظم رهبری خطاب به زائران خانه خدا و مسلمانان جهان ۲۱۳
- دیدارها ۲۱۴
- جلسه پرسش و پاسخ ۲۱۴
- بزرگداشت شهدای مکه ۲۱۵

- گزارش‌ها ۲۱۶
- تعیین محل برپایی مراسم براثت از مشرکان و اعلام رسمی آن به مقامات سعودی ۲۱۶
- چهارمین سمینار بین‌المللی حج ۲۱۹
- خبرها ۲۳۷
- سه‌شنبه ۲۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۵ ذیحجه ۱۴۱۱ ۲۴۰
- اشاره ۲۴۰
- گزارش‌ها ۲۴۱
- برگزاری مراسم براثت ۲۴۱
- اقدامات پریس سعودی قبل از مراسم ۲۴۵
- در حاشیه مراسم ۲۴۶
- بازتاب اولیه مراسم براثت از مشرکان در رسانه‌ها ۲۵۰
- دیدارها ۲۵۱
- دیدار با شیعیان افغانستان ۲۵۱
- دیدار با یک مسلمان پرمشغله ۲۵۲
- اجازه برای چاپ قرآن ۲۵۲
- مهدویت دروغ در بحرین ۲۵۳
- خبرها ۲۵۳
- چهارشنبه ۲۹ خردادماه ۱۳۷۰، ۶ ذیحجه ۱۴۱۱ ۲۵۶
- اشاره ۲۵۶
- پیام‌ها ۲۵۷
- پاسخ مقام معظم رهبری به تلگرام سرپرست حجاج ایرانی ۲۵۷
- قدردانی نماینده ولی‌فقیه از زائران بیت‌الله الحرام ۲۵۸
- دیدارها ۲۵۹
- دیدار با کاروان‌های آزادگان ۲۵۹

- ۲۶۰ بینای سیاست
- ۲۶۰ پرداخت وجوهات
- ۲۶۰ آروزی دیدن ایرانیان
- ۲۶۱ مزاحمت پاپ
- ۲۶۱ پاسخ به سئوالات شرعی و اجتماعی
- ۲۶۲ گزارش‌ها
- ۲۶۲ وضعیت زائران ایرانی در آستانه ایام تشریق
- ۲۶۲ گزارشی از برگزاری نخستین جلسه گردهمایی مجمع التقرب بین المذهب الاسلامیه
- ۲۶۶ خبرها
- ۲۷۰ پنجشنبه ۳۰ خردادماه ۱۳۷۰، ۷ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۲۷۰ اشاره
- ۲۷۱ گزارش‌ها
- ۲۷۱ ابراز خرسندی مسلمانان از مراسم برائت از مشرکان
- ۲۷۳ مصاحبه‌ها
- ۲۷۳ جای بسی افتخار است که حجاج به نمایندگی از طرف ملت ایران، مراسم برائت از مشرکان را با شکوه کم‌نظیری در کنار خانه خدا برگزار کردند.
- ۲۷۶ خبرها
- ۲۷۸ جمعه ۳۱ خردادماه ۱۳۷۰، ۸ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۲۷۸ اشاره
- ۲۷۹ گزارش‌ها
- ۲۷۹ وقوف در عرفات
- ۲۸۱ خبرها
- ۲۸۴ شنبه ۱ تیرماه ۱۳۷۰، ۹ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۲۸۴ اشاره
- ۲۸۵ گزارش‌ها

- اولین روز منی ۲۸۵
- سخنرانی آیه‌الله خزعلی ۲۸۶
- دیدارها ۲۸۷
- پاسخ به سئوالات شرعی ۲۸۷
- حج پنهان ۲۸۷
- خبرها ۲۸۸
- یکشنبه ۲ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۰ ذیحجه ۱۴۱۱ ۲۹۰
- اشاره ۲۹۰
- گزارش‌ها ۲۹۱
- دومین روز منی ۲۹۱
- دیدارها ۲۹۲
- دومین دیدار وزیر امور خارجه با پادشاه عربستان ۲۹۲
- دیدار تنی چند از جوانان عربستان با خبرنگاران ایرانی ۲۹۳
- دیدار حجاج کشورهای مختلف با زائران ایران در منی ۲۹۳
- خبرها ۲۹۴
- دوشنبه ۳ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۱ ذیحجه ۱۴۱۱ ۲۹۶
- اشاره ۲۹۶
- گزارش‌ها ۲۹۷
- سومین روز منی ۲۹۷
- خبرها ۲۹۸
- سه شنبه ۴ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۲ ذیحجه ۱۴۱۱ ۳۰۰
- دیدارها ۳۰۱
- آنچه انجام گرفت چیزی شبیه معجزه بود ۳۰۱
- امروز روحانیان میهمان بعثه در مکه مکرمه با سرپرست حجاج ایرانی دیدار کردند ۳۰۳

- ۳۰۴ مسلمانان هلند
- ۳۰۴ دیدار با سردبیر روزنامه «الشعب» الجزایر
- ۳۰۵ مصاحبه‌ها
- ۳۰۵ احساس ما نسبت به آمریکا همان احساسی است که نسبت به جمرات داریم
- ۳۰۶ دشمنان ما قرن‌ها است که برای جدایی دین از سیاست تلاش می‌کنند
- ۳۰۷ گزارش‌ها
- ۳۰۷ قیمت‌ها بالا می‌رود
- ۳۰۹ خبرها
- ۳۱۲ چهارشنبه ۵ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۳ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۳۱۲ اشاره
- ۳۱۳ دیدارها
- ۳۱۳ کعبه، کانون جذب و انجذاب
- ۳۱۵ دیدار خداحافظی
- ۳۱۶ تقاضای بورسیه
- ۳۱۷ کمبود روحانی
- ۳۱۷ تلاش برای اتحاد ایالات مسلمان‌نشین یوگسلاوی
- ۳۱۷ مصاحبه‌ها
- ۳۱۷ گفتگوی آقای ری شهری با سردبیر مجله «شکوفه»
- ۳۲۰ خبرها
- ۳۲۲ پنجشنبه ۶ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۴ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۳۲۲ اشاره
- ۳۲۳ دیدارها
- ۳۲۳ دیدار زائران آذربایجان شوروی با سرپرست حجاج ایرانی
- ۳۲۴ از ابتدای خلقت تاکنون دین قربانی می‌طلبیده است

- گزارش‌ها ۳۲۵
- گزارشی از مفقود شدن پول زائران ایرانی ۳۲۵
- ایثار یک زائر ایرانی ۳۲۶
- خبرها ۳۲۷
- جمعه ۷ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۵ ذیحجه ۱۴۱۱ ۳۳۰
- اشاره ۳۳۰
- دیدارها ۳۳۱
- دیدار حجۃ‌الاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری با زائران افغانی ۳۳۱
- گزارش‌ها ۳۳۲
- گزارشی از انتقال حاجیان به کشور ۳۳۲
- فعالیت‌ها ۳۳۵
- جابجایی بعثه ۳۳۵
- خبرها ۳۳۶
- شنبه ۸ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۶ ذیحجه ۱۴۱۱ ۳۳۸
- اشاره ۳۳۸
- دیدارها ۳۳۹
- جشن مولود کعبه ۳۳۹
- تقدیر از تلاش‌های خبرنگار «زائر» ۳۴۰
- درخواست پول ۳۴۱
- اسلام و موریس ۳۴۲
- خبرها ۳۴۲
- یکشنبه ۹ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۷ ذیحجه ۱۴۱۱ ۳۴۴
- اشاره ۳۴۴
- دیدارها ۳۴۵

- ۳۴۵ شجاع‌ترین ملت اسلامی
- ۳۴۶ ما با آمریکا کاری نداریم
- ۳۴۶ حزب‌الله در موریس
- ۳۴۶ افتخار می‌کنم که مسلمانم
- ۳۴۷ گزارش‌ها
- ۳۴۷ مسکن زائران در مکه
- ۳۴۹ خیرها
- ۳۵۲ دوشنبه ۱۰ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۸ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۳۵۲ اشاره
- ۳۵۳ پیام‌ها
- ۳۵۳ عرض تبریک
- ۳۵۴ دیدارها
- ۳۵۴ تألیف مناسک حج
- ۳۵۴ دیدار با مغازه‌داری در مدینه
- ۳۵۵ قوت ایران قوت ما است
- ۳۵۵ دیدار با دانشجویان آفریقایی
- ۳۵۵ گزارش‌ها
- ۳۵۵ ارزیابی روزهای گذشته از زبان زائران و کارگزاران حج
- ۳۵۹ خیرها
- ۳۶۲ سه‌شنبه ۱۱ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۹ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۳۶۲ اشاره
- ۳۶۳ دیدارها
- ۳۶۳ نخستین دیدار با حاجیان مدینه بعد
- ۳۶۴ چرا فقط با آمریکا مخالفت می‌کنید؟

- ۳۶۵ بحث و گفتگو در بقیع
- ۳۶۵ خبرها
- ۳۶۸ چهارشنبه ۱۲ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۰ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۳۶۸ اشاره
- ۳۶۹ دیدارها
- ۳۶۹ خدمت به زائر اجر زیادی دارد
- ۳۷۱ امسال ۲۵ کاروان از اهل سنت در حج شرکت داشتند
- ۳۷۳ فعالیت‌ها
- ۳۷۳ اقدامات برای برگزاری آخرین دعای کمیل
- ۳۷۳ فعالیت بازرسان
- ۳۷۴ گزارش‌ها
- ۳۷۴ بازدید از مرکز چاپ و نشر قرآن کریم در مدینه منوره
- ۳۷۵ خبرها
- ۳۷۸ پنجشنبه ۱۳ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۱ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۳۷۸ اشاره
- ۳۷۹ دیدارها
- ۳۷۹ ارتباط روحی بهترین نوع زیارت است
- ۳۸۲ از حضور فعال ایران در چاد خبری نیست
- ۳۸۲ درخواست دعای کمیل
- ۳۸۲ تقاضای مغایح
- ۳۸۳ مصاحبه‌ها
- ۳۸۳ خبرنامه «زائر» موفق عمل کرد
- ۳۸۵ گزارش‌ها
- ۳۸۵ دومین دعای باشکوه کمیل

- ۳۸۵ خبرها
- ۳۸۸ جمعه ۱۴ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۲ ذیحجه ۱۴۱۱
- ۳۸۸ اشاره
- ۳۸۹ گزارش‌ها
- ۳۸۹ حج ۱۳۷۰ در یک نگاه
- ۳۹۱ دیدارها
- ۳۹۱ دعوت از رهبر انقلاب
- ۳۹۲ خبرها
- ۳۹۴ ضمائم
- ۳۹۶ خبرها
- ۴۲۲ بیانیه روحانیان بعثه مقام معظم رهبری در تجلیل از برگزاری مراسم براءت از مشرکان
- ۴۲۳ بیانیه روحانیان اهل سنت
- ۴۲۶ درباره مرکز

سیمای حج در سال ۷۰

مشخصات کتاب

نام کتاب: سیمای حج در سال ۷۰
نویسنده: سرهنگی، گیویان، بهبودی
موضوع: مرجع
زبان: فارسی
تعداد جلد: ۱
ناشر: نشر مشعر
مکان چاپ: تهران
سال چاپ: ۱۳۷۱
نوبت چاپ: ۱
ص: ۱

مقدمه

اشاره

ص: ۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِينَ.

به برکت انقلاب اسلامی و عنایت خاص رهبر کبیر انقلاب، احیا کننده حج ابراهیمی محمدیصلوات الله علیهما به مسأله حج، پس از پیروزی انقلاب مراسم حج زائران ایرانی خانه خدا دگرگون شد و هر سال به فلسفه خود نزدیک تر گردید. حج سال ۷۰ نیز تداوم بخش این راه بود و ویژگی‌هایی داشت که تنها با در نظر گرفتن آن می‌توان به اهمیت و عظمتش پی برد.

ویژگی‌های حج سال ۷۰

الف. حج تجسم عینی آرمان‌های بلند امام خمینی رضی الله عنه در جهان است، و اکنون پس از رحلت جانسوز او و رهبری رهبر معظم انقلاب حضرت آیه‌الله خامنه‌ای، زائران ایرانی برای نخستین بار در مراسم حج شرکت می‌کنند و همه دوستان و دشمنان انقلاب اسلامی می‌خواهند تداوم سیاست‌های امام راحل را در همه ابعاد (۱). فتح- ۲۷.

۲

انقلاب، در آئینه مراسم حج، با تفسیری که امام از این مراسم داشت، مشاهده کنند.

ب. پس از فاجعه خونین سال ۶۶ که در آن حدود چهارصد زائر ایرانی که تنها جرم آنها فریاد براثت از مشرکان و مرگ بر آمریکا و اسرائیل بود، مظلومانه شهید شدند، و پس از محرومیت سه ساله، اکنون حجاج ایرانی عازم خانه خدا هستند. این بار حاکمان عربستان چگونه برخورد خواهند کرد؟ آیا آن واقعه تکرار نخواهد شد؟ آیا زائران ایرانی، که اغلب سالخورده و ناتوان هستند، با ذهنیتی که از آن فاجعه دارند در مراسم براثت شرکت خواهند کرد؟ آیا مراسم براثت را می‌توان آن گونه که در شأن جمهوری اسلامی است برگزار کرد؟ کجا؟ و چگونه؟ و بالأخره آیا حیثیت نظام و انقلاب و امام و رهبری را می‌توان در مراسم حج سال ۷۰ حفظ کرد؟ و ...

ج. شعار مرگ بر آمریکا در سال ۷۰ مفهوم ویژه‌ای دارد، زیرا زائران ایرانی که به جرم گفتن مرگ بر آمریکا سه سال است به ناروا از زیارت بیت‌الله محروم‌اند، اکنون با حضور ارتش آمریکا در منطه و به خصوص در عربستان به‌صورت غولی فاتح و متجاوز، می‌خواهند در کنار خانه خدا مرگ بر آمریکا بگویند.

د. توافقنامه جمهوری اسلامی ایران و عربستان نیز هرچند نکات مثبتی برای اجرای مراسم در بر داشت و در آن شرایط چیزی جز آنچه توافق شده بود ظاهراً ناممکن به نظر می‌رسید ولی، به هر حال، به دلیل اینکه مکان اجرای براثت از مشرکان طبق آن می‌بایست با توافق عربستان باشد، مانع عمده‌ای به شمار می‌رفت.

ه. مشخص نبودن سرپرست حجاج ایرانی تا نزدیکی‌های ایام حج نیز یکی از معضلات کار بود. از روزی که به اینجانب پیشنهاد قبول مسئولیت این امر شد تا اولین پرواز زائران ۴۴ روز بیشتر فاصله نبود و در این مدت می‌بایست سیاست‌گذاری، سازماندهی و برنامه‌ریزی‌های لازم صورت می‌گرفت و نیروهای مجرب و کارا، شناسایی و انتخاب می‌شدند و امکاناتی که در سال ۶۶ از بین رفته بود با مشکلاتی فراوان تهیه می‌گردد و

و. علاوه بر همه این مسائل، که مسئولیت حسن اجرای آن با بعثه مقام معظم رهبری است، تدارک امور اجرایی حج که به سازمان حج مربوط می‌شد با توجه به ضیق وقت ۱ با مشکلات جدی روبرو بود. (۱). با اینکه سال‌های قبل عمده کارهای تدارکاتی قبل از ماه رمضان به پایان می‌رسید، در سال ۷۰ اواسط ماه رمضان عربستان اجازه داد که برای اجاره منازل اقدام شود و پس از صدور این اجازه نیز برای جلوگیری از متمرکز شدن زائران در اماکن حساس، موانعی ایجاد کرد.

۳

در فضایی که ترسیم شد به حسب ظاهر بعید به نظر می‌رسید که مراسم حج سال ۷۰ اهداف انقلاب را مطابق رهنمودهای بنیانگذار آن تأمین کند و لذا یکی از دوستان که در این زمینه تجربه کافی داشت، ضمن اظهار یأس از امکان برگزاری حج ابراهیمی، وقوع آبرومندانه حج را تنها در صورت تحقق یک معجزه میسر می‌دانست.

در عین حال، نکته جالب توجه این بود که رهبر معظم انقلاب از نماینده خود و سرپرست حجاج ایرانی مؤکداً می‌خواستند که «کلیه دستورات حضرت امام خمینی رضی الله عنه را در احکام صادره به نمایندگان محترم ایشان در حج در سال‌های گذشته در مد نظر داشته و با دقت و تمام امکان به آن عمل نماید.

ولی به فضل خدا و علی‌رغم توطئه دشمنان و یأس دوستان، حماسه حج ابراهیمی به گونه‌ای اعجاز‌آمیز و اعجاب‌انگیز، همان گونه که احیا کننده آن در پیام حج سال ۱۳۶۷ بدان اشارت فرموده و بشارت داده بود، در فضایی شورانگیز و آرام، با شکوه تمام برگزار شد و به همین جهت خداوند منان را بر این نعمت عظمی شاکریم.

برای ثبت این حماسه تاریخی، هر چند شکوه آن را نمی‌توان به رشته تحریر کشید، دو اقدام ضروری بود:

۱. تنظیم «اسناد سیاسی حج ۷۰»، شامل تلاش‌های بعثه مقام معظم رهبری برای برگزاری مراسم براءت. این اقدام قبلاً صورت گرفت و «اسناد سیاسی حج ۷۰» در ۶۶ صفحه تنظیم گردد.

۲. تدوین «سیمای حج» شامل کلیه اقدامات سیاسی، فرهنگی و اجرایی بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج، یعنی کتاب حاضر. هرچند این کتاب به دلایلی که نیاز به توضیح ندارد شاید نتواند همه اهداف ما را تأمین کند ولی حتماً مقدمه خوبی است برای تصویر دقیق‌تر سیمای حج در سال‌های آینده ان‌شاء الله. در اینجا من لازم می‌دانم از همه عزیزانی که برای ثبت و ضبط این حادثه عظیم تاریخ حج تلاش کرده‌اند جداً سپاسگزاری کرده و برای همه آنها از خداوند کعبه اجر جزیل طلب نمایم. در خاتمه ذکر این نکته نیز بی‌فایده نیست که اقدام سومی هم برای ثبت حماسه حج سال ۷۰ جریان دارد و آن تحریر خاطرات خود من از این ماجرای شورانگیز است که امیدوارم به تدریج در فصلنامه حج «میقات» چاپ شود.

محمدی ری شهری

۱۳۷۰ / ۱۱ / ۸

۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حج سال ۷۰ پس از سه سال وقفه در برگزاری این فریضه بزرگ برای مسلمانان ایرانی در شرایطی غیر منتظره تحقق یافت. فاجعه خونین حج در سال ۱۳۶۶ که در آن حریم امن الهی هتک و گروه بی‌شماری از زائران ایرانی و غیرایرانی بیت‌الله الحرام شهید و مجروح شدند، اندوهی جانکاه و فراموش نشدنی بر دل همگان نشانید. امام راحل سلام الله علیه آن حادثه شوم را عاشورای جمعه خونین مکه و مصیبتی برای تمام انبیاء و مرسلین از آدم تا خاتم خواندند.

در عین حال، شوق تشرف خانه خدا و زیارت مضجع شریف پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و مزار ملکوتی ائمه بقیع علیهم السلام حتی برای لحظه‌ای از دل‌ها نرفت. امام عزیز نیز همواره نظر مبارکشان این بود که حج به عنوان یک فریضه سیاسی - عبادی مهم تعطیل نماند. از این رو چه در زمان حیات ایشان و چه پس از آن، تلاش‌های بسیاری انجام می‌گرفت، اما هر بار به دلایل گوناگون، و مهمتر از همه عدم تأمین خواسته‌های به حق جمهوری اسلامی، این امر میسر نمی‌شد.

تحولات سیاسی منطقه در یکی دو سال اخیر و به خصوص تحکیم و توسعه موقعیت جمهوری اسلامی ایران، شرایط مساعدی را برای تحقق اهداف نظام در امر حج

فراهم ساخت. سرانجام، با عنایات و ویژه رهبر عزیز انقلاب اسلامی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای مدظله العالی و تدابیر سنجیده

رئیس‌جمهور محترم حضرت حجة الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی، تلاش‌های مستمر کارگزاران سیاسی به نتیجه مطلوب رسید.

نخستین توافق‌های وزیران خارجه ایران و عربستان حاکی از پذیرش شرایط اساسی ایران یعنی تعداد مورد نظر زائران و برگزاری مراسم برائت از مشرکان بود. این توافق، طلیعه مطلوبی برای آغاز فعالیت‌های گسترده بعدی جهت تمهید مقدمات برگزاری حجی عظیم گردید.

در بیستم ماه رمضان ۱۴۱۱ برابر با هفدهم فروردین ۱۳۷۰ حضرت آیه الله خامنه‌ای طی حکمی حجة الاسلام والمسلمین حاج سید احمد خمینی را به عنوان نماینده خود و سرپرست حجاج ایرانی معرفی نمودند. متن کامل این ححم به شرح زیر صادر شد.

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای حاج سید احمد خمینی

دام بقائه

خدای منان را شکر گزاریم که بار دیگر با عنایت خود، ملت شریف ایران را مشمول تفضلات خاص فرموده و موانع را از سر راه حج ابراهیمی و حضور در میعاد الهی و مردمی خانه مکرم خود برطرف نموده و دل‌های مشتاق را با دعوت به وعده‌های ضیافت خود به اهتزاز آورد.

اکنون به فضل الهی و توجهات ولی الله الاعظم روحی فداه ملت ایران در آستانه استیفای حق عظیمی است که سه سال به ناروا از او بازداشته شده بود.

باید شک نکرد که روح مطهر امام آزادگان و قائد درست‌اندیشان، آن پایه‌گذار حج ابراهیمی و ولایت و برائت محمدیصلی الله علیه و آله، از توفیق کرامت‌بار ملت ایران و تلاش و مجاهدتی که به این عزت منتهی شد، شاد و راضی است.

۵

اینجانب با تاسی به آن بزرگوار که جنابعالی را با اعتمادی کم‌نظیر از همگان ممتاز ساخته بود، با اطمینان و اعتماد کامل به دانش و بصیرت و هوشمندی همراه با امانت و صداقت و کارایی که از آن

برخوردار می‌باشید، شما را به سمت نماینده خویش و سرپرست حجاج محترم ایران منصوب می‌کنم.

این واجب بزرگ که ذکر خدا و انابه و استغفار در آن با برائت و بیزاری از مشرکین و نمایش عظمت و وحدت مسلمین توأم و همراه است، امسال در شرایطی انجام می‌گیرد که مع الاسف بخشی از سرزمین‌های اسلامی عربستان و عراق به حضور و تصرف ایادی شرک و کفر و استکبار آلوده شده و با سوء تدبیر و خباثت بعضی از حکام ممالک اسلامی، اختلافات تازه و برادرکشی‌های بی‌سابقه‌ای در میان مسلمین پدید آمده است. این چیزی است که قلب هر مسلمان غیور و معتقد به عزت اسلام و وحدت مسلمین را جریحه‌دار می‌سازد و حج باید بر دل‌های خسته و مجروح مسلمین مرهم نهاده، راه رشد و صلاح را که همانا اتحاد و همبستگی ملت‌های مسلمان و عزم راسخ آنان بر مقابله و مبارزه با اردوگاه استکبار و جهان‌خواران و غارتگران ثروت‌های مادی و معنوی مسلمین است به آنان نشان دهد.

حضور جنابعالی که یادگار عزیز و گرانقدر امام‌المجاهدین و خود از شخصیت‌های برجسته انقلاب اسلامی و دارای مواضع راسخ و روشن در مقابله با توطئه‌ها و ترفندهای استکباری می‌باشید به حجاج کشورهای اسلامی این امکان را خواهد بخشید که سیاست الهی و به حق جمهوری اسلامی را بی‌واسطه از زبان یکی از برگزیدگان این نظام بشنوند و از رهنمود جمهوری اسلامی در حوادث پیچیده دنیای کنونی و منطقه اسلامی مطلع شوند.

لازم است جنابعالی کلیه دستورات حضرت امام خمینی رضی الله عنه را در احکام صادره به نمایندگان محترم ایشان در حج سال‌های گذشته در مد نظر داشته و با دقت و تمام امکان به آن عمل نمایید و بالخصوص مسلمین را به وحدت کلمه و دفاع از اسلام و مبارزه با ائمه کفر و سردمداران ظلم و فساد جهانی و متجاوزین به حقوق کشورها و ملت‌های ضعیف و دست‌نشانندگان آنان توصیه کنید و از وقایع ظالمانه و خونینی که در فلسطین و عراق و لبنان می‌گذرد آنان را آگاه سازید. همچنین ضروری است که در هر فرصتی همه حجاج بالخصوص حجاج عزیز ایران را به ذکر و خشوع و تضرع و تقویت علقه‌های معنوی و

رابطه با حضرت باری تعالی و تقدس متذکر فرمایید.

اکنون در آستانه فصل مبارک حج، یاد شهیدان مظلوم و کبوتران خونین بال حریم امن الهی که داغ آنان از دل زدوده نشده و نخواهد شد دل را می‌گدازد و اشک بر دیده جاری می‌سازد. امید است که حج ناتمام آن مظلومان به لطف خدای عزیز و قدیر به کمال و تمام حج همه مسلمین بینجامد و خون به ناحق ریخته آنان تقاص همه خون‌های به ناحق ریخته جهان اسلام را در پی داشته باشد.

لازم می‌دانم از جانب حجۃ الاسلام والمسلمین کربوبی رئیس محترم مجلس شورای اسلامی که با توجه به

۶

مسئولیت سنگین خود در کشور امکان ادای این مسئولیت را نداشتند به خاطر زحمات بی‌دلیغ در حج سالهای گذشته تشکر کنم و توفیق جنابعالی و کسانی را که در این امر خطیر همکار و دستیار شما خواهند بود از خداوند مسئلت نمایم.

والسلام علیکم ورحمة الله

بیستم ماه رمضان ۱۴۱۱ برابر با هفدهم فروردین ماه ۱۳۷۰

علی حسینی خانه‌ای

انتشار خبر این انتصاب شور و هیجانی در داخل و بازتاب‌های گوناگونی در خارج از کشور در پی داشت.

رهبر معظم انقلاب با این انتخاب و با تأکید بر مواضع و مشی اصولی حضرت امام رضی الله عنه در برگزاری حج نشان دادند که نظام جمهوری اسلامی همواره بر بنیان‌های انقلابی خویش پایدار است و راه امام ادامه خواهد یافت.

چندی بعد، در شرایطی که زمان چندانی تا آغاز عزیمت زائران نمانده بود، حجۃ الاسلام والمسلمین حاج سید احمد خمینی بنا به دلایلی که در نامه ایشان به محضر مقام معظم رهبری آمده است از پذیرش این مسئولیت پوزش خواستند. متن نامه مزبور به شرح زیر است:

باسمه تعالی

حضور محترم رهبر بزرگوار انقلاب حضرت آیه الله آقای خامنه‌ای

دامت برکاته

خدای را شکر می‌کنم که مورد لطف و محبت آن عزیز قرار گرفتم و من را به نمایندگی خود و خدمتگزاری بیت الله الحرام منصوب

فرمودید. پس از صدور حکم با کمال شوق کار را دنبال نمودم و پیشرفت‌هایی هم در بعضی زمینه‌ها حاصل شد.

ولی امروز در ملاقات با مادر بزرگوارم با مسأله‌ای مواجه شدم که تنها فرد را رهبر عزیزم دانستم تا موضوع را با او در میان بگذارم، چرا که جنابعالی همیشه نسبت به خانواده حضرت امام قدس سره محبت داشته‌اید.

والده مریضم به جد دستور فرمودند تا از این سفر منصرف شده و در کنارشان باشم.

از آن حضرت درخواست می‌نمایم در صورتی که اجازه فرمایید خواست والده مکرمه را بر مسئولیت جدید مقدم دارم و از این سفر روحانی و خدمت مورد علاقه‌ام به خاطر مادر رنج‌دیده‌ام چشم پوشم. البته خود را موظف می‌دانم تا همیشه در خدمت انقلاب و اسلام و رهبری معظم باشم. خداوند به جنابعالی طول عمر با برکت مرحمت فرماید.

احمد خمینی

۱۳۷۰ / ۱ / ۲۳

۷

مجدداً موجی از تحلیل و تفسیرهای عمدتاً نادرست فضای خبری پیرامون حج را فراگرفت.

از یک سو امور اجرایی گسترده و متنوع حج نمی‌توانست متوقف بماند، زیرا فرصت بسیار اندک و کار بسیار عظیم بود؛ از سوی دیگر، مسأله انتصاب نماینده جدید ولی فقیه در بوته ابهام قرار داشت.

سرانجام، در روزهای پایانی ماه مبارک رمضان از سوی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای به حجة الاسلام والمسلمین محمّدی ری شهری ابلاغ شد که امور مربوط به نمایندگی ولی فقیه در امر حج را تصدی کند تا جریان فعالیت‌ها دچار وقفه نشود. بنابراین، فعالیت‌های بعثه قبل از اعلام رسمی انتصاب ایشان آغاز گردید.

روز یازدهم شوال ۱۴۱۱ برابر با ششم اردیبهشت ۱۳۷۰ طی حکمی از سوی رهبر انقلاب، حجة الاسلام والمسلمین محمد ری شهری به سمت نمایندگی ولی فقیه و سرپرست حجاج منصوب شد.

متن حکم به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای حاج شریخ محمد محمدی ری شهری

دام بقائه

بر آشنایان معارف اسلامی پوشیده نیست که فریضه حج بیت‌الله از جمله تکالیف نادری است که در آن ابعاد متعدد و متنوع مربوط به زندگی فردی و سلوک جمعی، به شکلی باشکوه و دارای تأثیر عمیق در تن و جان و اندیشه و نیز در منش و روش آدمی گنجانیده شده و درست گزاردن آن می‌تواند او را به توفیقات بزرگی در همه عرصه‌های مادی و معنوی نائل سازد.

در این فریضه بزرگ، سیر آفاق با سیر انفس، ذکر خشوع و انابه و استغفار با سعی و حرکت و وقوف و برائت، اتحاد و رفق و تراحم مؤمنان با هشدار و بیزاری و پرهیز از کافران، «از سراب خود رو برتافتن» با «در اقیانوس جمع فرورفتن»، درد خود را با طیب القلوب گفتن با طیبانه از درد مسلمین جهان پرسیدن و خلاصه سیاست با دیانت و دنیا با آخرت، همسنگ و همعنان گردیده‌اند. این تنوع و پیچیدگی همواره ایجاب کرده است که به منظور هرچه بهتر و کامل‌تر برگزار شدن حج، همه ساله هدایت و زعامتی، خیل حاجیان بیت‌الله را سرپرستی کند و به آنان در سیراب گشتن از این سرچشمه فیض الهی یاری رساند.

اکنون که حجاج ایرانی به فضل و توفیق الهی و تحت عنایت و به برکت دعای حضرت ولی‌الله الاعظم روحی فداه بار دیگر با رفع موانع توفیق آن یافته است که در این میعاد عام مسلمین شرکت کرده لوای حج ابراهیمی را برافرازد، جنابعالی را که از چهره‌های سرافراز جمهوری اسلامی و دارای مواقف افتخارآمیز در طول سالیان و پیشوای عظیم راحل آن بوده‌اید به سمت نماینده خود و سرپرست حجاج محترم ایران منصوب می‌کنم.

انتظار می‌رود که حجاج محترم با راهنمایی و ارشاد جنابعالی فرصت یابند به برکت مناسک و شعائر حج، دل‌های خود را در ذلال ذکر خدا تزکیه و تطهیر کرده، در کنار آن با مشاهده شکوه جماعت مسلمین که از اقطار میهن بزرگ اسلامی به طواف کعبه آمده‌اند، فکر و ذهن خود را به

عظمت اسلام و مسلمین متوجه سازند و قدرتی را که خداوند در ید واحد امت اسلامی به ودیعه نهاده به چشم بینند. غفلت مسلمانان از این نیروی لایزال همواره موجب آن شده است که دشمنان اسلام و غارتگران ثروت‌های مسلمین بتواند حيله گرانه بر سرنوشت ملت‌های اسلامی تسلط یابند و در این مقطع زمان که دست پلید اردوگاه کفر و استکبار و در رأس آن رژیم جبار و عنود آمریکا در سرزمین‌های اسلامی با همین وسیله به هر تصرف دلخواه خود دست زده در جان و مال مسلمین دست تطاول گشوده است.

در حج باید تا سر حد توان و امکان، پیوند برادری با مسلمین دیگر کشورها استحکام یابد و ضمن استفسار از مسائل و حوادث آنان، حقایق مسلم سیاسی که امروز در فضای جمهوری اسلامی بر اکثر یا همه مردم آشکار است به آنان انتقال یابد و آیه کریمه «یشهدوا منافع لهم» تحقق پذیرد.

مسلمین به اتحاد کلمه ترغیب و از کید دشمنان برحذر داشته شوند و تجارب ملت انقلابی و فداکار ما برای آنان تشریح گردد. لازم است همه دستوره‌های حضرت امام خمینی قدس سره را به نمایندگانشان در احکام صادره سرپرستی در سال‌های گذشته در مدنظر داشته و دقیقاً آنها را به اجرا در آورید و بر مسئولان حج اعم از مدیران دولتی و روحانیون محترم و رؤسای کاروان‌ها و همه حجاج محترم لازم است که از راهنمایی‌ها و دستورات جنابعالی پیروی کنند. با دعا برای تعالی درجات روح مطهر امام عزیزمان و ارواح طیبه شهدای مظلوم حج و دیگر شهیدان راه حق، شما را به خدا می‌سپارم و توفیق شما و دیگر حجاج محترم را از خداوند مسئلت می‌کنم.

والسلام علیکم ورحمة الله

یازدهم شوال ۱۴۱۱ برابر با ششم اردیبهشت‌ماه ۱۳۷۰

علی حسینی خامنه‌ای

خطوط اساسی و مهمی که از سوی رهبر انقلاب در خصوص برگزاری حج ترسیم گردید به عنوان راهنمای عمل کارگزاران حج مورد توجه قرار گرفت، تحقق اهداف مورد نظر رهبری نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و همه جانبه و هماهنگی عوامل دست‌اندرکار و استفاده از نیروهای کارآمد بود و این همه می‌بایست در فرصتی کوتاه جامه عمل بپوشد.

خوشبختانه موضوع حج به اندازه‌ای مهم و پرچاذبه است که به سرعت همت‌های بلند دل‌های پرشور را به سوی خود می‌کشاند. از همین روی بود که در عین وقفه سه ساله که عملاً منجر به گسیختگی تشکیلات و از بین رفتن بسیاری از امکانات بویژه در انبارهای منازل عربستان شده بود جریان امور با شتابی کم‌سابقه دنبال شد و به نتیجه رسید. یادآوری مهمترین فعالیت‌هایی که قبل از اعزام زائران انجام گرفت خالی از لطف نیست:

۱. برنامه‌ریزی و تدوین خط مشی عمومی فعالیت‌ها

در این زمینه چه در بخش امور اجرایی از قبیل تنظیم برنامه پرواز زائران، اسکان، امور بهداشتی و درمانی و تدارکات، و چه در بخش امور فرهنگی و سیاسی از قبیل آموزش مناسک، سلوک با دیگر مسلمانان و رعایت وحدت اسلامی، جلسات متعددی با حضور دست‌اندرکاران و کارشناسان ذی‌ربط تشکیل شد و برنامه‌ریزی لازم‌صورت گرفت و خط مشی فعالیت‌ها مدون گردید. در جلسات شورای عالی حج که به طور منظم هر هفته یک‌بار با حضور مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت امور خارجه، وزارت راه و ترابری و سرپرست امور حج و زیارت تشکیل می‌شد، مهمترین مسائل مربوط به حج مورد بررسی و تصمیم‌گیری قرار می‌گرفت.

۲. پی‌گیری امور اجرایی زائران

شاید مهمترین بخش امور اجرایی حج در عربستان موضوع تأمین مسکن مناسب و استقرار زائران در مکه و مدینه باشد. متأسفانه علاوه بر فرصت بسیار محدود و کارشکنی‌های آشکار و پنهان برخی دستگاه‌های مسئول در عربستان، یک مشکل اساسی در امر تهیه مسکن این بود که بسیاری از منازلی که طی سال‌های قبل مورد استفاده زائران ایرانی قرار می‌گرفت در این فاصله سه ساله در اختیار زائران کشورهای دیگر قرار گرفته بود و جایگزینی مسکن کاری فرساینده بود. گروه مسکن حج ایران با تلاش شبانه‌روزی توانست منازل مورد نیاز را تأمین کند.

به جز موضوع مسکن، تدارکات اعم از وسایل و مواد اولیه غذایی برای پذیرایی از حدود ۱۲۰ هزار زائر ایرانی تهیه و ارسال گردید، بویژه که بخشی از وسایل کاروان‌ها، موجود در انبارهای عربستان نابود شده بود.

۳. پی‌گیری امور سیاسی حج

در عین حال که مسئولان سیاسی دو کشور ایران و عربستان در مورد مراسم براءت از مشرکان به طور اصولی موافقت کرده بودند اما به دلیل نامشخص بودن محل برگزاری این مراسم، مسئله همچنان در ابهام باقی مانده بود. تماس‌ها و پی‌گیری‌های متعددی از مجاری سیاسی صورت گرفت، حتی هیئتی متشکل از مسئولان سیاسی و اجرایی این کشور مذاکره کرد. اما متأسفانه مکان‌هایی که از سوی عربستان معرفی می‌شد برای انجام مراسم مورد نیاز مناسب نبود. این پی‌گیری‌ها همچنان ادامه یافت تا سرانجام در موسم حج به نتیجه رسید که شرح کامل آن در متن کتاب آمده است.

۴. برگزاری کنگره حج

اواخر اردیبهشت ۱۳۷۰ به منظور هماهنگی برنامه‌ها و آمادگی نهایی کارگزاران حج، کنگره بزرگ حج در جوار مرقد حضرت امام خمینی رضی الله عنه و با حضور مسئولان و شخصیت‌های داخلی و خارجی برگزار گردید. برنامه‌های این کنگره در دو بخش عمومی و اختصاصی دنبال شد.

در بخش عمومی که با حضور کلیه روحانیان و مدیران و بازرسان و مسئولان ستادهای حج و مسئولان بعثه مقام معظم رهبری تشکیل شد، ابتدا حجة الاسلام والمسلمین حاج سید احمد خمینی طی سخنانی به عنوان خیر مقدم به حاضران اظهار داشت: «تشکیل کنگره عظیم حج در این مکان نشان دهنده این مطلب است که گردانندگان حج قصد دارند این فریضه را آنچنانکه امام رضی الله عنه فرموده است مورد توجه و عمل قرار دهند».

سپس رئیس جمهور محترم حجة الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی طی سخنان مشروحی، با اشاره به تلاش‌هایی که طبق نظر امام راحل برای رفع موانع ایجاد

شده بر سر راه حج زائران ایرانی صورت گرفته است، اظهار داشت: «شرایط کنونی منطقه با گذشته متفاوت است و به همین دلیل خواسته امام عزیزمان امروز تحقق یافت».

پس از ایشان نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج به سخنرانی پرداخت و مبانی حج ابراهیمی از دیدگاه امام خمینی را بیان کرد. ایشان در بخشی از اظهارات خود گفت: «قطعاً روح آن بزرگوار در انتظار است که ببیند مراسم حج امسال چگونه برگزار خواهد شد». همچنین در مورد حج امریکایی اظهار داشت: «حج امریکایی بی‌خاصیت و بی‌ثمر است و به دلیل اینکه توجیه‌گر اهداف شوم دشمنان اسلام است برای جامعه اسلامی مضرّ و زیان‌آور است».

پایان بخش برنامه‌های عمومی کنگره، سخنرانی آیه‌الله جوادی آملی پیرامون اقامه حج ابراهیمی بود.

۵. سمینارهای آموزشی

در کنار برنامه‌های عمومی کنگره حج، سمینارهای تخصصی مدیران کاروان‌ها، روحانیان، بازرسان، مبلغان و اعضای ستادها تشکیل شد و در مورد وظایف هریک به تفصیل تبادل نظر به عمل آمد.

نکته‌ای که در پایان این مقدمه می‌بایست بدان اشاره شود عنایت مستمر رهبر عزیز انقلاب اسلامی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای به جریان امور حج است. نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج به طور منظم کلیه برنامه‌ها و تصمیمات اساسی بعثه و سازمان حج را به استحضار ایشان می‌رساند و معظم‌له نظرات و رهنمودهای خود را ارائه می‌فرمودند. بی‌شک، یکی از مهمترین عوامل توفیق کارگزاران حج ۷۰ بهره‌گیری از نظرات مقام معظم رهبری بوده است. علاوه بر این، رئیس‌جمهور محترم نیز در ملاقاتی که چند روز قبل از عزیمت سرپرست حجاج به عربستان با ایشان انجام شد نظرات سازنده‌ای ارائه نمودند که مورد توجه دست‌اندرکاران قرار گرفت.

مطلب را با تأکید بر این نکته به پایان می‌بریم که گرچه برگزاری حج سال ۷۰ برگ زرین دیگری بر تاریخ جمهوری اسلامی ایران افزود اما این دستاورد مهم تنها در سایه لطف حضرت حق جل و علا تحقق یافت.

آنچه در پی می‌آید نخستین تجربه بعثه مقام معظم رهبری در تدوین مستند تلاش‌های کارگزاران و حوادث موسم حج ۱۳۷۰ است که به همت گروه کتاب حج جمع‌آوری و تنظیم شده و اینک به مثابه برگ سبزی تقسم علاقه‌مندان بیت‌الله الحرام می‌گردد.

این همه گفتیم لیک اند بسیج بی‌عنایات خدا هیچم، هیچ

جانشین برنامه‌ریزی و هماهنگی بعثه مقام معظم رهبری

احمد پورنجاتی

دو شنبه ۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۲ ذی‌قعدة ۱۴۱۱،

اشاره

پرواز نخستین کاروان، از جدّه تا مدینه

گزارش‌ها

آغاز سفر

مراسم افتتاحیه پروازهای حج، صبح امروز در تهران با حضور نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، سرپرست سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، در یکی از ترمینال‌های بین‌المللی فرودگاه مهرآباد برگزار گردید. در این مراسم پس از سخنان کوتاه آقای خاتمی، حجه‌الاسلام والمسلمین ری‌شهری خطاب با زائرانی که تا لحظاتی دیگر راهی بندرگاه جدّه می‌شدند گفت:

«شما حاجیان بیت‌الله الحرام هستید؛ پیام‌آوران انقلاب اسلامی؛ پیام‌آوران اسلام ناب، پیام‌آوران حج ابراهیمی و پیام‌آوران این ملت مظلوم و قهرمان و به‌پا خواسته‌اید. باید از این لحظه عزم خود را جزم کنید که آداب این پیام‌آوری را مورد عنایت قرار دهید و با اراده‌ای

ص: ۳

آهین عازم حج ابراهیمی باشید.»

آقای ری شهری در ادامه سخنان خود اظهار داشت:

«این یک سفر تفریحی نیست. من توصیه‌ام به همه خدمتگزاران بیت‌الله این است که نهایت تلاش خود را بکنند که حجاج در آسایش و راحتی باشند و مطمئن باشید که آنان تلاش خواهند کرد. ولی عزیزان بدانید که سه سال دوری از حج و با امکاناتی که سازمان حج و زیارت در این سه سال از دست داده و فشرده‌گی کار در این مدت کوتاه، طبیعتاً یک سلسله مشکلات بوجود آورده و شما این را به حساب کوتاهی مسئولان نگذارید. آنان بیش از این نتوانسته‌اند.»

امسال با شروع پروازهای حاجیان ایرانی، هواپیمایی جمهوری اسلامی، با نزدیک به ۲۰ پرواز، روزانه ۵۵۰۰ تن از زائران خانه خدا را از فرودگاه‌های مشهد، اصفهان، کرمان، شیراز، تبریز و تهران به عربستان انتقال می‌دهد. این توضیح لازم است که اولین پرواز حجج ایرانی ساعت یک و پنجاه دقیقه بامداد امروز از شهر شیراز به سوی جدّه‌صورت گرفت.

حاجیان ایرانی در حجاز

امروز حرکت اولین گروه ایرانیان از فرودگاه جدّه به مدینه با تأخیر صورت گرفت که علت آن صادر نشدن به موقع بلیت از سوی «مکتب الوکلاء» بود. همچنین کیفیت اتوبوس‌هایی که زائران ایرانی را به مدینه منوره می‌رساندند مطلوب نبود. اتوبوس‌های معروف به «مغربی»، که قدیمی‌ترین وسایل حمل و نقل موجود در عربستان هستند، مرکب اولین گروه از زائران تا مدینه بودند. مذاکره مسئولان ایرانی با ستاد حمل و نقل و پی‌گیری آنان از طریق مکتب الوکلاء، این اشکال را برای روزهای آتی برطرف خواهد کرد. حاجیان ایرانی پس از گذشت ساعاتی، سوار بر اتوبوس‌ها، راهی مدینه شدند. فاصله بندر جدّه تا مدینه منوره ۴۲۵ کیلومتر است. جاده‌ای که این دو

ص: ۴

شهر را به یکدیگر وصل می‌کند بزرگراه تازه‌سازی است که از صحرای خشک و سوزان این منطقه می‌گذرد. در طول این جاده مجتمع‌های بزرگی شامل سالن غذاخوری و فروشگاه و مسجد، هر از چند کیلومتر، آماده پذیرایی از حجاج هستند. با اینکه بهداشت مورد نیاز این گونه اماکن در مجتمع‌ها دیده نمی‌شود، ولی کاروان‌های مختلف بر سر راه خود به مدینه منوره، برای رفع عطش، خستگی و یا ادای نماز، اتوبوس‌های حامل زائران خود را در مقابل این اماکن نگه می‌دارند. مدینه، چشم انتظار، آغوش خود را به روی ایرانیان گشوده است. تا ساعاتی دیگر حاجیان ایرانی سر بر دامن پر مهر رسولشان خواهند گذاشت و عقده سه سال دوری را با دستان‌گریه خواهند گشود.

دیدارها

دیدار خبرنگاران با نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی

به منظور آشنایی و انجام هماهنگی‌های لازم، امروز خبرنگاران در نشست‌تصمیمانه با حجه‌الاسلام والمسلمین آقای محمدی ری‌شهری شرکت کردند. در این جلسه - که در تهران برگزار شد - پس از معرفی حاضران، نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی مطالبی را با خبرنگاران مطرح کرد. ایشان در صحبت‌های خود به اهمیت خبررسانی به افراد جامعه، بویژه اخبار مربوط به حج سال جاری، اشاره کرد و گفت:

«انتظار ما، واقع‌گویی و واقع‌نمایی است خبرنگار متعهد کسی است که سعی کند سلیقه‌های شخصی‌اش را در کارش دخالت ندهد و حتی مطلبی را که مخالف سلیقه خود می‌باشد اما آن مطلب واقعی است آن را نقل کند، حتی اگر آن مطلب راصد درصد مخالف عقیده خود بیاید یا به تعبیر قرآن و روایات اگر مطلبی با هوای نفس او تطبیق نمی‌کند آن را گزارش کند.»

ایشان در ادامه سخنان خود به مصالح عمومی و نظام و انقلاب

ص: ۵

اسلامی اشاره کرد و افزود:

«انعکاس بعضی از واقعیت‌ها در بعضی از مواقع به حال جامعه مضر است. مثلاً نباید اخبار به گونه‌ای باشد که دلهره ایجاد کند. در ابعاد تبلیغاتی حج، واقع مسئله این است که دنیا با ما سرِ جنگ دارد. خبرنگاران باید به این مسئله به خوبی توجه کنند.... در رابطه با مسائل سیاسی، ممکن است یک خبر موجب نگرانی شود؛ لذا باید در انتقال آن عجله نکرد و صبر کرد در مورد مقتضی ارائه شود
«....»

ص: ۷

سه شنبه ۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۳ ذیقعدة ۱۴۱۱

اشاره

آغاز به کار رسمی ستاد حج مدینه

ص: ۸

گزارش‌ها**آغاز رسمی فعالیت‌های ستاد حج مدینه منوره**

امروز ستاد حج رسماً کار خودش را در مدینه شروع کرد. هدف اصلی این ستاد که همه‌ساله بار سنگین مسائل اجرایی را بر دوش دارد، هموار کردن راه‌ها برای برگزاری و اجرای هرچه دقیق‌تر و منظم‌تر مراسم و کلیه مسائل اجرایی مربوط به زائران و مدیران کاروان‌ها است.

با یک نگاه به استخوان‌بندی این ستاد و کارهای محول شده به هر واحد آن، می‌توان به حج کاری این ستاد پی‌برد. مسئولیت کلی ستاد به عهده سرپرست آن است که قائم مقام، او را در انجام این مسئولیت یاری می‌دهد. علاوه بر قائم مقام، ستاد دارای دو معاونت ذیل می‌باشد:

- معاونت اداری و مالی

- معاونت رفاه و تدارکات

ص: ۹

گروه رسیدگی به شکایات و گزارش‌ها و ارزشیابی نیز در کنار این معاونت مشغول به کار است. تعدادی از واحدهای ستاد، به دلیل نوع وظیفه خود تحت نظر قائم مقام انجام وظیفه می‌کنند. این واحدها عبارتند از:

الف. واحد آمار:

مهمترین وظایف این واحد عبارت است از:

۱. تهیه لیست کامل از کاروان‌ها شامل: مدیر، شماره گروه، تعداد زائر و اولویت مدینه یا مکه.
۲. دریافت تاریخ و ساعت ورود کاروان‌ها از جده به مدینه از واحد حمل و نقل ۴۸ ساعت قبل از ورود هر کاروان و انتقال اطلاعات به واحدهای تدارکات، بازرسی، شکایات و سایر واحدها جهت شروع کار و انجام به موقع وظایف محوله.
۳. تنظیم تابلوی روزانه ورود و خروج به کاروان‌ها از جده به مدینه و از مدینه به مکه و از مکه به مدینه و از مدینه به جده جهت شناخت دقیق و به موقع مسئولان از وضع آماری زائران.
۴. دریافت روزانه آمار و عملکرد کلیه واحدهای ستاد و درج تابلوی راهنما جهت اطلاع و آمادگی کامل مسئولان از وضعیت کلی و صدور دستورهای به موقع به واحدها.

ب. واحد امداد:

این واحد به منظور ایجاد تسهیلات و ارائه خدمات لازم به زائران گمشده تشکیل شده است و با بررسی‌های مقدماتی که قبل از حرکت به عربستان انجام می‌دهد و بعد از ورود به مدینه آن را تعقیب می‌کند و به مرحله اجرا در می‌آورد، تدابیر لازم را جهت جلوگیری از گم شدن، یافتن گمشدگان، امداد جسمی و راهنمایی و هدایت آنان به محل اقامتشان اتخاذ می‌نماید.

واحد امداد در مدینه دارای یک دفتر مرکزی و تعدادی ایستگاه ثابت در کنار گورستان بقیع و محل‌های پر تجمع زائران ایرانی است که اعضای امداد در سه شیفت جداگانه تمام وقت در محل‌ها با اونیفوم مخصوص مستقرند.

اعضای این واحد در عرفات و منی هم فعال خواهند بود.

ص: ۱۰

ج. واحد خوابگاه:

این واحد تقسیم اتاق‌ها و مشخص کردن محل استراحت اعضای ستاد و استقبال و پذیرایی و اسکان میهمانان را به عهده دارد.

د. واحد روابط عمومی و مترجمان:

کلیه امور تبلیغی، برگزاری مراسم خاص و ترجمه کلیه نامه‌های ستاد و مکاتبات با مسئولان و مقامات محلی به عهده این واحد است.

ه. واحد پذیرش میهمانان:

زائران ایرانی که از مجاری دیگر- غیر از سازمان حج- به مدینه وارد شده‌اند و علاقه‌مند به اقامت در کاروان‌های ایران هستند به این واحد معرفی می‌شوند و کاروان مناسب در اختیارشان قرار می‌گیرد.

معاونت اداری:

این معاونت سه واحد را تحت پوشش دارد:

الف. واحد پاسخگویی به مراجعان و انتظامات.

اعضای این واحد ضمن حفظ انتظامات و راهنمایی مراجعه‌کنندگان، پاسخگویی به سئوالات آنان را نیز به عهده دارند.

ب. واحد امور مالی:

این واحد طبق دستورالعمل نسبت به پرداخت کلیه هزینه‌های جاری ستاد و اعتبار کاروان‌ها اقدام می‌کند.

ج. واحد امور اداری و خدمات:

این واحد چند واحد کوچک‌تر را زیر پوشش دارد، از جمله:

۱. مخابرات که کلیه خطوط ارتباطی بین ستاد و سایر مراکز مربوط به ایرانیان را عهده‌دار است.

۲. پست تصویری

۳. مرکز تلفن

۴. تأسیسات

ص: ۱۱

معاونت رفاه و تدارکات:

این معاونت از پنج واحد تشکیل می‌شود:

۱. واحد اسکان

۲. واحد توزیع و تدارکات

۳. واحد وجوه گمشده

۴. واحد رفاه پزشکی

۵. واحد حمل و نقل که از پرکارترین معاونت‌های این ستاد به شمار می‌رود.

گروه رسیدگی به شکایات و گزارش‌ها نیز قبل از ورود کاروان‌ها مستقر شده و طبق برنامه‌ریزی به وظایف خود عمل می‌کنند.

آفتاب مدینه که امروز صبح اولین نگاهش به زائران ایرانی افتاده بود، آرام آرام چشمان روشنش را بر مخمل سُرْمه‌ای آسمان می‌بندد تا راه برای بالا آمدن قرص ماه باز باشد.

ص: ۱۳

چهارشنبه ۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۴ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

توفیق حضور در شهر پیامبر

ص: ۱۴

گزارش‌ها**حضور زائران ایرانی در بقیع و اماکن مقدسه مدینه**

بانگ مؤذن از مأذنه‌ها به گوش دل‌ها رسیده و مؤمنان به نمازصبح ایستاده‌اند. رکوع و سجود در جایگاهی که شاهد و شنوای تسیح و تهلیل پیامبر بوده، جان‌ها را جلا داده است. اما قلب‌های ایرانیان امروز به شوقی مضاعف می‌زند. امروز چشم‌ها به اشتیاقی دوگانه گشوده شده است: زیارت مسجد پیامبر و زیارت بقیع.

اما نه تنها از پشت نرده‌ها که از نزدیک.

«در بقیع را باز می‌کنند... از امروز در دو نوبت، یک بار صبح‌ها از ۴/۳۰ تا ۶ و بار دیگر هم از ساعت ۴/۳۰ تا ۶ بعد از ظهر...». این کلام، سفری سریع را از دهان‌ها به گوش‌ها طی می‌کند و به خبر شادمانه‌ای تبدیل می‌شود که هر زائر ایرانی آن را به گوش دیگران می‌رساند.

آرزوی سالیان دراز برآورده شده است. انبوه حاجیان در دو

ص: ۱۵

نوبت پیش پای امامان معصوم خود می‌ایستند و خالصانه با ایشان به گفتگو می‌پردازند. کسی زیارتنامه می‌خواند، دیگری روضه‌ای زمزمه می‌کند و آنسوتر، کسی که در دلش غوغایی برپا است، با فریادهای خاموش و به زبان اشک، راز می‌گوید.

مردان، صحن و سرای بقیع را پر می‌سازند و زنان هنوز پشت دیوارها و نرده‌هایی که بقیع را محاصره کرده است، مویه می‌کنند، چون از نظر مأموران سعودی زیارت برای زنان جایز نیست؟ اگرچه آنان زیارت را تا چندی پیش برای هیچکس جایز نمی‌شمردند. «(۱)» درهای بقیع را گشوده‌اند تا ایرانیان و به همراه آنان جمعی از مسلمانان دیگر کشورهای اسلامی به زیارت بقیع نایل شوند. با وجود این، سنت جاهلی ممانعت از زیارت زنان، انبوهی از زنان ایرانی را کماکان پشت درهای بقیع نگه داشته است.

یکی از نکات جالب در زیارت بقیع عرقد، احیای سنت زیارت بزرگان است. هر روزه ایرانیان و جمعی از مسلمانان سایر کشورهای اسلامی در ضلع شرقی قبرستان بقیع تجمع می‌کنند و عاشقانه به خواندن زیارتنامه می‌پردازند. متأسفانه فرهنگ «گریستن» در میان برخی از مسلمانان به فراموشی سپرده شده است. نگاه بهت‌آلود و پرسش‌گرانه این قبیل افراد در واقع نشانه‌ای از یک اختلاف فرهنگی در میان امت اسلامی است که باید از سوی رهبران چاره‌ای برای آن اندیشیده شود. اگرچه بسیاری از پیروان مذهب اربعه منعی برای زیارت احساس نمی‌کنند اما این عمل مقدس (زیارت) از جایگاهی درخور و افکار و اعمال آنان برخوردار نیست.

برخی از زائران ایرانی در جریان زیارت از بقیع، به حدی از خود بی‌خود می‌شدند که به برداشتن خاک اقدام می‌کردند. همچنین، در مواردی، بعضی از زنان که از زیارت محروم شده‌اند به بستن پارچه‌هایی به نرده‌های بقیع - به عنوان دخیل - دست می‌زنند. گزارش‌های متعددی از انجام این قبیل اعمال که در دید دیگر مسلمانان کاملاً نامفهوم بوده و عمل خرافی تلقی

۱- چندی پیش مفتی عربستان - بن‌باز - طی فتوایی زیارت صالحان را جایز اعلام کرد!

ص: ۱۶

می‌گردد به بعثه مقام معظم رهبری می‌رسد.

تخریب آثار اسلامی یا توسعه مدینه؟

در سالیان اخیر بسیاری از آثار اسلامی در نزاع با مظاهر تمدن جدید محو شده‌اند. شهر یثرب که هویت خود را مدیون نبی اکرم صلی الله علیه و آله است و آوازه خود را از دعوت اسلام یافته، هر روز بیش از پیش به شهرهای دیگر جهان شبیه می‌شود. بزرگ‌راه‌ها، ساختمان‌های بلند بتونی، پارک‌ها و دیگر علایم و نمادهای شهرسازی جدید بر جایگاه آثار باقیمانده و مربوط به صدر اسلام بنا می‌شوند. در جریان هجوم آسفالت و سیمان و آهن، که نشانه‌های اندیشه‌ای دیگرند، آثاری از میان می‌روند که هر یک سندی گویا از تاریخ صدر اسلام‌اند.

زائران ایرانی که شوق یادآوری دوران شکوهمند شکل‌گیری و رشد اسلام در جانشان خانه دارد، از همان روزهای اول ورود به مدینه منوره نشان از این یادگارها می‌گیرند: کوه احد، خندق، مساجد هفتگانه، مسجد قبا، مسجد ذوقبلتین، محله بنی هاشم، خانه ائمه و

خانه ابویوب که مسجد پیامبر روبروی آن بنا شد، ویران شده است تا مسجد پیامبر توسعه پیدا کند! گفته می‌شود که در کنار خانه ابویوب انصاری، منزل امام‌صادق علیه السلام قرار داشته که آن خانه نیز چون بسیاری دیگر از آثار تاریخی با پنجه‌های فولادین ماشین‌های سنگین ویران شده است. برجای آثار ویران شده، به سرعت اسکلتی از میل‌گردها بالا می‌رود، روی آن را بتون می‌گیرند و سپس محصول کار را با سنگ‌هایی که از ایتالیا خریداری شده است می‌پوشانند. در این گسترش آنچه که مدنظر نیست حفظ و حراست از یادها و ارزش‌های اصیلی است که به طور طبیعی در معماری مذهبی و بویژه در معماری اسلامی نهفته است. وقتی به دیدن «جبهه احد» می‌روی هیچ نشانه‌ای تو را به اینکه نبرد در کجا واقع شده، دشمن از کجا اسلامیان را غافلگیر کرده، مکان پیامبر در

ص: ۱۷

هنگامه آن نبرد کجا بوده، ایشان به هنگام عقب‌نشینی در کجا موضع گرفته و ابوسفیان را مخاطب قرار داده و ... راهنمایی نمی‌کند. اما آنتن‌هایی که در زیر سایه کوه احد- این شاهد و موزه مظلوم جنگ اسلامی- سر برافراشته‌اند، چشم‌های تو را می‌آزارند. و بلاهایی را می‌بینی که به رغم وجود فضای کافی در دشت مدینه، در پای کوه احد، جایی که می‌توانست و می‌بایست یادآور و احیا کننده رشادت‌های مسلمانان صدر اسلام باشد، سبز شده‌اند.

به زیارت مسجد قبا که می‌روی، انتظار داری آن فضای کوچک را که سرشار از صمیمیت و دنیایی بزرگ از صفا بوده است ببینی، اما با کمال تعجب می‌بینی که ساختمان عظیمی جای آن مسجد کوچک بنا شده است؛ ساختمانی که افتخار آن برخوردار از سقف متحرک است و امتیازش سنگ‌های ایتالیایی و چلچراغ‌های ...!

«ذوق‌بلیتین» تنها نامی است که بر ساختمان بزرگ و اشرافی جدیدی اطلاق می‌شود؛ ساختمانی که پس از ویران کردن مسجد ذوق‌بلیتین برآمده است و تنها یک محراب در آن به چشم می‌خورد. محراب پیشین و جای آن یادآور حکم خداوند به استقلال اسلام از سایر ادیان بوده است که باید محو گردد؟!!

امروز دسته‌ای از حاجیان ایرانی به جستجوی خندق، این یادگار نبرد دفاعی و پیروزمند اسلام، می‌روند اما جز پیکره سیاه بزرگراهی که چون بختک بر روی آن زنده کننده خون جوشان رشادت‌ها افتاده است، چیزی نمی‌بینند. آنان دلتنگ به مسجد حضرت زهرا علیها السلام آمدند تا با نمازی از خدای بزرگ طلب یاری کنند، ولی با تعجب می‌بینند که پنج مسجد «(۱)» منتسب به حضرت رسول‌صلی الله علیه و آله، حضرت امیر علیه السلام حضرت زهرا علیها السلام، سلمان و ابوذر در فضایی همانند یک پارک جنگلی قرار گرفته‌اند. این محیط فضایی شده است

۱- از جنگ خندق یا احزاب که مسلمانان با کندن گودالی به دول مدینه آن را از آسب دشمن به دور نگاه داشتند، بجز خندق، هفت مسجد به یادگاری باقی ماند: مسجد فتح که پیامبر در آن پیروزی مسلمانان را از خدا خواستند، مسجد حضرت زهرا علیها السلام که ایشان در آنجا به عبادت مشغول بودند و پنج مسجد دیگر.

ص: ۱۸

که نه معنویتی را به بیننده القاء می‌کند و نه واقعیتی را به او می‌نمایاند؛ فضایی که به اندیشه و اندیشیدن بهایی نمی‌دهد و بیشتر تفرّجگاهی است تا محل عبرت.

مسجد حضرت زهرا علیها السلام، اتاقکی است با طول تقریبی سه متر و عرض دو متر، بدون سقف و محراب و با دیوارهای گچی که کلماتی بر آن نوشته شده و توسط دیگران بر آنها خط کشیده شده است؛ فضایی که هنوز مظلومیت از آن می‌تراود!

خبرها

طی حج، گفتگوهای دوستانه و همدلانه حاجیان کشورهای مختلف، دریچه‌ای به دل‌ها و روزنه‌ای به دردهای جهان اسلام است. دو تن از حاجیان مصری در گفتگویی با یک حاجی ایرانی عنوان نمودند:

«سال گذشته می‌توانستم به حج بیایم؛ همه کارها را هم انجام داده بودم ولی منتظر ماندم تا ببینم که آیا حاجیان جمهوری اسلامی ایران هم به حج می‌آیند یا نه. وقتی رسماً اعلام شد که ایران در حج آن سال شرکت نمی‌کند، حج را به سال بعد موکول کردم. خوشبختانه امسال شما به حج آمدید و من هم افتخار تشرّف به حج را پیدا کردم.»

انعکاس مسائل حج و چگونگی برگزاری آن، نیازی بوده است که برای پاسخگویی بدان، عده‌ای از خبرنگاران به حج اعزام شدند. امروز در فرودگاه جده مأموران سعودی وسایل خبرنگاران و تصویربرداران صدا و سیما را توقیف کردند.

گروه اعزامی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به همراه عده‌ای از خبرنگاران دیگر رسانه‌ها و نیز کارگزاران امور خبرنگاران بعثه، ساعت ۱۹ روز هفتم خرداد از فرودگاه تهران به سمت جده حرکت کرده و در اولین ساعات بامداد روز هشتم خرداد وارد فرودگاه جده شدند. گروه اعزامی صدا و سیما وسایل و ابزار مورد نیاز خود را مانند یک دستگاه دوربین فیلمبرداری، یک

ص: ۱۹

دستگاه ضبط (ناگرا)، عدسی‌های مورد نیاز (لنز) و دیگر ملزومان فنی به همراه داشتند. همچنین عکاسان رسانه‌های گروهی دیگر هم دوربین‌های عکاسی و ملزومات مربوطه را جهت پوشش تصویری و ارسال به موقع و بهینه اخبار با خود آورده بودند. مأموران سعودی با انتقال امکانات و وسایل مربوط به گروه‌صدا و سیما، با این توجیه که اینها وسایل شخصی نبوده و حرفه‌ای هستند و لذا ضرورتی ندارد که یک زائر آنها را با خود حمل کند، به توقیف وسایل اقدام می‌کنند. از سوی برخی از مسئولان بعثه که در فرودگاه حضور داشتند موضوع به طور غیر رسمی پیگیری شد و در آخرین ساعات روز ۸/۳/۷۰ مقرر گردید که با ارائه نامه‌ای از ستاد حج مستقر در جده و یا از کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در جده، وسایل توقیف شده ترخیص گردد. مأموران سعودی برای این کار ضرب‌الاجلی ده روز تعیین کرده و طی این مدت وسایل ضبط شده را به انبار گمرک فرودگاه جده تحویل دادند. پیگیری برای ترخیص هرچه سریع‌تر وسایل توقیف شده ادامه دارد. امروز ستاد حج وزارت خارجه در فرودگاه جده مشغول به کار شد. این ستاد اجرایی که به منظور تسهیل در ورود حجاج ایرانی و انتقال آنان به مدینه و مکه تشکیل شده مرکب از اعضای سیاسی، کنسولی، حقوقی و مطبوعاتی سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران در جده است. این ستاد به رغم مشکلات فراوان به‌صورت شبانه‌روزی مشغول کار شده است.

ص: ۲۱

پنجشنبه ۹ خردادماه ۱۳۷۰، ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

مسکن زائران، در بازار مدینه، زمزمه کمیل

ص: ۲۲

گزارش‌ها**مسکن زائران ایرانی**

با توجه به غیبت سه ساله ایران، خبرنگار گهانی شرکت حجاج در مراسم حج سال ۷۰، فرصت بسیار اندکی را برای کار گزاران حج جهت تدارک خدمات لازم باقی گذاشت. با وجود این زمان اندک، بخش‌های مختلف ستاد حج و بعثه جمهوری اسلامی، با کار و تلاش روز افزون و با اعتماد به یاری خداوند موفق شدند مقدمات ضروری برای اعزام یکصد و بیست هزار زائر ایرانی را فراهم سازند. از نگرانی‌های عمده‌ای که پیش از شروع پروازهای حج وجود داشت تهیه مسکن مناسب برای کاروان‌ها بود. سال‌های گذشته، اعضای ستاد مسکن، از ماه رجب برای اجاره واحدهای مسکونی به مکه و مدینه می‌رفتند تا مناسب‌ترین ساختمان‌ها را برای سکونت زائران و نیز فعالیت بعثه، ستاد، بیمارستان‌ها و دیگر بخش‌های خدماتی اجاره کنند. امسال دست ستاد مسکن

ص: ۲۳

همچون سال‌های گذشته باز نبود. علاوه بر اندک فرصتی که برای تهیه ساختمان‌های مسکونی وجود داشت، سعودی‌ها نیز مقررات و قوانین تازه‌ای را برای اسکان حاجی‌های ایرانی در نظر گرفته بودند. از جمله موانعی که سعودی‌ها در سال جاری بر سر راه تهیه مسکن ایرانیان بوجود آورده بودند این بود که صاحبان برخی از منازل را از اجاره دادن ساختمان‌هایشان به ستاد مسکن ایران منع کرده بودند. تلاش‌ها و مذاکرات متعدد با مقامات سعودی بالاخره منجر به بازشدن راه‌های بسته شد و در آستانه ورود اولین کاروان‌ها به مدینه منوره، تهیه واحدهای مسکونی برای ۱۲۰ هزار زائر ایرانی در مکه و مدینه با موفقیت به پایان رسید. از این رو، طبیعی بود که برخی از واحدهای مسکونی، از نظر دوری مسافت نسبت به حرم نبوی و مسجدالحرام و همچنین از جهت کیفیت، چندان مطلوب نباشد.

آقای رضا سلطانی شیرازی، مسئول ستاد مسکن مکه، در مورد دوری برخی از اماکن مسکونی حجاج به مسجدالحرام می‌گوید: «اگر زائران ما تا مرز ۵۰ هزار نفر باشند ما می‌توانیم تا شعاع چهار کیلومتری مسجدالحرام خانه‌ها را تهیه کنیم. چنانکه این تعداد به صد هزار نفر برسد ما تا شعاع ۶ کیلومتری حرم، قدرت تهیه واحدهای مسکونی را خواهیم داشت. اما تعداد حاجیان چنانکه از این رقم بالاتر رود، آن وقت تمامی مکه باید در حوزه خانه‌های استیجاری ما قرار گیرد. مورد دیگری که باید بگوییم این است که واحدهای مسکونی نزدیک حرم همگی از کیفیت مطلوب برخوردار نیستند، مضاف به اینکه قیمت آنها نیز بالاست.»

گفتنی است شمار زائرانی که در مدینه تجمع می‌کنند (مدینه اول) تقریباً نیمی از همه زائرانی است که به حج می‌آیند. لذا تهیه مسکن در شهر مدینه با مشکلات کمتری نسبت به مکه روبرو است؛ چرا که هنگام شروع مناسک حج، همه حاجیان در یک زمان واحد در مکه تجمع می‌کنند. مسکن حاجیان ایرانی بر مبنای استان، قرعه‌کشی و تقسیم می‌شود. به همین دلیل، زائران هر استان معمولاً در محله‌های واحد اسکان می‌یابند.

با اینکه تعداد اندکی از ساختمان‌های تهیه شده زائران ایرانی از

ص: ۲۴

کیفیت مطلوب برخوردار نبود، ولی در مقایسه با واحدهای مسکونی حاجیان دیگر کشورها، ایرانیان در ساختمان‌های مجهز و مطلوب‌تری اسکان می‌یابند.

آقای شیرازی در این مورد می‌گوید:

«در طول سال‌ها تجربه‌ای که دارم، دیده‌ام که تشکلات حج ما به شکل الگو برای سایر ملل در آمده است. تا آنجا که من اطلاع دارم مسکن زائران هیچ یک از کشورها مثل مسکن زائران ایرانی مطلوب نیست. نه تنها مسکن بلکه تغذیه هم این طور است. معیار ما برای محل استراحت زائران ۲/۵ متر مربع برای هر زائر است، اما واحدهای مسکونی در اختیار ما مساحتی بیش از این را نشان می‌دهد.»

در بازار مدینه

سنت خرید سوغاتی در بین ایرانیان از عوامل مهمی است که زائران را به بازار مدینه می‌کشاند. ایرانی‌ها خیلی زود با به دست آوردن قیمت‌ها و مقایسه آن با کالاهای مشابه موجود در بازار ایران، اقدام به خرید سوغاتی و اجناس مورد نیاز خود می‌کنند. امسال، از همان روزهای اول، قیمت‌های گران کالاهای در مغازه‌های مدینه تقریباً همه زائران ایرانی را به تعجب واداشت. بهای موجود اجناس با قیمت‌هایی که زائران پیش‌بینی می‌کردند تفاوت‌های زیادی دارد، که با افزایش تعداد حجاج کشورهای مسلمان در مدینه قیمت‌ها نیز با روند کندی در حال فزونی است.

بعضی از تجار عمده‌فروش بازار مدینه، جنگ نفت را علت اصلی رشت بی‌رویه قیمت‌ها می‌دانند؛ در حالی که برخی از خرده‌فروشان دلیل گرانی را بالا رفتن میزان مالیات‌های وضع شده از سوی دولت سعودی عنوان می‌کنند. یک فروشنده وسایل صوتی و تصویری علت سومی را نیز به علل گرانی کالاهای در بازار مدینه اضافه می‌کند. او اعتقاد دارد افزایش نرخ اجناس از سوی تولیدکنندگان اصلی از جمله ژاپن و چین است.

علت هرچه باشد قیمت اجناسی که در بازار مدینه عرضه می‌شود در

ص: ۲۵

مقایسه با بازار ایران- با احتساب نرخ آزاد- تفاوت چندانی ندارد. در یک نگاه به ویتترین مغازه‌ها، به راحتی مشاهده می‌شود که بهای یک دستگاه تلویزیون رنگی سونی ۲۱ اینچ معادل هشتاد هزار تومان می‌باشد که این قیمت گران‌تر از بازار کیش و برابر با بازار تهران است. این مقایسه را می‌توان به بقیه اجناس موجود در بازار مدینه نیز تعمیم داد. با این حال، بسیاری از زائران ایرانی در حاشیه زیارت‌های خود سرگرم خرید هستند.

یکی از زائران می‌گوید: از سنت‌های پسندیده کشورمان بردن سوغات است، ولی با توجه به قیمت‌های موجود نمی‌دانم می‌توانم با دست پُر به ایران بروم یا نه!

برخی از ایرانیان با دیدن بهای کالاها ارزش همراه خود را از طریق صرف‌های بازار مدینه به ریال ایرانی تبدیل کردند تا وسوسه خرید، آنها را دچار زیان‌های احتمالی نکند.

بررسی اجمالی کالاهای مدینه در بازار مدینه نشان می‌دهد که بیشتر اجناس، ساخت کشورهای جنوب شرقی و شرق آسیا هستند: ژاپن، چین، هنگ‌کنگ، کره جنوبی، تایوان و سنگاپور. متأسفانه جای خالی کشورهای اسلامی در عرضه کالاهای خود کاملاً مشهود است. به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی ایران قدرت کافی برای شرکت در بازار اقتصادی کشورهای مسلمان را دارا است. کیفیت بسیاری از اجناس همچون انواع پوشاک و کفش که در داخل کشور تولید می‌شود، مرغوب‌تر از کالاهای مشابه آن در بازار مدینه است.

در اینجا لزوم مشارکت کشورهای اسلامی در زمینه صدور کالا به یکدیگر و در نهایت ایجاد بازار مشترک اسلامی برای تأمین منافع متقابل کاملاً احساس می‌شود. ولی متأسفانه منافع اقتصادی حج که می‌بایست بین جوامع اسلامی توزیع گردد، از آن کشورهای غیر اسلامی است.

اولین زمره‌های کمیل

پس از سه سال خاموشی و سکون در پشت قبرستان بقیع، امشب بار

ص: ۲۶

دیگر صدای گریه زنان دلسوخته، غربت دیرین اهل بیت را در مدینه زنده کرد. اولین دعای کمیل زائران ایرانی امشب به شکل خودجوش و غیررسمی در کنار مرقد پاک ائمه بقیع برگزار گردید. مراسم دعا ساعت ده شب آغاز شد. از ساعتی قبل، خیابان‌های طاراف بقیع شاهد حضور دلباختگان خانواده پیامبر بود که با گذشت زمان بر شمار آنها افزوده می‌شد. در میان حاضران، گروه‌هایی چند از دیگر کشورهای مسلمان نیز به چشم می‌خوردند که در کنار برادران مسلمان ایرانی خود به زاری و تضرع مشغول بودند. مراسم، با اینکه به طول انجامید، ولی با شور و حال شرکت‌کنندگان همراه بود. یاد امام راحل و دعا برای سلامتی رهبر انقلاب پایان بخش دعای کامل در ساعت دوازده شب بود.

گفتنی است که پارکینگ مقابل قبرستان بقیع که در سال‌های گذشته به عنوان محل تجمع مؤمنان مورد بهره‌برداری قرار می‌گرفت، پیش از شروع مراسم، از اتومبیل‌های سعودی پر شد تا برای زائران قابل استفاده نباشد.

خبرها

بنابر گزارش‌های رسیده، امروز در بازرسی مأموران سعودی از یک زائر ایرانی در فرودگاه جده، مقداری تریاک کشف شد. این فرد توسط مأموران سعودی دستگیر و برای طی مراحل قانونی کشور عربستان به مراجع قضایی سپرده شد.

گفتنی است که کشف مواد مخدر در فرودگاه ایران موجب جلوگیری از سفر حج و تعقیب قانونی است و برابر مقررات عربستان باعث حبس طولی‌المدت خواهد بود. این موارد بایستی پیش از آغاز سفر توسط مدیران کاروان‌ها به زائران تذکر داده شود.

از جمله مشکلاتی که در نخستین روزهای ورود به مدینه منوره، حاجیان ایرانی دچار آن می‌شدند گم کردن نشانی محل سکونت خویش است.

ص: ۲۷

ستاد امداد گمشدگان مستقر در مدینه، با هدایت این افراد گمشده، آنها را به کاروان‌های خود می‌رسانند.
امروز ۱۷۶ حاجی ایرانی در مدینه دچار این مشکل شدند که توسط افراد امدادگر به محل سکونت خود راهنمایی گردیدند.

ص: ۲۹

جمعه ۱۰ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۶ ذیقعدة ۱۴۱۱

اشاره

نماز جمعه در حرم نبوی، درگیری لفظی در بقیع

ص: ۳۰

گزارش‌ها**گزارشی از برگزاری نماز جمعه در مسجدالنبی**

از پیش از ظهر امروز صفوف زائران مسجد پیامبر متراکم‌تر از روزهای پیش شد. زائران ابتدا درون حرم را از عطر اخلاص و ارادت خود انباشتند و سپس شبستان‌ها و محوطه مسقف پیرامون حرم را برای حضور عابدانه خود انتخاب کردند. با گذشت اندکی از زمان و از حوالی ساعت ۱۰/۳۰، آفتاب داغ مدینه شاهد صبوران ذکر خوانی بود که برای اقامه سنت نبوی لحظه شماری می‌کردند. خطیب جمعه پس از خوشامدگویی به حجاج و کسانی که مهمترین واجب الهی را انجام می‌دهند، بر لزوم تعاون و همکاری با حجاج در خیر و تقوا تأکید کرد و افزود که حجاج نیز باید آداب حج را رعایت کنند. امام جمعه مسجد پیامبر در ادامه سخنان خود به بیان روایاتی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله و

ص: ۳۱

حضرت علی علیه السلام در باب اهمیت حج پرداخت و قسمت اصلی خطبه را به ضرورت اخلاص در اعمال حج و پرهیز از اعمال شرک آلود اختصاص داد. او بدون اشاره به جزئیات اعمال شرک آلود، خطبه نخست را به پایان برد.

خطیب مسجد پیامبر خطبه دوم را با دعوت خود و نمازگزاران به رعایت تقوای الهی آغاز کرد و با قرائت آیه کریمه «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ...» مردم را به صلوات بر نبی اکرم صلی الله علیه و آله دعوت نمود. ایشان خطبه خود را با دعا برای مسئولان حکومت سعودی پایان داد.

خبرها

در نخستین ساعات امروز، حاجیان ایرانی در دسته‌های کوچک چند نفره با تجمع در مقابل بقیع، به خواندن دعای ندبه پرداختند.

از امروز به حاجیان ایرانی خبر داده شد که می‌توانند با استفاده از روش «فاکسی مایل» به ارسال نامه‌های خود به ایران اقدام نمایند. به این وسیله، در فاصله یک روز، زائران می‌توانند پیام خود را به عزیزانشان برسانند.

از سوی ستاد مدینه منوره به زائران اطلاع داده شده است که به منظور جلوگیری از ازدحام جمعیت، می‌توانند نامه‌های خود را به مسئولان کاروان‌های خویش بدهند تا آنان به مراجعه به ستاد حج، نسبت به مخابره تصویری آنها اقدام کنند.

مأموران سعودی، هنگام بازرسی وسایل شخصی یک زائر ایرانی از کاروان ۱۷۵۱۳ به یک جاکلیدی برخورد می‌کنند که آویز آن از مرمی فشنگ (قسمتی از گلوله تفنگ که به سمت هدف پرتاب می‌شود) ساخته شده است. مأموران سعودی زائر یاد شده را به اتفاق همسرش، مدیر کاروان و خدمه آن دستگیر و به فیلمبرداری از اشیاء مشکوفه و صحنه بازجویی اقدام می‌کنند. دستگیر شدگان پس از تشکیل پرونده مفصل آزاد شدند.

تا به امروز چندین مورد درگیری لفظی بین عده‌ای از زائران ایرانی و مأموران سعودی که در قبرستان بقیع اتفاق افتاده گزارش شده است. این

ص: ۳۲

درگیری‌ها که علت عمده آن برداشتن خاک از قبرستان، خواندن نماز بر سر مرقد ائمه، بستن دخیل و موارد مشابه بوده با مداخله عده‌ای از برادران ایرانی خاتمه یافته و از بروز تنش جلوگیری شده است. تا به امروز بیش از ۱۷۶ هزار زائر از کشورهای مختلف جهان به جده وارد شده‌اند. از این تعداد، ۱۶۴ هزار و هفتصد و نود و شش تن از طریق هوا، ۹۹۰۰ نفر از طریق دریا و ۱۴۵۹ نفر از طریق خشکی به عربستان وارد شده‌اند.

همچنین تا امروز ۲۵۴۰۰ زائر ایرانی در قالب ۲۱۶ کاروان به مدینه منوره رسیده‌اند و در محل‌های از پیش تعیین شده استقرار یافته‌اند.

ص: ۳۳

شنبه ۱۱ خردادماه ۱۳۷۰، ۱۷ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

ورود نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی به مدینه، برگزاری نخستین جلسه شورای معاونان، انتشار شماره‌صفر خبرنامه «زائر»

ص: ۳۴

گزارش‌ها**ورود نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی به مدینه**

امروز صبح نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی حجة الاسلام والمسلمین ری شهری در رأس هیئتی با یک پرواز اختصاصی وارد فرودگاه مدینه شد و از سوی جمعی از مقامات رسمی عربستان، مسئولان بعثه حضرت آیه الله خامنه‌ای، روحانیون و زائرانی که برای دیدار با ایشان به فرودگاه آمده بودند، مورد استقبال قرار گرفت.

پس از ورود ایشان به فرودگاه مدینه، حجة الاسلام والمسلمین تسخیری معاونت روابط بین‌المللی بعثه به نمایندگی از سوی مستقبلان، ضمن خیر مقدم، از مسئولان کشور عربستان به خاطر ارائه امکانات و فراهم ساختن وضعیت مناسب در جده و مدینه برای حجاج ایرانی قدردانی کرد. سپس سرپرست حجاج ایرانی طی سخنانی ضمن اظهار خوشوقتی از حضور در شهر

ص: ۳۵

مدینه گفت:

«اینجا سرزمین وحی و مهبط انبیاء است؛ سرزمینی است که در هر قسمتش جای پای پیامبری از پیامبران خدا است. امیدوارم که ان‌شاء الله بتوانیم برنامه‌هایی را که اسلام و قرآن از ما و از همه زائران بیت‌الله الحرام خواسته است، در سرزمین وحی پیاده کنیم.»

پس از سخنان کوتاه آقای ری‌شهری و تشکر ایشان از استقبال کنندگان، یکی از مقامات بلندپایه عربستان ورود نماینده مقام معظم رهبری به شهر مدینه را به ایشان و همراهان خوشامد گفت. پس از آن اتومبیل‌های حجاج ایرانی و همراهان، فرودگاه مدینه را به سوی بعثه حضرت آیه‌الله خامنه‌ای ترک کردند. آقای ری‌شهری در خیابان‌های اطراف بعثه از سوی گروه کثیری از زائران ایرانی با شعارهای «الله اکبر»، «صلی علی محمد، بوی خمینی آمد»، «صلی علی محمد، یاور رهبر آمد»، «نه شرقی نه غربی جمهوری اسلامی»، «دست خدا بر سر ماست، خامنه‌ای رهبر ماست» مورد استقبال قرار گرفت. تراکم زائران به حدی بود که آقای ری‌شهری برای رسیدن به محلی که برای سخنرانی ایشان در نظر گرفته شده بود با مشکل مواجه بود.

زائران با اجتماع در مقابل بعثه حضرت آیه‌الله خامنه‌ای به سخنان کوتاه حجة‌الاسلام والمسلمین ری‌شهری گوش فرا دادند. ایشان در این سخنان اظهار داشت:

«خیلی خوشحالم که خود را در سرزمین وحی، در کنار قبر مطهر رسول اکرم صلی الله علیه و آله و فرزندان گرامی‌اش و در میان زائران بیت‌الله الحرام و حجاج ایرانی مشاهده می‌کنم. از ابراز احساسات همه عزیزانصمیمانه سپاسگزارم. این احترام به بنده نیست- زیرا بنده خادم کوچکی برای عزیزان و در کنار همه خدمتگزاران حجاج بیت‌الله الحرام هستم-، این احترام به قرآن و اسلام است، احترام به امام خمینی کبیر است و احترام به رهبر بزرگ انقلاب اسلامی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای تداوم بخش به حق راه رهبر کبیر انقلاب اسلامی است. از خداوند تبارک و تعالی می‌خواهم که به همه ما توفیق عنایت کند تا حجتی را برگزار کنیم که خداوند می‌خواهد و امام

ص: ۳۶

زمان (عج) انتظار دارند و روح مطهر امام امت در انتظار آن است و رهبر عزیزمان رهنمود آن را داده‌اند.»
 آقای ری شهری در خاتمه سخنان خود، با اشاره به نزدیک شدن زمان برپایی نماز ظهر، بر شرکت حجاج ایرانی در مراسم نمازهای جماعت که در مسجدالنبی و مساجد دیگر برگزار می‌شود تأکید کرد.

تشکیل نخستین جلسه شورای معاونان بعثه

امروز ساعت سه بعد از ظهر آقای ری شهری نخستین جلسه خود را با شورای معاونان برگزار کرد. خلاصه تصمیمات گرفته شده در این جلسه به شرح زیر است:

۱. ساعت کار اداری کارکنان بعثه، صبح از ساعت ۸ تا ۱۲ و بعد از ظهرها از ۴ تا ۶/۳۰ اعلام می‌گردد.
- کلیه امور اداری و انجام مکاتبات با خارج از بعثه به صورت متمرکز و از طریق دفتر نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج صورت می‌پذیرد.
۳. در مورد تردد مراجعان به بعثه تأکید نماینده محترم ولی فقیه بر آسان بودن تردد مردم و کنترل در حد ضرورت بود.
۴. مقرر شد که مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی رحمه الله به نحو احسن برگزار شود.
۵. مقرر شد معاونت فرهنگی و ارشاد در مورد هدایت و ارشاد مردم در بقیع اقدام نماید.
- مقرر شد مطالبی ضروری تحت عنوان دستورالعمل پیرامون عدم انجام اعمال خلاف شرع در مواردی چون نماز، زیارت و ... تدوین گردد.
۷. مقرر شد معاونت اجرایی نحوه دیدارهای یومیه مردمی نماینده ولی فقیه را مشخص کند.
۸. مقرر شد به نحو توجیهی، قسمتهای مختلف بعثه فرم‌های ارزشیابی

ص: ۳۷

را روزانه تکمیل و ارائه نمایند.

۹. در پایان جلسه نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج، ضمن تشکر از زحمات برادران و کارکنان بعثه، بر انجام وظایف مصوبه توأم با اخلاص تأکید کرد.

انتشار پیش شماره خبرنامه «زائر»

امروز پیش شماره خبرنامه «زائر» با عنوان شماره صفر، در مدینه به طور محدود منتشر شد. به این ترتیب، دست‌اندرکاران بعثه مقام معظم رهبری وسیله مفیدی را برای تسهیل برقراری ارتباط با مردان و زنان زائر به خدمت می‌گیرند تا مطالب لازم در اختیار حاجیان قرار گیرد.

این خبرنامه که در سال‌های پیش نیز توسط بعثه انتشار می‌یافت با تغییراتی چند، از جمله چگونگی صفحه‌بندی و نیز به کارگیری افراد حرفه‌ای، به شکل مطلوب خود نزدیک‌تر می‌شود.

خبرنامه، گرچه به ظاهر ارتباطی یک‌سویه را برقرار می‌سازد اما با کسب نظارت و مطالب و انتقادهای حاجیان، در واقع، نشانه‌ای از ارتباط دوجانبه دارد. این خبرنامه که از فردا در میان زائران ایرانی توزیع خواهد شد از قسمت‌های مختلفی چون سرمقاله، اخبار حج، اخبار کشور، اخبار جهان، مقالات سیاسی، مقالاتی پیرامون مدینه و مقالاتی مشتمل بر تفسیر حج و احکام و آداب آن و ... تشکیل شده است.

کمبود امکانات مورد نیاز- از وسایل تایپ و تکثیر گرفته تا امکانات توزیع- گرچه کار انتشار خبرنامه را با مشکل مواجه می‌سازد، اما مانع نشر آن نخواهد بود. برادرانی که این مهم را به عهده دارند، در قالب دو گروه «مدینه قبل» و «مدینه بعد» سازماندهی شده‌اند و پیش‌بینی می‌شود که با کار شبانه‌روزی بتوانند در انجام وظایف محوله توفیق یابند.

ص: ۳۸

فعالیت‌ها**اشاره**

امروز چند گزارش از فعالیت و عملکرد معاونت‌های بعثه ارسال شد که به درج مهمترین نکات مطرح شده در این گزارش‌ها اکتفا می‌کنیم: **(۱)**

معاونت بین‌الملل:

۱. انجام هماهنگی‌های لازم جهت برگزاری سمینار حج توسط معاونت بین‌الملل.
۲. همکاری با واحد اهل سنت جهت تهیه زیارتنامه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و نیز اعمال حج به روش اهل سنت.

معاونت بازرسی:

این گزارش مبین فعالیت این معاونت از تاریخ ۷۰/۲/۲۵ تا ۷۰/۳/۱۱ می‌باشد که خلاصه آن به شرح زیر است:

۱. بازدید و مشخص نمودن موقعیت ساختمان‌های کاروان‌ها در مدینه.
۲. تهیه کروکی کلیه منازل اجاره شده به تفکیک هر سند از واحد مسکن ستاد مدینه.
۳. تقسیم شهر مدینه به پانزده منطقه که هر منطقه به یکی از بازرسان واگذار شد. شایان ذکر است که در هر منطقه حداکثر سی کاروان مستقر می‌باشد.
۴. ثبت شماره کاروان‌ها بر روی نقشه شهر مدینه و تعیین مناطق پرترافیک و خلوت کاروان‌ها ایرانی.

۱- هر یک از معاونت‌های بعثه روزانه گزارشی تهیه و برای سرپرست حجاج ایران ارسال می‌کنند. در این گزارش‌ها مواردی چون فعالیت‌های انجام شده، مشکلات و موانع، نظرها و پیشنهادهای معاونت‌ها به چشم می‌خورد. ما خلاصه‌ای از چند گزارش ارسال شده را برای نمونه درج می‌کنیم و در روزهای آینده فقط نکات برجسته و مهم این گزارش‌ها را منعکس خواهیم کرد.

ص: ۳۹

۵. تشکیل جلسات سربازرسان از تاریخ ۷۰/۳/۵ به صورت روزانه و ابلاغ تصمیمات به آنان.
۶. دریافت بیش از پانزده گزارش از سربازرسان در مورد مشکلات و مسائل تدارکات، تغذیه، آب، امور نقلیه، مسکن و ... در کاروان‌ها و ارسال آنها به رئیس ستاد مدینه.
۷. پاسخ به مراجعات به طور روزانه، که حداقل پنجاه نفر در روز- اعم از مدیر و بازرس کاروان‌ها- به ستاد مراجعه می‌کنند.
۸. تشکیل پنج جلسه با قائم مقام و مسئول ستاد مدینه در مورد هماهنگی لازم بین قسمت‌های ستاد و معاونت بازرسی.
۹. ارسال چهل فقره خبر و گزارش واصله به معاونت‌های اجتماعی، بررسی، اجرایی و
۱۰. پیگیری نحوه برگزاری مراسم سالگرد رحلت حضرت امام رحمه الله جهت اعلان به سربازرسان.

ستاد مدینه:

- این گزارش مربوط به خلاصه‌ای از فعالیت واحدهای مختلف ستاد مدینه تا تاریخ ۷۰/۳/۱۱ است.
۱. تا امروز ۲۶۳ کاروان با تعداد ۳۰۵۲۸ زائر وارد مدینه منوره شده‌اند.
 ۲. تعداد ۲۱۷ زائر گمشده (۹۴ زن و ۱۲۳ مرد) توسط گروه امداد به کاروان‌های ذی‌ربط رسانده شده‌اند.
 ۳. در مورد ۷۰۳ زائر در بیمارستان درمان سرپایی انجام گرفته و ۶۲ زائر بستری شده‌اند و ۲۴۵ مورد تزریقات نیز صورت گرفته است. ۱۶ نفر از سایر کشورها به بیمارستان مراجعه کرده‌اند.
 ۴. واحد کامپیوتر نسبت به انتقال اطلاعات مربوط به تدارکات ستاد مدینه اقدام نموده و همچنین در مورد انتقال اطلاعات زائران با هماهنگی ستاد جده اقدام گردیده است.

ص: ۴۰

همچنین در این گزارش آمده که کیفیت بعضی از اجناس خریداری شده از قبیل پرتقال، موز، برنج و روغن مایع مطلوب نبوده و مشکل کمبود گوشت همچنان باقی است، که طی جلسه‌ای مقرر شد برنج و پرتقال کلاً تعویض و روغن حیوانی خریداری گردد تا در کنار روغن مایع مورد استفاده قرار گیرد. در مورد گوشت نیز مقرر شد که به جای گوشت گوساله گوشت گوسفند تهیه گردد.

خبرها

امروز یکی از اهالی مدینه می‌گفت: نگاه ما به شما ایرانیان نسبت به سال‌های قبل فرق کرده است. ما پس از سه سال از ورود شما ایرانیان خوشحال هستیم.

یکی از برادران ستاد می‌گفت: وقتی ستاد کارش را شروع کرد، دانش‌آموزان مدرسه دینیه‌ای که نزدیک ستاد قرار دارد، برای ما دست تکان می‌دادند و ابراز خوشحالی می‌کردند و می‌گفتند که ما تازه حق را از باطل شناخته‌ایم.

مسئولان اجاره مسکن سعودی می‌گفتند: در غیاب ایرانیان حج نبوده است. ایرانی که باشد حج هم هست.

امسال شیعیان مدینه آزادی بیشتری یافته‌اند. در محله «تخاوله»، مرکز تجمع و زندگی شیعیان، نماز جماعت را دوباره برقرار کرده‌اند. امام جماعت آنجا، روحانی محترم به نام «العمری» است. گفتنی است که جنگ خلیج فارس در پیدایش این جو مؤثر بوده است.

یک زائر پاکستانی به نام اقبال در صحبت با یک نفر از روحانیان اهل سنت ایرانی با اظهار شگفتی از میسر بودن حج برای اهل سنت گفت: «آیا شما می‌توانید به حج سفر کنید و این قدر آزاد باشید؟ ما فکر می‌کنیم که شما در ایران حق تحصیل در مدارس را ندارد و از فعالی حوزه‌های علمیه شما جلوگیری می‌شود».

روحانی اهل سنت ایرانی در پاسخ اظهار داشت:

ص: ۴۱

خیر! ما اتفاقاً آزادی کامل داریم. چندین حوزه علمیه در بلوچستان داریم و مثل دیگر شهروندان جمهوری اسلامی زندگی می‌کنیم. امروز هنگامی که جمعی از جانبازان در حرم رسول خدا صلی الله علیه و آله حضور یافتند، گروهی از زائران عرب که بیشتر آنان اهل امارات بودند تحت تأثیر قرار گرفته و گریه کردند. آنان در صحبت با یکی از مولوی‌های اهل سنت ایران سئوالاتی در زمینه چگونگی وضعیت جانبازان مطرح کردند و در پایان تنفر خود را از صدام اعلام داشتند. ضمناً لعن بر صدام از برخی مأموران سعودی نیز شنیده شد.

امروز یک بانوی زائر ایرانی به نام لیلا بقایی بر اثر سکته قلبی در مدینه درگذشت. این زائر، هشتاد و سه ساله و اهل نیریز فارس بود. جنازه این بانوی زائر در گورستان بقیع به خاک سپرده شد.

یک جوان پاکستانی امروز در صحبت با یکی از مولوی‌های اهل سنت اظهار داشت: «شما در یان در تنگنا نیستید؟». وقتی که مولوی پاسخ منفی می‌دهد مجدداً سؤال می‌کند: «پس چرا اجازه ساختن مسجد در تهران را ندارید؟». مولوی در پاسخ، تعداد کم اهل تسنن در تهران را مطرح می‌کند و می‌افزاید: در شهرهایی مثل زاهدان و مشهد به حد کافی مسجد داریم. فقط ده مسجد در مشهد است.

شایان ذکر است که برآیند برخوردهای چند زائر از کشورهای مختلف حکایت از تبلیغات سوء در زمینه وضعیت اهل سنت در ایران دارد.

ص: ۴۳

یکشنبه ۱۲ فروردماه ۱۳۷۰، ۱۸ ذیقعدة ۱۴۱۱ شیعیان مدینه

اشاره

توصیه به زائران، مشکلات کاروان‌ها، انتشار نخستین شماره خبرنامه «زائر»

ص: ۴۴

گزارش‌ها**برگزاری شورای معاونان بعثه مقام معظم رهبری**

دومین نشست معاونان بعثه، در ساعت ۱۶ و ۲۰ دقیقه امروز و در حضور نماینده مقام معظم رهبری برگزار شد. در این جلسه که با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید آغاز شد گزارش‌هایی توسط جمعی از مسئولان ارائه گردید و سپس در مواردی به شرح زیر تصمیم‌گیری به عمل آمد:

- چگونگی، زمان و مکان برگزاری مراسم یادبود رحلت حضرت امام خمینی رحمه الله. در این باره مقرر شد که مراسم رهبری برگزار شود تا حاجیان بتوانند بدون برخورد با وقت نماز عصر در مراسم شرکت کنند و پس از پایان گرفتن مراسم، جهت برگزاری نماز مغرب عازم مسجدالنبی گردند. همچنین مقرر شد که کاروان‌ها در شب شانزدهم، یاد امام راحل را با پخش ملایم نوای قرآن

ص: ۴۵

گرامی دارند.

- چگونگی گرامی‌داشت سالروز قیام پانزدهم خرداد. تصمیم گرفته شد که از روز پانزدهم خرداد، ضمن بزرگداشت خاطره این روز، ملاقات‌های عمومی نماینده ولی‌فقیه با کاروان‌های زائران ایرانی آغاز شود.

گزارشی از انتشار نخستین شماره خبرنامه «زائر»

امروز نخستین شماره خبرنامه «زائر» انتشار یافت و از طریق کاروان‌ها در اختیار زائران ایرانی قرار گرفت.

از اولین بازتاب‌های انتشار خبرنامه می‌توان به اظهار رضایت حاجیان اشاره کرد. افراد مختلفی «زائر» را وسیله بسیار مناسبی دانسته‌اند که می‌تواند خلأ محسوسی را که نشانه‌ای از دوری از میهن اسلامی است، پر سازد.

این خبرنامه که با تلاش گروهی از نویسندگان و مترجمان متعهد کشورمان تهیه و تدیون می‌شود، امروز با این عنوان در دسترس حاجیان ایرانی قرار گرفت: حجی دیگر، آشنایی با مدینه، از لابلای خبرها، توصیه‌های مهم به زائران حرم نبوی، ارسال نامه به ایران در کمتر از یک روز، گزارش و

در قسمتی از سرمقاله نخستین شماره «زائر» آمده است:

«... پس از سالیان فراق، بار دیگر دلدادگان حریم نبوت با کوله‌باری از دردها و رنج‌ها به دیدار آن دلدار باز آمده‌اند تا عقده‌های دل مجروح خود را در پیشگاه او بگشایند و رازهای بی‌شمار خفته در سینه را با آن محرم اسرار نجوا کنند...»

تلاش برای اصلاح برخی از رفتارهای ناپسند

به دنبال دریافت گزارش‌هایی از اعمال ناپسند برخی از حجاج ایرانی، در جلسه اول سرپرست حجاج ایرانی و معاونان ایشان مقرر شد که

ص: ۴۶

توصیه نامه‌ای برای زائران تهیه گردد. امروز این توصیه‌نامه توسط معاونت فرهنگی و ارشاد بعثه مقام معظم رهبری تهیه و بدین شرح منتشر شد:

۱. هنگام اقامه نمازهای یومیه در مسجد النبیصلی الله علیه و آله به سوی حرم مطهر بشتابید و در نمازهای جماعت شرکت کنید. حرکت کردن خلاف جهت مسیر نمازگزاران و بیرون آمدن از مسجد هنگام اقامه نماز و راه رفتن بینصفوف، خلاف شأن نمایندگان یک ملت شریف و مسلمان است.
۲. از گذاشته مهر، چوب، کاغذ و ... هنگام نماز در مسجد النبیصلی الله علیه و آله پرهیز نموده و توجه داشته باشند که سجده کردن روی فرش یا سنگ‌های داخل مسجد موجب بطلان نماز نخواهد شد.
۳. از خواندن زیارتنامه باصدای بلند در داخل مسجدالنبی صلی الله علیه و آله خودداری فرمایید.
۴. از نماز خواندن کنار بقیع اجتناب نموده و نمازهای مستحبی را در مسجد النبیصلی الله علیه و آله بخوانید.
۵. از برداشتن خاک قبرستان بقیع و قبور ائمه معصومین علیهم السلام به شدت پرهیز نمایید.
۶. از بستن نخ و پارچه به شبکه‌های قبرستان بقیع و هرگونه عملی از اینکه موجب وَهْن باشد، خودداری نمایید.
۷. برادران محترم هنگام رفت و آمد در خیابان‌ها و اماکن مقدسه از پوشیدن لباس‌های نامناسب به شدت اجتناب کنند.
۸. خواهران محترم، پوشش اسلامی را کاملاً مراعات نمایند.

مشکلات روزمره و اقدامات بازرسان

امروز، معاونت بازرسی بعثه مقام معظم رهبری، طی گزارشی اهم مشکلات مطرح شده و قابل مشاهده در کاروان‌های حجاج ایرانی را عنوان نمود. این موارد عبارتند از:

ص: ۴۷

۱. کمبود گوشت قرمز در کاروان‌ها. «(۱)» ۲. مشکلات رفاهی مسکن برای برخی از کاروان‌ها.
۳. مشکلات ناشی از انتقال زائران به وسیله ماشین‌های قدیمی و فاقد امکانات کافی رفای از جده به مدینه.
۴. تبعات منفی ناشی از خرید و فروش اجناس توسط زائران در جده و مدینه.
۵. عدم توزیع صحیح زائران از جهت سنی در کاروان‌ها به گونه‌ای که در چند کاروان افراد سالخورده درصد بالایی از اعضای کاروان را تشکیل می‌دهند. همچنین در کاروانی حدود سی و هشت جانباز با بیش از سی درصد معلولیت وجود دارند.

دیدارها

معتقدم که ایران و عربستان به یکدیگر نیازمند هستند

امروز جمعی از علمای حاضر در بعثه مقام معظم رهبری به همراه حجّه الاسلام تسخیری، معاونت امور بین‌الملل بعثه، با شیخ العمری از روحانیان برجسته عربستان و رهبر شیعیان مدینه ملاقات کردند. این دیدار در حسینیه شیعیان مدینه واقع در یکی از نخلستان‌های اطراف این شهر انجام شد.

۱- کمبود گوشت قرمز در کاروان‌ها ناشی از وقوع آتش‌سوزی در کشتی حامل گوشت جهت پذیرایی از حاجیان بوده است. متأسفانه کشتی گوشت خریداری شده از نیوزیلند در اسکله جده آتش گرفت و ۱۱۰ تن از ۴۵۰ تن گوشت یخ زده موجود در یکی از انبارهای کشتی یاد شده سوخت. محموله کشتی در بنادر ایران بارگیری شده بود. گفته می‌شود که مأموران سعودی احتمالاً در وقوع آتش‌سوزی بی‌تقصیر نبوده‌اند. پس از بارگیری گوشت‌های باقیمانده در کامیون‌های حمل گوشت نیز پلیس جده مجدداً دستور تخلیه گوشت‌ها و بازرسی آنها را صادر می‌کند. بازرسی با پاره کردن کیسه‌هایی که لاشه‌های گوشت را می‌پوشاند انجام می‌شود. در مجموع، به واسطه اتفاقات ذکر شده گوشت به میزان کافی و در زمان پیش‌بینی شده به کاروان‌ها نرسید.

ص: ۴۸

شیخ العمری، با پشت سر نهادن حدود هشتاد بهار، همچون نگینی در میان شیعیان مدینه می‌درخشد، ایشان دوران تحصیلات حوزوی خورد را در نجف اشرف گذرانده و به عنوان یک شخصیت علمی قدیمی محسوب می‌شوند. در مدینه، شخصیت دیگری هم‌تراز با ایشان نیست. شیخ العمری به گرمی از دیدار کنندگان استقبال کرده و به آنان خوشامد گفتند. ایشان عنوان نمودند که شیعیان نگران سلامتی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای بوده و برای صحت و سلامتی ایشان دعا می‌کنند. ایشان افزودند: «معتقدم که ایران و عربستان به یکدیگر نیازمندند. ایران به عربستان برای حج نیازمند است و عربستان برای امنیت به ایران.»

خبرها

امروز یکی از روحانیان برجسته پاکستان گفت: هنگام ورود به جده، به مدت چهار ساعت مورد تفتیش کامل قرار گرفتیم و کلیه کتاب‌ها و جزوه‌هایی که همراه داشتیم ضبط شد.

یک پیرزن ایرانی با پهن کردن بساط در جوار مسجدالنبی به فروش اقلامی چون آلود، بادبزن و ... پرداخته بود مورد اعتراض زائران ایرانی قرار گرفت. بساط او با اصرار حاجیان ایرانی جمع شد.

یکی از زائران که به جرم داشتن اسکناس صد دلاری تقلبی و در حال صرف آن دستگیر شده بود، امروز آزاد شد. این زائر مبلغ یازده هزار دلار آمریکایی به همراه خود داشت که تنها یک اسکناس صد دلاری آن تقلبی بود.

تا ساعت ۱۰ صبح امروز ۳۸۴۵۷ زائر ایرانی به وسیله هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران به جده انتقال یافته‌اند. این عده با ۱۱۴ پرواز، از شهرهای تهران، مشهد، شیراز، تبریز و کرمان عازم جده شده‌اند.

ص: ۴۹

یک مسلمان آفریقایی به نام مالک عبدالله به بعثه مراجعه کرد و تقاضای کمک کرد. این فرد که ملیت آفریقای جنوبی داشت اظهار نمود: کیف، پول و گذرنامه‌ام را گم کرده‌ام. وقتی به پلیس عربستان مراجعه کردم، آنها یک جواز عبور پنج روزه به من داده و اخطار کردند که باید ظرف پنج روز این کشور را ترک نمایم.

توسط معاونت فرهنگی و ارشاد، به بیش از شصت کاروان سرکشی شد و عملکرد روحانیان آنها مورد ارزیابی قرار گرفت. همچنین توسط این معاونت، بیست تن از روحانیان به منظور ارشاد و راهنمایی زائران و ممانعت از انجام ناپسند به مسجدالنبی و بقیع مطهر اعزام شدند.

ص: ۵۱

دوشنبه ۱۳ فروردماه ۱۳۷۰، ۱۹ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

همدل با سوگواران رحلت امام زنده دلان، وظایف و نقش روحانیان کاروان‌ها، خدمات پزشکی مورد نیاز زائران

ص: ۵۲

دیدارها**ملاقات روحانیان کاروان‌ها با سرپرست حجاج ایرانی**

امروز صبح حجه الاسلام والمسلمین ری شهری با حضور در اجتماع روحانیان کاروان‌ها وظایف آنها را در قبال زائران ایرانی و مراسم حج متذکر شد. وی در بخشی از سخنان خود خطاب به روحانیان کاروان‌ها گفت:

«اولین کار ما این است که روحانیت و معنویت را به کسانی که مسئول سرپرستی آنها هستیم تزریق کنیم.

چنانکه ما معنویت نداشته باشیم، چگونه می‌توانیم در این امر موفق شویم؟ اولین گام آن است که از حضرت رسولصلی الله علیه و آله و ائمه هدی بخواهیم که به ما آن معنویت را عنایت فرمایند. مسئله بعدی تلاش شما برای برگزاری صحیح مراسم حج است. شما

مسئولیت بسیار سنگینی دارید.»

آقای ری شهری با تأکید گفت:

ص: ۵۳

«باید همه تلاش خود را بکنیم که حج مردم منظم و درست انجام شود. بی‌نظمی در یک کاروان نشان‌دهنده ناتوانی روحانی آن کاروان است. شنیدن گزارش‌هایی مبنی بر اینکه کارهایی انجام می‌شود که امام آنها را صراحتاً رد کرده‌اند قابل تحمل نیست. باید به مردم علاقه‌مند به زیارت بقیع شیوه درست عرض ارادت تفهیم شود. چه معنی دارد که از آنجا خاک بردارند؟ این خلاف شرع است. ما در حال فراهم کردن مقدماتی برای ساخته شدن بارگاه ائمه بقیع هستیم.»

آقای ری‌شهری در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به رفتار زائران در طول مراسم حج گفت:

«با رفتارهای ناخوشایند برخورد خواهد شد. اگر کسی باعث هتک حیثیت نظام مقدس ما بشود او را به ایران باز می‌گردانیم. تأکید مقام معظم رهبری بر نماز جماعت است. مبدا دیده شود که هنگام اقامه نماز جماعت حاجیان ایرانی حرم را ترک کنند. روحانیان محترم باید تذکر بدهند که این کار خلاف انجام نشود.»

مردم و روحانیان باید از قبل برای مراسم براءت آماده باشند. این مراسم جزء لاینفک حج است.»

آقای ری‌شهری ضمن اشاره به مسائلی چون پوشش مردان و زنان، استفاده نکردن از مهر برای نماز، نخواندن زیارتنامه با صدای بلند، خودداری از فرستادن صلوات با صدای بلند- به هنگام شنیدن نام مطهر پیامبر صلی الله علیه و آله- و نبوسیدن ضریح، بر نقش روحانیان در اصلاح رفتار اعضای کاروان تأکید ورزید.

سرپرست حجاج ایرانی اضافه کرد:

«نکته‌ای که حضرت امام رحمه الله روی آن تأکید می‌کردند، آموزش مسائل حج توسط روحانیان است و اینکه در کنار این امر می‌باید با تبلیغات دشمن مبارزه کرد و تجارب انقلاب را به مسلمانان دیگر کشورها انتقال داد.»

ایشان در پایان سخنان خود به روحانیان کاروان‌ها گفت:

«بعضی از زائران ایرانی در گوشه و کنار شهر مبادرت به فروش اجناس مختلف می‌کنند. این امر با شئونات جمهوری اسلامی مغایرت دارد.»

ص: ۵۴

آقای ری شهری از رفتار بعضی از زائران زن ایرانی که تا نیمه‌های شب- حتی در ساعاتی از بامداد- در خیابان‌ها به خرید می‌پردازند انتقاد کرد و از روحانیان کاروان‌ها خواست تا در این زمینه به نحو شایسته‌ای زائران را توجیه و راهنمایی کنند.

دیدار یکی از علمای مراکش با روحانیون بعثه

امروز آقای علی بن احمد بن الامین از مراکش که رئیس جمعیت الدعوة الاسلامیه و عضو رابطه العلماء مراکش و مدیر نشریه «النصیحه» می‌باشد با معاونت روابط بین‌الملل دیدار و گفتگو کرد. در این ملاقات که آقایان امینی، واعظزاده، سبحانی و موسوی جزایری شرکت داشتند پیرامون تقریب بین مذاهب و مشکلات جوامع اسلامی بحث شد. ایشان گفت که بزودی در مراکش سمیناری در موضوع تقریب بین مذهب برگزار خواهد شد که از علمای ایرانی هم دعوت به عمل خواهد آمد.

تقاضای پذیرش دانشجوی

آقای «دما حامه سیسی» از کشور مالی به عنوان میهمان به معاونت روابط بین‌الملل مراجعه و دو ساعت با حجه الاسلام تسخیری گفتگو کرد. در این دیدار وضعیت مسلمانان مالی و نیازهای تبلیغی و آموزشی آنها مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در این دیدار قول داده شد که پذیرش دانشجوی دینی از کشور مالی توسط مسئولان ایران مورد بررسی قرار گیرد.

گزارش‌ها

مراسم سالگرد امام خمینی رحمه الله در ستاد حج

شب هنگام، زمانی که اذان مغرب در شهر دل‌ها پیچید تا بلال و سنت

ص: ۵۵

محمدیصلی الله علیه و آله را یادآور شود، انبوه حاجیان ایرانی به سویی می‌رفتند تا بغضشان را در ساحل اقیانوس بالنده خاطره امام، این احیاگر بی‌بدیل اسلام ناب محمدی، به اشک جلا دهند. در آستانه سومین سال هجران زخم غریبی، چون چکان و طاقت‌سوز، در ضمیر حاجیان آشکار بود. اگرچه از هنگام ورود حاجیان در کنار حرم پیامبرصلی الله علیه و آله، همچنانکه در کرانه بهشت بقیع، همواره یاد آن یادآور حماسه‌ساز اسلام ناب محمدی در میان بوده است، اما دل‌ها هنوز بهانه‌ای برای گریستن می‌جویند. حاجیان می‌آیند تا در ستاد حج مستقر در مدینه که با تصاویری از محبوب همیشه ملت رنگ گرفته است، بر سالگرد عروج ملکوتی پیر خود بگریند.

مراسم با تلاوت آیاتی از کلام خدا آغاز شد. سخنران جلسه، حجه‌الاسلام والمسلمین مصباح یزدی بود که از محدودیت شناخت پدیده به درک شناسنده گفت. و گفت که بزرگی امام در چشمخانه ما نمی‌گنجد و یک روز از زندگی حضرت امام بسی عظیم‌تر از حیات عرفای بزرگ بوده است. و گفت که وجود برکت آفرین حضرت او در تمامی ابعاد گسترده بود، به حدی که در هیچیک از این جهات عظمت او قابل احصاء و درک کامل نیست. و چه زیبا گفت از نگاه‌های او که آن نگاه‌ها هر یک در خود اشارتی داشتند رمزآلود، و که در هر حرکت و سکون او لطافتی بی‌مرز موج می‌زد و

در ادامه، مداحان به زمزمه‌ای اندوه‌بار، سخن از دل‌های حاضران گفتند. دست‌های حسرت بر سینه‌های محبت و ماتم نشست و خون فراق از چشم‌های هجران بر گونه‌های تفزده از دوری دوید.

مراسم پایان یافت اما هنوز داغی عظیم - که تسکین یافتنی نیست - بر دل‌ها بود. هر کس می‌رفت تا در گوشه‌ای، غریب و ملتمس، کمی از اندوه خویش را بتکاند.

مصاحبه با سرپرستان هیأت پزشکی جمهوری اسلامی

امروز آقای دکتر صدر معاون وزیر بهداشت و درمان و سرپرست

ص: ۵۶

هیأت پزشکی جمهوری اسلامی در یک مصاحبه شرکت کرد و تسهیلات پزشکی در نظر گرفته شده برای حجاج ایرانی را تشریح نمود.

دکتر صدر گفت:

«ما از چند ماه قبل برای ارائه خدمات لازم به زائران خانه خدا به طور کامل بسیج شده بودیم. به خصوص که طی سه سال گذشته تاریخ مصرف بسیاری از داروهای ما در عربستان تمام شده و برخی از تجهیزات نیز ناقص شده و یا از بین رفته بود. ما در چندماه گذشته دارو و تجهیزات ضروری را فراهم کردیم و اوایل هفته گذشته کلیه این امکانات - که شامل هشتاد تن دارو و تجهیزات پزشکی بود - وارد عربستان شد و در بیمارستان‌های مدینه و مکه مستقر گردید.»

وی افزود:

«امسال هیأت پزشکی امکانات جدید و مدرنی نیز در درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های خود مستقر کرده است تا هیچ گونه کمبوده احساس نشود. در مدینه یک بیمارستان مجهز با ۱۲۰ تخت و بخش‌های اصلی یک بیمارستان مثل اورژانس، قلب، سی. سی. یو، داخلی، جراحی، زنان و زایمان، آی. سی. یو، دندانپزشکی، چشم‌پزشکی، گوش و حلق و بینی و ارتوپدی و کلیه امکانات مثل رادیولوژی و آزمایشگاه مجهز وجود دارد. همچنین ما با مسئولان عربستان سعودی مذاکرات مفصلی داشته‌ایم که در صورت نیاز، مجهزترین بیمارستان‌های این کشور در اختیار بیماران ما قرار بگیرد.»

دکتر صدر در ادامه سخنان خود گفت:

«در مدینه پنج درمانگاه مجهز در نقاط مختلف شهر وجود دارد که به زائران ایرانی و دیگر مسلمانان جهان خدمات لازم را بلافاصله ارائه می‌دهد. همچنین در فرودگاه جده نیز یک درمانگاه مجهز خدمات اولیه را به زائران ارائه می‌کند. زائران ایرانی پس از ورود به فرودگاه جده توسط بهداشت کاران در مورد مسائل مختلف بهداشتی توجیه می‌شوند. علاوه بر این، اکیپ‌های بهداشت در مدینه به محل اسکان زائران به طور مرتب سرکشی نموده و توصیه‌های لازم را برای ضدعفونی کردن و سالم‌سازی آب آشامیدنی به

ص: ۵۷

کاروان‌ها گوشزد می‌کنند. همچنین این اکیپ‌ها بر مواد غذایی مصرفی نظارت دائم دارند تا بهترین و سالم‌ترین مواد غذایی به زائران ارائه شود.»

در ادامه این گفتگو، دکتر شفیعی سرپرست هیأت پزشکی مستقر در مدینه به این جمع اضافه شد و جزئیات بیشتری از فعالیت هیأت پزشکی در مدینه را تشریح نمود. آقای دکتر شفیعی گفت:

«در هر درمانگاه چهار پزشک زن به طور بیست و چهار ساعته به داوای بیماران مشغول‌اند. درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های مدینه به طور متوسط روزانه دوهزار تا دوهزار و پانصد زائر ایرانی و گروهی از زائران دیگر کشورها را ویزیت می‌کنند.»

در پایان، دکتر صدر آمار هیأت پزشکی حج امسال را به شرح زیر اعلام داشت:

«هیأت پزشکی ایران شامل هفتصد و چهل نفر است کهصد و پنجاه تن از این عده را پزشکان عمومی تشکیل می‌دهند. همچنین کادر پرستاری شامل دوست نفر، کادر بهداشتی شامل چهل نفر، کادر دارویی شامل هفتاد نفر و بقیه نیز کادر گروه پیراپزشکی و امداد و خدمات هستند.»

معاون وزیر بهداشت و درمان تأکید کرد که کلیه خدمات اعم از معالجه و دارو به طور رایگان در اختیار زائران حرمین شریفین قرار می‌گیرد.

خبرها

امروز آقای ری شهری ضمن حضور در مسجدالنبی بهصف نماز جماعت حاضر در این مکان مقدس پیوست. سرپرست حجاج ایرانی هنگام ورود به مسجد رسول اکرمصلی الله علیه و آله مورد استقبال و توجه زائران دیگر کشورها قرار گرفت.

امشب مأموران سعودی جمع قاریان ایرانی را در مسجد نبوی بر هم زدند. آنان با این بهانه که «صدا بلند است و مزاحم دیگر زائران می‌شوید» و اینکه «در ماه‌های شوال، ذیحجه و ذیقعد مجاز به قرآن خواندن با صدای بلند

ص: ۵۸

نیستیم» مانع قرائت قاریان ایرانی شدند.

باید توضیح داد که هر سال جمعی از برگزیدگان قرائت قرآن به حج می‌آیند و جهت تبلیغ در حرمین باصدای خوش قرآن می‌خوانند. طبق اظهار نظر حضرات صوت زیبای قاریان ایرانی در همان مدت کوتاه باعث جلب توجه حاضران در حرم می‌شود. بعد از نماز مغرب و عشا در مقابل «باب‌السلام» - یکی از درهای مسجد حضرت رسولصلی الله علیه و آله - یکی از روحانیان ترک‌زبان ایرانی حدود پنجاه تا شصت تن از زائران ترکیه را به دور خود جمع و برای آنها سخنرانی نمود که مورد استقبال مستمعان قرار گرفت. استقبال به شکلی بود که هر لحظه بر جمع این زائران اضافه می‌شد.

در همین روز یکی از زائران تکریمه مقیم آلمان، در برخورد با یکی از برادران ایرانی اظهار داشته است که امسال آمریکا و اسرائیل با عربستان توافق کرده‌اند که از راه‌پیمایی و شعارهای ضد آمریکایی و ضد اسرائیلی در مکه معظمه ممانعت به عمل آورند. تا شب گذشته شمار زائران ایرانی در مدینه منوره به حدود چهل هزار تن رسید. واحد آمار ستاد حج ضمن اعلام این خبر اعلام کرد تا بامداد روز دو شنبه ۱۳/۳/۷۰ جمعاً سیصد و ده کاروان ایرانی از جده وارد مدینه شده‌اند. این آمار می‌گوید که حرکت کاروان‌های ایرانی تا ظهر پنجشنبه ۱۶/۳/۷۰ از جده به مدینه منوره ادامه خواهد یافت و از عصر همان روز زائران ایرانی پس از ورود به جده به سوی مکه مکرمه حرکت خواهند کرد. حرکت زائران ایرانی از مدینه به سوی مکه نیز از روز جمعه ۱۷/۳/۷۰ آغاز خواهد شد.

از یک زن و شوهر ایرانی حدود ۲۷ گرم شیره سوخته تریاک کشف شد که پس از دو ساعت پیگیری و رفتن و گرفتن تعهد از مدیر کاروان و مسئولان ستاد و تهیه صورت جلسه، موضوع خاتمه پیدا کرد. زائران مذکور ادعا کردند که سوخته تریاک را به منظور مداوا و استفاده شخصی به همراه آورده‌اند.

به دنبال نقص فنی یکی از اتوبوس‌های زائران ایرانی در مسیر حده - مدینه، پلیس راه سعودی بلافاصله در محل حاضر شد و در مدت بیست

ص: ۵۹

دقیقه اتوبوس دیگری را برای انتقال مسافران فراهم آورد. این پلیس در گفتگوهای خود با افراد کاروان مذکور به تعریف و تمجید از ایرانیان و رهبران آنها پرداخت.

امروز جزوه‌ای با عنوان «سلامت و امنیت در حج» در میان زائران ایرانی که وارد فرودگاه جده شده بودند، توزیع گردید. این جزوه که به زبان فارسی و در شصتصفحه به چاپ رسیده توسط وزارت کشور عربستان سعودی تهیه شده است. در این جزوه ضمن اشاره به مراسم حج و مناسک آن، قوانین و مقررات کنسولی و راهنمایی و رانندگی بیان گردیده و در چندین مورد نیز نسبت به برپایی تظاهرات و دادن شعار علیه دشمنان هشدار داده و تأکید کرده است که افراد خاطی طبق قانون و بدون هیچ گونه تساهلی مجازات خواهند شد.

ص: ۶۱

سه‌شنبه ۱۴ فروردماه ۱۳۷۰، ۲۰ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

با سوگ‌نشینان مدینه، تسلیت به رهبری پاسخگویی به مسائل شرعی مسلمانان چین

ص: ۶۲

گزارش‌ها**مراسم بزرگداشت دومین سالگرد رحلت حضرت امام رحمه الله**

هوای دم کرده بعد از ظهر امروز مدینه شاهد تجمع انبوه زائران ایرانی برای بزرگداشت دومین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی رحمه الله بود. در این مراسم، زائران کاروان‌های مختلف و خانواده معظم شهدا و جانبازان دفاع مقدس، با سردادن شعارهای «لا اله الا الله»، «محمد رسول الله» و «الله اکبر» در سوگ امام راحل خود عزاداری کردند. این مراسم که با تلاوت آیه‌هایی چند از قرآن کریم آغاز گشته بود، با قرائت فرازهایی از پیام آیه‌الله خامنه‌ای به مناسبت دومین سالگرد رحلت حضرت امام و ترجمه آن به زبان عربی توسط آقای تسخیری ادامه یافت.

سپس حجه‌الاسلام ری شهری سرپرست حجاج ایرانی، ضمن تشکر از حضور زائران ایرانی و تأکید به رعایت نظم از سوی آنان، از آیه‌الله جنتی

ص: ۶۳

دعوت کرد تا سخنران این مراسم باشد.

آقای جنتی در ابتدای سخنان خود گفت:

«امام مرد نمونه تاریخ بود که جان تا به امروز قدرش را نشناخته و تبلیغات سوء دنیا اجازه نداده که مردم او را به درستی بشناسند.»
ایشان با اشاره به اینکه حرکت امام خمینی جز برای رضای خدا نبود گفت:

«اگر امام از علی و فاطمه علیهم السلام دم می‌زد برای احترام به پیامبر و حدیث ثقلین بود. او می‌خواست به این حدیث عمل کند. اگر او نه شرقی و نه غربی می‌گفت، از قرآن الهام گرفته بود ... او می‌گفت باید با اسرائیل مبارزه کرد تا از سرزمین‌های اشغالی خارج شود و مسلمین بر قبله اول خود حاکمیت پیدا کنند. امام اگر از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کرد، باز بر اساس قرآن بود. قرآن حمایت از این دو قشر را تا پای جان و حتی شرکت در جنگ‌ها به نفع آنان لازم می‌شمرد. وحدت مسلمین یکی از شعارهای بزرگ امام بود او درش می‌سوخت که بیش از یک میلیارد مسلمان با این همه سرمایه‌های عظیم، چون بدنی متلاشی از هم جده هستند. او برای احیای آیه «أَنْمَأَ الْمُؤْمِنِينَ إِخْوَةً» فریاد می‌زد و مردم را بدان دعوت می‌کرد. اگر امام می‌گفت که باید باصدام جنگید، برای این بود که این مرد وحشی را خوب می‌شناخت. می‌دانست که اگر قدرت خود را بازیابد به هیچکس رحم نخواهد کرد؛ چنانکه دیروز کویت را له کرد و امروز ملت خودش را. امروز همه به حقانیت آن اظهارات امام اعتراف می‌کنند.»

آیه‌الله جنتی در سخنان خود به فتوای حضرت امام در مورد کتاب «آیات شیطانی» و نویسنده آن سلمان رشدی اشاره کرد و افزود:

«این فتوا برای احترام به اسلام بود. یک مسلمان غیرتمند نمی‌تواند ببیند پیامبرش مورد اهانت قرار گرفته است. من نمی‌دانم آنان که در مقابل این کتاب سکوت کردند چه جوابی برای گفتن دارند.»

پایان بخش سخنان آیه‌الله جنتی تأکید ایشان بر برگزاری حج ابراهیمی بود:

ص: ۶۴

«ما از ابراهیم خلیل یاد گرفته‌ایم که از دشمنان خدا بیزاری جوئیم. ما پیرو این پیامبریم و با خدای خود پیمان بسته‌ایم و بر سر آن ایستاده‌ایم و خوشحال خواهیم بود که بر سر این عقیده شهید شویم. این راه ما است.»

استقبال حاجیان ایرانی از مراسم بزرگداشت رحلت حضرت امام چشمگیر بود. گرمای بعد از ظهر مدینه با آبرسانی خوب مسئولان سقایت تا حدی اثر خود را از دست داده بود. با اینکه سیستم صوتی نتوانست همه جمعیت مشتاق برای حضور در این مراسم را پوشش دهد، ولی حضور ایرانیان تا پایان مراسم، نشان از تأکید آنان بر تجمع بزرگ روز براءت داشت. گفتنی است که نظم زائران شرکت کننده و رعایت تمامی نکاتی که از سوی بعثه مقام رهبری سفارش شده بود، کاملاً به چشم می‌خورد.

بنابر گزارش‌های رسیده، مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام، در محل کاروان حجاج عراقی و مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق نیز برگزار شد. در این مراسم، شیخ آصفی طی سخنان نقش امام خمینی را در احیای دوباره اسلام اصیل برای شنوندگان بازگو کرد.

بازدید از دانشگاه اسلامی مدینه

معاونت بین‌الملل بعثه مقام رهبری، دیورز از دانشگاه اسلامی مدینه بازدید کرد و با دانشکده‌ها و خدمات دانشجویی این واحد آموزش عالی آشنا شد.

دانشگاه اسلامی مدینه از پنج دانشکده به نام‌های قرآن کریم، زبان و ادبیات عرب، حدیث شریف، تبلیغ و تربیت مبلغ، شریعت و فقه اسلامی تشکیل می‌شود. رئیس دانشگاه یک افسر ارتش است که دوره آموزش نظامی خود را در کشور آمریکا سپری کرده است. اکثر اساتید فعلی دانشگاه مدینه از فارغ التحصیلان همین واحد آموزش عالی هستند؛ در حالی که پیش از این، فارغ التحصیلان دانشگاه الانزهر مصر، کرسی‌های تدریس این دانشگاه را در اختیار داشتند. شاید نارضایتی دانشجویان از کیفیت آموزشی ناشی از همین

ص: ۶۵

مسئله باشد.

دانشگاه اسلامی مدینه برای دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری نیز دانشجو می‌پذیرد که سهم عمده از آن سعودی‌ها است. تعداد دانشجویانی که فعلاً تحت آموزش قرار دارند تقریباً سه هزار نفر است. در این دانشگاه، دانشجویان از خوابگاه رایگان، شهریه ماهیانه‌ای معادل پانصد و چهل ریال، سلف سرویس و کتابخان برخوردارند.

طلوع خمینی کبیر از قلب میلیون‌ها انسان پاک

امروز از سوی نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی، تلگرامی به مناسبت دومین سالگرد رحلت حضرت امام رحمه الله از مدینه برای رهبر انقلاب اسلامی فرستاده شد. متن تلگرام به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

محضر مبارک ولی امر مسلمین جهان حضرت آیه‌الله خامنه‌ای دام ضله العالی

همزمان با دومین سالگرد رحلت امام خمینی قدس سره و در حالی که هر جا مسلمانی هست و هر نقطه‌ای که مسلمان نشین است در سوگ آن روح خاکدان شکسته و با قدسیان نشسته، اشک ماتم می‌ریزد و ایران اسلامی داغ فراغ بر دل و اشک داغ بر دیده دارد، زائران بیت‌الله الحرام و دعاکنان حرم رسول الله، شوق جوار و غم هجران یار را به هم آمیخته و دومین سالروز رحلت منادی اسلام ناب محمدی و احیاگر حج ابراهیمی را به خلف برحق آن بزرگوار و به پیشگاه تمامی مسلمانان داغدار تسلیت می‌گویند.

زائران خانه خدا، ابراهیم خلیل الله را گواه می‌گیرند که جز راه خمینی بت‌شکن در پیش نگیرند و با رسول الله صلی الله علیه و آله عهد می‌کنند که پاس اسلام ناب محمدی را نگه دارند و در رکاب ولی امر مسلمین خواب راحت از چشم آمریکای جهانخوار، اسرائیل خونخوار و دیگر دشمنان پنهان

ص: ۶۶

و آشکار بر بایند و در سقف گیتی ندا بردارند که: خمینی کبیر بعد از غروب در عالم خاک بار دیگر از قلب میلیون‌ها انسان پاک طلوع کرده است.

اینجانب مجدداً همراه علما و روحانیون محترم و زائران بیت‌الله مراتب تسلیت خویش را به پیشگاه ولی عصر (عج) و آن رهبر عزیز تقدیم می‌دارم.

نماینده ولی فقه و سرپرست حجاج

محمد محمدی ری‌شهری

گفتگو پیرامون سمینار بین‌المللی حج

بنابر گزارش رسیده از حوزه معاونت روابط بین‌الملل بعثه، شورای نظارت و برنامه‌ریزی این معاونت امروز تشکیل جلسه داد و در مورد سمیناری که قرار است در مکه مکره برگزار گردد، تصمیم‌گیری کرد.

این سمینار با شرکت برخی از میهمانان خارجی و اندیشمندان ایرانی در سالن یکی از ساختمان‌های مسکونی حجاج ایرانی در مکه آغاز به کار خواهد کرد.

«الندوة الحج» به عنوان نام این سمینار مورد تصویب قرار گرفت. سخنران‌های این سمینار پیرامون حج ابراهیمی و دیدگاه‌های امام خمینی رحمه الله در مورد این مراسم عبادی-سیاسی به ارائه نظرات خود خواهند پرداخت.

رد پیشنهاد مقامات عربستان در مورد محل برگزاری مراسم برائت از مشرکان

در پی جلوگیری مأموران سعودی از قرائت قرآن توسط قاریان ایرانی در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله، به درخواست حجة الاسلام ری‌شهری، سرپرست حجاج ایرانی، کاردار جمهوری اسلامی ایران طی ملاقاتی با وزیر حج و اوقاف عربستان سعودی، نسبت به این عمل اعتراض کرد. در این دیدار، وزیر حج ضمن ابراز تعجب و اظهار بی‌اطلاعی نسبت به این اقدام، قول پیگیری داد.

ص: ۶۷

همچنین در این ملاقات وزیر حج و اوقاف عربستان سعودی گفت که محلی برای تظاهرات ایرانیان در نظر گرفته شده است، لذا نماینده ایران برای بررسی این محل سریعاً به مکه برود. محلی که سعودی‌ها برای برائت از مشرکان در نظر گرفته‌اند، منطقه «عزیزیه» نزدیک جاده طائف است. این منطقه حومه شهر مکه محسوب می‌شود. با توجه به نامناسب بودن محل، ردّ این پیشنهاد از طریق تلفن به اطلاع مقامات عربستان رسید.

واحد اهل سنت

واحد اهل سنت در شمار یکی از بخش‌های مهم بعثه است. این واحد به منظور برطرف کردن نیازمندی‌های فقهی کاروان‌های اهل سنت تشکیل شده است. روحانیان اهل سنت مستقر در بعثه، هر روز پاسخگوی سئوالات شرعی مراجعان بوده و آنان را در انجام صحیح مناسک حج در روزهای آینده و دیگر نیازهای شرعی راهنمایی می‌کنند. امروز چند نفر از مسلمانان چینی از طایفه ایغول ایالت اورجی، با مراجعه به واحد اهل سنت اظهار داشتند: «ما از عوام هستیم و روحانی نداریم که مناسک و وظایف ما را تعلیم دهد. شما اعمال حج را برای ما توضیح دهید.» روحانیان اهل سنت بعثه، مناسک حج را مطابق با فقه حنفی برای ایشان تشریح کردند. همچنین در دیداری که امروز عده‌ای از مسلمانان دیگر کشورها با علمای اهل سنت ایران در حرم نبوی داشتند، با وضعیت اهل تسنن و مساوات آنان با برادران شیعه خود در ایران آشنا شدند. گفتنی است که این مسلمانان خواستار کسب آگاهی در مورد مراسم برائت از مشرکان بودند و اینکه در کجا و به چه نحوی برگزار خواهد شد. واحد اهل سنت، در صدد تهیه زیارتنامه ویژه‌ای بر اساس منابع

ص: ۶۸

اهل سنت است تا در زیارت حرم مقدس پیامبر صلی الله علیه و آله مورد استفاده برادران سنی قرار گیرد.

دیدارها

دیدار امام جمعه شهر «سیدنی» با علمای ایران

امروز شه الهلالی امام جمعه شهر «سیدنی» استرالیا به دیدن علمای ایرانی حاضر در بعثه آمد و با ایشان به گفتگو پرداخت. شیخ الهلالی که از متفکران اهل سنت و مصری الاصل می‌باشد، نظرات خود را پیرامون دیدگاه‌های حضرت امام رحمه الله، جهان اسلام و مراسم عبادی-سیاسی حج ابراز کرد. وی در خلال گفتگوی خود با آیات عظام امینی، سبحانی، واعظزاده و ابراهیمی، در مورد نزدیکی مذاهب اسلام و کتاب‌های موجود در مورد فقه مقارن به بحث پرداخت. گفتنی است که شیخ الهلالی بارها در جهت وحدت مسلمانان جهان علیه استکبار سخن رانده و خواستار پیوند آنان برای رویارویی با آمریکا در خطبه‌های نماز جمعه شهر سیدنی شده است. از آقای الهلالی برای شرکت در سمینار الندوة الحج که در مکه برگزار خواهد شد، دعوت به عمل آمد.

عربستان می‌گوید: آمریکا اکبر

امروز آقای مصطفی از علمای ترکیه که در شهر «کلن» آلمان ساکن است ضمن دیدار با روحانیان ایرانی اظهار داشت: «عربستان به آمریکا بیشتر خدمت می‌کند تا به خدا». در این دیدار که در محل بعثه مقام معظم رهبری صورت می‌گرفت آقای مصطفی تصریح کرد: «عربستان به جای اینکه بگوید الله اکبر می‌گوید آمریکا اکبر».

ص: ۶۹

«خوجه» های تانزانیا در بعثه

امروز هیأتی از خوجه‌های تانزانیا برای آگاهی از مواضع و سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران پس از ارتحال حضرت امام رحمه الله و علل تحریم سه‌ساله حج، به بعثه ایران مراجعه کردند و با آقایان امینی و حائری شیرازی به گفتگو نشستند.

دیدار با حاجیان مراکش

گروهی از حاجیان کشور مراکش نیز که به انقلاب اسلامی علاقه‌مند بودند، با مراجعه به بعثه مقام معظم رهبری، در مورد فضای حاکم بر کشور مراکش و علائق مسلمانان این سرزمین، صحبت کردند.

خبرها

به دنبال گزارش‌هایی که درباره کیفیت نامطلوب بعضی از مواد غذایی به ستاد حج شده بود، امروز در بازدیدی که از انبار تدارکات مواد گوشتی به عمل آمد، روشن شد که نامطلوب بودن بخشی از گوشت‌ها، ناشی از پارگی کیسه‌های حاوی گوشت و تابش آفتاب مستقیم به هنگام نقل و انتقال، به روی آنها بوده است. در مورد عدم مرغوبیت برنج نیز مقرر شد تا رسیدن محموله جدید، از توزیع آن خودداری شود.

آقای امام جمارانی که شخصاً در این بازدیدها حضور داشت، دستورهای لازم را برای رفع نقایص موجود صادر کرد. بنابراین گزارش، شکایاتی که در مورد وضع نامناسب بعضی از واحدهای مسکونی از سوی حجاج ایرانی به این ستاد رسیده بود، در دست پیگیری و رسیدگی مسئولان قرار دارد.

به دنبال کسب اطلاع از وضعیت نامناسب شیعیان مدینه، به دستور

ص: ۷۰

سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولی فقیه تلاش‌هایی برای کمک به آنان انجام شد. به این منظور، دیروز و امروز از طرف بعثه مقام معظم رهبری، مستمندان شیعه که در اطراف حسینیه نخواست، انتهای خیابان العوالی و اطراف مسجد قبا سکونت دارند (حدود هزار و دویست نفر) اطعام شدند. همچنین هزار دست لباس دخترانه و پسرانه در اندازه‌های مختلف، دویست و چهل دست لباس زنانه و دویست و چهل دست زیرپیراهن مردانه بین مستمندان مدینه توزیع شد و مقادیری آذوقه و خاروبار، به شرح زیر، در اختیار آنان قرار گرفت:

برنج حدود ۷/۵ تن

چای ۱۱۵ بسته ۱/۵ کیلویی

روغن ۳۱ کارتن ۶ گالنی

شکر حدود ۳۰۰ کیلو

پیاز ۲۱ کیسه بزرگ

بنا به اخبار رسیده از ستاد حج، واحد آمار اعلام کرد که تا بامداد فردا چهل و هفت کاروان دیگر با ۵۰۲۶ زائر وارد مدینه منوره خواهند شد که با احتساب کاروان‌های قبلی، مجموعاً ۴۰۶ کاروان با ۴۶۹۳۳ زائر در مدینه حضور خواهند داشت. امروز یک زائر ایرانی - که خود مادر دو شهید دفاع مقدس است - با فرستادن نامه‌ای به نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، نسبت به رفتار جمعی از زوار در مسجد حضرت رسولصلی الله علیه و آله و قبرستان بقیع اعتراض کرد. این مادر که از تهران در مراسم حج امسال شرکت جسته است، در نامه دلسوزانه خود نسبت به اعمال برخی از زائران ایرانی در مسجدالنبی برای بوسیدن ضریح، برداشتن خاک از قبرستان بقیع، دخیل بستن به نرده‌های این قبرستان که همگی موجب وهن اسلام می‌گردد، به سرپرست حجاج ایرانی شکایت برده است. خانم گرگانی در این نامه نسبت به خرید کالا هنگام برگزاری نماز و اقلامی که توسط ایرانیان برای فروش به مدینه آورده شده اظهار تأسف کرد و خواستار برخورد با این گونه افراد شده است.

ص: ۷۱

چهارشنبه ۱۵ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۱ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

دیدار با خانواده معظم شهدا، سختگیری پلیس سعودی، دیدار با راویان محنت

ص: ۷۲

فعالیت‌ها**برگزاری سومین جلسه شورای معاونان بعثه ولی فقیه**

در ساعت هفده و پانزده دقیقه عصر امروز سومین جلسه شورای معاونان بعثه آیه‌الله خامنه‌ای با تلاوت آیاتی از کلامه‌الله مجید برگزار شد. در این جلسه که با حضور مسئولان ذی‌ربط و نماینده مقام معظم رهبری برگزار گردید، پس از بحث و تبادل نظر تصمیماتی اتخاذ شد. عمده مسائل، مربوط به چگونگی دعای کمیل در کنار بقیع بود.

در این جلسه مقرر شد که دعای کمیل توسط آقایان راشد یزدی و صالحی خوانساری قرائت شود. زمانی معادل حداکثر یک ساعت و نیم برای کل مراسم در نظر گرفته شد. همچنین مقرر گردید که با تأمین وسایل صوتی کافی از بروز مشکلات ناشی از عدم پوشش صوتی - که متأسفانه تا حدودی در برگزاری مراسم یادبود رحلت امام رحمه الله احساس شده بود- جلوگیری شود.

ص: ۷۳

انتظامات مراسم مکلف شد که راهی برای عبور و مرور مردم در نظر بگیرد تا از ایجاد زحمت برای عابران جلوگیری شود. سقایت زائران و تأکید بر جنبه‌های عبادی دعا از دیگر تصمیمات این جلسه بود.

فعالیت‌ها و اقدامات بعثه مقام معظم رهبری

در این روز به هفتاد کاروان سرکشی شد و بررسی‌های لازم در خصوص عملکرد روحانیان کاروان‌ها صورت گرفت. همچنین از سوی معاونت فرهنگی و ارشاد در شش منطقه شهر مدینه جلسات منطقه‌ای برگزار گردید و مطالب لازم با روحانیان کاروان‌ها در میان گذاشته شد. این جلسات که به طور متوسط هر یک مدت دو ساعت به طول انجامیده در مناطق زیر برگزار شده است:

۱. منطقه قربان و البحر

۲. منطقه غربات

۳. منطقه ارض المدنی و سکه الحدید

۴. منطقه قبا

۵. منطقه عنبریه

۶. منطقه شهدا، عیون و سلطانیه

در مجموع این جلسات دویست و نود و شش روحانی شرکت کردند و توصیه‌های نماینده مقام معظم رهبری با ایشان مطرح شد. طی امروز نود تن از روحانیان به معاونت فرهنگی و ارشاد مراجعه و مسائل عمومی و مشکلات کاروان‌های خود را با این معاونت مطرح نمودند. مشکل عمده مطرح شده از سوی روحانیان، مربوط به اختلاف فتاوی مراجع درباره مناسک حج و مسائل حاشیه‌ای آن بوده است.

در این روز معاونت بازرسی با شرکت در جلسات منطقه‌ای - که دو تن از سربازان با بازرسان خود برگزار می‌کنند - شرکت جست و پس از شنیدن نظرات بازرسان، ضمن صحبت پیرامون روز پانزدهم خرداد، به ارائه راهنمایی‌های لازم اقدام کرد. همچنین امروز از سوی سربازان هماهنگی‌های

ص: ۷۴

لازم برای برگزاری هرچه بهتر مراسم دعای کمیل با بازرسان کاروان‌ها انجام شد. طیصود و شصت و پنج تماسی که امروز با معاونت بازرسی صورت گرفت، این مسائل مطرح شد:

- کمبود خبرنامه «زائر» و چگونگی توزیع آن در مناطق مختلف،

- مشکل مسکن و کمبود آب در برخی از کاروان‌ها،

- فقدان مجوز برای خرید یخ،

- دستگیری یک زائر به اتهام دزدی.

امروز چهار کاروان برادران اهل سنت توسط هیأتی از واحد اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری مورد بازدید قرار گرفت. امروز نیز همچون روزهای گذشته علمای اهل سنت بعثه پاسخگوی مراجعان ایرانی و غیرایرانی بودند.

دیدارها

اشاره

امروز گروهی از مداحان اهل بیت علیهم السلام در مدینه منوره با آقای ری شهری سرپرست محترم حجاج ایرانی دیدار کردند.

ایشان ضمن خوشامدگویی به تصویرگران فضایل اهل بیت علیهم السلام و با اشاره به مظلومیت قبور ائمه بقیع گفت:

«مهمتر از مظلومیت قبر آنان، مظلومیت هدف آنان است؛ مظلومیت آرمان‌ها و مظلومیت ارزش‌هایی است که رسول اللّه صلی الله علیه و آله برای آن تلاش کرد؛

مظلومیت اهدافی است که علی علیه السلام برای آن جهاد کرد؛ مظلومیت اهدافی است که فاطمه علیها السلام برای آنها آن همه

مصیبت دید؛ مظلومیت آن ارزش‌هایی است که ائمه بزرگوار ما یا برای تحقق آن شهید شدند و یا مسموم. البته برای این خاندان

الهی تفاوت نمی‌کند که روی قبر آنها گنبد طلا و ضریح نقره باشد یا یک قطعه سنگ. مقام آنان فوق این چیزها است که ما تصور

می‌کنیم. البته این وظیفه ما است که نهایت ادب و احترام را داشته باشیم. این وظیفه ما است که به خواست خدا تلاش کنیم و

موافقت مسئولان عربستان را جلب

ص: ۷۵

کنیم و به لطف و عنایت خداوند قبر این بزرگواران را از مظلومیت نجات دهیم. ولی برای خود این بزرگواران تفاوتی ندارد... امام راحل، که در واقع خورشید او غروب کردنی نیست، در زمان حیاتشان تلاش کردند که قبر این عزیزان را از مظلومیت دریاورند و مکرر سفارش می کردند به وزیر خارجه که دنبال کند. هدف اصلی او این بود که با کمک همه شیفتگان و علاقه‌مندان خاندان رسالت، هدف آنان را از مظلومیت در بیاورد و این یک مسئله‌ای است که روح مطهر امام همیشه از ما خواسته و خواهد خواست.»

آقای ری شهری در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به حفظ احترام سایر مذہب در مجالس و محافل گفت:

«این پیام امام‌صادق علیه السلام و پیام امام راحل و پیام قرآن و اسلام را به همه برسانید که یک جوری حرکت باید بشود که دیگران هم علاقه‌مند بشوند به حرکتی که ما داریم؛ در عین اینکه ما همان راهی را می‌رویم که ائمه بزرگوار ما تصویر کرده‌اند، نه یک ذره کم و نه یک ذره زیاد.»

ایشان در پایان سخنان خود افزود:

«چون شما همه عاشقان اهل بیت علیهم السلام هستید و در همان مسیر گام بر می‌دارید، ممکن است یک کسی نداند و خدای نکرده یک حرکتی را انجام دهد، شما ارشادش کنید و توجه بدهید. ان شاء الله آن‌جور حرکت کنیم که امام زمان (عج) راضی است.»

دیدار سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولی فقیه با خانواده معظم شهدا

پیش از ظهر امروز مراسمی با حضور خانواده‌های معظم شهدا در محل بعثه حضرت آیه‌الله خامنه‌ای در مدینه منوره برگزار شد. در این مراسم که سرآغاز دیدارهای روزانه سرپرست حجاج ایرانی با کاروان‌های زائران ایرانی بود و به منظور گرامی‌داشت مقام شهیدان برگزار گردید، یاد امام راحل رحمه الله و خاطره قیام خونین ۱۵ خرداد احیاء شد.

در این دیدار، پس از تلاوت آیاتی از قرآن کریم، خانم پناهی، مادر

ص: ۷۶

سه شهید از شهرستان کرج، قطعه‌ای ادبی در سوگ حضرت امام رحمه الله خواند و سپس حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری به ایراد سخنان پرداخت. ایشان ضمن اشاره به نقش رهبری در پیروزی انقلاب اسلامی گفت: «این حرکتی که در ملت ما ایجاد شد و این شجاعتی که در ملت ما پدید آمد و این ایثارگری که در جوانان ما و سالخوردگان ما و زنان و مردان تحقق یافت در نتیجه ارشادات و رهنمودهای امام عزیز و راحلمان بود. هرچه داریم از اوست. او بود که به جوانان ما آموخت بالاترین ارزش‌ها و کمالات لقاء الله است.» نماینده ولی فقیه در ادامه افزود:

«امروز دو سال است که از آن رحلت جانگداز می‌گذرد، لکن چراغی که او برافروخت همان‌طور که خودش با اطمینان تمام در وصیتنامه سیاسی- الهی‌اش فرموده، خاموش نشده بلکه برافروخته‌تر شده است و به وسیله شاگرد مخلص ایشان حضرت آیه الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی با کمالات قوت تداوم پیدا کرده است. و این نشان می‌دهد که خون شهدا به هدر نرفته و چراغی که حضرت امام روشن کرده با این خون‌های مقدس روز به روز فروزان‌تر خواهد شد.

درخواست کتاب

امروز آقای سید اطهر عباس رضوی استاد دانشگاه «کامبرا» و مدرس تاریخ اسلام در هند و خاورمیانه، ضمن مراجعه به بعثه حضرت آیه الله خامنه‌ای، با آقایان جنتی، سید مهدی روحانی، فهری و حسن ابراهیمی دیدار کرد. آقای رضوی از مسلمانان شیعه مذهب هندی الاصل است و به زبان فارسی تقریباً تسلط دارد. آقای رضوی که تاکنون سی جلد کتاب تألیف کرده است و علاقه‌مند به تحقیق در زمینه تاریخ اسلام و عرفان و فلسفه است، هفتاد سال از عمرش می‌گذرد.

ص: ۷۷

در این ملاقات که به تقاضای آقای رضوی برگزار شد نامبرده کتاب‌هایی چون حاشیه حضرت امام بر فصوص الحکم، اسرار الصلوة و دیگر کتب عرفانی و فلسفی حضرت امام را درخواست کرد.

علمای ترکیه حقوق بگیر دولت هستند

امروز آقایان امینی و سبحانی با یکی از اتباع ترکیه به نام رجب «(۱)» دیدار و گفتگو کردند. نامبرده در این دیدار مطالبی پیرامون وضعیت مسلمانان و روحانیان ترکیه اظهار داشت و گفت:

«حکومت ترکیه لائیک بوده و عالمان خوبی در آنجا نداریم. آتاتورک برای جلوگیری از رشد اسلام، علمای مسلمان را قلع و قمع کرد اگر علمای ترکیه از تجربیات اسلامی ایران و حوزه‌های علمیه بهره بگیرند و تبادل افکار و مراوده صورت پذیرد خیلی مؤثر خواهد بود.»

آقای رجب در ادامه صحبت‌های خود با اشاره به فقدان تشکیلات اسلامی خالص و فعال در ترکیه، عنوان کرد:

«علمای ترکیه حقوق بگیر و وابسته به دولت هستند.»

جوانان بحرین زیر فشار قرار دارند

حجة الاسلام تسخیری امروز با دو تن از برادران بحرینی دیدار و گفتگو کرد. این برادران در مورد وضعیت جاری در بحرین مطالبی ابراز داشته و گفتند،

«فشارها هنوز ادامه دارد و مسئولان امنیتی که انگلیسی هستند بر علما سخت می‌گیرند. جوانان مایل به تبعیت از علما هستند اما به دلیل مشکلاتی مانند تشّت آراء علما در معرض دلسردی قرار گرفته‌اند.»

۱- بنا به دلایل امنیتی از ذکر نام خانوادگی این برادر خودداری می‌شود.

ص: ۷۸

جوانان بحرینی در ادامه از خصوصیات و ویژگی‌های مقام معظم رهبری جویا شدند و ضمن اشاره به وجود گروه‌ها و گرایش‌های مختلف در بحرین یادآور شدند که گرچه سختیگری نسبت به شیعیان برینی اندکی کاهش یافته اما هنوز مشکلات جدی برای آنها وجود دارد. آنان در این زمینه گفتند:

«البته فشارها کمی کاهش یافته ولی هنوز به پایان نرسیده است. مثلاً برای شیعیان زیارت امام رضا علیه السلام ممنوع است.»
 «حجۀ الاسلام تسخیری ضمن راهنمایی برادران بحرینی و پاسخ به مسائل مطروحه از جانب آنان، ابعاد مختلف سیاس، فقهی، عقیدتی، علمی و هنری حضرت آیه‌الله خامنه‌ای را تشریح کرد.»

انقلاب اسلامی، انقلاب کبیر جهان است

یکی از برادران الجزایری به نام مصطفی امروز به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کرد و با حجۀ الاسلام لقمانی دیدار نمود. وی که دانشجوی رشته مهندسی برق بوده و سی و پنج ساله به نظر می‌رسید، درباره اوضاع سیاسی الجزار و جبهه نجات اسلامی گفت:

«یهودیان و فرانسویان رهبران دولت ما را می‌خرند. ما اسلام را می‌خواهیم و مراکز لائیک را نمی‌خواهیم.
 بیشتر جوانان با جبهه اسلامی بوده و بزرگترها بینابین هستند و احتمال جنگ داخلی وجود دارد.»
 او در ادامه به ستایش انقلاب اسلامی پرداخت و عنوان نمود:

«از سال ۱۹۷۹ انقلاب اسلامی را می‌شناسم. انقلاب اسلامی ایران انقلاب کبیر جهان است.»

دیدار با دو زائر مراکشی

امروز دو تن از مسلمانان مغربی به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کردند. آقایان الرحال سی ساله و عبدالله چهل ساله که مشغول تجارت هستند

ص: ۷۹

با آیه‌الله امینی دیدار کردند. آنان در مورد انقلاب اسلامی گفتند:

«از ابتدا علاقه‌مند به انقلاب اسلامی بوده و از حضرت امام خمینی رحمه الله می‌کرده‌ایم و همواره نیز متهم به طرفداری از ایران بودیم.»

آنها درباره مواضع دولت مراکش نسبت به اسلام گفتند:

«تنها تظاهر به اسلام است و این، جز اسلام آمریکایی چیز دیگری نیست.»

برادران مراکشی درباره یکی از روحانیان برجسته مراکش به نام عبدالسلام یاسین مطالبی عنوان نمودند و ضمن اعلام هواداری خود از ایشان گفتند:

«وی یک عالم دینی است و به هفت زبان آشنایی داشته و در همه جای مغرب طرفدار دارد. او در سال ۷۴ به علت دعوت ملک حسن به عمل به اسلام (توسط یک نامه سرگشاده) سه سال و نیم زندانی شد و مقام با ارزش خود را در آموزش و پرورش از دست داد. ایشان به کمک چند نفر مجله «الجماعه» را چاپ و منتشر کرد که پس از انتشار ده تا پانزده شماره توقیف شد. بعد از آن نشریه «الیس الصبح بقریب» را منتشر ساخت.»

سپس دوباره از سال ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۵ بازداشت شد. افرادی هم که به ملاقات او می‌آمدند، بازداشت می‌شدند.

کتاب منهاج النبوی تألیف ایشان، دستور کار جماعت عدل و احسان است.»

خبرها

طی امروز و دیروز اقدامات امنیتی درباره زائران ایرانی که وارد فرودگاه جده می‌شوند، شدت یافته است.

از آثار مشهود این امر، افزایش تعداد مأموران مسلح و گشت‌زنی در اطراف محل استقرار موقت حجاج ایرانی است. امروز مأموران سعودی مستقر در فرودگاه جده، چند پوستر- مربوط به یک شهید- موجود در سا یک بانوی ایرانی را ضبط می‌کنند. آنها پوستره‌های یاد شده را بر می‌دارند و با خود می‌برند، اما پس از مدتی تصاویر شهید را با احترام

ص: ۸۰

و تعظیم بهصاحبش باز می گردانند. مأموری که عکس‌ها را بازگردانده از اصحاب عکس با تعبیر «شهید الخمینی» تجلیل می کند. در این روز کاروان جانبازان اعلام کرد که با امکانات فراهم شده از سوی این کاروانصندلی چرخدار کلیه زائران تعمیر و نواقص بوجود آمده در آنها رفع خواهد شد. همچنین اعلام داشت که کاروان جانبازان برای حل مشکلات درمانی و توانبخشی کلیه جانبازانی که در کاروان‌های متلرقه مستقرند تلاش خواهد کرد. تا به امروز از هفت حاجی ایرانی به میزان ۳/۴۰ گرم تریاک کشف شده است. این افراد به دنبال تلاش‌های بخش کنسولی و حقوقی ستاد وزارت خارجه آزاد شده‌اند.

پس از فرود هواپیماهای جمهوری اسلامی ایران، سالن ترمینال فرودگاه جده- در قسمتی که حجاج ایرانی وارد می شوند- ۰ تبدیل به بازار خرید و فروش کالاهای ایرانی می گردد. در این میان، حجاج کاروان‌های مربوط به استان‌های خراسان، یزد، کرمان و تهران با به همراه آوردن کالاهایی نظیر پسته، گز، انگشتر عقیق و فیروزه، زعفران و تسیح مبادرت به فروش آنها می کنند. اکثر مأموران گمرک فرودگاه ضمن بازرسی دقیق وسایل زوار پی می برند که کدامیک از کاروان‌های زائران حامل کالاهای مذکور هستند. پس از استقرار زوار در محوطه سالن فرودگاه، سایر مأموران فرودگاه جده اعم از پلیس، کارمندهای هواپیمایی و گمرک و ... در اطراف کاروان‌های حجاج ایرانی تجمع و اقدام به خرید جنس می کنند.

اشتیاق حاجیان کشورهای مختلف اسلامی به آگاهی از مسائل انقلاب اسلامی، در واقع، منبع مولد بسیاری از خبرها است که در زیر دو مورد از این خبرها ذکر می شود:

امروز یکی از اهالی شهر «منصوره» مصر در گفتگویی، با اشاره به تأثیرات مثبت انقلاب اسلامی و تشدید فعالیت‌های جنبش‌های آزادی‌بخش، گفت:

«مردم مصر از تأثیرات انقلاب اسلامی بی‌نصیب نبوده‌اند و از همان

ص: ۸۲

ابتدا گروه‌های اسلامی تحرکات تازه‌ای را در مصر آغاز کرده‌اند. موج تفکرات اسلامی در میان جوانان و دانشجویان ما از این تحرکات جدا نیست.»

- امروز یک مسلمانی اردنی به نام م. خلیل اظهار داشت که به رغم جو تبلیغاتی رسانه‌های غربی در اردن، مردم کشورش درصدد بدست آوردن خبرهای صحیح درباره رویدادهای انقلاب اسلامی و جنبش‌های آزادی‌بخش جهان اسلام هستند. این جوان اردنی افزود:

«امروز انقلاب اسلامی و تفکر روشن امام خمینی رحمه الله به عنوان الگوی نهضت‌های خستگی ناپذیر ملت‌ها علیه ظلم جهانی مشاهده می‌کنیم. انقلاب شما به مسلمانان منطقه جرأت ابراز عقیده داده است و به نظر من این پیروزی کوچکی نیست.»

امروز در اثر دو حادثه رانندگی، دو زائر ایرانی به شدت مجروح شدند. بعد از ظهر امروز یک زائر مرد در مدینه بر اثر تصادف با اتومبیل بیهوش شد و در حالت اغما به بیمارستان انتقال یافت. یک بانوی زائر ایرانی نیز بر اثر تصادف با یک اتومبیل سواری به شدت از ناحیه پا آسیب دید.

ص: ۸۳

پنجشنبه ۱۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۲ ذیقعدة ۱۴۱۱

اشاره

ملاقات با سعودی‌های برای تعیین محل براءت از مشرکان، همنوایی با نای توحید، سنت نبوی!، ابراز علاقه به جانبازان انقلاب اسلامی

فعالیت‌ها**بازدید سرپرست حجاج ایرانی از ستاد حج مدینه و بیمارستان**

امروز حجة الاسلام والمسلمین ری شهری از ستاد حج مدینه و بیمارستان ایرانیان دیدار کرد و از نزدیک عملکرد و مسائل مختلف این دو مرکز را مورد بررسی قرار داد. ایشان گفتگو با مسئولان و کارکنان این دو مرکز، از زحمات آنان قدردانی و از خدای بزرگ برای ایشان طلب توفیق کرد.

مذاکره برای تعیین محل برگزاری مراسم براءت از مشرکان

حجة الاسلام والمسلمین آقای علی اکبر ناطق نوری که به عنوان نماینده تام‌الاختیار سرپرست حجاج ایرانی و به منظور مذاکره در مورد مکان برگزاری مراسم براءت عازم مکه شده بود، امروز با مقامات عربستان سعودی به

ص: ۸۵

ریاست قائم مقام وزیر حج این کشور دیدار کرد. در این ملاقات که به درخواست مقامات عربستان انجام می‌گرفت، پس از اصرار عربستان، هیأت ایرانی از محلی که برای برگزاری براثت در نظر گرفته شده بود، دیدن کرد. گروه اعزامی ایران بار دیگر بر نامناسب بودن این محل جهت برگزاری مراسم تأکید ورزید و در برابر خواست مقامات سعودی مبنی بر پیشنهاد محلی از سوی ایران، آقای ناطق نوری مسجد «جن» را به عنوان مناسب‌ترین محل برای برپایی مراسم براثت از مشرکان نام برد. قائم مقام وزیر حج سعودی در برابر این پیشنهاد گفت که برگزاری مراسم در این محل موجب آزار مردم شده و این کار از لحاظ شرعی دچار اشکال است. آقای ناطق نوری نیز متقابلاً گفت که ما با آرامش مراسم را برگزار می‌کنیم، همچون برپایی دو مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام رحمه الله و دعای کمیل در مدینه. در ضمن، مشکل شرعی آن نیز به خود ما مربوط می‌شود.

این دیدار بدون نتیجه بر سر تعیین محل برپایی مراسم براثت از مشرکان به پایان رسید و مقرر گردید که پس از گزارش این گفتگوها به تهران و ریاض، مذاکرات بعدی از سوی مراکز دو کشور ایران و عربستان پیگیری شود.

گزارش‌ها

برگزاری مراسم دعای کمیل

امشب مراسم دعای کمیل در شرایطی که پلیس ضد شورش مدینه با کلاه‌های سفید و باتوم‌های سیاه از ساعت‌ها قبل به حال آماده‌باش در آمده بود، با حضور گسترده زائران، در کنار دیوار قبرستان بقیع برگزار شد.

ساعت‌ها قبل از برگزاری مراسم، پلیس سعودی با ماشین‌های آب‌پاش به فاصله نزدیک از یکدیگر، اطراف حرم را با خشونت آرایش کرده بود، اما نظم و انضباط زائران ایرانی و مدیریت بجای مسئولان، مانع از هرگونه تشنج شد. آیین نیایش کمیل، با شکوه خاصی آغاز شد و کارشکنی مأموران سعودی در

ص: ۸۶

جلوگیری از نصب بلندگوها در اطراف بقیع و کامل نشدن پوشش صوتی مراسم، مانع از شرکت گسترده زائران نگردید. نظم و انضباط حاکم بر مراسم مرهون همکاری صمیمانه مردم با مأموران انتظامی بعثه بود.

آب‌رسانی به زائران با همدلی مأمورانی که برای این کار موظف شده بودند، به شکل چشم‌گیر صورت گرفت. حضور جمع کثیری از زائران کشورهای دیگر در میان انبوه جمعیت ایرانیان قابل توجه بود.

جمعیت شرکت‌کننده در محوطه وسیع مقابل قبرستان بقیع - که از دو سو تا انتهای محدوده کنترل شده از سوی پلیس سعودی گسترش داشت - نشسته و گوش به آوای حزین امام اول خود سپرده بودند.

سعودی‌ها با اقدام به عقب‌کشیدن نیروهای مستقر در اطراف مسجدالنبی و آماده‌سازی محوطه مقابل بقیع برای انجام مراسم دعای کمیل، عملاً با برگزاری این مراسم در مدینه موافقت کردند.

در پایان این مراسم پرشکوه، ایرانیان اقدام به پاکسازی محوطه برگزاری دعا کردند و مقواها و لیوان‌های یکبار مصرف پراکنده در این محل را جمع‌آوری نمودند.

دومین تجمع حجاج ایرانی - پس از مراسمی که به مناسبت رحلت امام رحمه الله در مقابل بعثه برگزار گردید - در کمال آرامش و انضباط به پایان رسید و ایرانی‌ها با دل‌های شفاف و جلا خورده خود، رو به سوی کاروان‌هایشان حرکت کردند.

گفتنی است که یکی از زائران اهل تانزانیا، با توزیع خرما در میان شرکت‌کنندگان، در این مراسم حاضر شده بود.

عروسی در مدینه

امشبصدای بوق ممتد چند اتومبیل توجه عابران و مغازه‌داران ساکن خیابان «باب العوالی» مدینه، بویژه اعضای کاروان‌های ایرانی را که در ساختمان «سمان» اقامت دارند به خود جلب کرد.

ص: ۸۷

دو دانشجوی جوان ایرانی، امشب مراسم ازدواج خود را در شهر پیامبر جشن گرفتند. داماد، محمد هاشم زمانی آقای دانشجوی سال سوم رشته عمران دانشگاه مشهد و عروس، حمیرا حافظ نظامی، دانشجوی سال آخل پرستاری دانشگاه آزاد تهران که هر دو خدمه کاروان ۱۹۱۲۲ مشهد بودند، پس از چندماه که از مراسم عقد آنان در مشهد می‌گذشت، اینک در مدینه منوره پیند زناشویی بستند.

سرپرست این کاروان می‌گوید:

«مراسم ازدواج این دو جوان از هر جهت کم‌نظیر است، زیرا بانوان عضو کاروان همگی در فراهم کردن مقدمات عروسی شرکت داشتند و حتی چند تن از خانم‌ها با سلیقه خاص خود از کیسه‌های پلاستیک رنگارنگی که در اختیارشان بود، گل‌های بسیار زیبایی درست کرده‌اند. عده دیگری از خانم‌ها به فراهم کردن میوه و شیرینی و چند نفری نیز به خرید دیگر نیازهای عروسی پرداخته‌اند.»

یکی از مردان مشهدی عضو این کاروان که در برپایی مراسم ازدواج نقش فعالی داشته گفت:

«ما در برگزاری مراسم عروسی این دو جوان همه آداب و رسوم مشهدی‌ها را انجام دادیم.»

مهریه این عروس که از خانواده محترم شهدا است، سفر حج و چهارده سکه بهار آزادی است.

آغاز فعالیت ستاد حج در مکه

امروز ستاد حج مکه مکرمه کار خود را در این شهر آغاز کرد تا زائرانی که از فردا، از فرودگاه جده و نیز مدینه منوره عازم مکه می‌شوند، تحت تدارک و خدمات این ستاد قرار گیرند.

ستاد حج مکه از واحدهای گوناگونی تشکیل شده که گروه امداد از بخش‌های فعال آن است. نیروهای پرتلاش این واحد در سه شیفت هشت ساعته،

ص: ۸۸

در ساختمان مرکزی و دو دفتر که در شرق و غرب مسجدالحرام در نظر گرفته شده است، مستقر خواهد شد و کار انتقال گمشدگان ایرانی و هدایت آنها به سوی کاروان‌هایشان را به عهده خواهند داشت. امسال چند پست امداد در داخل مسجدالحرام، در طول شبانه‌روز مستقر می‌شوند تا گمشدگان را در وهله اول به گروه خود و در صورت نبود آن به کاروان‌هایشان برسانند. همچنین امدادگران، گشت‌های سیاری در خیابان‌های اطراف مسجدالحرام و مناطقی که ایرانیان رفت و آمد بیشتری دارند، به کار خواهند گمارد تا در صورت مشاهده افراد گمشده، آنان را راهنمایی کنند.

دیدارها

حج اجتماعی است که باید از آنجا اخبار مسلمان‌ها به تمام اطراف و اکناف دنیا برسد.

امروز در ادامه دیدارهای عمومی نماینده ولی فقیه در محل بعثه، حجة الاسلام موسوی همدانی امام جمعه شهر همدان با حضور در بین حاجیان بیت‌الله الحرام پیرامون سفر حج و توجه هرچه بیشتر زائران به این سفر الهی سخن راند. وی در ابتدا گفت: «شنیده‌اید که هر عمل خیری را به حج تشبیه می‌کنند. مثلاً اگر فلان کار را انجام دادی ثواب چند حج را خواهی برد. این قبیل وعده‌ها نشان می‌دهد که حج از اهمیت و عظمت فوق‌العاده‌ای برخوردار است، به طوری که هر عمل خوبی را به آن تشبیه می‌کنند. حج ابعاد گوناگونی دارد: ابعاد فردی و اجتماعی. حج تنها یک عمل عبادی نیست. این مراسم وحدت زمانی دارد، یعنی همه مسلمان‌ها در ماه ذی‌الحجه باید این مناسک را انجام دهند؛ وحدت مکانی دارد، یعنی در مکه و عرفات با لباسی یکدست اعمال انجام می‌شود.

و تمام این اجتماع برای این است که مسلمان‌ها جمع شوند و اخبارشان را به تمامی دنیا برسانند و این از منافع حج است، به طوری که هر حاجی پیکی می‌شود

ص: ۸۹

برای رساندن پیام.»

آنگاه آقای موسوی توجه حاضران را به مناسک حج جلب کرد و گفت:

«شما با گفتن لبیک و اینکه فقط به خدا لبیک می‌گویید، دیگر به نگاه‌های شیطانی، دعوت‌های نفسانی و سایر امیال لبیک نگویید. خدا خواسته که لباس دوخته را از تن بیرون کنید- لباسی که شاید در آن معصیت کرده باشید- و لباس تازه‌ای بپوشید آزاد. آزادی روح و فکر را با آزادی لباس به نمایش بگذار. باید به زیر سایه خدا بروی، دیگر نباید زیر چتر خودت باشی. مُحرم که می‌شود، خیلی از اعمال مباح بر تو حرام می‌شود. این تمرین و تقویت روح است. تصمیم بگیرید بعد از مُحرم شدن، جداً گناهان را کنار بگذارید.

مبادا دست خالی برگردید.»

آقای همدانی سخنان خود را با یاد خاطره‌ای از حج سال ۶۱ به پایان برد:

«در عرفات دعا زیاد خوانده شد. خسته شدند و خوابیدند. اعمال عرفات تمام شد و رفتیم مکه. توی اتاق بودیم که یکی از خواهران آمد و اجازه خواست مطلبی را بگوید. او گفت: بعد از دعای عرفات که خسته بودم، خوابم برد. خواب دیدم چادرهای ایرانی که در یکجا جمع هستند، بالای سر این چادرها، چادر بزرگی است که توی آسمان می‌درخشد. به من گفتند بالا بروم. رفتم توی آن چادر. همه‌اش نور بود. قرآنی به من دادند و گفتند که بخوان. سوره ابراهیم را خواندم. وقتی پرسیدم آن چادر از آن کیست، گفتند که چادر امام زمان است.»

دیدار با علمای بعثه

امروز دو تن از اباضی مذهبان کشور عمان به نام‌های خلیلی و غران بن خلفان در بعثه مقام معظم رهبری حضور یافته و با علمای ایران پیرامون مسائلی مورد علاقه گفتگو کردند. آقایان خزعلی و واعظزاده در مورد فقه اباضی و

ص: ۹۰

دیدگاه‌های این آیین درباره امامت سئوالاتی کردند که آقای خلیلی پاسخ داد:

«اکنون نظام امامت حاکم نیست و در حکومتی که امامت حاکم باشد، مردمصد درصد اطاعت می‌کنند.

شرایط امام، شجاعت و آگاهی و بینش سیاسی است. در انتخاب امام نیز بزرگان کشورهای اسلامی باید از میان علمای خود

شخصی را به عنوان امام انتخاب کنند.»

آقای خلیلی در مورد فقه اباضی گفت:

«در این آیین اجتهاد وجود دارد و در هر زمان مرجع نیز هست.»

وی در مورد جنگ نفت گفت:

«ما معتقدیم تجاوز محکوم است. من به سفیر کویت گفتم که این قضیه یک عذاب الهی بود و خداوند از شما که علی امام خمینی

عمل کردید انتقام گرفت.»

جهان اسلام به رهبری امام خمینی نیازمند بود

امروز آقای علی محمد از کشور نیجریه که ریاست «جماعت نصر اسلام» را در استان «مونگال» به عهده دارد با آقایان امینی، قرائتی

و ابراهیمی دیدار و گفتگو کرد. از نکات جالبی که علی محمود به آن اشاره کرد این بود که برخی از گروه‌های اسلامی مخالف

مواضع ایران در نیجریه، پس از ارتحال حضرت امام مجلس عزاداری برپا کردند، چون عقیده داشتند امام فرد شجاع و نترسی در

مبارزه با آمریکا و دفاع از اسلام بوده است. آنها معتقدند که جهان اسلام به رهبری واحد چون حضرت امام نیازمند است.

خبرها

طبق گزارش سرکنسولگری ایران از جده تا ساعت دوازده ظهر امروز شمار زائرانی که از ایران وارد جده شده‌اند از مرز ۶۰۵۰۰ تن

گذشت. بر طبق این گزارش وضع سلامتی عمومی حجاج ایرانی که تاکنون از طریق جده وارد

ص: ۹۱

عربستان شده‌اند خوب است و هیچ گونه مورد حادی از بیماران یا نارسایی جسمی دیده نشده است.

امروز حجه‌الاسلام جمارانی سرپرست سازمان حج اوقاف و امور خیریه از فرودگاه جده دیدن کرد و از واحدهای تدارکات و حمل و نقل بازدید به عمل آورد و با عده‌ای از زائران نیز به گفتگو پرداخت.

طبق گزارش‌های رسیده از بندر جده، امروز دو زن ایرانی که همراه کاروان‌های خود وارد فرودگاه جده شده بودند، زنان مسئول بازرسی بدنی در گمرک فرودگاه را به ربودن دویست دلار متهم کردند. اظهاریه این دو بانوی ایرانی به مقامات گمرک منعکس گردید و رئیس گمرک نیز در واکنش نسبت به این مسئله شخصاً دستور داد و زن و مأمور گمرک متهم به دزدی را بازداشت کنند. مراتب از سوی مقامات فرودگاه جده در حال پیگیری است.

امروز دولت عربستان، اقدام به پخش اعلامیه در چند اتوبوس ویژه انقال زائران ایرانی به مدینه کرد. این بیانیه که از سوی هیأت دولت عربستان سعودی در تاریخ ۱۳/۱۱/۱۴۰۸ صادر شده به زائران نسبت به هرگونه اقدام در موسم حج هشدار داده است. مقامات سعودی با پخش اعلامیه‌ای که سه سال پیش‌صادر شده در صدند از هم اکنون ایرانیان را از برگزاری مراسم برائت از مشرکان بازدارند.

طی بیست و چهار ساعت گذشته چهل و هفت کاروان با ۵۰۲۶ زائر از جده به مدینه منوره منتقل شده‌اند. با ورود این تعداد زائر، در حال حاضر ۴۵۳ کاروان با ۵۱۹۵۹ زائر ایرانی در مدینه منوره بسر می‌برند.

ص: ۹۳

جمعه ۱۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۳ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

نشانه‌های حج کامل، صدای مظلومان

ص: ۹۴

دیدارها**جزء لاینفک بندگی خدا برائت از مشرکان است**

پیش از ظهر امروز گروهی از اعضای کاروان‌های مستقر در مدینه منوره در حالی که پرچم کشورمان و علامت مشخص کننده کاروان خود را به همراه داشتند، به دیدار مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی آمدند. مراسم با تلاوت آیاتی از کلام‌الله مجید آغاز شد و سپس حجة الاسلام والمسلمین نورمفیدی به ایراد سخنانی پرداخت. ایشان در سخنان خود ضمن استناد به روایات متذکر شد که حج کامل و تمام، حجی است که زائر با امام خویش ملاقات کند و آمادگی خود را برای بذل جان و مال در راه پیشبرد اهداف اسلام و گسترش آن اعلام نماید. ایشان ضمن اشاره به حضور حضرت صاحب الزمان (عج) در مراسم حج و بویژه در روز عرفه اظهار داشت:

ص: ۹۵

«تشکیل چنین جلساتی در واقع دیدار با نایب امام زمان (عج) و نماینده ایشان است.»

آقای نورمفیدی در ادامه سخنان، فلسفه حج را خالص کردن بندگی برای خدای تبارک و تعالی خواند و اضافه کرد: «جزء لاینفک بندگی براءت از مشرکان است. اینکه حضرت امام فرمودند حج بدون براءت حج نیست به این دلیل است که زندگی پیامبران که نمونه والای بندگی ذات احدیت بوده‌اند مشحون از درگیری با مشرکان بوده است. حج در واقع نمایش اقتدار اسلام و آمادگی بندگی مخلص و انبوه مسلمانان است. بندگی خدا بدون کفر به طاغوت معنا ندارد.»

ایشان در ادامه، توجه زائران را به جنبه‌های معنوی حج و حضور در شهر پیامبر صلی الله علیه و آله و تلاش برای درک قداست مدینه جلب کرد و گفت:

«اگر گوش دل را باز کنیم، صدای قرائت قرآن پیامبر شنیده می‌شود. باید صدای قرآن را در کنار حرم پیامبر به گوش دل شنید... مدینه شهر فاطمه الزهراء است. بقیع پیکر چهار امام معصوم و تنی چند از بزرگان صدر اسلام را در خود جای داده است. در و دیوار این شهر عطر و نسیم دیگری دارد. در حرم نبوی باید چشم دل را باز کرد؛ باید پیامبر را با چشم دل دید.»

ایشان در پایان سخنان خود ضمن اشاره به همین لبیک گفتن به هنگام احترام، توجه زائران را به این نکته جلب کرد که هنگام مُحرم شدن انسان به خدای خود پاسخ می‌دهد.

در مجمع مجلس اعلاى انقلاب اسلامى عراق

ساعت یازده و سی دقیقه امروز پنجاه تن از اعضای مجلس اعلاى انقلاب اسلامى عراض با حجة الاسلام والمسلمین ری شهری ملاقات کردند.

این دیدار نیز با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید آغاز شد و با سخنرانی حجة الاسلام آصفی ادامه یافت. ایشان به بیان وضعیت مدینه و حکومت در صدر اسلام، شجاعت و از خود گذشتگی مؤمنان پا برهنه، شرایط حاکم بر

ص: ۹۶

دنیای آن روز و سلطه حکومت‌های آن روز و سلطه حکومت‌های فاسد و قیصر و دربار ساسانی پرداخت و افزود:

«تاریخ دوباره تکرار شده است، چرا که سنت‌های الهی ثابت و تغییر ناپذیرند. امروز انقلاب اسلامی با هدایت کتاب الهی، سنت رسول الهی و اهل بیت به دنبال تجدید و تکرار تاریخ است.»

وی در تشریح جنایت‌های حزب بعث عراق اضافه کرد:

«ویژگی حزب بعث که یک ربع قرن از حاکمیت آن بر عراق می‌گذرد، ضدیت با آرمان‌های اسلامی و مسخ شخصیت و هویت اسلامی است. با وجود این، انقلاب اسلامی پس از گذشت این مدت، سربلند و مستحکم و با اراده‌ای راسخ، در سرزمین بین‌النهرین پا گرفته است. این انقلاب، امانتی در دست شما است.

مردم عراق می‌توانند هویت خود را حفظ کنند، می‌توانند در هیأت جمهوری اسلامی در عرصه گیتی آشکار شوند.»

حجة الاسلام آصفی در پایان سخنان خود اظهار امیدواری کرد که مردم عراق به زودی شاهد پیروزی را در کنار خود ببینند.

در خاتمه این مراسم حجة الاسلام تسخیری از جناب آقای ری شهری از حضور اعضای مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در بعثه مقام معظم رهبری تشکر کرد.

ممنوعیت بحار الانوار و جواهر

آقای محمد از منطقه شیعه‌نشین شرقیه شهر قطیف، امروز به روابط بین‌الملل بعثه مراجعه کرد و درباره وضعیت منطقه شرقیه اظهار داشت:

«شیعیان در منطقه شرقیه برنامه‌های مذهبی مربوط به خود را انجام می‌دهند و در میان آنان افراد عالم نیز وجود دارند. در این منطقه امکان چاپ انواع کتب و جزوات را داریم، ولی داشتن چاپخانه برای همه ممنوع است و چاپخانه‌های دولتی پس از دیدن متن جزوات، اجازه چاپ آن را صادر می‌کنند و کتاب‌هایی مانند بحار الانوار و جواهر و ... ممنوع بوده و لذا بسیار گران و

ص: ۹۷

قیمت‌ها گاهی به چند هزار ریال بالغ می‌شود و بعضی از کتاب‌های استاد شهید مطهری و امام خمینی رحمه الله موجود است.» ایشان در باره صدام اظهار داشت:

«در عربستان تقریباً شیعه و سنی به اتفاق او را لعن می‌کنند و تغییری دیدی در اهل سنت نسبت به ایران ایجاد شده، ولی عمیق نیست و علاقه قلبی باید بوجود بیاید.»

در خواست کتاب‌های شیعی

امروز آقای محمد ابوعبدالله از کشور تونس با آقای موسوی جزایری دیدار کرد. ایشان در این ملاقات اظهار داشت: «مدت نُه ماه است که در بیمارستان ملک فهد مشغول به کار هستم. در تونس که بودم به دلیل شرکت در راه‌پیمایی دستگیر شدم. در مسائل سیاسی هم از راشد الغنوشی تبعیت می‌کنم.» آقای محمد ابوعبدالله درخواست کتب و جزواتی درباره شیعه، به خصوص کتاب نماز و تعلیم زبان فارسی را داشت.

دیدار با دانش‌آموزان دبیرستان

آقای واعظزاده نیز امروز با چند تن از دانش‌آموزان دبیرستان اسلامی مدینه که اهل کشور گامبیا بودند و مذهب مالکی داشتند ملاقات کرد. این دانش‌آموزان علت تحصیل در مدینه را فقدان امکانات تحصیلی و وجود تبعیض و فشارهای سیاسی در گامبیا ذکر کردند. دانش‌آموزان مذکور به ادامه تحصیل در ایران در رشته‌های پزشکی یا سایر رشته‌های علمی تمایل داشتند. آنان گفتند: «در گامبیا جمعیت‌های اسلامی نظیر الاتحاد الاسلامی به سرپرستی محمد امین سی‌سی وجود دارد که فقط حول مسائل مذهبی صرف دور می‌زند و فاقد زمینه‌های سیاسی است.»

ص: ۹۸

دست تبرک

آقای محمدعلی به اتفاق فرد دیگری از کشور بحرین، ضمن مراجعه به روابط بین‌الملل، با حضرات آیات مصباح و جنتی ملاقات کردند. سئوالات آنها بیشتر از مسائل فقهی و احکام بود که پاسخ لازم را دریافت داشتند. آقای محمدعلی در راه آهن به کار اشتغال دارد و طبق نظر ایشان حجاج کمی از بحرین در حج امسال شرکت دارند.

نکته قابل توجه در این دیدار ارادت و اخلاص این میهمانان به علمای حضار بود که با اصرار، چای خود را بعد از تبرک توسط آقای جنتی نوشیدند.

در دعای کمیل شرکت نکنید!

امروز آقای نعمت‌الله از شیعیان افغانی که مدت هشت سال است در مدینه بسر می‌برد، با مراجعه به بعثه اظهار داشت: «برادرم سال گذشته به خاطر تماس با ایران و درخواست کتاب زندانی شد.»

ایشان که حدود سی سال داشت و بسیار دردمند به نظر می‌رسید در ادامه حرف‌هایش گفت:

«نیروهای امنیتی تقریباً به طور دائم مراقب ما هستند و به ما اخطار داده بودند که در مراسم دعای کمیل شرکت نکنیم.»

وی گفت:

«یکی از شیعیان نخواه‌ای مدینه پس از یک سال و نیم حبس کشیدن، جمعه ۱۸ ذی‌قعدة گردن زده شد و من علت آن را نمی‌دانم.»

این افغانی شیعه درخواست کتاب‌های فارسی مفاتیح و نوار نوحه‌های آهنگران را داشت. وی همچنین مبلغ یک‌هزار ریال سعودی تقدیم مرقد حضرت امام رحمه الله نمود.

گزارش‌ها

آزاد شدن یکی از ایرانیان

امروز مدیر کاروان ۱۹۲۸۴ پس از آزادی زندان امنیتی سعودی‌ها، در یک گفتگو، چگونگی و علت دستگیری خود را تشریح کرد: «برای رفتن به عنبریه سوار یک وانت بار شدم. راننده با اشاره به من فهماند که ترانه‌ای که می‌شنوم درباره فهد خادم‌المؤمنین است. در جواب او گفتم که فهد خادم امریکا است. کمی هم در این باره با هم بحث کردیم. وقتی در عنبریه پیاده شدم، راننده بلافاصله به پلیس مراجعه کرد و آنها مرا دستگیر کرده و به نزدیکترین کلانتری بردند. در آنجا پس از تشکیل پرونده به سازمان امنیت واقع در جاده اُحد منتقل شدم.

در سازمان امنیت از ساعت پنج بعد از ظهر تا ده شب از من بازجویی کردند. با اینکه زبان عربی می‌دانستم ولی به مأموران گفتم که نمی‌دانم و آنان از یک پاکستانی‌الاصیل به عنوان مترجم استفاده کردند. بیشتر سئوالات آنها درباره حرف‌های مطرح شده با راننده وانت بود، ولی درباره شغل من و اینکه عضو کدام حزب در ایران هستم هم سؤال کردند که پاسخ‌های لازم را دادم و گفتم که در ایران حزب خاصی نیست و همگی مسلمان هستند. در طول بازجویی گاهی بحث به جدال هم کشیده می‌شد، ولی سعی می‌کردند که آرام باشند و بحث با راننده را یک عمل سیاسی هدایت شده قلمداد کنند. پس از پایان گرفتن بازجویی مرا در یک سلول کثیف انداختند. نگهبان من گفت: اگر شام می‌خواهی پول بده تا برایت تهیه کنم. با اینکه در کلانتری به من ناهان داده بودند و سخت هم گرسنه بودم، اما چون احتمال دادم که شکنجه‌ام کنند از خوردن شام منصرف شدم. در تمام مدت بازجویی چشمانم باز بود ولی برای گرفتن وضو چهار نفر مسلح اطراف مرا گرفته بودند. سعودی‌ها ساعت دو بامداد مرا تحویل مقامات وزارت امور خارجه دادند.»

ص: ۱۰۰

خبرها

امروز صبح یکی از کارمندان هواپیمایی کشورمان که دارای پاسپورت خدمت بود به هنگام ورود به فرودگاه جده به جرم حمل پانزده گرم تریاک توسط مأموران گمرک و پلیس مستقر در فرودگاه بازداشت گردید که ساعتی بعد با مذاکره مسئولان ستاد حج و سرکنسولگری با مقامات فرودگاه کارمند مذکور آزاد شد.

امروز آخرین روز ورود زائران از جده به مدینه و همچنین اورین روز عزیمت زائران به مکه مکره است.

کل آمار زائران مدینه قبل ۵۶۸۰۱ نفر با ۴۷۸ کاروان است که ۲۵۳۸۹ نفر آنان زن و ۳۱۴۱۲ نفر بقیه مرد گزارش شده است.

امشب پلیس سعودی با مراجعه به یکی از کاروان‌ها عکس‌های بزرگی را که از سال‌های قبل در کاروان بوده و همچنین تمثال مبارک حضرت امام رحمه الله را که بر روی پارچه به صورت سیلک زده شده بود جمع‌آوری می‌کنند. نگهبان کاروان یاد شده گفت که پلیس با وی بسیار تند برخورد کرده و در داخل اتومبیل پلیس پر از عکس‌های کنده شده بود.

عده‌ای از زائران ترکیه در گفتگو با یکی از روحانیان ایرانی ضمن اظهار تألم و تأثر شدید از رحلت حضرت امام خمینی رحمه الله و اعلام حضور خود در مراسم دومین سالگرد رحلت بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، بر علاقه و اشتیاق خود برای زیارت مرقده حضرت امام رحمه الله تأکید کردند.

روحانی جانباز کاروان ۳۱۱۷۰ قم - که برادر دو شهید است - در ادامه این خبر افزود:

«این دیدار در کنار قبرستان بقیع اتفاق افتاد و عده‌ای از زائران ترکیه با توجه به اینکه نم از روحانیان ایران هستم، ضمن ابراز ارادت نسبت به رهبر معظم انقلاب اسلامی و آقای هاشمی رفسنجانی رئیس‌جمهور، از ایشان به عنوان یکی از مردان بزرگ و سیاستمدار جهان اسلام یاد کردند.»

ص: ۱۰۱

تاکنون چهار زائر ایرانی به دلیل کهولت سن و بر اثر سکنه قلبی در جوار مرقد پاک رسول الله به دیار ابدی شتافته‌اند. یک خبر حاکی است که در میان افراد کاروان‌های اعزامی تنی چند معتاد به چشم می‌خورند. همین خبر می‌افزاید که امروز حال یک خانم معتار رو به وخامت گذارده و بلافاصله او را در بیمارستان بستری کرده‌اند. امروز یک روحانی شیعه عربستان در ملاقاتی اظهار داشت:

«شیعیان عربستان از سیاست‌های تشنج‌آمیز سابق ایران ناراحت بودند، ولی اکنون در مقابل سیاست‌های جدید، احساس آرامش می‌کنند. من معتقدم که تظاهرات براءت بسیار خوب است و بر احساسات مسلمانان تأثیر خوبی می‌گذارد ولیکن لازم است بر سیاست‌های جاری ایران تأثیر نگذارد.»

ایشان با اشاره با فعالیت «سلفی» ها علیه حکومت سعودی‌ها و پخش اعلامیه‌های سرّی درباره تشکیل مجلس شورای اسلامی و قضاوت بر اساس اصول اسلامی اضافه کرد:

«سلفی‌ها از مخالفان شدید حضور آمریکا در عربستان هستند و حتی علیه آمریکایی‌ها تظاهرات کردند که منجر به بازداشت تعدادی از آنها شد. سلفی‌ها در حال حاضر با فشارهای زیادی از سوی دولت سعودی روبرو هستند و از ترس، وضع ظاهری خود را هم تغییر داده‌اند. سلفی‌ها با شیعیان نیز همدردی می‌کنند.»

این روحانی شیعه ضمن انتقاد از سیاست اقتصادی دولت سعودی در منطقه شیعه نشین گفت:

«امروز محصولات کشاورزی در منطقه به علت کمبود آب رو به نابودی است. آب‌های منطقه را سعودی‌ها جهت تزریق در چاه‌های نفت مورد استفاده قرار می‌دهند و از سوی دیگر با لوله‌کشی، آب‌ها را به ریاض می‌رسانند. این مسئله نشان می‌دهد که حکومت در صدد تضعیف مناطق شیعه نشین است.»

یکی از مغازه‌داران افغانی مدینه در پاسخ به این مطلب که رئیس‌جمهور افغانستان کافر است، اظهار داشت:

ص: ۱۰۲

«هرچه باشد از این وهابی‌ها بهتر است.»

وقتی به وی گفته شد که اینها مسلمان هستند و نماز می‌خوانند و زانانشان حجاب دارند، جواب داد:

«من اینجا ساکن هستم و از وضعیت اینجا خبر دارم، به ظاهر زنان اینجا نگاه نکنید. زیر عبایی که به سر می‌برند اروپا است.»

امروز یک زائر مراکشی در مورد ایران و راه‌پیمایی براثت گفت:

«ایران یک کشور اسلامی است و ما در مراکش نظر بدی نسبت به آن ندارم. همه مسلمانان برادرند.

راه‌پیمایی براثت مفید نیست و با روح عبادتی که باید بر اعمال حج حاکم باشد ناسازگار است. وضع ما خوب است و مساجد برقرار

می‌باشد و شاه حسن به مردم آزادی داده است.»

امروز پس از گفتگوی روحانی کاروان ۱۷۴۱۹ با نُه تن از اتباع خارجی در مسجدالنبی، در حین بازگشت، یکی از مأموران سعودی

به او مراجعه کرده و با طرح این موضوع که منزل مجللی دارم و شما میهمانان ما هستید، از وی دعوت می‌کند به منزلش برود که

مرد قبول این روحانی واقع نمی‌شود.

ص: ۱۰۳

شنبه ۱۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۴ ذیقعدة ۱۴۱۱

اشاره

نتایج حضور امریکاییان در حجاز، جانبازان در حریم دوست، گرانی و تورم

ص: ۱۰۴

فعالیت‌ها**الو ... ایران ...**

هر روزه توسط مدیریت داخلی بعثه امکانات تماس خانواده معظم شهدا با کشور تأمین می‌شود. از ساعت شش‌صبح امروز تا ساعت سیزده، چهل و شش خانواده از خانواده‌های معظم شهدا توانستند از خدمات مخابراتی بعثه مقام معظم رهبری استفاده کنند و از طریق کاریر با ایران تماس بگیرند.

در گزارش بازرسان

طی امروز بیست و هشت مورد ملاقات توسط سربازسان گزارش شده است. معاونت بازرسی عنوان نموده که در این روز نوزده مورد سرکشی

ص: ۱۰۵

توسط سربازرسان انجام شده است. سربازرسان در دیدارها و سرکشی‌های خود از کاروان‌های تحت پوشش به مسائلی چون رسیدگی به دفاتر و نحوه تنظیم آنها، صحبت با روحانی و مدیر کاروان، چگونگی مراعات بهداشت و دیگر مسائل رفاهی کاروان توجه می‌کنند. در این روزها جمعاً هفتاد و پنج نفر به معاونت بازرسی مراجعه کرده و ضمن پیگیری مسائل خود، مواردی چون ادامه وضع نامطلوب خرید و فروش توسط برخی از زائران ایرانی، عدم اجرای دستور العمل مربوط به خرید پتوهای زائران، «۱» ذکر موارد تفرقه‌انگیز از سوی برخی مداحان در مراسم مداحی و مرثیه‌خوانی‌هایی در کنار بقیع برگزار می‌شود و ... را مطرح نمودند.

دیدار و گفتگوهای روزانه با روحانیان کاروان‌ها

در این روز پنجاه کاروان مورد سرکشی معاونت فرهنگی و ارشاد قرار گرفت و با روحانیان کاروان‌ها گفتگو شد. همچنین با نظارت این معاونت در دو منطقه عبدالعزیز قدیم و عبدالعزیز جدید جلسات منطقه‌ای تشکیل گردید و به ترتیب با چهل و دو و چهل و هشت تن از روحانیان کاروان‌ها تبادل نظر و گفتگو به عمل آمد. از جمله مسائل مطروحه، فقدان محل مناسبی برای پاخگویی به سئوالات شرعی و یا ایران سخنرانی در کاروان‌ها بود.

همچنین توسط این معاونت به هشتاد و پنج مورد مراجعه، پاسخ‌های لازم داده شد.

بازدید از کاروان‌های اهل سنت

طی امروز دو کاروان از کاوران‌های برادران اهل سنت توسط گروه

ص: ۱۰۶

اعزامی از واحد اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری مورد بازدید قرار گرفت. این هیأت که در آن روحانیانی چون حجة الاسلام ربانی نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت سیستان و بلوچستان، مولوی حسین پور و مولوی درستی حضور داشتند، ابتدا به کاروان «ریگی» اعزامی از سیستان و بلوچستان سرکشی کردند. در این دیدار ابتدا آقای مولوی حسین پور سخنانی کرد. ایشان ضمن ابراز تشکر از احساسات زائران، از توجه مقام معظم رهبری که نماینده ویژه‌ای برای امور اهل سنت استان سیستان و بلوچستان در نظر گرفته‌اند قدردانی کرد. سپس حجة الاسلام ربانی به ایراد سخنانی پیرامون فلسفه حج پرداخت. پس از آن، گروه اعزامی از سوی واحد اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری به دیدار کاروان دیگری از برادران اهل سنت رفتند. در این دیدار، ابتدا با مدیر کاروان، پرویز هاشم‌فرهی، و روحانی کاروان، مولوی شهنوازی، ملاقاتی صورت گرفت و بعد جلسه‌ای با حضور زائران در سالن هتل منعقد گشت. در این جلسه، نخست مولوی شهنوازی مقدم نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت سیستان و بلوچستان را گرمی داشت و سپس مولوی عبدالله دوستی سخنانی پیرامون حج بیان کرد. در پایان، نماینده رهبری در امور اهل سنت سیستان و بلوچستان طی سخنانی به تاریخ زندگانی رسول اکرم صلی الله علیه و آله، شرافت مدینه و تاریخیچه شهدای احد و بقیع اشاره کرد. طی امروز، بیست و پنج تن از برادران اهل سنت ایرانی، با مراجعه به بعثه مقام معظم رهبری، سئوالات شرعی خود را با روحانیان اهل سنت در میان گذاشته و پاسخ گرفتند.

گزارش‌ها

اسکان و تغذیه هر زائر ایرانی در طول ایام حج، هزینه‌ای معادل ۳۷۵۰ ریال سعودی در بر دارد.

یکی از افراد مطلع و دست‌اندرکار می‌گفت که قیمت اجناس در

ص: ۱۰۷

عربستان نسبت به سال‌های گذشته بین بیست تا هشتاد درصد افزایش یافته و این در حالی است که بخشی از وسایل و اثاثیه کاروان‌های ایرانی طی سه سال گذشته در عربستان از بین رفته و تأمین این وسایل، که می‌باید توسط عربستان تقبل شود، در کوتاه‌مدت به‌صرف هزینه زیاد و بروز مشکلات منتهی می‌شود.

این برادر معتقد بود:

«هزینه حمل و نقل وسایل و اثاثیه کاروان‌ها از مدینه به مکه و بالعکس حداقل یک میلیون و دویست هزار ریال عربستان برآورد می‌شود. در جریان نقل و انتقال، بسیاری از لوازم دچار استهلاک می‌گردد. ستاد حج در نظر دارد با اجاره دو انبار بزرگ در مدینه و مکه، لوازم و اثاثیه مورد نیاز زائران را به طور صحیح انبارداری کند. به این ترتیب، اولاً استهلاک ناشی از حمل و نقل وسایل از میان خواهد رفت و ثانیاً هزینه‌ای بابت حمل و نقل صرف نخواهد شد.»

این منبع آگاه پیش‌بینی کرد در صورت انجام چنین طرحی، هزینه نگهداری اثاثیه مورد نیاز زائران در عربستان به نصف کاهش یابد.

بنابر آمار موجود، تغذیه و اسکان هر زائر ایرانی در طول ایام حج ۳۷۵۰ ریال سعودی هزینه دارد.

دیدارها

همه سنی‌ها و شیعیان عربستان مخالف حضور آمریکا در منطقه هستند

در این روز تنی چند از مسلمانان غیرایرانی به بعثه مقام رهبری مراجعه و مسائل مورد نظر خود را مطرح کردند. آقای «م. ح. ث» طلبه‌ای از مناطق شیعه‌نشین عربستان، یکی از این افراد بود که با آقای واعظزاده دیدار و گفتگو کرد. او در بخشی از سخنان خود عنوان نمود:

«دولت می‌کوشد با شخصیت‌های دینی ارتباط داشته باشد و آنان را

ص: ۱۰۸

جذب کند. دولت به وسیله کادر آموزشی خود در میان جوانان به تبلیغ وهابی‌گری می‌پردازد، ولی این فعالیت‌ها اکثراً ناموفق بوده است، به خصوص در مورد افرادی که در مساجد و حسینیه‌ها شرکت فعالی دارند. برنامه‌های تبلیغی وهابیت عمدتاً از طریق برنامه‌های تفریحی مانند ورزش، صورت می‌پذیرد.»
او در ادامه افزود:

«دولت با فشارهای زیاد می‌کوشد در مردم جوّ رعب و وحشت ایجاد کند. دولت به طور جدی از وهابی‌ها حمایت می‌کند، به نحوی که جزوهای تبلیغی وهابی‌ها به راحتی توزیع شده و حتی در خیابان‌ها و معابر عمومی به مردم هدیه می‌گردد.»
وی در مورد نظر مردم راجع به مسائل منطقه‌ای اظهار داشت:

«همه مردم قتیف از جمهوری اسلامی ایران حمایت می‌کنند و در مجالس حسینی و مناسبت‌های دیگر برای مقام معظم رهبری دعا می‌کنند. کلیه مردم سنی و شیعه مخالف حضور نیروهای آمریکایی در منطقه هستند، ولی نمی‌توانند به طور علنی این مخالفت خود را ابراز کنند. از جمله زیان‌های آنان (آمریکایی‌ها) ترویج فساد، به خصوص در سطح دانشگاه‌ها است.»

خبرها

امروز در مکه یکی از زائران کاروان ۱۷۲۱۷ در حال طواف دچار ناراحتی شد و به حال اغما به بیمارستان انتقال یافت. علت این حادثه کهولت سن و نامناسب بودن وضعیت جسمانی فرد مذکور گزارش شده است.
امروز راننده عربی که در خدمت کاوران ۳۰۲۴۶ است به علت راه‌بندان و عصبانیت، به روی یکی از برادران تدارکات اسلحه می‌کشد که با دخالت حاضران از تیراندازی جلوگیری می‌شود. پلیس، راننده مذکور را دستگیر می‌کند و او را مجرم می‌شناسد.
حضور جانبازان انقلاب اسلامی در مراسم حج امسال با استقبال گرم مردم و زائران کشورهای مختلف جهان اسلام روبرو شده است.
حرکت

ص: ۱۰۹

این عزیزان باصندلی‌های چرخدار هم‌مشکل که توسط پرستاران ایشان هدایت می‌شود، همه شاهدان را - بویژه در حرم نبوی و قبرستان بقیع - تحت تأثیر قرار می‌دهد و آنان را وادار می‌سازد که در مقابل بزرگی آرمان‌ها انقلاب اسلامی سر تحسین فرود آورند.

روح الله اسلامی یکی از همین جانبازان با اشاره به برخورد گرم زائران دیگر کشورها می‌گوید:

«یکی از مصری‌ها که خود را استاد دانشگاه معرفی می‌کرد در مسجدالنبی به من گفت که شما ایرانی‌ها واقعاً اشرف مخلوقات روی زمین هستید و الگویی برای انسانیت شده‌اید.»

امروز نخستین نوزاد ایرانی در مدینه منوره چشم به جهان گشود. این نوزاد در سلامت کامل نزد مادرش در بیمارستان جمهوری اسلامی ایران در مدینه بسر می‌برد. با اینکه بنابر توصیه پزشکان، پرواز بانوان باردار با هواپیما خطرناک تشخیص داده شده است، سالیانه عده‌ای از زنان زائر با لطائف‌الحیلی عازم خانه خدا می‌شوند.

یکی از اتباع پاکستان که به شغل بنایی اشتغال دارد و در مدینه مستقر است در برخورد با یکی از حاجیان ایرانی، از ایرانیان به عنوان برادران مسلمان خود یاد کرده و چنین می‌گوید:

«سال‌های گذشته حج مزه‌ای نداشت و ماه‌های ذی‌القعدة و ذی‌الحجه با ماه‌های دیگر تفاوت چندانی نمی‌کرد. ایرانیان از بدو ورود به مدینه جو شهر را عوض کردند و حضور آنان کاملاً محسوس است.»

این برادر سنی مذهب، ضمن اعلام امیدواری به شرکت در مراسم براثت، افزود:

«ما در اینجا زندانی هستیم.»

امروز بعد از نماز عصر یکی از وعاظ سعودی در مسجدالنبی، گروهی از زائران را دور خود جمع کرده و ضمن اهانت به مقدسات و اعتقادات شیعیان، آنان را مشرک خواند. این اقدام متأسفانه مسبوق به سابقه بوده و از سوی دیگر مأموران سعودی مستقر در مسجد نیز دیده شده است.

ص: ۱۱۰

طی امروز ۱۲۸۵۱ زائر در قالب ۱۰۳ کاروان به مکه مکره وارد شده‌اند. از این عده ۵۱۸۱ نفر از مدینه منوره و ۷۶۷۰ نفر نیز از جده عازم بیت‌الله الحرام شده‌اند.

متأسفانه در این روز بین دو گروه از زائران ایرانی در مقابل قبرستان احد درگیری مختصری صورت گرفت. این درگیری بین معاون یک کاروان و روحانی کاروان دیگر رخ داد. ظاهر مسئله چگونگی استقرار در مقابل میله‌های پنجره‌ای مقابل محوطه قبور شهدای احد بوده است. به مجرد جزّ و بحث بین این برادران، پلیس سعودی در محل حاضر شده و مداخله می‌کند.

امشب، بر اساس هماهنگی‌های به عمل آمده با مسئولان حرم شریف نبوی، کاروان جانبازان از ساعت ده تا ده و سی دقیقه به طور اختصاصی به زیارت حرم مطهری پیامبر صلی الله علیه و آله پرداختند. حضور اینچنینی کاروان مذکور، نشانه‌ای از طواف اسوه‌های اخلاص و فداکاری بر گرد مرقد پیشوای اسلام و علامتی از حضور همراه با عزت ایرانیان در حج امسال بود.

در این روز، در اطراف مسجدالحرام، یکی از زائران ترکیه پس از دیدار با یک جانباز او را به شدت مورد قدردانی قرار داد. این زائر ترک نخست وی را نوازش کرده و بعد با تقدیم هشت ریال به عنوان نذر برای جانباز، با اصرار و التماس درخواست می‌کند که آن برادر جانباز مبلغ مذکور را بگیرد.

امروز کم‌آشپز یکی از کاروان‌های ایرانی متوجه خواهری عرب‌زبان می‌شود که از طبقه بالایی ساختمان مجاور او راصدا می‌کرده است. خواهر یاد شده درخواست می‌کند تا با روحانی کاروان صحبت کند. پس از حاضر شدن روحانی کاروان، او جعبه‌ای محتوی پنج النگو، دو انگشتر طلا و چند دست لباس نو را به پایین پرتاب کرده و درخواست می‌کند آن را به فقراى ایران برسانند. آن زن عرب، در حالی که به تعجیل سعی می‌کرد به گفتگوی خود پایان دهد، هراسان از روحانی کاروان خواهش می‌کند که برای مادرش - که بیمار بوده- و خود وی دعا نماید.

ص: ۱۱۱

یکشنبه ۱۹ فروردماه ۱۳۷۰، ۲۵ ذیقعدة ۱۴۱۱

اشاره

تقدیر از مخلوق، تشکر از خالق، افتخار ایرانی بودن، حضرت امام خمینی رهبر دنیا و آخرت

ص: ۱۱۲

فعالیت‌ها**تشکر از زائران**

امروز آقای ری شهری با فرستادن پیامی در شهر مدینه از زائران ایرانی به خاطر شرکت در مراسم سالگرد رحلت حضرت امام و مراسم دعای کمیل تشکر و قدردانی کرد.

متن کامل پیام ایشان خطاب با زائران کشورمان به این شرح است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیرو رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیه‌الله خامنه‌ای مبنی بر برگزاری مراسم حج طبق سیره حضرت امام رحمه الله، حجاج بیت‌الله الحرام و زائران حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله اقدام به برگزاری باشکوه دومین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی قدس سره و دعای پرفیض و دشمن شکن کمیل نمودند.

ص: ۱۱۳

اینجانب بر خود واجب می‌دانم که از یکایک شما مردان و زنان غیور ایران که با تحمل رنج و به عنوان بزرگداشت شعائر دینی به طور گسترده در مراسم شرکت نموده‌اید تشکر و قدردانی نمایم. امیدوارم همواره در انجام وظایف الهی موفق و عبادات شما مقبول درگاه احدیت قرار گیرد.

ملتمس دعا: محمد محمدی ری شهری

نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج

دیدارها

تأکید علمای تشیع و تسنن در برگزاری مراسم براءت

امروز گروهی از علما و روحانیان اهل تسنن و تشیع کشورمان با حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در محل بعثه آیه الله خامنه‌ای دیدار کردند.

در این دیدار، چند تن از روحانیان اهل تسنن و تشیع پیرامون نقش رهبری حضرت امام خمینی رحمه الله در ایجاد وحدت میان مسلمانان جهان سخنرانی کردند و برگزاری حج ابراهیمی و براءت از مشرکان را مورد تأکید قرار دادند.

در این گردهمایی، محورهای حج ابراهیمی و وحدت مسلمین از دیدگاه حضرت امام رحمه الله و ضرورت مقابله با توطئه‌های استکبار جهانی به سرکردگی آمریکای جنایت کار مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

در رثای ناجی وحدت

امروز در حضور نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی مراسمی به یادبود رحلت حضرت امام خمینی رحمه الله از سوی برادران اهل سنت برگزار شد. در این دیدار که جمع کثیری از زائران و روحانیان اهل سنت حضور داشتند،

ص: ۱۱۴

ابتدا یکی از روحانیان سُنی آیاتی از کلام‌الله مجید قرائت کرد و سپس حجة‌الاسلام ابوالقاسمی مسئول واحد اهل سنت بعنه مقام معظم رهبری به حاضران خیرمقدم گفت.

آقای دردی‌پور که یکی از روحانیان اهل سنت ترکمن صحرا است بحثی پیرامون حضرت امام خمینی رحمه الله و وحدت اسلامی مطرح ساخت و در سخنرانی خود از حضرت امام به عنوان منادی وحدت اسلامی یاد کرد و گفت که حضرت آیه‌الله خامنه‌ای در ادامه این مسیر تابناک، گام برمی‌دارند.

سخنران بعدی حجة‌الاسلام والمسلمین دکتر واعظزاده دبیر کل «مجمع التقرب بين المذاهب الاسلامیه» بود که نکاتی پیرامون تقرب بین مذاهب اسلامی و راه‌ها و ضرورت آن سخن گفت. در ادامه، مولوی پرز از روحانیان اهل سنت خراسان دو قطعه شعر در رثای حضرت امام خمینی رحمه الله قرائت کرد که به شدت مورد توجه حاضران در جلسه قرار گرفت. سپس مولوی محبی از روحانیان برجسته سیستان و بلوچستان به سخنرانی پرداخت و پیرامون حج و انقلاب اسلامی سخن گفت. پایان بخش این مراسم، سخنان آیه‌الله جنتی بود که پیرامون حج و مسائل سیاسی-اجتماعی آن بیان شد.

در ادامه دیدارها

در ادامه دیدارهای عمومی سرپرست حجاج ایرانی با کاروان‌ها، امروز نیز تنی چند از اعضای کاروان‌های زائران ایرانی با ایشان دیدار کردند. مراسم دیدار با تلاوت آیاتی از قرآن آغاز شد و سپس حجة‌الاسلام والمسلمین روحانی نماینده محترم ولی‌فقیه در استان مازندران به سخنرانی پرداخت. ایشان که سخنرانی خود را با بزرگداشت حضرت امام خمینی رحمه الله، شهیدان انقلاب اسلامی و مقام معظم رهبری آغاز کرد، با اشاره به حدیثی از امام‌صادق علیه السلام به منزلت حج در عقاید اسلامی اشاره نمود. وی وظایف زائران خانه خدا را در

ص: ۱۱۵

ایام حج به دو دسته فردی و جمعی تقسیم کرد و گفت که در وظایف فردی، ما باید بکوشیم حج مقبولی را انجام دهیم. و در زمینه وظایف جمعی اظهار داشت:

«در واقع، باید آن چهره زیبای اسلام ناب محمدی را به جانان نشان بدهیم.»

ایشان که زائران را به رفتار مناسب و در خور شأن امت اسلامی و شهید داده دعوت می‌کرد، حاضران را به بهره‌گیری کامل از روزهایی که سپری می‌شوند فراخواند. مراسم در فضایی آکنده از معنویت و با اشک شوق و امید زائران در انجام عبادات و قبولی طاعات پایان گرفت.

میهمانی از یوگسلاوی

امروز آقای عبدالله چلویچ، مسئول روابط عمومی ائمه جماعات یوگسلاوی، که پیرو مذهب حنفی و از میهمانان سمینار حج در مکه است و مقاله‌ای نیز به زبان یوگسلاویایی به سمینار داده، با مسئولان روابط بین‌الملل بعثه دیدار کرد. وی در پاسخ این سؤال که وضعیت مسلمانان یوگسلاوی چگونه است اظهار داشت:

«شصت درصد مردم مسیحی ارتودوکس هستند، ولی پس از وقوع انقلاب اسلامی در ایران، پیشرفت محسوسی در وضعیت مسلمانان مشاهده می‌شود. تا امروز مشکلات اقتصادی بزرگترین مانع پیشرفت سریع مسلمانان بوده است.»

آقای عبدالله چلویچ راجع به جنگ خلیج فارس گفت:

«به وسیله همین جنگ بسیاری از مردم مسلمان جهان بیدار شدند و اکنون نیاز به تشکل آنان بیشتر احساس می‌شود. در این جنگ بسیاری از حقایق پنهان شده برای مسلمانان آشکار شد.»

ص: ۱۱۶

پرهیز از تفرقه

آقای حسین که دانشجوی رشته پزشکی است به همراه دیگر موطن پاکستان خود امروز با آقایان مصباح یزدی، امینی و ابراهیمی درباره مشکلات شیعیان پاکستان دیدار و گفتگو کردند. آن دو گفتند:

«آقای سید ساجد نقوی به زعم داشتن تقوا و اخلاص مانند شهید عارف حسینی جامعیت ندارد و در بعضی ایالات مورد تأیید شیعیان و نماینده آنها نیست. شهید عارف حسینی خیلی انقلابی بود ولی آقای نقوی اهل مماشات است.»

این دو نفر اضافه کردند:

«مخالفان شیعه در داخل و خارج تقویت می‌شوند ولی در مورد شیعیان چنین نیست.»

از سوی حاضران پاسخ داده شد:

«آقای سید ساجد نقوی منتخب علمای آنجا هستند و نسبت به سایرین از پایگاه مردمی برخوردارند و لذا بهتر است اختلافات را کنار بگذارند.»

آقای تسخیری درباره تقویت مخالفان تشیع اظهار داشت:

«وهابیان در تقویت مخالفان دست داشته‌اند و احتمال تشدید آن نیز وجود دارد.»

در پایان، راه رسیدن به تعادل بین شیعیان و سایر فرق، تقویت علمای آگاه و تقریب بین مذهب یادآوری شد.

اتحاد و رهبری واحد نیاز اول مسلمانان است

آقای احمد یلماز اهل ارزروم ترکیه و ساکن دانمارک که حافظ قرآن، مدرس زبان عربی و حنفی مذهب بوده و از طرفداران حرکت اسلامی به

ص: ۱۱۷

رهبری شیخ کابلان است، امروز با مسئولان روابط بین‌الملل بعثه دیدار کرد. وی در اظهارات خود گفت: «شمار مسلمانان مقیم دانمارک دویست نفر است که از طلبه‌های الازهر برای ارشاد و تبلیغ استفاده می‌کنند. بعضی از زنان مسلمان در دانمارک در جامعه اروپایی حل شده‌اند ولی عده‌ای طرفدار حکومت اسلامی هستند.»

وی افزود:

«امسال در مجموع دویست حاجی از اروپا به حج آمده‌اند که آقایان سید عثمان، وجیه اللطیف و سید نبی از علمای جماعت کابلان جزء آنها هستند.»

آقای احمد یلماز علاقه‌مند به طرح مسائل سیاسی بود و به اسلام‌زدایی زمان آتاتورک اشاره نمود. در این زمینه به وی گفته شد: «اگر رضاشاه موفق به اجرای نیت پلید خود شده بود، الآن وضعیت ایران و ترکیه شبیه هم بود. ولی علمای ایران قدرت داشتند و مانع شدند. راه موفقیت شما نیز اتحاد و رهبری واحد است که باید به دنبال آن باشید.»

صدای رادیوی شما ضعیف است

یک تکنسین مراکشی و دوست معمارش که از جماعت «عدل والاحسان» این کشور هستند، امروز با مسئولان روابط بین‌الملل دیدار کردند. آنان با توصیف وضعیت مسلمانان مراکشی گفتند:

«حرکت اسلامی مراکش در محاصره تبلیغات دولتی است و ایران باید برای شکستن این محاصره نقش خود را نشان بدهد. مردم مسلمان مراکش از رسانه‌های تبلیغات داخلی مأیوس هستند و به رادیوهای بیگانه اما استعماری روی آورده‌اند و متأسفانه صدای عربی رادیوی شما که در اوایل انقلاب از ساعت ده و نیم تا یک و نیم بامداد شنیده می‌شد سال‌ها است که از ساعت نه و نیم تا ده و نیم، آن هم با ابهام و پارازیت، شنیده می‌شود و در این زمینه مشکل جدی وجود دارد.»

ص: ۱۱۸

آنان درباره وضعیت فرهنگی و اجتماعی مراکش اظهار داشتند:

«کلیه مجلات اسلامی از جمله «الجماعه» ارگان «جماعه العدل والاحسان» تعطیل شده است. فساد و شرب خمر و بی بند و باری ترویج می شود. اگرچه دین رسمی کشور اسلام است، اما قوانین کشور جز در مورد احوال شخصییه مثل ازدواج و طلاق و ارث، همه برگرفته از قوانین فرانسه است. علمای درباری از دولت حقوق می گیرند، ولی علمای حقیقی نه. کمک به حرکت های اسلامی هم عمدتاً از سوی فقرا است و ثروت مندان از ترس مالیات های سنگین به جنبش های اسلامی نزدیک نمی شوند.»

تقاضای روحانی

امروز همچنین سه نفر پاکستانی الاصل که در ارتش عمان خدمت می کردند ضمن مراجعه به روابط بین الملل با مسئولان این معاونت به گفتگو پرداختند. آنان به علت همراه نداشتن روحانی می خواستند برای انجام اعمال حج و احکام آن یکی از روحانیان ایرانی همراهشان باشد.

این سه نفر نظامی درباره اوضاع شیعیان در عمان گفتند:

«حدود هفت هزار شیعه در عمان زندگی می کنند که سه مسجد و هفت حسینیه دارند و مراسم مذهبی را در آنجا بجای می آورند. روحانی برجسته آن منطقه مرد فاضل و جهان دیده ای است. در مجموع، مسلمانان از آزادی نسبی برخوردار هستند ولی شیعیان برای برگزاری مراسم عزاداری و سینه زنی تا حدی دچار مشکل اند.»

خبرها

تاصبح امروز ۲۴۶۱۳ زائر ایرانی وارد مکه معظمه شده اند. این عده از زائران ایرانی در قالب ۱۹۵ اکاروان وارد این شهر مقدس شده اند که حدود پانزده هزار تن از آنان از طریق جده و بیش از نه هزار تن از طریق مدینه منوره به

ص: ۱۱۹

این شهر عزیمت کرده‌اند

آقای دکتر خلیلی خانی زائر کاروان ۱۹۳۲۰ که برای مناسک حج سفر کرده است با مشاهده ازدحام بیماران در بیمارستان مرکزی جمهوری اسلامی ایران در مدینه منوره، داوطلبانه روزانه سه ساعت با این بیمارستان همکاری می‌کند.

امروز یک شخص غیرمسئول عرب هنگامی که قصد ورود به طبقات فوقانی یک کاروان ایرانی را داشت با هوشیاری مسئولان کاروان متوقف شد. این شخص علت اقدام خود را بازدید از وضعیت بهداشتی عنوان نمود و در مقابل، مسئولان کاروان به وی تفهیم کردند که این کار باید با هماهنگی ستاد حج انجام شود.

شخص مذکور که بهانه دیگری برای ورود به داخل کاروان نداشت، از آنجا خارج می‌شود.

گفتنی است که در سایر کاروان‌ها نیز موارد مشابهی مشاهده شده است.

امروز یک مأمور سعودی از نصب عکس حضرت امام رحمه الله در بیرون از ساختمان مسکونی زائران کاروان ۲۲۱۰۵ جلوگیری کرد. این مأمور همچنین قصد برداشتن عکس حضرت امام رحمه الله را از داخل ساختمان داشت که با مخلفت شدید مسئولان و زائران روبرو شد و اجباراً محل را ترک کرد.

همه روزه مواردی از ابراز علاقه حجاج کشورهای دیگر به انقلاب اسلامی و حضرت امام خمینی رحمه الله دیده می‌شود که به چند مورد آن که تاکنون به دستمان رسیده است اشاره می‌کنیم:

- یک کارگر سالخورده اهل یمن در فرودگاه جده تصویر کوچکی از حضرت امام رحمه الله را از جیب خود خارج کرد و در ملأ عام آن را بوسید.

یکی از زائران خارجی با ابراز تمایل به انقلاب و حضرت امام رحمه الله اظهار داشت: خمینی رهبر ما در دنیا و آخرت است.

یکی از اتباع سودان خهود را ایرانی خوانده و اظهار نموده است که افتخار می‌کنم خود را ایرانی بنامم.

بعضی از زائران خارجی نسبت به تشکیل دارالتقرب مذهب در

ص: ۱۲۰

ایران و اقدام مسئولان جمهوری اسلامی ایران جهت تشکیل بازار مشترک اسلامی اظهار خشنودی نموده و تأکید بر پیگیری این امر کرده‌اند همچنین آنان عملکرد کارشناسان ایرانی در خاموش کردن چاه‌های نفتی کویت را موجب سرافرازی مسلمین دانسته‌اند. بر دیوار یکی از مساجد مدینه اطلاعیه‌ای دست‌نویس نصب شده بود که حاوی انتقاد از مفاسد ذیل در عربستان سعودی بود. در این اعلامیه بدین موارد اشاره شده بود:

الف. خطر گسترش نوارهای ویدیویی در بین خانواده‌ها.

ب. دوختن لباس زنانه توسط خیاطان مرد.

ج. روابط ناسالم در میان خانواده‌ها و

نصب اطلاعیه دست‌نویس بر دیوارهای مساجد حاکی از فعالیت‌های غیررسمی و اعتراض پراکنده مردم است. منابع موثق معتقدند که وضعیت نامناسب و غیر قابل تصور از ناهنجاری‌های اخلاقی در پس پرده جامعه عربستان نهفته است و دیر یا زود فجایع اخلاقی در این کشور آشکار خواهد شد.

امشب هنگامی که یکی از نگهبانان منبر نبوی در حال توضیح محل‌ها در مسجد نبوی بود، آیه‌الله خزعلی نیز حضور داشت. در یک مورد ایشان حدیثی برای آن نگهبان خواندند. نگهبان که جواب نداشت، گفت:

«تو شیعه هستی، ضیعه ضد رسول الله است.»

در این حال، ایرانیان جمع شده و با بوسیدن آقای خزعلی به آن نگهبان و عرب‌های اطراف گفتند که ایشان حافظ قرآن است. ولی آن مأمور معاند سعودی تکرار می‌کرد:

«شما ضد رسول الله هستید و از فاطمه و حسن و حسین اسم می‌برید.»

یکی از ایرانیان به وی جواب داد:

«شما ضد رسول الله هستید که دست فهد را می‌بوسید ولی حرم نبوی را نمی‌بوسید.»

با پراکنده شدن مردم موضوع خاتمه یافت.

ص: ۱۲۱

امروز یک برادر روحانی که مشغول صحبت با یک زائر مالزیایی بود توسط پلیس سعودی بازداشت و پس از چند ساعت بازجویی، آزاد می‌شود.

یک بانوی زائر ایرانی از کاروان ۱۷۴۴۴ امروز مبلغ ۳۲۵۹۰۰ روپیه اندونزیایی پیدا کرد. این بانوی نیکوکار ایرانی پس از آنکه در مسجدالنبی این مبلغ را یافت، با راهنمایی روحانی کاروان، به بعثه اندونزی مراجعه کرد و پول پیدا شده را در اختیار مسئولان اندونزیایی قرار داد.

یک خانم از زائران شهر باختران امروز در یک حادثه رانندگی از ناحیه پا مجروح شد. راننده عرب که با اتومبیل خود موجب شکستگی پای این بانوی ایرانی شده بود، بازداشت و مجبور به پرداخت پنج هزار ریال دیه گردید.

امروز آقای جاسبی معاون ستاد وزارت امور خارجه کشورمان در مکه مکرمه، با آقای سعود نایب امیر مکه ملاقات نمود. در این ملاقات، امیر مکه اظهار داشت:

«به دستور مقامات عالی کشور بدون کوچک‌ترین تردیدی همه امکانات خود را در اختیار شما قرار می‌دهیم.»

سپس وی اضافه کرد:

«حج امسال محکی برای روابط دو کشور است. میان ما و شما هستند کسانی که هنوز کینه‌های گذشته را در دل دارند و نمی‌خواهند روابط برقرار شود و حتی کشورهای ثالثی وجود دارند که می‌خواهند به هر قیمتی هست این گونه روابط گسسته شود، ولیکن این امکان را از آنها سلب خواهیم کرد. ما از شما نه فقط در فرودگاه و در شهرهایمان بلکه در قلب‌هایمان استقبال می‌کنیم.» امروز عده‌ای از حجاج ایرانی که عازم مسجدالحرام بودند در شارع مسجدالحرام، بعد از پل «حجون»، مورد اهانت عده‌ای از کودکان و نوجوانان عرب قرار گرفتند. آنان به سوی زائران ایرانی بطلی خالی نوشابه و سنگ پرتاب کردند. یکی از کودکان در توجیه اقدام خود گفت:

«ما از شما بدمان می‌آید و شاه فهد را بیشتر از هر کسی دوست داریم.»

ص: ۱۲۲

گفتنی است «پل حجون» همان محلی است که مأموران سعودی در سال ۶۶ اقدام به قتل عام حاجیان ایرانی کردند. امروز صبح یک زائر ایرانی به هنگام عکس برداری از قبرستان بقیع مورد شناسایی شرطه‌ها قرار می‌گیرد، اما قبل از دستگیر شدن دوربین را به دوستان خود می‌دهد. شرطه‌ها آزادی وی را منوط به تحویل دوربین می‌کنند که در پایان پس از دادن دوربین، فیلم آنها توسط شرطه‌ها ضبط شده و زائر ایرانی با دوربینش آزاد می‌گردد.

امروز یک روحانی اهل پنجاب پاکستان طی گفتگویی با یکی از مولوی‌های واحد اهل سنت بعثه اظهار داشت: «کسی گمان نمی‌کرد با این همه فشاری که به دولت ایران وارد آمد (جنگ و فشارهای اقتصادی و ...) حکومت آن سرپا بماند. انجمنصحابه که به شدت ضد دولت شما است می‌گفت: اگر (امام) خمینی (رحمه الله) رحلت کند کار دولت ایران تمام است و بسیاری دیگر هم می‌پنداشتند که با مرگ (امام) خمینی کار رژیم جمهوری اسلامی تمام است. اما مرگ (امام) خمینی که پیش آمد فوراً (آیه الله) خامنه‌ای را گذاشتند و آب از آب تکان نخود. حالا هم می‌گویند مشکل است که این دولت دوباره از دست روحانیان ایرانی خارج شود.

امروز هم که دولت عربستان مرید شما شده است. چون وزیر خارجه عربستان به ایران رفت و نامه دعوت فهد را برای رئیس‌جمهور ایران برد. چه کسی گمان می‌کرد که اینها به ایران رویاوردند؟»
در خاتمه مولوی ایرانی می‌گوید:

«هرکس با ایران مخالف باشد روزی پشیمان می‌شود. ایران کشوری است که حکومتشصد درصد اسلامی است.»
شخص یاد شده که احتمالاً از افراد سپاهصحابه یا از گروه «دیوبندها» ی پاکستانی است در پاسخ می‌گوید:
«من هم به همین نتیجه رسیده‌ام ولی نمی‌دانم چرا راجع به ایران بد می‌گویند و ...»

ص: ۱۲۳

در پایان، پاکستانی مذکور به مولوی ایرانی می‌گوید:
«شما چقدر از رژیم ایران پول می‌گیرید که طرفداری می‌کنید؟»

ص: ۱۲۵

دوشنبه ۲۰ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۶ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

امام خمینی، تنها رهبری که شجاعانه در برابر امریکا ایستاد، روزه نذری برای حضور ایرانیان در حج، سوغات حج

ص: ۱۲۶

گزارش‌ها**مشکل قرائت درست نماز نزد برخی از حجاج ایرانی**

بنابر گزارش‌های روحانیان کاروان‌ها به معاونت فرهنگی و ارشاد بعثه، از جمله مشکلاتی که روحانیان نسبت به زائران کاروان‌هایشان دارند، قرائت نادرست حمد و سوره نماز است.

روحانیان، روزانه با مراجعه شمار قابل توجهی از زائران متوجه هستند که در قرائت حمد و سوره خود دچار اشکال‌اند. روحانیان با تذکر این مطلب که قرائت درست نماز فقط اختصاص به ایام حج ندارد بلکه یکی از شرطهای قبول شدن این عبادت روزانه درستی قرائت آن توسط نمازگزار است، حمد و سوره را به این دسته از زائران آموزش می‌دهند. با توجه به اینکه وقت بسیار زیادی، هم از سوی زائران و هم از طرف روحانیان کاروان‌ها صرف این امر می‌گردد، شایسته است آن عده از زائران که در این مورد دچار مشکل هستند،

ص: ۱۲۷

قبل از شروع مراسم حج ملزم به یادگیری و تصحیح قرائت نماز خود شوند تا در هنگام برگزاری مناسک از تشویش قبولی حجهشان به دور باشند.

سوغاتی

بردن سوغات برای خانواده و دوست و آشنا در بازگشت از هر سفر، سنتی ملی و مذهبی و دیرپا در کشورمان بوده است. آوردن سوغاتی از سفر، وقتی بیشتر جلب نظر می‌کند که کالاهای ساخته شده و یا مربوط به همان محل بوده و از سوی دیگر دارای ارزش معنوی یا اقتصادی باشد. به هر حال، در اسلام نیز برای جلب قلوب دوستان و آشنایان سفارش به تهیه سوغات در حد مقدور شده است. زائران خانه خدا نیز براساس این سنت پسندیده اجناسی را به عنوان سوغات خریداری می‌کنند و برای بستگان و فامیل خود می‌برند؛ هر چند که شکل خرید عده‌ای از حالت سوغات به درآمده و به سمت تجارت و نوعی کسب درآمد سوق پیدا کرده است. برای آشنایی بیشتر با نظرات حجاج در این مورد، به گفتگو با برخی از آنان پرداختیم.

یکی از زائران اعزامی تهران می‌گوید:

«بار اولی است که به زیارت مدینه منوره و مکه مکرمه نایل می‌شوم. به عنوان تبرک چیزهایی برای چند تن از برادران و خواهرانم خواهم برد، چون من سرپرست آنها محسوب می‌شوم.»

یکی از زائران مشهدی که هزار و پانصد ریال پارچه خرید کرده، عقیده دارد:

«قیمت‌های اینجا گران است، ولی مجبورم سوغاتی ببرم.»

روحانی یکی از کاروان‌های مشهد گفت:

«من هر سال به حج می‌آیم و چندان در پی این نبودم که چیزی بخرم، اما چون امسال بعد از سه سال وقفه به زیارت مشرف شدم، قصد دارم برای فامیل خرید کنم.»

یکی از اهالی بابلسر که برای زیارت خانه خدا در مدینه بسر می‌برد،

ص: ۱۲۸

عقیده دارد:

«هر بار که به حج می‌آیم سوغاتی می‌خرم، اما امسال قیمت کالاها در عربستان به دلیل تورم جهانی و اینکه دولت عربستان از واردات کالاها مطابق تعرفه گمرکی مالیات می‌گیرد، گران شده است.»
 زائر دیگری که همراه مادر خود به زیارت حرم رسول الله آمده است گفت:

«ما سه روز پیش رسیدیم. در مورد سوغاتی چندان فکری نکرده‌ام. در هر حال باید چیزی بخریم.»

یکی از زائران اهل ساری معتقد بود که بردن سوغات تحمیلی درست نیست، چرا که سوغات یعنی تهیه کالایی که در وطن مسافر وجود نداشته باشد. اما در مدینه به سراغ کدام کالا می‌توان رفت که در این شهر و حتی در عربستان تولید شده باشد؟ منسوجات موجود در بازار هم چندان تعریفی ندارد. کالاهای دیگر هم از خارج وارد می‌شود که در ایران خود ما وجود دارد. عجله‌ای برای تهیه سوغات ندارم. تا ببینم چه پیش خواهد آمد.

«بهترین سوغاتی و هدیه آگاهی یافتن از شیوه زندگی رسول الله و اصحاب بلندمرتبه ایشان است. آگاهی از این روش زندگی، در چگونگی زیست و معشیت ما تأثیر بسیار مثبتی خواهد گذاشت. و چه سوغاتی از این بهتر؟ نظر شما چیست؟»

مصاحبه‌ها

یوسف سید احمد: امام خمینی یگانه رهبری بود در سراسر جهان که شجاعانه مقابل آمریکا ایستاد.

پیش از ظهر امروز، آقایان یوسف سید احمد استاد دانشگاه کشور

ص: ۱۲۹

بنگلادش و عبدالرئوف امام جماعت شهر «دروان» آفریقای جنوبی و علوم سعید استاد دانشگاه از کشور فیلیپین، پس از دیدار با آقای ری شهری و بحث و بررسی پیرامون مسائل جهان اسلام، در یک مصاحبه مطبوعاتی شرکت کرده و به سئوالات خبرنگاران ایرانی پاسخ دادند.

ابتدا آقای یوسف سید احمد با اشاره به برگزاری مراسم برنات گفت:

«حج امسال باید چون سال‌های گذشته که زائران ایرانی در مناسک حج شرکت داشتند برگزار شود و تمامی مسلمانان با حضور گسترده خود در این مراسم تنفر و انزجارشان را از مشرکان و آمریکا و کفر جهانی نشان دهند.»

آقای یوسف سید احمد در تمجید از شخصیت حضرت امام خمینی رحمه الله اظهار داشت:

«من از طریق آثار و سخنرانی‌های امام خمینی با ایشان آشنا شدم. ایشان کسی بود که پس از پیامبر اسلام و ائمه معصومین، اسلام را زنده نگاه داشت و با رهبری‌های خود روح تازه‌ای در کالبد جهان اسلام دمید. او یگانه رهبری بود در سراسر جهان که شجاعانه مقابل آمریکا ایستاد.»

آقای عبدالرئوف در پاسخ به سؤال یکی از خبرنگاران درباره تشکیل «دارالتقرب بین المذاهب الاسلامیه» گفت:

«حرکت مؤثری که از سوی امام خمینی آغاز شده است، اکنون توسط آیه‌الله خامنه‌ای ادامه دارد و تشکیل دارالتقرب که جهت اتحاد میان مسلمانان جهان و دفع توطئه‌های دشمن‌صورت گرفته نشان‌دهنده تداوم این راه است.»

وی پیرامون شخصیت حضرت امام رحمه الله اظهار داشت:

«ایشان در میان مسلمانان جهان محبوبیت خاصی دارند. رهبری ایشان قابل ستایش است. در قرن حاضر کسی چون امام خمینی در مقابل کفر و رژیم‌های استکباری ایستادگی نکرد.»

آقای عبدالرئوف با اشاره به جنگ نفت و کشیده شدن پای آمریکا به منطقه، برپایی مراسم برنات از مشرکان را ضروری دانست و شرکت کنندگان

ص: ۱۳۰

را به نشان دادن تنفر و انزجار نسبت به آمریکا و جنایات آن تشویق کرد.

آقای علوم سعید شرکت کننده دیگر این مصاحبه که از اساتید دانشگاه کشور فیلیپین می‌باشد نظر خود را درباره مراسم براثت از مشرکان بیان کرد و گفت:

«براثت از مشرکان یکی از اعمال حج است و نزول آیه شریفه قرآن در این رابطه جای هیچگونه تردیدی برای برپایی این مراسم باقی نگذاشته است. حج بزرگ‌ترین کنگره اسلامی در دنیا است و مهمترین پایگاهی است که از آن می‌توان برای برقراری اتحاد میان مسلمانان جهان استفاده کرد.»

آقای علوم سعید نویسنده کتاب امام حسین و حکومت اموی، کتاب جاد اکبر اثر حضرت امام را نیز به زبان فیلیپینی برگردانده است.

خبرها

براساس اخبار رسیده از فرودگاه جده، مأموران این فرودگاه از همراه داشتن دینار عراقی توسط زائران جلوگیری می‌کنند. مأموران با گرفتن دینارهای عراقی و ارائه رسید به این دسته از زائران، از ورود این واحد پولی به عربستان جلوگیری می‌کنند.

گزارش‌های رسیده از فرودگاه جده حاکی از آن است که محوطه این فرودگاه همچنان بازار خرید و فروش کالاهای ایرانی است. متأسفانه زائرانی که دست به این کار می‌زنند، بدون توجه به تذکرات ستاد حج و زیارت، کالاهایی چون پسته، زعران، تسبیح و انواع انگشتر عقیق و فیروزه را بساط می‌کنند. گاهی این معاملات حالت دستفروشی به خود گرفته و شخصیت زائران ایرانی را در نزد دیگر حجاج کشورهای اسلامی مخدوش می‌کند.

به گزارش ستاد مدینه، امروز ۶۳ کاروان با ۵۶۵۹ زائر به مکه معظمه حرکت کردند. آمار نشان می‌دهد که تاکنون ۲۰۷۷۴ زائر از مدینه عازم مکه شده و ۳۶۰۲۷ زائر هنوز در مدینه هستند.

گزارش‌های رسیده از ستاد مکه نشان می‌دهد که تاکنون ۳۷۹

ص: ۱۳۱

کاروان با ۴۷۳۸۳ زائر وارد مکه مکره شده‌اند. در این گزارش آمده است که معاونت منی و عرفات ستاد مکه فعالانه تهیه اتوبوس، چادر و مکان مناسب برای ایام مناسک حج را پیگیری می‌کند.

بنابر اخبار رسیده، دیروز یک دستگاه اتوبوس حامل زائران زن ایرانی بدون اینکه مُحرم شوند، وارد مدینه شدند. این بانوان، پس از پذیرایی مختصر توسط واحد امداد، به میقات «جحفه» راهنمایی شدند تا در آنجا مُحرم شده و برای انجام عمره تمتع به مکه مکره بازگردند.

امروز ستاد حج مکه موفق شد برای ورود جانبازان به مسجدالحرام از مقامات سعودی مجوز بگیرد.

روزنامه «الیوم» طی گزارشی درباره شمار زائرانی که از سراسر دنیا تا به امروز پا به عربستان گذاشته‌اند، نوشت:

«بیش از ۴۶۰ هزار حاجی به عربستان آمده‌اند که از طریق هوا ۴۰۷۶۵۰ نفر، از طریق زمین ۳۸۹۱۱ نفر و از طریق دریا ۲۰۴۴۴ زائر بوده‌اند.»

امروز یکی از زائران ایرانی در حالی که با تیغ اقدام به ریدن پرده سیاه‌رنگ کعبه می‌کرد مورد اعتراض حجاج دیگر کشورها قرار گرفت. این زائر در توجیه اقدام خود گفت:

«ما از رئیس کاروان سؤال کردیم و او گفت که این کار حرام نیست و پرده کعبه تا چند روز دیگر عوض خواهد شد.»

این اقدام به لحاظ بازتاب منفی آن در نزد زائران دیگر کشورهای اسلامی و همچنین ناقص کردن پوشش خانه خدا قبل از تعویض آن کاری ناشایست تلقی می‌شود.

امروز روزنامه «المدینه» چاپ عربستان با درج مصاحبه‌هایی که ادعا شده بود با چند تن از ایرانیانصورت گرفته است، از اصلاحات عمرانی و ساخت و ساز اطراف حرم نبوی حمایت کرد. همچنین رادیو تلویزیون عربستان با اعزام گروه‌هایی به اطراف حرم پیامبر می‌کوشد تا با زائران ایرانی و حجاج دیگر کشورهای اسلامی مصاحبه کند و از زبان آنان به بیان تعریف و تمجید

ص: ۱۳۲

از اقدامات عمرانی حکومت عربستان پردازد. به نظر می‌رسد توسل جستن مطبوعات عربستان به ترفندهایی از این قبیل، حاکی از واکنش شتاب‌زده ایشان در قبال موج اعتراض زائران حرمین شریفین نسبت به انهدام آثار اسلامی در شهرهای مکه و مدینه است. زائران بیت‌الله الحرام و حرم نبوی مشتاقانه در جستجوی آثار اسلامی در شهرهای مقدس حجاز هستند، ولی آثار تاریخی این شهرها به انحاء گوناگون در حال تخریب و دگرگونی است.

امروز یک زائر بحرینی با مراجعه به بعثه مقام معظم رهبری گفت:

«امسال مسلمانان بحرین اخبار مربوط به حج، بویژه شرکت مردم مسلمان ایران در مراسم حج را به طور دقیق پیگیری می‌کردند و حتی برای شرکت ایرانیان روزه نذر کرده بودند. همسر خود من نذر کرده بود که در صورت شرکت زائران ایرانی در مراسم حج اسما نُه روز، روزه بگیرد.»

متأسفانه امشب نیز یکی از زائران ایرانی که از شاهرود برای حج اعزام شده بود به جرم داشتن مواد مخدر توسط مأموران گمرک جده بازداشت شد.

ص: ۱۳۳

سه‌شنبه ۲۱ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۷ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

مکان برگزاری مراسم براءت، فرار سارق

ص: ۱۳۴

فعالیت‌ها**برگزاری اولین جلسه شورای معاونان بعثه در مکه**

نخستین جلسه شورای معاونان بعثه مقام رهبری در مکه با تلاوت آیاتی از کلام‌الله مجید آغاز شد. در این جلسه که با حضور مسئولان و نماینده محترم ولی‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی برگزار شد، پس از استماع اخبار و نظریات حاضران، و بحث و تبادل نظر پیرامون مسائل جاری، تصمیماتی اتخاذ گردید. از جمله مقرر شد گزارشی از وضعیت و مسائل زائران ایرانی در مدینه، به اطلاع حجاج ایرانی مستقر در مکه مکرمه (مدینه بعد) رسانده شود. در این جلسه تصمیم گرفته شد که جلسات جداگانه‌ای برای روحانیان، مدیران کاروان‌ها، بازرسان، رابطها و سربازسان ترتیب داده شود تا با سرپرست حجاج ایرانی دیدار نمایند. با توجه به وضعیت ساختمان بعثه مقام رهبری، قرار شد که مکان مناسبی برای برگزاری دیدارهای کاروان‌های زائران

ص: ۱۳۵

با نماینده محترم ولی فقیه در نظر گرفته شود.

ملاقات نماینده مقام معظم رهبری با مقامات سعودی

این روزها، یک مسئله ذهن بیشتر افراد را در مکه مکرمه به خود اختصاص داده است: برگزاری مراسم براءت. یکی از تعیین کننده‌ترین مسائل در مراسم براءت سال ۷۰، مکان تجمع زائران ایرانی بوده است. در ادامه تلاش‌های بعثه ولی فقیه، حجة الاسلام والمسلمین ناطق نوری به نمایندگی از طرف حجة الاسلام والمسلمین ری شهری مسئولیت مذاکره پیرامون این مهم را عهده‌دار شد. در ساعت نوزده (هفت شب به وقت محلی) این روز قائم مقام وزارت امور خارجه سعودی برای دیدار با حجة الاسلام والمسلمین آقای ناطق نوری و مذاکره با ایشان به بعثه مقام معظم رهبری آمد و ملاقاتی به شرح زیر انجام شد. «(۱) ابتدا طرف ایرانی ضمن گلایه از تأخیر پاسخ دولت عربستان خواستار جدیت در قطعی شدن محل تظاهرات براءت شد. طرف سعودی اقدامات دولت متبوعش را در حل نسبی مشکلات قبلی (مسکن، گوشت، دارو و ...) برشمرد و اظهار داشت که به علت سه سال وقفه در حج اگر بعضی از مشکلات حل نشده ان شاء الله در سال آینده حل شود. طرف ایرانی بر ضرورت برگزاری مراسم براءت، که جزء لاینفک حج است، تأکید نمود و اظهار داشت که شأن جمهوری اسلامی و حجاج باید حفظ شود؛ جمهوری اسلامی ایران با وعده برگزاری مراسم، زائران ایرانی را برای تشریف راضی کرده است و چون حج بی براءت برای جمهوری اسلامی ایران تحمل ناپذیر است لذا باید محل

۱- به منظور رعایت عرف دیپلماتیک، در گزارش این دیدار از ذکر نام خودداری کرده و از نماینده بعثه مقام معظم رهبری با عنوان «طرف ایرانی» و از قائم مقام وزارت خارجه سعودی با عنوان «طرف سعودی» یاد خواهیم کرد.

ص: ۱۳۶

مناسبتی باری مراسم امسال در نظر گرفته شود. طرف سعودی اظهار داشت: کارشناسان وزارت حج هشت محل را برای شما تعیین کرده بودند که ما در بحث‌های داخلی در وزارت خارجه چهار محل را به علت برآورده نکردن نظرات شما حذف کردیم و چهار محل را هم وزیر حج به شما اطلاع داده است. طرف ایرانی گفت که تنها دو محل به ما گفته شده و خواستار توضیح پیرامون دو محل دیگر شد، ولی طرف سعودی از ذکر محل‌های ادعا شده طفره رفت. طرف سعودی وعده تهیه اتوبوس برای انتقال حجاج و واگذاری تریبون و بلندگو در محل اجتماع پیشنهادی را عنوان نمود و طرف ایرانی در پاسخ، این قبیل مسائل را جزئی و غیرمهم خواند. طرف سعودی مسئله ترافیک، حجاج عراقی (هجده هزار نفر) و وجود احتمال نفوذ و خرابکاری آنان در مراسم براءت، احتمال درخواست دیگران برای راه‌اندازی تظاهرات و موارد مشابه را به عنوان مشکلات اجرایی و امنیتی سعودی ذکر کرد. طرف ایرانی عنوان نمود که این مشکلات غیرواقعی بوده و سال‌های پیش نیز از سوی دولت عربستان عنوان شده است و همچنین تأکید نمود که براءت نیز مثل حج عملی آشکار است و نمی‌تواند در خفا انجام شود. طرف سعودی اظهار داشت که برگزاری مراسم براءت در مقابل بعثه به این علت که در راه خروجی شهر به سمت منی قرار دارد، موجب دردسر می‌شود و بنابراین غیرعملی و خلاف نظر دولت سعودی است. طرف خودی عنوان نمود که ما مشکل ترافیک و امنیت را خودمان حل می‌کنیم.

این ملاقات بدون دسیتابی به نتیجه قطعی پایان پذیرفت، اما بعد سعودی‌ها مسائلی چون عزم راسخ جمهوری اسلامی ایران را برای برگزاری مراسم، مورد تصریح قرار گرفت.

قائم مقام وزارت امور خارجه سعودی با این قول که پس از بررسی همه‌جانبه، پاسخ لازم را ارائه و محلی را تعیین خواهد نمود، بعثه مقام معظم رهبری را ترک کرد.

ص: ۱۳۷

گزارش‌ها**گزارشی از امکان باز پس‌گیری اموال کاروان‌های ایرانی**

برخی از گزارش‌های واصله تا این روز حاکی از احتمال باز پس‌گیری اموال مربوط به کاروان‌های ایرانی از دولت عربستان بوده است. گفتنی است که پس از واقعه حج خونین ۶۶ و وقفه سه ساله در حج ایرانیان، این اموال از سوی دولت عربستان و سعودی‌ها ضبط شده و سرنوشت نامعلومی دارد. یکی از افراد مطلع بعثه در این باره چنین گفت:

«بعد از پیگیری‌های مکرر قضایی در مکه مکرمه، موفق شدیم بخشی از این اموال را که در یک انبار دولتی در مکه نگهداری می‌شد آزاد کنیم.»

وی افزود:

«در بازدیدی که از این انبارها به عمل آمد مقادیر معتناهایی از اموال کاروان‌های ایرانی مشاهده شد که به نظر می‌رسد با پیگیری‌های مدیران کاروان‌های ذی‌ربط که اسنادی دال بر مالکیت این اموال دارند، امکان باز پس‌گیری این کالاها وجود داشته باشد.»

اقدامات نیروهای انتظامی سعودی و نگرانی برخی از حاجیان ایرانی

توزیع کتابچه «امنیت و سلامت حج» که در آن هرگونه فعالیت سیاسی- تبلیغاتی در حج ممنوع اعلام شده نگرانی‌هایی را در میان حجاج ایرانی بوجود آورده است. جزوه مذکور که در سطح وسیعی در میان زائران ایرانی توزیع شده از انتشارات وزارت کشور سعودی است.

در کنار این جزوه و توزیع رایگان آن در میان ایرانیان، اقدامات دیگری از جمله بازدید کامل بدنی حجاج بویژه ایرانیان هنگام ورود به مسجدالحرام، استقرار پست‌های انتظامی مسلح در نزدیکی محل اسکان برخی از

ص: ۱۳۸

کاروان‌ها و برخورد سریع و بعضاً خشن مأموران سعودی در نگرانی این افراد سهیم بوده است. زمانی که به کارشکنی و دفع الوقت برخی از مأموران و مقامات سعودی در این ایام توجه شود، می‌توان به رابطه‌ای محتمل بین این اقدامات و سایر فعالیت‌های سعودی‌ها در یک جهت کاملاً مشخص پی‌برد. این جهت و مقصد همانا جلوگیری و حداقل ایجاد خلل در برگزاری شکوهمند مراسم براءت است. تلاش استکبار جهانی از طریق بلندگوها و بوق‌های تبلیغاتی خود مبنی بر عدم برگزاری مراسم براءت و خاطره حج خونین ۶۶ در برخی از زائران این تصور را بوجود آورده که اقدامات پلیس و نیروهای مسلح سعودی نشانه‌ای از تصمیم آنان برای جلوگیری از هرگونه تجمع و فعالیت زائران ایرانی - از جمله مراسم براءت - در مکه مکرمه است.

برخورد مثبت مسلمانان کشورهای مختلف با زائران ایرانی

از مهمترین نکاتی که زائران ایرانی از نخستین لحظات ورود خود به عربستان با آن مواجه می‌شوند، برخورد گرم و مثبت مسلمانان سایر کشورها است. این افراد با ابراز احساسات، جویای ملیت زائران ما می‌شوند و هنگامی که با پاسخ «ایرانی» مواجه می‌گردند، ضمن خوشامدگویی، حضور جمهوری اسلامی ایران را در مراسم حج سال جاری تبریک گفته و ابراز احساسات می‌کنند. سودانی‌ها، لبنانی‌ها، مصری‌ها، ترک‌ها، هندی‌ها، پاکستانی‌ها و ... هریک به نوعی همسویی خود را با آرمان‌های حضرت امام خمینی رحمه الله و انقلاب اسلامی یادآور می‌شوند. یک زائر ترک که طلبه بوده و در مصر مشغول تحصیل در دانشگاه الازهر است، در دیدار با یک زائر ایرانی عنوان کرد:

«اسلام در ایران وضعیت خشنود کننده‌ای دارد و عده قابل توجهی از جوانان مصری با آرمان‌های انقلاب اسلامی همسویی دارند، به طوری که دادگاه ویژه‌ای جهت برخورد با این جوانان مسلمان از سوی دولت تشکیل شده است.»

ص: ۱۳۹

او در مورد مراسم براثت و مشکلات آن عنوان نمود:

«ما مسلمانان به دلیل نداشتن امکانات کافی تبلیغاتی در دنیا با مشکل مواجه هستیم. مثلاً دستگاه‌های تبلیغاتی غیراسلامی درباره تظاهرات قبلی نوشتند که ایرانی‌ها می‌خواستند کعبه را خراب کنند. بنابراین، قبل از هر چیز ما نیاز به یک مرکز خبری مثل «بی.بی.سی» یا «سی.ان.ان» داریم تا بتوانیم حرف‌های خودمان را از زبان خودمان بزنیم.»

خبرها

طی روزهای اخیر، حرکت کاروان‌های زائران ایرانی از جده و مدینه به سوی مکه ادامه داشته است. تا آخرین ساعات این روز ۴۷۲ کاروان با ۵۹۶۷۰ زائر در مکه خواهند بود. در این روز ۴۹ کاروان با ۵۹۹۲ زائر از مدینه منوره و ۶۲۸۶ زائر در قالب ۴۸ کاروان از جده به مکه وارد شدند و پس از انجام عمره تمتع در محل‌های از پیش تعیین شده استقرار یافتند. در اولین ساعات بامداد این روز، حجه الاسلام والمسلمین آقای ری شهری وارد مکه شد و پس از انجام مناسک در محل بعثه مقام معظم رهبری مستقر گردید. آیه‌الله امینی در غیاب آقای ری شهری سرپرستی حجاج ایرانی در مدینه را عهده‌دار خواهد بود. یکی از زنان زائر ایرانی که گذرنامه خود را در شراز جا گذاشته بود، پس از ورود به فرودگاه جده توقیف می‌شود. با پیگیری ستاد حج مدینه و هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران گذرنامه مشارالیها از ایران دریافت و آزاد می‌گردد. به دنبال سفر وزیر خارجه عربستان به تهران، با صدور ویزا برای عده دیگری از زنان ایرانی و نیز جمعی از مسلمانان افغانی مقیم ایران به عمل آمد. بنابراین توافق، حدود هفتصد زائر افغانی جهت شرکت در مراسم حج در روز ۲۳/۳/۷۰ به فرودگاه جده وارد شد. آن عده از ایرانیانی

ص: ۱۴۰

که در این رابطه موفق به گرفتن ویزا شدند، احتمالاً آزادگان عزیز کشورمان هستند.

امارات عربی متحده با صدور ویزا برای گروهی از ایرانیان مقیم این کشور جهت شرکت در مراسم حج موافقت کرده است. برای ایرانیان مقیم سایر کشورها از جمله سوریه و قطر نیز درخواست ویزا شده است.

گفتنی است طی سه سال گذشته که روش سهمیه‌بندی برای ورود حجاج به عربستان به اجرا در آمده است، اتباع کشورهای اسلامی موظف به اخذ روادید از سفارت عربستان در کشور متبوع خود گردیده و صدور روادید برای اتباع کشورها در خارج از کشورشان ممنوع شده است. این محدودیت از جانب کشورهای فرستنده زائر، به دلیل نظارت بر سهمیه تعیین شده از سوی عربستان پذیرفته شده است. با این حال، وزیر حج عربستان سعودی به سفارت جمهوری اسلامی ایران در ریاض قول داده است که این روش در مورد جمهوری اسلامی ایران اعمال نگردد.

حوالی نیمه شب این روز مبلغ ۸۵۰۰ دلار، ۴۶۰۰ ریال سعودی و ۵۰۰۰۰ ریال ایرانی از پنج نفر از افراد کاروان ۲۴۱۷۳ به سرقت رفت. دزد عرب به هنگام دزدی دیده شد، اما توانست فرار کند.

ص: ۱۴۱

چهارشنبه ۲۲ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۸ ذی‌قعدة ۱۴۱۱

اشاره

پرواز شهیدان زنده به گرد خانه دوست

ص: ۱۴۲

گزارش‌ها**گزارشی از برخورد مسلمانان کشورهای مختلف با زائران ایرانی**

مسلمانان کشورهای مختلف که به زیارت خانه خدا مشرف شده‌اند به‌صورت مختلف دل‌بستگی خود را به انقلاب اسلامی اعلام می‌دارند. در زیر به دو مورد اشاره می‌شود:

- در مسجدالنبی با برادری از اندونزی برخورد کردم که وقتی فهمید از ایران هستم مرا بغل کرد و سئوالاتی درباره امام راحل رحمه الله و موقعیت انقلاب اسلامی در بعد و قبل از رحلت ایشان مطرح کرد و من ضمن پاسخ دادن به سئوالات این مسلمان اندونزیایی از مظلومیت انقلاب اسلامی و ایران مطالبی بیان کردم. بویژه به وی گفتم که خود مستکبران هم در جریان جنگ خلیج فارس و پس از آن به مظلومیت جمهوری اسلامی و حقانیت ایران اعتراف کردند که همین سبب خوشحالی وی شد.

ص: ۱۴۳

در پایان، این مسلمان اندونزیایی گفت که احزاب اسلامی در اندونزی مشغول فعالیت هستند و خود وی از کسانی بوده که به دلیل فعالیت‌های اسلامی به زندان افتاده است.

- یک شیخ موریتانیایی در صحن مسجدالنبی ضمن اینکه از امام خمینی رحمه الله و آیه‌الله خامنه‌ای تجلیل کرد گفت که در موریتانی انقلاب اسلامی را همه دوست می‌دارند. وقتی از مسجد بیرون آمدیم وی که مأموران عربستان را دیده بود بدون خداحافظی از من فاصله گرفت و رفت.

خبرها

طی امروز چهل و پنج کاروان از زائران ایرانی به ظرفیت ۵۳۳۴ نفر از مدینه عازم مکه شدند و چهل و یک کاروان با ۴۸۸۷ نفر از جده به سوی مکه مکرمه عزیمت نمودند. به این ترتیب، جمع زائران ایرانی که تا امروز به مکه وارد شده‌اند به ۶۹۸۹۱ نفر رسیده است.

امشب کاروان جانبازان دفاع مقدس در میان دیگر زائران ایرانی وارد مکه شدند. جانبازان دلاور ایران که لباس احرام بر تن داشتند موفق شدند وارد مسجدالحرام شده و برای نخستین بار باصندلی چرخدار به دور خانه خدا طواف کنند. در سال‌های گذشته، دولت عربستان از ورود جانبازان باصندلی چرخدار به داخل مسجدالحرام جلوگیری می‌کرد.

امروز یک بانوی زائر از اهالی چاد با وضع حمل طبیعی در بیمارستان جمهوری اسلامی در مدینه نوزاد دختری به دنیا آورد. «بشری استوز» بانوی بیست و پنج ساله تبعه چاد با مراجعه به بیمارستان ایران در مدینه نوزاد دختر خود را به یاری تیم پزشکی ایرانی به دنیا آورد.

یک مأمور مخفی سعودی که در پی تذکر زائران ایرانی با اسلحه کمری به تهدید آنان پرداخته بود، دستگیر و تحویل مقامات انتظامی عربستان شد. این مأمور سعودی که با اتومبیل شخصی خود محل عبور و مرور زائران ایرانی را سد نموده و به اعتراض مکرر حاجیان بی‌توجهی کرده بود،

ص: ۱۴۴

چندبار با اعراض ایرانیان روبرو شد. زمانی که مأمور امنیتی سعودی برای ادامه دادن به تخلف بی‌مورد خود متوسل به اسلحه کمری شد، حجاج ایرانی به سادگی وی را خلع سلاح کردند و همراه اسلحه‌اش تحویل مرکز پلیس دادند. پلیس عربستان پس از بازداشت شخص مذکور وعده داد که او به خاطر این عمل مجازات خواهد شد.

یک زائر دیگر ایرانی که به طبابت اشتغال دارد و برای انجام حج واجب به بیت‌الله الحرام مشرف شده ترجیح داده است که به طول داوطلبانه با بیمارستان جمهوری اسلامی ایران در مکه همکاری کند. مسئولان بیمارستان جمهوری اسلامی در مکه ضمن استقبال از دکتر طباطبایی به طور شبانه‌روزی از خدمات ایشان بهره‌مند می‌شوند.

ص: ۱۴۵

پنجشنبه ۲۳ خردادماه ۱۳۷۰، ۲۹ ذیقعدة ۱۴۱۱

اشاره

هشیاری دینی و سیاسی زمینه حج ابراهیمی، از چشم برادران!، شصت و هفتمین حج، داس مه‌نو

ص: ۱۴۶

مصاحبه‌ها

امروز خبرنامه «زائر» با حجه‌الاسلام ری شهری سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولی فقیه گفتگویی داشت که پیرامون مسائلی چون برگزاری مراسم براثت از مشرکان، برخورد مقامات سعودی و مسائل جاری حج انجام گرفت. متن کامل مصاحبه به شرح زیر است:

با تشریح از فرصتی که در اختیارمان قرار دادید، لطفاً بفرمایید آیا تاکنون روند تحولات حج مورد رضایت بوده است؟

- روند امور حج تاکنون کاملاً موفق‌آمیز بوده است؛ یعنی همان چیزی است که انتظار آن را داشتیم. من احساس می‌کنم که یک نیروی غیبی ما را به سوی شرایط بهتر هدایت کرده و همه کارها را در مسیر صحیح خودش قرار داده است. ابتدا ضعف‌هایی وجود داشت که جزئی بود اما در برابر عظمت کاری که انجام گرفته ناچیز است.

ص: ۱۴۷

برای اینکه حج امسال همان گونه که مدّ نظر است پیش برود، چه تمهیداتی صورت گرفته است؟

- زمینه حج ابراهیمی مورد نظر امام رحمه الله هشیاری دینی و سیاسی است که بحمدالله مردم ما از آن برخوردارند و در مقاطع مختلف آن را از خود بروز داده‌اند. طی یک هفته اقامت در مدینه منوره در هر سه برنامه‌ای که داشته‌ایم، کاملاً هشیاری مردم محسوس بوده است. امیدوارم با بینش و بصیرتی که حضرت امام و رهبر انقلاب مورد نظرشان بوده و هست امسال حج با توفیق کامل به انجام برسد.

اخیراً بعثه تماس‌هایی با مقامات سعودی در رابطه با مسائل مربوط به برگزاری مراسم برائت داشته است.

در صورت امکان نتایج حاصله را بیان بفرمایید.

- صحبت‌هایی که در این زمینه شده بسیار است؛ چه گفتگوهایی که در تهران انجام شده و مسائلی که میان سعودالفیصل و آقای ولایتی مطرح بوده است و چه مذاکران اینجا. اجمال مطلب این است که بنا شده نماینده‌ای به مکه بفرستند - که فرستادند - و نماینده‌ای هم وزارت خارجه عربستان سعودی به مکه اعزام کند تا با هماهنگی هم یک مکانی را برای تجمع مشخص کنند. فکر می‌کنم در روزهای آینده این اقدام انجام خواهد شد.

با توجه به مراسمی که تاکنون انجام شده است، لطفاً ارزیابی خودتان را از برخورد مقامات سعودی بفرمایید.

- در مجموع، برخورد دولت سعودی تاکنون خوب بوده و ما مشکلی نداشته‌ایم. تنها در مورد برگزاری مراسم باشکوه دعای کمیل مأموران سعودی آمده و تا حدی جوّ پلیسی ایجاد کرده بودند که ما به مسئولان وزارت خارجه گفتیم که به این امر اعتراض شود و بگویند که این برخورد با توجه به روابطی که فعلاً جمهوری اسلامی با عربستان دارد، مورد انتظار نیست. ولی، در مجموع، تاکنون مشکل جدی نداشته‌ایم.

مراسمی هم که تاکنون برگزار شده بسیار خوب بوده و بیش از آن چیزی که انتظار داشتیم عظمت و شکوه این

ص: ۱۴۸

مراسم بوده است.

با توجه به فتاوی متعدد حضرت امام رحمه الله در مورد چگونگی برخورد حجاج با آن دسته از مسائل حج و زیارت که ممکن است مغایرتی با وحدت داشته باشند، اگر توضیحی را ضروری می‌دانید بفرمایید.

- در این زمینه تذکرات لازم از طرف بعثه به حجاج داده شده که از طریق خبرنگار «زائر» نیز در مقاطع مختلف منتشر گردیده و به آگاهی زائران رسیده است. ولی تذکر نکته‌ای را لازم می‌دانم و آن اینکه حرکت زائران ایرانی باید در جهت ایجاد الفت و تحکیم وحدت اسلامی باشد. هرگونه حرکت مغایر با آن از نظر ما محکوم و حرکت برخلاف آن وظیفه‌ای است که اسلام از یک زائر مسلمان خواسته است. امام رضی الله عنه و رهبر انقلاب بر این نکته تأکید فوق‌العاده‌ای داشته‌اند و دارند. یعنی مبادا کاری انجام شود که وحدت اسلامی را برهم بزند یا خدای نکرده موجب هتک حیثیت جمهوری اسلامی شود. ما گفتیم که از طریق معاونت فرهنگی و ارشاد با این مسئله برخورد شود و درصدد هستیم که برای سال آینده در ایران و به‌صورت کتبی نکاتی را که لازم است زائر ایرانی به آن توجه داشته باشد و در اینجا به آن عمل کند از نظر سیاسی و نکاتی که عمل نکردن به آن موجب هتک حیثیت جمهوری اسلامی است، به طور مشخص مطرح کنیم و تعهد بگیریم و بدون این تعهد اجازه ندهیم کسانی که به آن پایبند نیستند به زیارت بروند و کسانی که در حال حاضر، اعم از روحانی و غیرروحانی، بدین نکات تعهدی نشان نمی‌دهند بدانند که در آینده نخواهند توانست در این مراسم باشکوه شرکت کنند.

درباره خرید و فروش توسط زائران، نقطه نظرات بعضاً متفاوتی وجود دارد. در این خصوص نظر شما چیست؟

- ابتدا باید از رشد و هوشیاری حجاج ایرانی تشکر کنم، ولی از آنجا که در پاره‌ای از موارد، بی‌توجهی‌هایی مشاهده شده، تذکراتی را ضروری می‌دانم. من از خرید شروع می‌کنم. اصولاً خرید سوغاتی برای اقوام و آشنایان

ص: ۱۴۹

در حد متعارف کار ناپسندی نیست و حتی سفارشاتى هم در این باره شده است؛ اما این عمل نباید با آن هدف اصلی زائر منافات داشته باشد. متأسفانه طبق گزارش‌هایی که رسیده است، برخی به گونه‌ای عمل می‌کنند که گویا برای تجارت آمده‌اند و نه زیارت. امام فوق‌العاده روی این نکته حساس بودند و در پیام‌ها و رهنمودهایشان به زائران بیت‌الله تأکید داشتند که این سفر، سفر الی‌الله است و این نکته‌ای است که زائران بیت‌الله باید به آن توجه داشته باشند و به گونه‌ای حرکت نکنند که این سفر در نامه عملشان سفر الی‌الله نوشته نشود. این یک نکته کلی است، ولی یک مسئله دیگر هم هست و نکته بسیار مهمی است که امام رضی‌الله عنه فرموده‌اند:

«زائرانی که برای زیارت رسول خدا و ائمه اطهار آمده‌اند نباید طوری عمل کنند که عملاً کمک به دشمنان اسلام و جمهوری اسلامی باشد.»

اما در مورد فروش کالا، اگرچه خوشبختانه حجاج محترم به حفظ شئون اسلام و نظام توجه دارند و در مواردی خودشان به متخلفان تذکر داده و آنها را ارشاد کرده‌اند، ولی متأسفانه گزارش‌هایی در مورد بعضی از زائران ناآگاه بدست ما رسیده است که موجب هتک حیثیت نظام است و قطعاً با اهداف حج منافات دارد.

ما گفتیم با این گونه افراد در مواردی که نمایندگان بعثه می‌بینند برخورد کنند و ما ان‌شاء الله برای سال‌های آینده به گونه‌ای برنامه‌ریزی خواهیم کرد که این مشکل وجود نداشته باشد.

گزارش‌ها

تصادف خونین در بین راه مدینه و مکه

گروهی از اعضای کاروان ۱۷۵۲۷ که از تهران اعزام شده‌اند، نیمه‌شب دیشب پس از ترک مدینه منوره و مُحرم شدن در مسجد شجره، پس از طی ۲۲۰ کیلومتر مسافت، در منطقه‌ای به نام «رابغ» دچار سانحه رانندگی شدند. این حادثه که ساعت یک بامداد روی داد به دلیل بی‌مبالاتی راننده

ص: ۱۵۰

اتوبوس بود و متأسفانه منجر به کشته شدن پنج تن از زائران ایرانی گشت.

یکی از کاگزاران کاروان مذکور طی توضیحاتی در مورد این حادثه دلخراش اظهار داشت:

«حدود ۲۰۰ کیلومتر از مدینه دور شده بودیم که راننده اتوبوس نزدیکی یک پمپ بنزین و درست در باند میانی اتوبان برای تصمیم‌گیری جهتصرف چای و یا زدن بنزین توقف کرد. متأسفانه راننده به تذکر زائران اعتنایی نکرد. در این حال، اتوبوس دیگری با سرعت از کنار ما رد شد که با بهصدا در آوردن بوق، به توقف بیجای راننده اعتراض کرد که آن هم اثری نبخشید. راننده در حال عقب آمدن بود که ناگهان کامیون بزرگی به شدت تمام با سمت راست و عقب اتوبوس تصادف کرد. اتوبوس بی‌سقف ما حدود ۵۰۰ متر روی جاده به سم جلو رانده شد. تصادف به قدری شدید بود که یکی از برادران داخل اتوبوس به بیرون پرتاب شد و در دم جان سپرد.»

وی در مورد امداد و کمک به مجروحان و مقتولان این حادثه گفت:

«نیم ساعت طول کشید تا اولین آمبولانس سر رسید. در همین مدت دو نفر دیگر از مصدومان جان خود را از دست دادند. یک تن دیگر از برادران هم در دم جان سپده بود. نفر پنجم متأسفانه درون آمبولانس در گذشت. بیست دقیقه بعد از آمبولانس اول، سه دستگاه آمبولانس دیگر در محل حادثه حاضر شدند. با توجه به مراسم حج و آمادگی خدمات اورژانس، تصور می‌رفت آمادگی اکیپ‌های سعودی بیش از این باشد.»

مجروحان حادثه به بیمارستانی که در همین منطقه «رابع» قرار داشت برده شدند و بلافاصله تحت درمان کادر پزشکی این بیمارستان قرار گرفتند.

بنابر گزارش‌های رسیده، حال عمومی یکی از مجروحان حادثه به نام آقای جمالی نسب که از ناحیه دو پا شکستگی دارد، خوب نیست و متأسفانه در حالت اغما بسر می‌برد.

قربانیان این حادثه عبارتند از:

۱. محمد مصطفی رجایی نجف آبادی

۲. محمد مهدی کاظمی

ص: ۱۵۱

۳. باقر شریف (معروف به حیدری)

۴. منصور قدس خواه دریایی

۵. قربان قائم مقامی

مصدومان تصادف نیمه شب دیشب عبارتند از:

۱. آقای جمالی نسب، ۲. احمد اشرف اسلامی، ۳. محمدجعفر صادق، ۴. مصطفی دهری، ۵. محمدعلی نشاط، ۶. محمدعلی ایاز، ۷.

محمدهادی شهیدی، ۸. محمدجواد ستایش، ۹. سید محمود واعظی، ۱۰. سعید کریمی، ۱۱. محمد مهدی علوی.

دیدارهای امید بخش مسلمانان دیگر کشورها با ایرانیان

برخوردهایی که زائران کشورهای مسلمان با حاجیان ایرانی در مدینه منوره داشتند، حاکی از آن است که موحدان جهان، با دقت، برنامه و پیام‌های جمهوری اسلامی ایران را دنبال می‌کنند. یک برآورد اولیه از دیدارهایی که بین حجاج دیگر کشورها با ایرانیان به وقوع پیوسته است نشان می‌دهد که مسلمانان مایلند ایران اسلامی از تمامی نهضت‌های اسلامی در دنیا حمایت کند و به دولت‌های وابسته‌ای که سران آنها دین و منابع اقتصادی کشور را به مستکبران می‌بخشند، روی خوش نشان ندهد. آنها می‌گویند که ایران اسلامی باید با استکبار جهانی ستیزنده و آشتی ناپذیر باقی بماند. مسلمانان عقیده دارند که جمهوری اسلامی ایران باید تیرهای پرنفوذ خود را همچنان به سوی قلب دنیای کفر و نفاق نشانه رود و در مواردی چون فتوای امام خمینی رحمه الله در مورد کتاب آیات شیطانی به اقداماتی مشابه دست بزند؛ چرا که فرماندهی حرکت عقیدتی جهان اسلام به دست حضرت امام بود که همچنان باید توسط جانشین ایشان دنبال شود. جمهوری اسلامی ایران باید از جهت اقتصادی و تکنولوژی به درجه‌ای از پیشرفت برسد که الگوی جهان اسلام باشد.

اینها نقطه نظرات مسلمانانی است که در مدینه آنها را با حاجیان ایرانی در میان گذاشتند. این برخوردها نشان می‌دهد که مسلمانان از هر نژاد و

ص: ۱۵۲

ملیتی علاقه‌مند به گفتگو با برادران دینی خود هستند. مسلمانان دوست دارند مشکلات و مصائب خود را با همکیشان خود- که در کنگره حج شرکت کرده‌اند- در میان بگذارند. آنها خواستار بوجود آمدن محیطی مناسب، آرام و همراه با امنیت در مراسم حج هستند تا بتوانند آزادانه عقده‌گشایی کنند و از آنچه که در دنیای اسلام می‌گذرد باخبر شوند.

در طول این دیدارها عده‌ای نیز بودند که تحت تأثیر تبلیغات سوء و تفرقه‌انگیز دشمنان، نسبت به شیعیان احساس بدبینی داشتند. آنان اظهار می‌داشتند که شیعه تک‌رو است و متعصب؛ شیعیان در ایران به اهل سنت احترام نمی‌گذارند و آزادی آنها را در امور مذهبی سلب کرده‌اند؛ شیعیان مساجد اهل سنت را تخریب و خود آنها را قلع و قمع می‌کنند. خوشبختانه با طرح واقعیت‌ها و آنچه که در جمهوری اسلامی ایران می‌گذرد، بیشتر این گوره از مسلمانان به تلقینات سوء دشمنان پی‌برده و با حقایق آشنا می‌شوند.

اینها نشان می‌دهد که استراتژی جهان اسلام، در حرکت به سوی وحدت و دوری از تفرقه و جدایی، هنوز به موفقیت قطعی نرسیده است و برای رسیدن به این نتیجه مطلوب، باید در جهت آگاهی مسلمانان و برملا ساختن نقشه‌های دشمن هرچه بیشتر کوشا بود. به هر حال، با گذشت سیزده سال از تولد انقلاب اسلامی در ایران، جهان اسلام همچنان در حال دوری از غفلت و سکون گذشته خویش است. جوشش و تحرکی که اکنون در خانواده جهانی اسلام مشاهده می‌شود، هیچ سابقه مشابهی ندارد.

از چشم آمار

برآوردهای آماری ستاد حج- که امسال با کمک گرفتن از کامپیوتر انجام می‌گیرد- تا امروز اطلاعات قابل توجهی در اختیار گذاشته است. چنانکه بتوان این آگاهی‌های آماری را برای همه حجاج شرکت‌کننده در مراسم حج گسترش داد، می‌تواند در تصمیمات کارگزاران حج در سال آینده مؤثر باشد.

ص: ۱۵۳

گزارش آماری ستاد حج که از بین سی هزار زائر ایرانی گرفته شده نشان می‌دهد که ۹۰ درصد زائران برای نخستین بار است که به حج مشرف می‌شوند. این آمار حاکی است که ۵۰ درصد حاجیان بین چهل تا شصت سال سن دارند. بعد از این، بیشترین گوره سنی را کسانی تشکیل می‌دهند که سن آنها از شصت سال می‌گذرد. این بررسی نشان می‌دهد که وضعیت شغلی زائران به ترتیب: کار آزاد، کشاورزی، کارمندی و معلمی است. همچنین تعداد زنان و مردان شرکت کننده در مراسم حج امسال تقریباً مساوی است. با توجه به این ارقام می‌توان نتیجه گرفت که متوسط سن حجاج ایرانی بسیار بالا است. شاید این امر ناشی از توقف سه ساله شرکت ایران در مراسم حج و اولویت دادن به آن دسته از زائرانی باشد که در واپسین سال‌های زندگی نباید از نعمت حج بی‌بهره گردند. با این حال، وجود این قشر سنی بزرگ به خودی خود مشکلاتی در پی دارد. تحمل و کشش مناسک حج- بویژه در روزهایی که حاجیان در صحرای عرفات و منی حضور دارند- سختی آموزش مراسم حج با توجه به اینکه بی‌سوادی در سنین بالا شایع‌تر است، و شکل‌پذیری دشوار آنان در چارچوب برنامه‌ها، می‌تواند روند پرتحرک حج را دچار کند سازد. به نظر می‌رسد تعداد حاجیان مُسن را باید در حدی نگه داشت که به سهولت بتوانند در میان مجموعه فعال زائران، از مساعدت و یاری همسفران خود- در طول مناسک حج- بهره‌مند گردند. شمار اندک این دسته از زائران در هر کاروان، گذشته از احترام و عزتی که به شکل طبیعی از سوی دیگر حجاج برای آنها فراهم می‌کند، انگیزه معاضدت و کمک نسبت به افراد مُسن را نیز دوچندان می‌سازد.

خبرها

یک نیجریه‌ای نود و پنج ساله تاکنون شصت و هفت بار در مراسم حج شرکت کرده است. این مسلمان افریقایی که «ابراهیم کوردا» نام دارد، هفتاد سال پیش در نخستین سفر خود به حج، با پای پیاده از شهر «کانو» تا

ص: ۱۵۴

مکه را در مدت شش ماه طی کرده بود. او تاکنون نُه بار با پای پیاده به سفر حج آمده است.

امروز شورای قضایی عربستان اعلام کرد که هلال ماه ذی‌الحجه را دیده است. بدین ترتیب، روز جمعه برابر با ۳۱ خرداد، برابر با روز عرفات خواهد بود. در کنار این خبر، امروز روزنامه‌های عربستان از شستن خانه کعبه توسط «ماجد»، امیر مکه، عکس و گزارش‌های مفصلی چاپ کردند. این مراسم هنگام سحر و با حضور امام جماعت مسجدالحرام، روحانیان بعثه کشورهای مختلف اسلامی و برخی از دیپلمات‌ها انجام گرفت. دیوار کعبه به وسیله آب زمزم که با کلاب آمیخته شده بود، شستشو شد و با عود فضای آن معطر گردید. خانه خدا در طول سار دوبار شسته می‌شود و سالیانه یک بار پوشش سیاه آن تعویض می‌گردد.

گفتنی است که در این مراسم، حجه‌الاسلام تسخیری از سوی بعثه مقام معظم رهبری شرکت داشت.

برای تأمین گوشت مطمئن و بهداشتی زائران ایرانی در عربستان چهارصد و پنجاه تن گوشت گوسفند تهیه شد. براساس گزارش ستاد حج مکه، سازمان گوشت کشورمان برای نخستین بار با تهیه گوشت بهداشتی و ارسال آن به عربستان به یک تجربه مفید دست یافت. این گوشت بهداشتی از لحاظ صرفه‌جویی نیز به سود کشور تمام شده است. هزینه گوشت گوسفند زائران ایرانی در سال جاری نهصد هزار دلار برآورد شده که نسبت به هزینه سال‌های قبل حدود ۳۰ درصد کاهش یافته است.

بنابر گزارش‌های رسیده، یک راننده جوان اتوبوس از اهالی عربستان، در تماس با جمعی از حجاج ایرانی اظهار داشته است:

«حضور شما در مناسک حج از لحاظ معنوی آثار حیات‌بخشی دارد.»

ایرانیان ضمن توضیح غیبت سه ساله خود در ایام حج گفتند که علت آن اظهار براءت از مشرکان و فریاد مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل بوده است. این جوان عربستانی نیز در جواب گفت:

«من هم می‌گویم مرگ بر آمریکا، چرا که آمریکا عامل تفرقه میان

ص: ۱۵۵

مسلمانان جهان است.»

با نزدیک شدن به ایام حج تمتع، کاروان‌ها زائران بیشتری را از جده و مدینه، به مکه مکرمه انتقال می‌دهند.

گزارش‌های رسیده از مرکز آمار ستاد حج حاکی است که تا پایان امروز ۵۵ کاروان از شهر مدینه با ۴۱۹۹ زائر و ۳۸ کاروان از جده با ۶۳۸۶ زائر به مکه مکرمه وارد شده‌اند.

بنابر همین گزارش، امدادگران ایرانی امروز نیز همچنان فعالیت خود را پی گرفتند و ۲۵۲۲ زائر گمشده را به کاروان‌ها و محل سکونت خود هدایت کردند.

بر پایه گزارش‌های رسیده از فرودگاه جده، تا به امروز صد هزار زائر ایرانی وارد این فرودگاه شده‌اند. بنابر همین گزارش، امروز در جریان بازرسی در گمرک فرودگاه، از یک زن ایرانی هجده گرم شیره تریاک کشف شد که مراتب از سوی ستاد وزارت خارجه در حال پیگیری است. همچنین شب گذشته یک زائر ایرانی پس از طی مراحل بازرسی در گمرک فرودگاه جده، متوجه می‌شود که دویست دلار از پول‌هایش کسر شده است. بنابر اظهار این زائر، مأموران سعودی پس از مشاهده کارت شناسایی وی که از سوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صادر شده بود، بازرسی وی را شدیدتر می‌کنند. هم‌اکنون مأموران بخش حقوقی ستاد، به پیگیری موضوع پرداخته‌اند.

گفته می‌شود که در مراسم حج امسال ۵۵۰۰ تن از زائران فلسطینی و اردنی شرکت خواهند کرد. سال گذشته تعداد این زائران سیزده هزار نفر بود که ظاهراً با توجه پیامدهای اقتصادی جنگ خلیج فارس کاهش یافته است.

ص: ۱۵۷

جمعه ۲۴ خردادماه ۱۳۷۰، ۱ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

در رثای نهمین اختر

ص: ۱۵۸

دیدارها**دیدار گرم و هوای گرم‌تر**

پیش از ظهر امروز نماینده مقام عظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی در یکی از محله‌های مکه مکرمه (عزیزیه-۵) با حاجیان ایرانی ملاقات کرد. تالار کوچکی که در طبقه زیرین یک ساختمان چند طبقه واقع شده بود گنجایش حاجیان مشتاق را نداشت. به این خاطر، عده‌ای از ایشان به رگم گرمای هوا، بیرون از تالار اجتماع کرده بودند. مراسم با تلاوت آیاتی از قرآن مجید آغاز شد و با خواندن اشعاری پیرامون ائمه، بخصوص نهمین خورشید تابان ولایت، ادامه یافت. پس از آن حجة الاسلام والمسلمین حائری شیرازی امام جمعه شیراز به سخنرانی پرداخت. ایشان ضمن اشاره به نقش «شعار» در جوامع عنوان نمود:

«شعار به خودی خود اهمیت ندارد، بلکه مهم مجسم شدن و تبلور

ص: ۱۵۹

شعارها است و آنچه در این تبلور اهمیت دارد، نظم است.»

سخنران با اشاره به مراسم دعای کمیل برگزار شده در کنار بقیع و نظم و انضباط فوق‌العاده آن، نسبت به برگزاری منظم مراسم برائت در مکه مکرمه اظهار امیدواری کرد و ضروریات هوشیاری مردم را به هنگام انجام این مراسم خاطر نشان ساخت. ایشان در بخش دیگری از سخنان خود افزود:

«در پیشانی شما برائت از مشرکان احساس می‌شود حضور مردم کلام است، سکوت مردم سخن است و سخن نمایندگی رهبری سخن ما است.»

ایشان ضمن تأکید بر اینکه نظم، رکن حج ابراهیمی است، از مردم خواست که ضمن اجتناب از هرگونه بی‌نظمی مراقب عوامل نفوذی آمریکا باشند. آقای حائری شیرازی در پایان به نمایندگی از سوی حجة الاسلامی والمسلمین ری شهری از حاضران در مجلس تشکر و قدردانی کرد.

در پایان مراسم، حاجیان در حالی که به حضور در نماز جمعه ترغیب می‌شدند، با سرپرست حجاج ایرانی مصافحه کردند.

خبرها

امروز از سوی معاونت منی و عرفات ستاد حج، محل استقرار واحدها در منی و عرفات به شرح زیر مشخص گردید:

الف. بعثه مقام معظم رهبری

ب. ستادها

ج. کاروان همسران شهدا

د. جانبازان

ه. گروه امداد

و. هیأت پرشکی

امروز ۳۰ کاروان به ظرفیت ۳۴۴۵ زائر از جده به مکه مکرمه وارد شد. همچنین ۴۷ کاروان نیز به ظرفیت ۵۴۷۹ زائر از مدینه منوره به مکه مکرمه

ص: ۱۶۰

وارد شده است. تا به امروز ۷۲۸ کاروان شامل ۸۹۴۰۰ زائر در مکه مکرمه استقرار یافته‌اند.

امروز یک زائر ایرانی از کاروان ۱۷۳۵۱ به اتفاق همسرش به هنگام ورود به مسجدالحرام مورد تفتیش بدنی قرار گرفتند و فندک نامبرده توسط شرطه ضبط شد تا هنگام خروج فندک را پس بگیرد. زائر ایرانی به هنگام ترک مسجدالحرام به شرطه مزبور جهت دریافت فندک مراجعه می‌کند، ولی شرطه از وجود فندک اظهار بی‌اطلاعی می‌نماید. این امر منجر به شکایت وی به شرطه‌خانه شده و مسئله پس از تشکیل پرونده به دادگاه ارجاع داده می‌شود. این گزارش حاکی است که قاضی پس از بررسی، حکم خود را مبنی بر جریمه شرطه و پرداخت بیست ریال سعودی به زائر ایرانی صادر می‌کند. ولی آقای محمدی از دریافت مبلغ خودداری کرده و اظهار می‌دارد مایل است این پول به عنوان صدقه در اختیار فقرا قرار گیرد. این عمل زائر ایرانی از سوی قاضی مورد تحسین قرار می‌گیرد و قاضی وی را در آغوش می‌کشد و به خاطر داشتن روحیه اسلامی و علو طبع به او تبریک می‌گوید.

بیش از ۳۸۰۰ تن از برادران و خواهران اهل سنت ایران از نه استان کشور به حج مشرف شده‌اند. براساس همین خبر این افراد از استان‌های آذربایجان غربی، باختران، بوشهر، خراسان، سیستان و بلوچستان، کردستان، مازندران (گنبد و گرگان)، هرمزگان و تهران (برادران افغانی)، متشکل در سی گروه به زیارت بیت‌الله الحرام مشرف شده‌اند.

یک خبر رسیده از فرودگاه جده حاکی است که بازرسی همچنان ادامه دارد. در مورد مفاتیح و کتاب‌های دعا معمولاً آسان گرفته می‌شود، ولی مواردی به طور سلیقه‌ای ضبط شده است. اخیراً جلد کتاب راهنمای اعمال حج تمتع چاپ وزارت ارشاد را که بر روی جلد آن جمله‌ای از حضرت امام رحمه الله علی آمریکا چاپ شده جدا می‌کنند و کتاب را پس می‌دهند.

امروز آقای دکتر احمد محمد علی رئیس بانک توسعه اسلامی وابسته به سازمان کنفرانس اسلامی طی تماسی با معاونت روابط بین‌الملل اظهار داشته است که امسال طرحی را تنظیم کرده‌اند که بر اساس آن مبلغ

ص: ۱۶۱

۳۳۰ ریال جهت همه حجاج گوسفند تهیه نموده و با حضور نماینده کشورها ذبح نمایند و ترتیبی اتخاذ خواهند کرد که گوشت برای افراد فقیر مکه و بعضی کشورهای اسلامی ارسال شود. گفتنی است که این طرح از چند سال قبل درباره اهل سنت به اجرا درآمده و موفقیت آمیز بوده است. با اینکه در مفید بودن این طرح جای تردید نیست ولی سعودی‌ها آن را به نفع خود تبلیغ می‌کنند.

یکی از روحانیان تبعه ترکیه در مورد وضعیت شیعیان این کشور به یکی از برادران ایرانی گفت:

«در ترکیه محدودیت زیادی در مورد مسلمانان بویژه شیعیان اعمال می‌شود و ما حتی مجاز به استفاده از لباس روحانیت نیستیم و به دلیل مخالفت‌هایی که کرده‌ام حدود یک سال ممنوع‌الخروج بودم که چندی قبل ممنوعیت من لغو گردید.»

وی گفت:

«در ترکیه علی‌الظاهر در مورد انجام فرایض محدودیتی وجود ندارد ولی در واقع این شیوه‌ای است که دولت ترکیه جهت زدودن اسلام ناب محمدی برای خود اتخاذ کرده است، چرا که هیچیک از علمای شیعه مجاز نیست حتی علیه لائیک و بی‌حجابی سخنی بگویند و حتی در زمان حیات امام رحمه الله مجاز نبودیم نام مقدس ایشان را ببریم و اگر چنین می‌کردیم با اداره اطلاعات روبرو بودیم.»

وی با اشاره به شرکت اتباع ترکیه در تظاهرات سال ۱۳۶۶ و شهادت عده‌ای از آنان، به بیان تبلیغات سوء حکومت ترکیه علی ایران پرداخت و افزود:

«یکی از معلمان ترک که اسم وی جهت سفر حج اعلام شده بود جهت توجیه به اوقاف فراخوانده شد. به ایشان گفته بودند که ایرانیان نماز نمی‌خوانند و اصولاً مسجد را قبل ندارند و فقط جهت بوجود آوردن محیط تشنج به حج می‌آیند. این معلم وقتی در مراسم بقیع و مساجد، دعا‌های شبانه و شب‌زنده‌داری ایرانیان را دید به شدت تحت تأثیر قرار گرفت. اکنون سنی‌های ترک به حال خوش ایرانیان غبطه می‌خورند. با اینکه دستگاه اطلاعاتی ترکیه،

ص: ۱۶۲

مأمورانی را جهت کنترل ما با کاروان‌ها فرستاده است، ولی ما راه امام خمینی را تحت هر شرایطی حاضریم ادامه دهیم.»

وی در پایان به سرمایه‌گذاری سعودی‌ها در ترکیه برای جذب قشر جوان به عقاید وهابیت اشاره کرد و افزود:

«در منطقه ما حزبی بوجود آمده به نام «سلیمانی» که شدیداً فعالیت دارد و بودجه آن را سعودی‌ها تأمین می‌کنند. این حزب به شدت می‌کوشد تا در میان جوانان شیعه نفوذ کند و حتی اتومبیل، خانه و دانشگاه خارج از کشور و گرفتن همسر و مخارج زندگی را برای آنان تأمین کرده‌اند.»

امروز نیز زائری از اتباع ترکیه که جوانی سی و پنج ساله بود و خود را مهندس مکانیک معرفی می‌کرد در گفتگو با ایرانیان درباره مراحل مختلف از بین بردن فرهنگ اسلامی در آن کشور اظهار داشت:

«به دنبال انحلال دولت عثمانی و تشکیل دولت ترکیه اولین گامی که در مسیر فرهنگ‌زدایی و مدرنیزه کردن کشور برداشته شد تغییر خط و الفبا به لاتین بود که این امر به طور کامل رابطه فرهنگی و دین مردم را با گذشته خود قطع کرد. در کنار این حرکت، ترویج اسلام آمریکایی - اسلامی که نماز و شراب را در کنار هم می‌پذیرد و خطری برای سلطه آمریکا محسوب نمی‌شود - آغاز شد و در مقابل، حرکت‌های اصیل اسلامی به شدت تحت فشار قرار گرفتند. بعد از وقوع انقلاب اسلامی در ایران و احتمال پیدایش تغییراتی در ترکیه، حساسیت آمریکا نسبت به تحولات این کشور افزایش یافته و می‌توان گفت که هم‌اکنون ترکیه توسط آمریکا اداره می‌شود.»

وی در بخش دیگری از اظهاراتش به جنایات آل سعود در هدم آثار فرهنگی اسلام اشاره کرد و گفت:

«سعودی‌ها حتی کاخ‌ها و هتل‌های خود را مرتفع‌تر از مسجدالحرام بنا کرده‌اند. آنان نسبت به از دست دادن حاکمیت خود می‌ترسند، زیرا اگر مسلمانان از آنان رویگردان شوند و مکه و مدینه از دست سعودی‌ها خارج گردد، دیگر چیزی برای ایشان باقی نخواهد ماند.»

وی در پایان اظهاراتش اضافه کرد که در مراسم براثت از مشرکان

ص: ۱۶۳

شرکت خواهد کرد.

امروز یکی از زائران کاروان ۱۷۴۸۳ که در حاشیه خیابان عزیزیه در حرکت بود، توسط یکی از سرنشان اتومبیل در حال حرکت، از پشت سر مورد اصابت ضربه کابل برق قرار گرفت.

ص: ۱۶۵

شنبه ۲۵ خردادماه ۱۳۷۰، ۲ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

من مات محرماً فقد بعثه الله ملبياً، ورود آزادگان به مهد آزادی

ص: ۱۶۶

گزارش‌ها**در سوگ مهاجران**

حادثه جانگداز تصادف در دویست کیلومتری جاده مدینه به مکه که پنج تن از جوانان احرام‌پوش سرزمین ما را به دیار باقی فرستاد، زائران ایرانی را در سوگ و اندوه فرو برد. به همین مناسبت امشب در محوطه مجاور ساختمان بعثه، مجلس بزرگداشتی ترتیب یافت که حجاج و رحانیان و نماینده مقام معظم رهبری با شرکت خود یاد و راه آنان را گرامی داشتند. قاریان قرآن جلسه راه با آیه‌های این کتاب آسمانی آغاز کردند و ادامه جلسه را به سخنان حجة‌الاسلام سید علی‌اکبر حسینی سپردند. وی سخنان خود را با این جمله آغاز کرد.

«هجرت در راه خدا و گسستن از خانه‌ای که بدان خو گرفته‌ایم و قدم نهادن در راهی که ما را به سوی خدا می‌کشاند، یکی از ارزش‌های والای

ص: ۱۶۷

اسلامی است.»

سپس در ادامه افزود:

«هرجا که پویایی وجود دارد، همراه با آن هجرت و حرکت به سوی معبود است؛ از این رود خداوند به مهاجران وعده گشایش می‌دهد. با این حال، هجرت در راه خدا خطرها دارد و مهاجران کسانی هستند که با درک این خطرها برای وصول به ارزش‌های الهی هجرت می‌کنند. مهاجران از جمله گروه‌هایی هستند که خداوند حقی را نسبت به آنان برای خود قائل شده. اینان که لباس هجرت را همراه با احرام به تن کرده بودند، از این گروهند.»

آقای حسینی با اشاره به اینکه شهدای این حادثه جانگداز مشعل روشنایی قلب‌های انسان‌ها را در دست گرفته بودند و در طول مراسم حج دل‌های مرده را با کلمات حیات‌بخش پیامبر و ائمه زنده می‌کردند، گفت:

«باید جمله لاشریک لک را نشان بدهیم؛ باید بت‌هایی را که مردم را به عبودیت خود دعوت می‌کنند بشناسانیم، آنها را بشکنیم و به پای مسلمانان جهان بریزیم.»

حجة الاسلام حسینی در پایان سخنان خود توجه مسئولان را نسبت به جابجایی زائران ایرانی توسط وسایل نقلیه‌ای که رانندگان از مهارت لازم برخوردار نیستند جلب کرد و با ذکر مصیبت، یاد و راه این عزیزان از دست رفته را گرامی داشت.

زائران ایرانی و مراسم برائت

تبلیغات سوء، کارشکنی‌ها، حضور گسترده و فراگیر مأموران امنیتی، بازرسی بدنی زائران خانه خدا به هنگام ورود به مسجدالحرام، پخش اعلامیه‌هایی که زائران را از عواقب شعار دادن و تظاهرات سیاسی می‌ترساند و ... هیچکدام نتوانسته در اراده زائران ایرانی برای حضور در مراسم برائت، خللی ایجاد کند.

نظر برخی از زائران ایرانی که توسط خبرنگار «زائر» پرسیده شده گواهی است بر این اراده خلل ناپذیر. در زیر به برخی از آنها اشاره می‌شود:

ص: ۱۶۸

- زائری از تهران:

«برائت از مشرکان منشأ قرآنی دارد. وقتی آیه برائت نازل شد، حضرت علی علیه السلام از طرف رسول الله صلی الله علیه و آله مأمور شد که آن را به گوش همه برساند. در حقیقت، انتخاب فردی چون امیرمؤمنان علی علیه السلام نیز برای تحکیم برائت از مشرکان بود. اما متأسفانه برای سالیان دراز این حکم قرآنی فراموش شده بود، تا آنکه حضرت امام خمینی رحمه الله این سنت مهم ادیان توحیدی را زنده کرد، چون این اصل از اصول معتبر قرآنی است و تخلف از آن تخلف از اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله. باید همان شیوه‌ای که امام راحل مورد نظرشان بود و اکنون نیز شاگرد مخلصشان مقام معظم رهبری آن را ادامه می‌دهند، انجام پذیرد. برائت از مشرکان اگر درست انجام شود سبب بیداری مسلمانان می‌شود، که این بیداری، وحدت مسلمانان را در پی خواهد داشت.»

- زائری از کاروان ۱۷۱۵۱ تهران:

«اعلام برائت از مشرکان به دلیل سوره مبارکه توبه است. لذا مبنای وحی و قرآنی دارد و همه مسلمانان موظف‌اند آن را به هر صورت ممکن انجام دهند.»

- روحانی کاروان ۱۳۱۷۸ از اصفهان:

«نظر این عده که فکر می‌کنند مراسم حج صرفاً عبادی است و ابعاد دیگری ندارد، طبق آیات قرآن و روایتی که از رسول اکرم صلی الله علیه و آله رسیده است، درست نیست. چرا آیه مبارکه برائت در مورد مراسم حج نازل شد؟ ممکن بود که اظهار تبرّاً از کافران و مشرکان در جاهای دیگر نازل شود؛ اما چون حج مرکز اجتماع عمومی مسلمانان جهان از تمام فرقه‌های اسلامی است، خداوند خواسته که در این تجمع عظیم سالیانه فریاد بیزاری علیه مشرکان و دشمنان انسانیت و عدالت بلند شود.»

- یکی از روحانیان اهل سنت پاوه:

«اگر ما در مناسک حج به این وظیفه‌ای که از طرف خدا و رسول به عهده ما گذاشته است عمل نکنیم، نه تنها حیثیت ما از بین می‌رود، بلکه حرمت خانه خدا نیز شکسته می‌شود.»

ص: ۱۶۹

- یکی از روحانیان برجسته اهل سنت از سیستان و بلوچستان:

«مراسم براءت یعنی اعلام استقلال کشورهای اسلامی در چارچوب قوانین اسلام؛ و این موضع در مقابل دشمنان اسلام باید با قدرت عمل شود.»

- یکی از روحانیان اهل سنت مریوان:

«کنگره روزانه مثل نماز جماعت، کنگره هفتگی مثل نماز جمعه و کنگره سالیانه- که عظیم‌ترین آنها است- حج است که در هر یک از این کنگره‌ها باید بخشی از مسائل مبتلا به جامعه اسلامی را مطرح و راه‌حلی برای آن انتخاب کرد.»
یک زائر خراسانی:

«بجای آوردن سنت براءت از مشرکان یعنی نه یک فرد مسلمان و نه یک جامعه اسلامی هرگز زیر سلطه قدرت‌ها قلدر زمان خود نرود، زیرا برترین قدرت‌ها قدرت خداوند است.»

دیدارها

مدرسه ما را تعطیل کرده‌اند

امروز صبح دو تن از ترک‌های مقیم آلمان که از مسئولان مسجد «کلن» بودند به بعثه آمدند. آنان ضمن تشریح وضعیت عمومی مسلمانان در ترکیه اظهار داشتند:

«ما به آموزش قرآن و فعالیت فرهنگی در آلمان مشغول هستیم و سه سال تمام مدرسه‌ای را برای این کار دایر کردیم؛ ولی چندی است که با فشار دولت ترکیه، آلمان‌ها مدرسه ما را با ۱۲۰۰ دانش‌آموز تعطیل کرده‌اند. ما در مدرسه از تفسیر قطب استفاده می‌کردیم. هزینه مدرسه هم از ده درصد درآمد کارگاران ترک که در آلمان مشغول به کار هستند تأمین می‌شود.»
در ادامه، این دو به طرح سئوالاتی پرداختند، مثل:

رهبری آقای خامنه‌ای و تبعیت از ایشان چگونه است؟ آیا بهتر نیست

ص: ۱۷۰

که در هر کشوری رهبری باشد و از جمع رهبران، خلیفه کل مسلمین انتخاب شود؟

ایران و زاویه‌ای در قدس

آقای ابوایمن مدیر اوقاف قدس نیز امروز با تنی چند از مسئولان بعثه دیدار کرد. ایشان در این ملاقات گفت: «از ساحل غربی فلسطین هفتصد نفر به حج می آیند و از نوار غزه هزار و دویست نفر. قدس دو قسمت دارد که هشتصد هزار متر مربع است. در کنار مسجدالاقصی هر دولتی زاویه‌ای برای خود دارد؛ از جمله آلمان، ایتالیا، انگلیس، اتریش و مغرب. خیلی خوب است که ایران شیعه هم زاویه‌ای داشته باشد. ایران پایگاه بزرگی در میان مردم آنجا دارد و برخی از فلسطینیان عمامه مشکی به سر می‌بندند. آنها به شیعه ایران معروف‌اند. یکبار سخنرانی جمله‌ای گفت که مردم پنداشتند بر خلاف ایران است و به شدت به او اعتراض کردند.»

ایشان درباره «زاویه» توضیح داد:

«قسمتی که هر کشوی برای تعمیرات و اصلاح معابد و مراکز مذهبی خود اختصاص داده است.»

آقای ابوایمن اضافه کرده:

«ایرانیانی که به قدس می‌آید نوعاً تابعیت آمریکایی یا انگلیسی دارند و بهاییان ایران نیز در قدس در شهر حیفا در یک روستا زندگی می‌کنند و از مردم جدا هستند. برخی از خانواده‌های ایرانی نیز از دویست الی سیصد سال قبل در قدس مقیم شده‌اند.»

خبرها

امروز یک زائر ایرانی مبلغ سیصد هزار لیر ترکیه را در حرم پیدا کرد

ص: ۱۷۱

و آن را به مراجع ذیصلاح خویش تحویل داد.

یک گزارش رسیده حاکی است که عده زیادی از حجاج جهت خرید کالا به فروشگاه شاهد- جنب بتهه- مراجعه می‌کنند، ولی در اثر برنامه‌ریزی نامناسب باصاف‌های طولانی و معطلی فراوان و عدم پاسخگویی درست مسئولان فروشگاه مواجه می‌شوند. سرگردانی چندین ساعته زائران خانه خدا به خاطر خرید چند کالا که سود قابل توجهی هم برای شرکت شاهد دارد چندان قابل توجیه نیست. افزایش چند کارمند، افزایش ساعات کار، واگذاری سهمیه به سرناظران برای تقسیم در کاروان‌ها و ... جزء ساده‌ترین راه‌هایی است که حجاج محترم را از سرگردانی در کنار خیابان‌های گرم مکه نجات داده و امکانات زیارت متبرک‌ترین اماکن مقدسه را برای آنها فراهم کند.

امروز یک زائر عرب که ملیت وی مشخص نبود به شکل زننده‌ای توسط مأموران سعودی در حرم دستگیر شد. همچنین یک سیاه‌پوست آفریقایی که در نزدیک تریبون نماز قصد شعار دادن داشت دستگیر شد و سخنرانی نیز متوقف گردید. فرد مذکور در لحظات دستگیری و انتقال، شعار «الله اکبر» و «لا اله الا الله» سر می‌داد.

امروز یک زائر اندونزیایی در گفتگوی کوتاهی با چند تن از برادران ایرانی علاقه شدید خود را به انقلاب اسلامی ابراز داشت. وقتی وی را دعوت به شام می‌کنند، نمی‌پذیرد و اظهار می‌دارد که من از تماس زیاد ترس دارم، زیرا در اندونزی حجاج تهدید شده‌اند که با ایرانیان تماس نداشته باشند.

دیروز امام جمعه مکه در سخنرانی و دعای خود مطلب زیر را عنوان کرد.

- دعا برای نصرت مجاهدان اسلام در کل عالم

- دعا برای وحدت مسلمین و زمینه اتحاد در حج

- برائت از کفار و مشرکان

- درود و تحیت بر خلفای راشدین و ائمه هدی

- دعا برای سلامتی اولی الامر

ص: ۱۷۲

آخرین خبرها از ورود حجاج حاکی است که امروز ۳۰۴۶ زائر در ظرفیت ۳۱ کاروان از جده و ۴۷۸۰ نفر در ۴۴ کاروان از مدینه منوره وارد مکه مکرمه شده‌اند. طبق اطلاع ستاد خبری، فرودگاه جده، ساعت دوازده شب روز یکشنبه ۲۶/۳/۷۰ بر روی کلیه پروازها بسته خواهد شد.

امروز اجساد عزیزانی که در حادثه تأثرانگیز تصادف اتوبوس جان باخته بودند با پیگیری واحد رفاه پزشکی به جده انتقال یافت تا طی مراحل قانونی به ایران منتقل شود.

صبح امروز عکاس کاروان جانبازان که دوربین فیلمبرداری به همراه داشت توسط پلیس سعودی دستگیر شد. نامبرده حدود نیمه‌های شب آزاد گردید.

امروز ساعت ده و سی دقیقه صبح اولین کاروان آزادگان وارد مکه مکرمه شد. جوانان آزاده کشورمان کچه پس از سال‌ها اسارت در بازداشتگاه‌های بدوی عراق برای نخستین بار به زیارت خانه خدا مشرف می‌شدند به تدریج در قالب هشت کاروان وارد مکه شده و مناسک عمره تمتع خود را بجای آوردند.

آزادگانی که امسال موفق به زیارت خانه خدا می‌شوند حدود هزار نفر هستند که مدت اسارتشان به هشت سال رسیده است. ساعت سه بامداد امروز وقتی روحانی کاروان شماره ۱۹۱۸۰ وارد محل مسکونی خود می‌شود مشاهده می‌کند که یک عرب مشغول کندن روزنامه‌های نصب شده به دیوار راهرو است. این روحانی وقتی به وی اعتراض می‌کند عرب می‌گوید: «قرائت ... قرائت» و فوراً محل را ترک می‌کند.

امروز صاحب ساختمانی که محل اسکان کاروان ۱۷۴۶۱ است، دوبار عکس حضرت امام رحمه الله و حضرت آیه‌الله خامنه‌ای را مخفیانه پاره کرده است. او که ارتباط مشکوکی با پلیس سعودی دارد گفته است:

«جلسات مربوط به مراسم برائت نباید در این مکان انجام شود.»

ص: ۱۷۳

یکشنبه ۲۶ خردادماه ۱۳۷۰، ۳ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

در انتظار روز براءت، دعوت به انجام حج ابراهیمی، افزایش تعداد گشتی‌ها و کماندوها در حرم امن!، ایرانیان پیشتانان حج ابراهیمی، پایان گرفتن عملیات انتقال زائران به جده

ص: ۱۷۴

دیدارها**تعیین روز برپایی مراسم براءت از مشرکان**

صبح امروز آقای ری شهری با روحانیان کاروان‌هایی که تاکنون به مکه مکرمه رسیده‌اند، در یکی از ساختمان‌های محله «عزیزیه» این شهر دیدار کرد. هدف اصلی از این دیدار اعلام روز ششم ذی‌الحجه به عنوان روز براءت از مشرکان و تعیین محل برپایی این مراسم بود.

در این دیدار، محل برگزاری مراسم براءت، از سوی سرپرست حجاج ایرانی، مقابل ساختمان بعثه مقام معظم رهبری واقع در خیابان «معابده» اعلام شد. این تصمیم که پس از روزها مذاکره با مقامات سعودی و تعلق آنان در تعیین مکان مناسب، از سوی بعثه مقام معظم رهبری گرفته شده بود، اقتدار نمایندگی مقام معظم رهبری و عزم استوار جمهوری اسلامی را در برپایی مراسم باشکوه براءت از مشرکان نشان داد.

ص: ۱۷۵

پس از اعلام این خبر، آقای ری شهری توجه روحانیان حاضر را به مسائل شرعی زائران که می‌بایستی از سوی آنان پاسخ داده شود، جلب کرده و افزود:

«روحانیان توصیه کنند که زائران حتی المقدور طواف مستحبی نکنند تا اعمال واجب دیگر حجاج به راحتی صورت پذیرد. شما باید زائران را توجیه کنید که هنگام طواف با صدای بلند نام ائمه را نبرند.

همچنین نباید در خانه‌ها نماز جماعت برگزار شود. از این کار باید جلوگیری کنید و مردم را برای برپایی نماز جماعت در مساجد و یا مسجدالحرام دعوت نمایید.»

آقای ری شهری خطاب به روحانیان کاروان‌ها گفت:

«از هم‌اکنون شما باید زائران را نسبت به اعمالی که ممکن است در مدینه صورت گیرد آگاه کنید تا مشکلاتی که با زائران مدینه قبل داشتیم در مدینه بعد نداشته باشیم.»

آنگاه ایشان از برخی اعمال که موجب وهن و مخدوش نمودن دین می‌گردد، یاد کرده و زائران را از دخیل بستن به نرده‌های قبرستان بقیع، بلندگو گذاشتن در کاروان‌ها، استفاده از کاغذ و مقوا و حصیر به عنوان مُهر به هنگام برگزاری نماز جماعت در مساجد اهل سنت - که بازتاب مثبتی ندارد - منع کرد.

در پایان، آقای قاضی عسکر، معاون فرهنگی و ارشاد بعثه، مسائل جزئی‌تری را در همین مورد یادآور شد.

دیدار از ستاد حج مکه

پیش از ظهر امروز آقای ری شهری پس از دیدار با روحانیان کاروان‌های رسیده به مکه مکرمه و نیز دیدار با جمعی از زائران ایرانی، از ستاد حج مکه بازدید کرد. در این دیدار که آقای رضایی سرپرست سازمان حج و اوقاف ایشان را همراهی می‌کرد، قسمت‌های مختلف این ستاد معرفی و نحوه کار هر بخش توسط ایشان توضیح داده شد.

ص: ۱۷۶

نماینده ولی فقیه و سرپرست زائران ایرانی با تأمل در بخش کامپیوتر و آمار- که امسال برای نخستین بار فعالیت خود را شروع کرده است- با جزئیات و نحوه سرویس دهی این بخش نوپا آشنا شد.

لزوم برپایی هرچه زودتر دانشگاه بین‌المللی اسلامی در ایران

در خلال دیدارهای امروز حجاج دیگر کشورهای اسلامی با حوزه معاونت بین‌الملل بعثه، آقای تاج‌الدین احمد رفاعی دانشجوی سال اول جامعه الازهر مصر با آقای سیدهاشم حسینی دیدار کرد. این دانشجو که اهل کشور نیجریه می‌باشد، پیرامون مسائل و مشکلات محیط آموزشی خود مطالبی عنوان کرد و گفت:

«قبل از اینکه به مصر بروم به سفارت ایران مراجعه کردم و تقاضای ادامه تحصیل در ایران را به اطلاع مسئولان این سفارتخانه رساندم. سفارت اعلام کرد که امکانات فرستادن مرا به ایران ندارد.»

تاج‌الدین گفت:

«در جامعه الازهر مشکلات اقتصادی برای دانشجویان علوم دینی کم نیست. ماهیانه نهصد و پنجاه جُنی (هر شصت جُنی معدل بیست دلار است) به هر دانشجو می‌دهند. هزینه مسافرت در کار نیست و ما مجبوریم در تعطیلات کار کنیم.»

علاقه این دانشجوی نیجریه‌ای به انلاب اسلامی و خیل مشتاقان به آموزش علوم دینی نشان می‌دهد که امکانات آموزشی یک دانشگاه بین‌المللی برای پذیرش این گروه از جوانان کشورهای اسلامی هرچه زودتر باید در کشور ایران فراهم گردد.

شطرنج!

در این روز دو تن از زائران بحرینی با مراجعه به بعثه مقام معظم

ص: ۱۷۷

رهبری، مطالبی پیرامون فتوای حضرت امام خمینی رحمه الله در مورد شطرنج مطرح و از چند و چون آن سؤال کردند. آن‌ها همچنین راجع به مسائلی چون سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران، گسترش روابط با دیگر کشورهای جهان، بدرفتاری با زائران بحرینی و ... مطالبی مطرح کردند.

گزارشی از آمادگی زائران برای برگزاری مراسم براءت

دو روز تا برگزاری مراسم براءت باقی مانده است و هر روز نشانه‌هایی از عزم زائران در برگزاری هرچه بهتر حج ابراهیمی آشکار می‌شود. در این روز اطلاعیه‌هایی از سوی بعثه آیه‌الله العظمی اراکی و آیه‌الله العظمی گلپایگانی خطاب به حجاج انتشار یافت. طی این اطلاعیه‌ها از زائران ایرانی برای حضور در مراسم براءت دعوت به عمل آمده است. در اطلاعیه صادره از سوی بعثه آیه‌الله العظمی اراکی آمده است:

بسم الله الرحمن الرحيم

همه مردم ایران مستحضرند که حضرت آیه‌الله العظمی اراکی - مدضله العالی - نظرات حضرت امام قدس سره را همواره مورد تأکید و تأیید قرار داده و ایشان را مجدد اسلام در قرن حاضر دانسته‌اند و تردیدی نیست که حج هم از موضوعات عبادی - سیاسی است و برای تجمع مسلمین در گرد خانه خدا و کعبه عشق، اهداف عالی‌ای در نظر گرفته شده است. قهراً با این مقدمه که بیان شد، مردم متعهد کشور ما و مسلمانان جهان به پیروی از منویات امام امت و بنیانگذار جمهوری اسلامی حضرت آیه‌الله العظمی امام خمینی - طاب ثراه - و مقام معظم رهبری حضرت آیه‌الله خامنه‌ای به وظایف خود کما فی السابق آشنا و به وظیفه انقلابی و اسلامی خود در روز براءت عمل کرده و در این مراسم شرکت خواهند جست.

در پایان، توفیق مسلمانان جهان را در انجام مناسک حج از خداوند متعال مسئلت داریم.

بعثه حضرت آیه‌الله العظمی اراکی

۲۵ خرداد ۱۳۷۰ برابر با ۳ ذیحجه

۱۴۱۱

ص: ۱۷۸

در بخشی از اطلاعیه‌ای که از سوی بعثه آیه‌الله العظمی گلپایگانی درباره مراسم بَرائت از مشرکان صادر شده، آمده است: «موضوع بَرائت از مشرکین یکی از مسائلی است که پیامبر اسلام و ائمه اسلام و علما همیشه به آن اهمیت داده و مدنظر داشته‌اند و از صدر اسلام این موضوع مورد عنایت مسلمین بوده است... مراسم حج و اجتماع مسلمانان در این کنگره بزرگ اسلامی یکی از مواردی است که موضوع بَرائت در آن مطرح می‌شود...»

امروز همچنین از سوی سی و دو تن از روحانیان اهل سنت ایران، نامه‌ای خطاب به نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی ارسال شد. در این نامه علمای اهل سنت، با حمایت از برگزاری مراسم بَرائت از مشرکان، اظهار داشته‌اند که حج بی بَرائت، حج کامل نیست. متن کامل نامه یاد شده به شرح زیر است:

محضر مبارک نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج
حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای محمدی ری شهری

دامه افاضاته

با اهدای سلام

احتراماً اینجانبان روحانیان اهل سنت ایران، همان گونه که امام راحل و عظیم الشان فرمودند حج بی بَرائت حج نیست، ما نیز در کنار بیت الله الحرام اعلام می‌داریم که حج بی بَرائت را کامل ندانسته و آمادگی کامل خود را جهت تحقق اهداف بلند امام راحل رحمه الله و رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای اعلام نموده و در مراسم بَرائت از مشرکین شرکت خواهیم داشت. این همه در حالی است که انبوه زائران ایرانی نیز هر یک به زبانی آمادگی خود را برای شرکت در مراسم بَرائت اعلام می‌دارند. خبرنگار «زائر» نیز در چهاردهمین شماره خود به انعکاس نظرهای مردم در این باره پرداخته است:

ص: ۱۷۹

- روحانی کاروان ۲۰۱۰۲ ذرفول

«خداوند حضرت محمد پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله را در روزی که همه مردم جمع بودند مأمور کرد که برائت خداوند و رسولش را از مشرکان آن عصر به گوش همگان برساند. لذا اگر پیروان راستین آن حضرت باشیم بدون هیچ کوتاهی باید به آن عمل کنیم، همان طور که امام حضرت علی علیه السلام با شهامت و جرأت از سوی رسول اللہ صلی الله علیه و آله مأمور اعلام تبری از مسلمانان از مشرکان شد. بنابراین، تمام زائران خانه خدا، بویژه زائران ایرانی بیت الله الحرام به فرموده رهبر راحل رحمه الله و جانشین وی که نائب امام زمان است، باید بدون واژه در این باره اعلام موضع کنند، که امت اسلامی زیر بار هیچ مشرک و کافری که بخواهد بر جان و مال و ناموس ما حکمروایی کند، نخواهد رفت.»

- امام جمعه سردشت:

«اکثر اعمال حج همانها است که حضرت ابراهیم و پسرش اسماعیل انجام دادند و بزرگترین کار در حج بیزاری جستن و تنفر داشتن از دشمن دین است. همان طور که حضرت اسماعیل با زدن سنگ به شیطان کینه خود را ابراز کرد، حالا ما هم دشمنان نهانی و علنی داریم که دوری جستن و نشان دادن خشم خود به آنان وظیفه است.»

- زائری از کاروان ۳۱۴۹ تویسرکان:

«اینکه باید نسبت به دشمنان خدا و رسول و امت اسلامی کینه داشته باشیم، از ابراهیم علیه السلام پدر ادیان توحیدی به ما رسیده است و تنها مربوط به ما نمی شود. بنابراین، وظیفه همه مسلمانان است که به هر صورت ممکن در این مراسم شرکت کنند و نفرت خود را از مستکبران نشان دهند.»

- زائری دیگر:

«ما همواره پیرو خط امامیم و استمرار خط امام و داشتتصادق در آن مستلزم اعمالی است که سبب تبیین و گسترش آن می شود. بنابراین، شرکت در مراسم برائت از دشمنان اسلام نیز وجهی از این تبعیت است که هر چه مسئولان جمهوری اسلامی بفرمایند، به آن عمل خواهیم کرد.»

ص: ۱۸۰

- خانم زائری از خوزستان:

«انجام مناسک حج، هم در بُعد عبادی و هم در بُعد سیاسی سبب تکامل ایمان می‌شود. لذا با توجه به پیام‌های ارزشمند رهبر راحلمان در سال‌های گذشته که تفسیر کاملی بوده از آنچه در آیات و روایات درباره حج آمده است، وظیفه داریم که از مشرکان به هر نحو ممکن تبرّاً جوییم تا حج ما مقبول در گاه خداوند باشد.»

- زائری از بوکان:

«ما به عنوان حجاج ایرانی وظیفه داریم که در مناسک حج ابراهیمی، ندای جمهوری اسلامی را به گوش حجاج اسلام برسانیم. از آنجا که هدف امام خمینی بنیانگذار جمهوری اسلامی زنده کردن قران و اسلام در تمام جهان بوده و دشمنان دین نیز هر روز با توطئه‌ای درصدد از بین بردن این حرکت‌اند، بنابراین، باید تلاش کنیم تا مسلمانان از سرنوشت خود آگاه شوند و هوشیارانه درصدد از بین بردن موانع برآیند که روز براءت می‌تواند زمینه آن را فراهم کند.»

فعالیت‌ها

چکیده‌ای از گزارش‌های سربازرسان

- در این روز برادران سربازرس، علاوه بر شرکت در جلسان عمومی و اختصاصی، سی و نه ملاقات انجام دادند. در مجموع، از گزارش‌هایی که به این معاون رسیده مواردی به شرح زیر استخراج شده است:
- تقاضای رسیدگی بیشتر به بیماران بستری در بیمارستان.
 - درگیری بین زائران و نمایندگان فروشگاه شاهد (شعبه ابن خلدون).
 - اظهار نارضایتی زائران برخی از کاروان‌ها از وضعیت نامطلوب مسکن.

ص: ۱۸۱

- گزارش‌های متعدد مبنی بر آمادگی و اشتیاق زائران جهت شرکت در مراسم براثت.
- درگیری یک زائر ایرانی با یک راننده اتومبیل سعودی که موجب ضرر بو شتم زائر می‌شود.
- سه مورد ورود مأموران سعودی به ساختمان کاروان‌ها.
- گرفتن فهرست زائران سه کاروان از مدیر کاروان‌ها توسط صاحب‌خانه.

برادران این معاونت، ضمن انجام وظایف روزمره خود از قبیل توزیع خبرنامه «زائر»، به سی و دو کاروان سرکشی کردند و همچنین در جلسه‌ای اضطراری با حضور برادران سربازرس مدینه قبل و مدینه بعد که به منظور ایجاد هماهنگی تشکیل شده بود، شرکت جستند.

همچنین در این روزصد و هفتاد و پنج نفر به این معاونت مراجعه کرده‌اند که بخش عمده آنان را مدیران کاروان‌ها تشکیل می‌دادند.

خبرها

امروز یکی از مسئولان فرودگاه عربستان سعودی اعلام کرد:

«بیش از ۵۸۸۰۰۰ زائر تا به حال از نقاط مختلف دنیا برای اجرای مراسم حج به فرودگاه جده رسیده‌اند.»

سرپرست فرودگاه سلطان عبدالعزیز با اعلام این مطلب اظهار داشت که این تعداد از زائران با ۱۷۲۴ پرواز پا به این کشور گذارده‌اند. پرواز حجاج از سراسر دنیا دیشب پایان پذیرفت. آخرین پرواز متعلق به کشور عربستان سعودی بود که از کازابلانکا وارد این کشور شد. به گزارش مطبوعات عربستان، این کشور روز ۲۶ خرداد برابر با چهارم ذی‌الحجه را به عنوان آخرین روز ورود حجاج از طریق هوا، زمین و دریا اعلام داشته بود.

یک زن مصری بر اثر ازدحام جمعیت و به هنگام طواف در مسجدالحرام دچار تنگی نفس شد و به رغم مراجعه زائران به شرطه‌هایی که

ص: ۱۸۲

اطراف کعبه را گرفته‌اند، به علت بی‌توجهی شرطه‌ها در گذشت. پیکر این بانوی مصری که تا یک ساعت بعد از حمله زنده بود، پس از یک ساعت توسط شرطه‌ها به خارج از مسجد الحرام انتقال پیدا کرد.

یکی از مسئولان زائران اردنی در گفتگویی، با اعلام این مطلب که مسلمانان ایرانی پیش‌ازان حج ابراهیمی هستند، اظهار داشت:

«ما از اینکه ایرانیان را که نشان‌دهنده‌صدای اسلام هستند پس از سه سال در میان خود می‌بینیم بسیار خوشحال هستیم.»

وی در ادامه اظهارات خود افزود:

«ایرانیان همواره در قلب مسلمانان جهان جای دارند و در واقع مسلمانان جهان چشم امید به انقلاب اسلامی ایران دوخته‌اند.

بی‌شک، ایرانیان وحدت میان مسلمانان را تحقق خواهند بخشید و با توطئه‌های دشمنان اسلام و کفار مقابله خواهند کرد.»

در این، روز شمار گشتی‌های پلیس و کماندوهای ضد شورش در سطح شهر مکه افزایش یافت. تعداد نیروهای پلیس ضد شورش که وارد مکه شده و به‌صورت کاروانی از خیابان‌های شهر عبور می‌کنند، قابل توجه است.

امروز سه تن از روحانیان اهل سنت به دیدار مفتی حرم رفته و با استقبال گرمی مورد پذیرایی قرار گرفتند.

یک زائر ایرانی به بعثه ولی‌فقیه مراجعه کرد و با اعلام اینکه از سفر همسر وی به علت باردار بودن جلوگیری شده است نسبت به

سفر زائران زنی که در مدینه و یا مکه مکرمه وضع حمل کرده‌اند اعتراض نمود.

امروز شکایات دیگری نسبت به وضعیت فروشگاه شاهد به دفتر رسیدگی به شکایات بعثه مقام معظم رهبری رسید.

ص: ۱۸۳

دوشنبه ۲۷ خردادماه ۱۳۷۰، ۴ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

پیام مقام معظم رهبری به مناسبت روز برائت، برائت: امتحان الهی، باد سینه سرخان حرم، برپایی سمینار بین‌المللی حج

پیام مقام معظم رهبری خطاب به زائران خانه خدا و مسلمانان جهان

در آستانه برگزاری مراسم حج ابراهیمی و اعلام براءت از مشرکان، رهبر انقلاب اسلامی و ولی امر مسلمین جهان حضرت آیه‌الله خامنه‌ای پیام مهمی خطاب به زائران خانه خدا و مسلمانان جهان منتشر کردند. در این پیام، مقام معظم رهبری ضمن برشمردن وظایف حجاج در مراسم حج، امت اسلامی را به وحدت و حفظ هوشیاری و آگاهی در قبال توطئه‌های استکبار جهانی بویژه آمریکا و صهیونیزم علیه ملت‌های مسلمان و منافع آنان فرا خواندند. در بخشی از پیام ایشان آمده است:

«فریاد براءت که امروز مسلمانان در حج سر می‌دهند، فریاد براءت از استکبار و ایادی آن است که مع‌الاسف در کشورهای اسلامی قدرتمندانه اعمال نفوذ می‌کنند.

متن کامل پیام رهبر انقلاب به ضمیمه آمده است.

ص: ۱۸۵

دیدارها**جلسه پرسش و پاسخ**

به وقت محلی، ساعت ۲۱ شب است. امشب قرار است مدیران کاروان‌های مستقر در مکه مکرمه، در محل تجمع واقع در کنار بعثه مقام معظم رهبری جمع شوند.

از گرمای هوا اندکی کاسته شده و دل‌ها، همه در انتظار طلوع خورشید ششم ذی‌الحجه الحرام - بیست و هشتم خرداد به تقویم ایران - می‌تپد تا نیلوفر یاد شهدای مظلوم حج خونین سال ۱۳۶۶، بر طنین فریادهای «مرک بر آمریکا» تنیده و تکریم شود.

در این روزها سعودی‌ها که با توسل به سیاست دفع‌الوقت و کارشکنی در برگزاری مراسم برائت روزهای پراضطرابی را می‌گذرانند، خود را در مقابل واقعه محتومی که با اراده و عنایت حضرت حق شکل می‌گیرد، ناتوان احساس می‌کنند. این در حالی است که حاجیان ایرانی خود را برای برگزاری مراسم برائت، بنابر تصمیم اعلام شده بعثه مقام معظم رهبری، آماده می‌کنند.

امشب جلسه‌ای برای پاسخگویی به پرسش‌های مدیران کاروان‌ها که به منظور ایجاد هماهنگی در برگزاری تجمع برائت و از سوی بعثه مقام معظم رهبری تشکیل شده بود با قرائت آیاتی از کلام الله مجید آغاز به کار کرد. در این جلسه ابتدا حجه‌الاسلام والمسلمین ری‌شهری نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی سخنرانی کرد. ایشان در مقدمه سخنرانی خود مدیران را به انجام امور محوله، با خلوص نیت و تنها به منظور جلب رضای خدای متعال فرا خواند و خطاب به آنان تأکید کرد که لازم است همه توان خود را برای انجام هرچه بهتر امور به کار گیرند.

نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی در ادامه سخنان خود به این نکته اشاره کرد که لازم است مدیران ترتیبی اتخاذ کنند که کلیه زائران علاقه‌مند بتوانند به راحتی در مراسم برائت شرکت جویند و نباید برای

ص: ۱۸۶

افراد سالخورده و ناتوان عسر و حرجی و یا اجباری برای حضور در مراسم پیش بیاید. ایشان ضمن اعلام حرمت شرعی هرگونه درگیری با مأموران تأکیدی کرد که لازم است حاجیان با رعایت موازین و اخلاق اسلامی از درگیر شدن با مأموران سعودی به هر شکل خودداری کنند، و اینکه زائران نباید پیش از شروع مراسم و یا هنگام پایان آن و تحرک محل تجمع، شعار بدهند و یا با خود پرچم، عکس و ... حمل کنند تا کسی نتواند از این موضوع سوء استفاده تبلیغاتی و سیاسی نماید. آقای ری شهری در ادامه، ضمن تأکید بر ضرورت تسهیل رفت و آمد حاجیان، مدیران کاروان‌ها را به تدارک وسایل نقلیه ملزم کرد و گفت که بعثه مقام معظم رهبری هزینه‌های مربوطه را پذیرا خواهد شد. ایشان در پایان افزود که مراسم برائت در واقع یک امتحان الهی است.

بزرگداشت شهدای مکه

فردا ششم ذی‌الحجه برابر است با ششم فاجعه کشتار حاجیان ایرانی در مکه مکرمه. سه سال پیش در چنین روزی، وقتی که مراسم برائت با شور و هیجان تظاهرکنندگان به شکل راه‌پیمایی در آمد، در حوالی پل «حجون»، از ساختمان‌های اطراف به سوی زائران ایرانی تیراندازی شد. مأموران سعودی که برای بوجود آوردن این فاجعه آماده شده بودند، بیش از چهارصد حاجی را به خاک و خون کشدند و بزرگترین جنایت را در حرم امن الهی و در کنار بیت عتیق مرتکب شدند. به همین مناسبت، امشب مراسم بزرگداشتی از سوی بعثه مقام معظم رهبری در گرامی‌داشت یاد شهدای فاجعه سال ۶۶ برگزار گردید. زائران ایرانی از کاروان‌های مختلف برای شرکت در این مراسم به محل بعثه آمده و با حضور خود، بر ادامه راه آن عزیزان پرگشوده تأکید کردند.

ص: ۱۸۷

سخنران این مراسم آیة‌الله خزعلی بود که پس از قرائت قرآن و ذکر مصیبت اهل بیت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و شهدای مکه مکرمه به تشریح حج ابراهیمی از دیدگاه قرآن پرداخت. وی گفت:

«آهسته آمدن و آهسته رفتن و اعمال را بدون روح واقعی آن انجام دادن، حج نیست، مرگ است. حج نباید پوک باشد، باید مغز داشته بشد و مغز آن مخالفت با استکبار و در این زمان رویارویی با آمریکاست. ما با استکبار دشمنیم، یعنی با هر که ضد خدا و رسولش باشد. امروز آمریکا دشمن ما است.»

آقای خزعلی در گرامی داشت یاد شهدای ششم ذیحجه مکه اظهار داشت:

«با اینکه این عزیزان شهید شدند، اما در عزم ما هیچ سستی راه نیافت و ما آماده‌ایم که بار دیگر برائت خود را از مشرکان اعلام کنیم.»

وی با تأکید بر شرکت زائران ایرانی در مراسم برائت از مشرکان سخنان خود را به پایان برد.

این مراسم در ساعت یازده شب به پایان رسید و حاجیان ایرانی، مصمم برای شرکت در مراسم فردا، محل بعثه را ترک کردند.

گزارش‌ها

تعیین محل برپایی مراسم برائت از مشرکان و اعلام رسمی آن به مقامات سعودی

با به درازا کشیدن تعیین محل برپایی مراسم برائت از مشرکان - که طی آن، ملاقات‌ها و مذاکرات متعدد حجة‌الاسلام ناطق نوری با مقامات سعودی به نقطه مشخصی نرسید - عصر روز جمعه ۲۴ / ۳ / ۷۰ حجة‌الاسلام ری شهری سرپرست حجاج ایرانی در جلسه‌ای که با سربازرسان بعثه داشت، گفت:

«تاکنون مکانی که مناسب شأن جمهوری اسلامی باشد از سوی دولت عربستان اعلام نشده و ما بیش از این نمی‌توانیم صبر کنیم، چون تدارک

ص: ۱۸۸

مراسم ممکن نیست. لذا پس از مطالعه و بررسی‌های لازم من به این نتیجه رسیدم که مراسم باید جلوی بعثه مقام معظم رهبری برگزار شود.»

صبح روز بعد، آقای ری شهری در جلسه‌ای که با روحانیان کاروان‌ها در یکی از واحدهای مسکونی حجاج ایرانی در منطقه عزیزیه داشت، این تصمیم را به اطلاع حاضران رسانید و از روحانیان خواست که حجاج کاروان‌های خود را برای برپایی باشکوه‌تر این مراسم آماده کنند. با وجود این، بعد از ظهر همین روز ۲۵/۳/۷۰ نماینده ولی فقیه، طی تماس با تهران، رهبر انقلاب را از تصمیم خود آگاه می‌کند و خواستار مطلع شدن از نظر ایشان می‌شود. حضرت آیه‌الله خامنه‌ای تصمیم برگزاری مراسم در مقابل بعثه را تأیید می‌کنند.

به دنبال قطعی شدن این تصمیم، نامه‌ای از سوی بعثه خطاب به وزیر امور خارجه عربستان، سعود الفیصل، به وزارت خارجه این کشور ارسال می‌گردد. در این نامه آمده بود که در آخرین جلسه مذاکره، معاون شما قول داد که در اسرع وقت محل مناسبی برای برپایی مراسم برائت از مشرکان مبتنی بر شروط فقه اسلامی پیشنهاد کند که متأسفانه تاکنون جوابی نرسیده است. به خاطر تنگی وقت و با حسن نیت، محل مقابل بعثه را که بهترین مکان برای برقرار نظم و راحتی تردد است در نظر گرفتیم. مطمئن هستیم که مراسم، در صورت همکاری ارگان‌های عربستان، در جوّی آرام و بانظم برگزار خواهد شد.

جوابیه وزیر خارجه عربستان روز بعد در تاریخ ۲۶/۳/۷۰ به بعثه رسید. وی در پاسخ به تصمیم حجة الاسلام والمسلمین ری شهری نوشته بود:

«نامه شما را در مورد مکان تجمع دریافت کردم. مفتخرم به اطلاع برسانم که مکان انتخابی برای تجمع، پیش از این توسط ارگان‌ها ذی ربط سعودی مشخص شده بود که هنگام استقبال از وزیر خارجه ایران در ۴/۱۲/۱۴۱۱ (۲۵/۳/۱۳۷۰) به ایشان خبر دادم. ارگان‌های ذی ربط سعودی در انتخاب این محل، تحقق خواست‌های شما و خواست‌های ما را مراعات کرده بودند تا شما از این ناحیه مطمئن باشید.... به شما اطمینان می‌دهم که تجمع در جوّی آرام و بانظم برگزار خواهد شد و کلیه ارگان‌های عربستان هرگونه همکاری را در این مورد انجام خواهند داد.»

ص: ۱۸۹

گفتنی است که دکتر ولایتی شنبه شب ۲۵/۳/۷۰ وارد جده شده و مورد استقبال وزیر خارجه عربستان سعودی قرار گرفته بود. روند مکاتبات با مقامات سعودی همچنان ادامه یافت. به دنبال نامه آقای سعود الفیصل به حجه الاسلام والمسلمین ری شهری، در ۲۷/۳/۷۰- امروز- تلگرامی از سوی وزیر اوقاف عربستان برای آقای رضایی رئیس سازمان حج و اوقاف فرستاده شد. وزیر اوقاف کشور عربستان نوشته بود:

«درنامه بعثه به وزیر خارجه، در مورد تعیین محل تجمع ایرانیان برای شنیدن سخنرانی امام خامنه‌ای به اطلاع می‌رساند که ما قبلاً چند مکان را برای این منظور پیشنهاد کردیم، از جمله محلی که قرار شد در آن تجمع برگزار شود. در آن مکان، روز ۲۳/۱۱/۱۴۱۱ (۱۷/۳/۱۳۷۰) آقای ناطق و قائم مقام وزیر حج شخصاً حضور یافتند و قائم مقام من برای نماینده شما توضیح داده است که براساس توافقنامه دو وزیر خارجه، مشخص کردن محل و انتخاب آن به عهده عربستان است بر این اساس، عملیات آماده سازی آن انجام گرفت تا تجمع مربوطه در جوی آرام و منظم صورت گیرد.»

با این حال، طی جلساتی که در روزهای ۲۶ و ۲۷ خرداد در بعثه تشکیل گردید، سرپرست حجاج ایرانی، آقای محمدی ری شهری، بر برگزاری مراسم در مقابل بعثه به عنوان مناسب‌ترین محل، تأکید کرد. عصر امروز نامه‌ای دیگر از سوی وزیر اوقاف به بعثه مقام معظم رهبری رسید. در این نامه، وزیر اوقاف برپایی مراسم براثت را در زمینی به وسعت هفتاد هزار متر مربع در منطقه عزیزیه پیشنهاد کرده و آن را براساس توافق قبلی بین دو وزیر خارجه ایران و عربستان مبنی بر حق انتخاب محل برگزاری از سوی مقامات سعودی دانسته بود.

همچنین بعد از ظهر امروز آقای ولایتی وزیر امور خارجه و همراهان در ملاقاتی با وزیر امور خارجه، وزیر حج و معاون وزیر خارجه سعودی پیرامون محل برگزاری مراسم به مذاکره نشستند. در این ملاقات، آقای ولایتی به گفته سعود الفیصل وزیر خارجه سعودی مبنی بر معرف یک جای مناسب جدید اشاره

ص: ۱۹۰

می‌کند. پس از این گفتگو، دکتر ولایتی به دیدار فهد پادشاه عربستان می‌رود و پیام حجة الاسلام هاشمی رفسنجای ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران را در مورد گسترش روابط فی مابین ارائه کرده و به گفتگو می‌پردازد. در ادامه این گفتگو مسئله محل برپایی مراسم براءت مطرح می‌شود. ملک فهد به توافق وزیران خارجه ایران و عربستان در مورد تعیین محل برپایی مراسم توسط مقامات سعودی تأکید کرده و بارها- هفت بار- از آقای ولایتی درخواست می‌کند که از محل آماده شده در عزیزیه دیدن کند. تا این ساعت محل برگزاری مراسم براءت از مشرکان، با تصمیمی که از سوی حجة الاسلام والمسلمین ری شهری گرفته شده، مشخص گردیده که در مقابل ساختمان بعثه واقع در «معابده» برگزار خواهد شد.

مقامات عربستان روی تعیین محل برپایی مراسم از سوی خود و توافق وزیران خارجه دولتی در این مورد، تأکید کرده و «عزیزیه» را که دورترین نقطه به حرم مطهر محسوب می‌شود تعیین نموده‌اند. این محل تجمع به هیچ وجه مکانی مناسب برای برگزاری مراسم محسوب نمی‌شود، چرا که طنین براءت از مشرکان و فریادهای مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل در لابلاهی ساختمان‌ها و محوطه این محل محبوس شده و گوش حاجیان کشورهای دیگر از شنیدن آن محروم خواهد ماند. مقامات سعودی تلاش دارند که این مراسم به دور از نگاه‌ها و گوش‌های زائران دیگر کشورهای مسلمان برپا شود. همچنین سعی می‌کنند ماهیت این مراسم را صرفاً ایرانی و در نهایت غیر اسلامی نشان دهند. به هر حال، فردا روز براءت از مشرکان و روز دوری جستن از شیطان آمریکا و عوامل آشکار و پنهان اوست.

چهارمین سمینار بین‌المللی حج

چهارمین سمینار بین‌المللی حج، صبح امروز تحت عنوان «ندوة الحج الرابعه» با شرکت میهمانان خارجی و علمای ایران، در محل یکی از ساختمان‌های مسکونی زائران کشورمان- که اختصاص به کاروان‌های آزادگان دارد- آغاز به کار کرد.

ص: ۱۹۱

میهمانان شرکت کننده در چهارمین سمینار بین‌المللی حج از کشورهای فیلیپین، فرانسه، هند، آفریقای جنوبی، انگلیس، نیجریه، کنیا، سیرالئون، آمریکا و یوگسلاوی دعوت شده‌اند.

آغازگر این سمینار حجه‌الاسلام ری شهری، سرپرست زائران ایرانی بود که پیرامون دیدگاه‌های امام خمینی رحمه الله درباره فلسفه و محتوای حج سخنرانی کرد. آقای ری شهری با اظهار اینکه امام راحل این دیدگاه‌ها را از ناحیه خودشان ابداع نکرده بلکه با تأکید بر متن قرآن و احادیث اسلامی آنها را بیان فرموده‌اند، گفت:

«تصور می‌شود که این مبانی - مبانی تفکر حضرت امام پیرامون حج - تازگی دارد، ولی امام با بصیرت نافذ خودش این حقایق را کشف کرد و برای جهان اسلام بیان نمود. از نظر امام حج، تجلی و تکرار صحنه‌های عشق آفرین زندگی یک انسان و جامعه متکامل دنیای اوست. حج تنها یک سلسله اعمال بی‌معنی و بی‌محتوا نیست، حج تنها برای نزدیک شدن به خانه خدا نیست، بلکه حج برای نزدیک شدن و اتصال به صاحب خانه است. مناسک حج، مناسک زندگی است و از آنجا که امت اسلامی از هر نژاد و ملت باید ابراهیم شود، حج تمرین این زندگی توحیدی است.»

آقای ری شهری با اشاره به اینکه امام حج را کانون معارف الهی می‌دانستند افزود:

«از نظر امام، یکی از رازهای بزرگ این کنگره عظیم بُعد سیاسی آن است. ایشان تصریح می‌کردند که اهمیت این بُعد عبادی آن نیست. از نظر امام حج باید پاسخگوی فریادهای مظلومانه همه مستضعفان جهان و مردم مسلمان باشد؛ باید پاسخگوی فریادهای مظلوم مردم فلسطین و افغانستان باشد. امام اظهار می‌داشتند که بر علما و روحانیان مسلمان لازم است که مسائل اساسی سیاسی و اجتماعی خود را با یکدیگر در میان بگذارند و در این مهبط وحی طرح‌هایی تهیه کنند و در بازگشت به سرزمین‌هایشان برای حل آن مشکلات تلاش نمایند.»

سرپرست حجاج ایرانی در ادامه سخنان خود به دیدگاه‌های امام از

ص: ۱۹۲

آیات قرآن که درباره حج نازل شده اشاره کرد و گفت:

«این خانه محلی است برا خیزش اسلامی و انسانی. منافی که قرآن از حج بر می‌شمرد، تنها منافع اقتصادی نیست. چه نفعی بالاتر از اینکه دست سلطه‌گران از کشورهای اسلامی کوتاه شود و منافع امت مسلمانان به دست خودشان بیفتد؟ طهارت خانه خدا از نجاسات، متوجه نجاسات باطنی نیز هست که مهمترین آن شرک است، و چه بسا نجاسات و پلیدی‌های جامعه زیان‌بارتر از پلیدی‌های ظاهری باشد که بالاترین آنها شرک است.»

آقای ری شهری با بیان مفاهیم حضرت امام از تلبیه، احرام، طواف و دیگر مناسک حج افزود:

«از نظر امام حج به‌سان قرآن است که همه از آن بهره‌مند می‌شوند، ولی اندیشمندان و غواصان و دردآشنایان امت اسلامی باید دل به این دریای معرفت بزنند و از صدف این دریا گوهرهای هدایت و رشد و آمادگی راصید کنند.»
نماینده ولی فقیه با اظهار این مطلب که نقطه نظرهای حضرت آیه‌الله خامنه‌ای دقیقاً همان است که امام راحل فرمودند، سخنان خود را به پایان برد و گفت:

«ایشان مکرر از ما خواسته و توصیه کرده‌اند که آنچه امام درباره حج فرموده‌اند، موظفیم آن را پیاده کنیم.»

چهارمین سمینار بین‌المللی حج، کار خود را با سخنرانی میهمانان شرکت‌کننده ادامه داد. گفتنی است که از شرکت‌کنندگان خارجی پانزده مقاله دریافت شده بود که پس از بررسی و سیر مراحل تصویب، شش مقاله از آن میان مورد قبول قرار گرفته است. سخنران بعدی، آقای مجتبی حسینی از کشور هند بود. وی که امام جمعه و جماعت یکی از شهرهای هندوستان است، سخنان خود را با این جمله از امام که فرموده‌اند «حج بی‌برائت، حج نیست» آغاز کرد و گفت:

«اهمیت سخن هر کسی را با شخصیت کوییده سخن می‌توان ارزیابی کرد؛ لذا این قول امام خمینی رحمه الله را هم باید در شخصیت وارسته و اعتبار

ص: ۱۹۳

مذهبی ایشان سنجید. راجعه به شخصیت امام نیاز به توضیح مجدد نیست. در این قرن ایشان عنایتی بودند از جانب پروردگار برای عموم مسلمانان بخصوص شیعیان. در اسلام جایگاه حج پس از نماز و روزه قرار دارد، که این نشانه اهمیت آن است. در عین حال، امام براءت را جزء حج می‌دانند.»

تیترا سخنرانی آقای حسینی همان جمله معروف «حج بی‌براءت، حج نیست» بود. وی براساس همین عنوان اضافه کرد: «براءت یعنی جدا ساختن گروه خود از دیگران. همچنانکه در حج لباس‌های ظاهری و دنیوی را خارج کرده و محرم می‌شویم، باید از نظر روحی نیز با اعلام براءت از کفار پاک شویم، تا جسم و روح، هر دو پاک شوند. اولین کلمه در اسلام با براءت شروع می‌شود: «لا اله»، و بعد «الا الله». در این زمان که با وجود وسایل ارتباط جمعی قوی، خوب و بد بر کسی پوشیده نیست، لازم است از نیکی‌ها حمایت کنیم و از زشتی‌ها براءت جویم.»

سخنران بعدی چهارمین سمینار بین‌المللی حج، اسحاق مدنی، مشاور رئیس جمهور در امور اهل سنت بود. آقای مدنی سخنان خود را با ستایش پروردگار، از اینکه اراده او بار دیگر به حضور یکصد و پانزده هزار حاجی ایرانی در مراسم تعلق گرفت، آغاز کرد. عنوان سخنرانی مشاور رئیس جمهور، «حج ابراهیمی» بود. او با اشاره به ابعاد سیاسی حج گفت:

«بنای کعبه به دست حضرت ابراهیم به منزله ایجاد یک دولت قائمه بود لیبیک نیز شعار سیاسی و رسمی این دولت قرار گرفت. دولت اسلامی چند خصوصیت دراد که در آن جان و مال تمام مردم در امنیت است، مردم از حقوق مساوی برخوردارند، به کسی ظلم نمی‌شود و کسی مورد ظلم قرار نمی‌گیرد و به حقوق زن احترام گذاشته می‌شود.»

آقای مدنی در بخش دیگری از سخنان خود گفت:

«خداوند صحت حج ما را به‌طور روشن بیان کرده است: «لِيُشْهِدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ» (حج / ۲۸). ای مسلمانانی که در انی مکان مقدس حضور پیدا کرده‌اید! آیا بحران مسلمانان هند، افغانستان و عراق جزء منافع مسلمانان نیست؟ آیا قضیه فلسطین از منافع مسلمانان محسوب نمی‌گردد تا در این سمینار

ص: ۱۹۴

بین‌المللی به بحث گذاشته شود؟ ما تاکنون در سمینارهای بسیاری شرکت کرده‌ایم، مثل ژنو، واشنگتن و مسکو. همگی برای حل بحران فلسطین جمع شده بودند ولی آیا تا به حال هیچ سودی برای مردم فلسطین دربر داشته است؟
آقای مدنی با دعا برای طول عمر رهبر انقلاب اسلامی، سخنان خود را پایان داد.

سخنران بعدی عبدالحکیم ثانی از کشور نیجریه بود. وی روزنامه‌نگار سیه چرده‌ای است که سردبیری مجله‌ای به نام «شکوفه» را در کشور خود بر عهده دارد. او تحصیلات خود را در رشته علوم سیاسی و با درجه فوق لیسانس از دانشگاه «لاگوس» به پایان برده است. عنوان سخنرانی عبدالحکیم ثانی «نظرات امام خمینی رضی الله عنه تپیرامون حج» بود. او در شروع سخنرانی خود گفت:
«امام خمینی به ما درس می‌دهد که چگونه می‌توانیم قدرت‌های شیطانی را از بین ببریم. او بر برائت تأکید می‌کرد و مراسم حج را یک کنگره بزرگ برای مسلمانان می‌دانست تا در آنجا به بحث و تبادل نظر با یکدیگر پردازند و مسائل و مشکلات خود را حل کنند.

دشمنان اسلام تلاش کرده‌اند تا مسلمان سایر کشورهای جهان با ایرانیانی که در این مراسم حضور دارند تماس نداشته باشند. مقامات سعودی در پی توافق‌های خود با دیگر رهبران وابسته، تلاش کردند تا با ایجاد موانع زیاد، از حمایت و توسعه انقلاب در سایر کشورها جلوگیری نمایند.»
وی در ادامه سخنان خود افزود:

«سعودی‌ها برای از بین بردن بناهای تاریخی و قبور شخصیت‌های مذهبی اسلام در تلاش هستند. این کار یعنی از میان بردن تاریخ اسلام. مسلمانان باید در مقابل اعمال سعودی‌ها مقاومت کنند.»

«حج و وحدت اسلامی در پرتو انقلاب اسلامی» عنوان سخنرانی آقای علوم‌الدین سعید از کشور فیلیپین بود. علوم‌الدین سعید، از مسلمانان جنوب فیلیپین و ساکن منطقه «مرادی» و متولد ۱۹۳۹ است. وی به زبان‌های عربی و انگلیسی مسلط است و بیشترین فعالیت را با موسسه «اهل بیت

ص: ۱۹۵

علیهم السلام» در جنوب فیلیپین دارد. علوم الدین در کشورهای مصر و عربستان تحصیل کرده، لیسانس خود را از دانشگاه الازهر مصر اخذ نموده و یک بار هم مورد تشویق جمال عبدالناصر قرار گرفته است. تألیفات و ترجمه بعضی از کتاب‌ها مانند ترجمه کتاب جهاد اکبر حضرت امام خمینی رحمه الله، اخلاق دکتر محمد یوسف، کلیله و دمنه و برخی از آثار شهید مرتضی مطهری و نیز نگارش مقالاتی در موضوعات گوناگون اسلامی، بخشی از فعالیت‌های قلمی علوم الدین را تشکیل می‌دهد. آقای علوم الدین در قسمتی از سخنرانی خود گفت:

«حج حضرت ابرهیم، حج توخالی نبود. حج امروز اثر فراوانی در تحقق وحدت مسلمانان دارد. می‌بینیم چگونه دشمنان اسلام با نقشه‌های شوم خود مسلمانان را پراکنده کرده و ثروت‌های آنان را به یغما می‌برند.

در اینجا که همه از راه دور گرد هم می‌آیند و همگی یک راه دارند، وظیفه این است که فشارهای استعمار را بررسی و چاره‌جویی کرد و آنها را با مسلمانان گردآمده مطرح ساخت. باید برای ایستادگی در مقابل دشمنان، مسائلی مانند آوارگان فلسطین مطرح گردد.»

سخنران در بخش دیگری از سخنان خود اضافه کرده است:

«دشمنان می‌گوشتند تا حقیقت را واژگون کنند. آنان با انتشار کتاب‌هایی به زبان عربی و انگلیسی و غیر آن می‌خواهند اسلام ناب و مذهب جعفری را طور دیگری جلوه دهند. من برای شما ثابت خواهم کرد که موفق نخواهند بود. چون جمهوری اسلامی راه امام راحل و رهبرش اما خامنه‌ای را پیروی می‌کند.

بنابراین، ما برای حفظ احکام آل محمد صلی الله علیه و آله باید از جمهوری اسلامی ایران حمایت کنیم.»

یحیی کریستیان، شیعه سی و چهار ساله اهل فرانسه که این روزها در صدد تهیه و تألیف کتاب عرفان و فرسفه امام خمینی رحمه الله می‌باشد، سخنران بعدی سمینار بود. عنوان سخنرانی این آموزگار مدارس فرانسه، «برائت و حج ابراهیمی» بود. وی ضمن اشاره به کتاب‌ها و نوشته‌هایی درباره فلسفه حج گفت:

ص: ۱۹۶

«اولین کسی که رهنمود براءت از مشرکان و حج ابراهیمی را زنده کرد امام خمینی رحمه الله بود. متأسفانه بعضی از مسلمانان سیاست را از دین جدا دانسته و موضوع براءت را نیز جزء اعمال حج نمی‌دانند. درست است که حج ذکر است، ذکر پروردگار و قیامبران آمدند برای توحید و نه برای حکومت، اما براءت هم جزئی از حج بوده و چون دیگر ارکان واجب حج بر مسلمانان واجب است. آنهایی که می‌گویند حج براءت، مخصوص زمان پیامبر بوده یعنی اینکه در این زمان فرایض و تجلیات خداوند از ما قطع شده است، در حالی که این طور نیست. بایدصفت‌های ابراهیمی را نشان داد و کسی از پیامبر اسلام به ابراهیم نزدیک‌تر نیست. او رسول خدا و کسی است که با کفار با شدت برخورد کرد و با دوستان خداوند با رحمت ...»

سخنران بعدی دکتر ابوبکر کارگیو اهل سیرالئون و استاد سابق دانشگاه «فیتان» بود. وی در بیانات خود گفت:

«علی‌رغم تلاش‌های کفر جهانی پیروزی اهداف اسلامی به رهبری امام رحمه الله مشعل فروزانی در قلوب مردم آفریقا برافروخت و نور آن مشعل سبب پیدایش موجی در سراسر دنیا گشت.»

دکتر کارگیو که عضو سابق هیأت تحریریه مجله «وقایع آفریقا» است و در جامعه روشنفکر کشور خود نفوذ سیاسی دارد، ضمن اشاره به فلسفه حج افزود:

«زمانی حرمین شریفین به اهداف آسمانی خود می‌رسد که نمایندگان جهانی تشکیل یک کنگره را در اینجا بدهند تا تحت نظر علما و حقوقدانان اداره شود. مکه باید به عنوان ستاد امت اسلامی تعیین گردد. حرمین شریفین باید به‌صورت مکان مناسب و امنی جهت حل و فصل مسائل امت اسلام درآید.»

دکتر سلمان چامچچ از یوگسلاوی، سخنران بعدی چهارمین سمینار بین‌المللی حج بود.

آنگاه آیه‌الله سبحانی از مدرسان و متفکران حوزه علمیه قم، ابعاد سیاسی و عبادی حج را تشریح نمود و با اشاره به آیات و روایات وارده از

ص: ۱۹۷

پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار رحمه الله گفت:

«همانا حج عملی است عبادی در عین حال کنگره‌ای است سیاسی برای مسلمانان. آیات وارده که جنبه عبادی حج را توضیح می‌دهد، عبارت است از:

۱. انسان به وسیله حج قصد می‌کند که رضایت خدا را جلب نماید و به ندای ابراهیم خلیل لیک گوید:

«وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ.» (حج / ۲۷)

۲. حج زمینه ذکر و عبادت خدای سبحان است که خداوند حج بیت‌الله الحرام را امر می‌فرماید: «فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا لِلَّهِ كَذِكْرِكُمْ آبَائِكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا» (بقره / ۲۰۰)

۳. حج مایه تطهیر و صفای روح از پلیدی‌ها و نهی آن از لذایذ پست نفسانی است. چنانکه می‌فرماید:

«الْحَجُّ أَشْهَرُ مَعْلُومَاتٍ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَغْلُمُهُ اللَّهُ» (بقره / ۱۹۷).

۴. حج تربیت و آموزش نفس برای غلبه بر هوی و هوس و تحصیل تقوای الهی است که خداوند سبحان فرمود: «فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُوا يَا أُولِي الْأَلْبَابِ» (بقره / ۱۹۷)

۵. هدف نهایی از تجدید بنای کعبه به دست قهرمانان توحید همانا دعوت مردم برای عبادت خداوند و رد عبادت انداد و دوری از شرک است و هرگونه غیر خدا. (حج / ۲۶).

آیات دیگری که جنبه‌های عبادی حج را بیشتر توضیح می‌دهند وجود دارند که مجال بیان آنها در این مختصر نیست. علاوه بر موارد عبادی حج که در بالا ذکر شد، جنبه‌های دیگری از اهتمام به امور معشیتی، اقتصادی، اجتماعی، ساسی، نظامی و حکومتی مسلمانان در آن دیده می‌شود. آیاتی که این موارد را توضیح می‌دهند عبارتند از: «وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا.» (بقره / ۱۲۵). مراد از «مثابه» عبارت است از محل رجوع برای مردم و عموم مسلمانان. و از آنجا که حج عملی است اجتماعی، بایستی امنیت در آن باشد. یا می‌فرماید: «رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ أَمْنًا» (ابراهیم / ۳۵) یا «مَنْ دَخَلَهُ كَانَ أَمِنًا»

ص: ۱۹۸

(آل عمران/ ۹۷). هدف از امنیت این است که هر کسی و هر ملتی بتواند آزادانه افکار و نظریاتش را بدون ترس و واهمه بیان نماید. حج، در واقع، تربیون آزادی است برای همه مسلمانان. علاوه بر آن، حج اجتماعی است فرهنگی که در آن متفکران و متخصصان و صاحب‌نظران جمع می‌شوند که می‌توان با آخرین طرح‌ها و برنامه‌ها و نظریات آنها آشنا شد و از این طریق مورد استفاده دیگران قرار گیرد. علاوه بر بُعد اجتماعی و فرهنگی، حج کنگره‌ای است سیاسی که هر سال برگزار می‌شود و رهبران مسلمانان می‌توانند سالیانه گرد هم جمع شوند و به همکاری و هماهنگی در زمینه‌های مختلف بپردازند که در این رابطه آیات متعددی وجود دارد. از جمله: «جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ» (مائده/ ۹۷) یا «لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ» (حج/ ۲۸) و موارد دیگر.

آنچه که گذشت بر شمردن آیات قرآن در رابطه با ابعاد مطروحه حج است. اگر به روایات و احادیث و سنت نبوی نظر بیفکنیم، می‌توانیم ابعاد سیاسی حج را درک کنیم، مثل دستور پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که به حضرت امام علی علیه السلام فرمود: آیه برائت را در روز حج اکبر تلاوت کن: «وَاذَانَ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ إِنَّ اللَّهَ بَرِيٌّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ»، و نیز حرکت امام حسین علیه السلام در موسم حج که جنایات طاغوت زمان را افشا نمود و طی سخنانی به موضع‌گیری اهل بیت در رابطه با اسلام اشاره فرمودند و از حاضران خواستند که سخنان شریفشان را به سایر مسلمانان در سایر بلاد برسانند و وضع اسفبار حاکم بر مسلمانان آن روز را توضیح دهند.

سخنران بعدی آقای علی ابوتراب اهل آفیقای جنوبی بود. او ضمن اشاره به عظمت پیامبر کرامی اسلام صلی الله علیه و آله و حضرت ابراهیم علیه السلام یادآور شد:

«ابراهیم خلیل با کمک خداوند ملتی پدید آورد موحد، نماز گزار، زکات‌ده و پرچم‌دار. بنابراین، اولی الامر و خادم الحرمین محسوب گردید. این در حالی است که امروز کسانی از این عنوان استفاده می‌برند که دارای خصوصیات معکوس هستند.»

ص: ۱۹۹

محمد مکرم احمد از هند، پس از آقای علی ابوتراب در پشت تریبون جای گرفت و با ستایش پروردگار بزرگ سخنان خود را آغاز کرد:

«خوب است که حج را به عبادت محدود نکنیم بلکه در رابطه با اتحاد مسلمانان بیندیشیم. در ایران پیشوای دینی امام خمینی رحمه الله این کشور را زامنجلاب عیش و سستی نجات داد و روح مذهبی به آن دمید. امروز که ایشان در میان ما نیست، پیام روحانی او تا قیامت باقی خواهد ماند، و اتحاد مسلمانان یکی از همین پیام‌های ابدی اوست.»

عبدالله چله‌پیچ دیگر سخنران یوگسلاویایی این سمینار بود که معنی سیاسی حج را با اشاره به عبادی بودن آن برشمرد:

۱. تعاون، نیکی، تقوا

۲. شناسایی و شناخت مشکلات مسلمانان

۳. شناسایی امکانات و حل مشکلات

۴. برنامه‌ریزی آینده مسلمانان

۵. تقویت ارتباط بین گروه‌های اسلامی در دنیا

۶. تنظیم شئون حج در سطح جهانی.»

چله‌پیچ در ادامه سخنان خود افزود:

«در این مقطع که سعی می‌شود میلیون‌ها مسلمان از هم متفرق باشند، مثل زمان جاهلیت نیاز به امامی واحد که وحدت را در جامعه اسلامی بوجود آورد و راه علمی آن دارای چهار مرحله است:

۱. تأسیس هیأت مقدماتی

۲. تشکیل شورای برنامه‌ریزی

۳. تأسیس مجالس انتخاب برای شورای مسلمانان

۴. انتخاب خلیفه در مجلس شورای مسلمانان در جهان.»

پس از عبدالله چله‌پیچ آقای سید احمدالحق از بنگلادش سخنان خود را با عنوان «حج ابراهیمی» آغاز کرد.

نامبرده که سنی (حنفی مذهب) است ضمن تجارت، در زمینه نویسندگی و شعر تألیفاتی دارد و مقالاتی درباره ایران، حضرت امام خمینی رحمه الله و اشعار مولوی، سعدی و حافظ نیز به رشته تحریر

ص: ۲۰۰

در آورده است.

آقای سید احمدالحق در سخنرانی خود عنوان کرد:

«حج یکی از پنج ستون اسلام است. قرآن انسان را دعوت به حج نموده است. اولین بنای عبادت، مکه مبارکه است و هرکس در آن وارد شود امنیت خواهد داشت. حج به ما می‌آموزد تا از قید رنگ و نژاد آزاد باشیم. حج به ما می‌آموزد که به اصل خود رجعت کنیم. حج نشانه عاشقانی است که خانه خدا را زیارت می‌کنند. کعبه مکان لامکان است.

تو مکانی اصل تو در لامکان این دکان بر بند و بگشای آن دکان

(مولوی)

حج عشق واقعی را به ما می‌آموزد؛ عشق به معنای فراموش کردن خود برای دیگران. عشق در نهایت درجه قربانی کردن خویش است.»

محمدصدیق نقشبندی سخنران بعدی بود. ایشان ضمن اشاره به معنای لغوی «حج» و خصوصیات شهر مکه به عنوان یک شهر امن، گفت:

«اگر ما مکه را مرکز قرار دهیم و مسلمانان را در آنجا متحد کنیم و از آنجا اسلام را انتشار دهیم خداوند ما را یاری خواهد کرد. پیشنهاد من این است که مسلمانان همه کشورها مکه را محل امن قرار دهند و به جای درگیری با اغیار به ترویج اسلام بپردازند. خواهش من از حکومت اسلامی ایران این است که در راه حفظ امنیت در مکه مکره نهایت کوشش را انجام دهند تا مسلمانان بتوانند فریضه حج را انجام دهند.»

دکتر محمد اصلان پتان سخنرانی خود را پس از سخنرانی محمدصدیق نقشبندی آغاز کرد. وی در سخنان خود با اشاره به ضرورت جامعه متحد مسلمانان برای درک و همدلی و همدردی، گفت:

«ایران اسلامی بهترین جا برای تحقق این هدف مقدس است. این کار به سادگی با انتخاب افرادی خبره امکان‌پذیر است. البته زمان زیاد و از خود گذشتگی فراوانی را می‌طلبد ولیکن نتیجه آن خوب است و منافع آن به شرح زیر:

ص: ۲۰۱

۱. ما بهتر یکدیگر را خواهیم شناخت.

۲. ملت‌های مسلمان مسائل اجتماعی اسلام را مهم قلمداد کرده و با دیدی غیر مسئولانه به آن نمی‌نگرند.

۳. از همه مهمتر اینکه در صورت ایجاد و بروز هر نوع مشکل در هر کشور اسلامی، با همدلی ملت‌ها، بسیار ساده قابل حل خواهد بود.»

آقای سید محمود هاشمی از مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، سخنرای بعدی بود. آقای هاشمی با اشاره به اینکه حج یکی از موقعیت‌هایی است که در آن باید ملل مسلمان با مشکلات یکدیگر آشنا شوند، تأکید کرد که سخنانش عمدتاً مربوط به مسائل داخلی عراق خواهد بود. ایشان در سخنرانی خود چنین گفت:

«من امروز تنها درباره اوضاع اسفبار داخل عراق سخن خواهم گفت؛ چرا که به حد کافی درباره حج، علمای بزرگ‌صحبت کرده‌اند. می‌خواهم مسلمانان بدانند که در داخل عراق چه می‌گذرد. چنگ‌خلیج فارس چیزی جز تسلط بیشتر کفار بر مسلمانان نبود. در ابتدا آمریکا از هم‌پیمانانش می‌خواستند ماشین جنگی عراق را از بین ببرند. از این‌رو مردم احساس کردند می‌توانند از زیر سیطره ظلم‌صدامی خارج شوند. این بود که قیام کردند. اما نظامیان غربی از پیشروی به سوی اهداف خود امتناع کردند و به‌صدام چراغ سبز نشان دادند تا حرکت مردم را سرکوب کند. آنها گارد ریاست جمهوری را رها کردند تا در قتل عام مردم آزاد باشند.... امروز شهر کربلا- بکلی ویران شده است. نظام بعثی تاکنون بیش از هفتاد هزار نفر را به تقل رسانده و کودکان مظلوم را کشته و خانه‌ها را ویران ساخته است و قریب هزار و پانصد تن از جوانان عراق اعدام شده‌اند. بنابر اخبار رسیده در هر ربع ساعت یکی از کودکان در انظار عمومی به قتل می‌رسد.

چه کسی دیده که شخصی را به جرم داشتن اسمی اعدام کنند؟ این کار را صدام انجام داده است. تمام کسانی را که اسمشان «علی حسن بن» بوده اعدام کرده است؛ چرا که یکی از مجاهدان اسمش علی حسن بن بوده است.

جنایتکاران بعثی از زنی پرسیده‌اند که شوهرت کجاست؟ جواب

ص: ۲۰۲

داده: نمی‌دانم. بچه‌اش را از دامنش کشیده، به دیوار کوبیده و شهید کرده‌اند. بار دیگر همان سؤال را مطرح کرده‌اند و باز با جواب منفی آن زن مواجه شده‌اند. این بار فرزند کوچک آن زن را به شهادت می‌رسانند و بار سوم دختر کوچک او را و در نهایت خود زن را به شهادت می‌رسانند.»

آقای سید محمود هاشمی با برشمردن دیگر جنایات رژیم حاکم بر عراق سخنان خود را با این جمله پایان داد:
«این گونه سمینارها محل مناسبی برای بیان جنایات ظالمان و همدردی با مظلومان و محرومان است.»

سخنران دیگر چهارمین سمینار بین‌المللی حج، تاج‌الدین هلالی از کشور استرالیا بود. او با بیان این مطلب که مهمترین ثمره حج حضور مسلمانان جان با رنگ‌ها و زبان‌ها و لباس‌های مختلف بر گرد خانه خداست گفت:

«حج تأکیدی عمیق بر وحدت اسلامی است. اسلام می‌تواند همه را از سراسر جهان گرد هم آورد و یکی نماید. شریعت اسلام برای اصلاح و خیر مردم است. غیر از دایره اسلام، عزت و کرامتی قابل تصور نیست.»

وی با شمردن خصایص حج ابراهیمی افزود:

«حج ابراهیمی بر دو پایه نهاده شده است: ولایت و برائت (لا اله، الا الله). ما نه به سوی کاخ سفید و نه به سوی کاخ سرخ روی خواهیم کرد، بلکه همه بر گرد یک خانه، آن هم خانه خدا، جمع می‌شویم و با او بیعت می‌کنیم. ما حجرالاسود را می‌بوسیم و از آن طرف رمی جمرات می‌کنیم. باید در نظر داشته باشیم که هر آنچه در مسیر غیر خداست باید رمی شود. پس، وقتی حجاج به سرزمین‌های خود بر می‌گردند باید احکام غیر الهی را رمی کنند تا حقیقت توحید در قلوب آنان ظاهر شود. باید حج را از مشکل‌های غیر الهی آن پاک کنیم تا حج ما سرکوبگر کافران و منافقان باشد.»

چهارمین سمینار بین‌المللی حج که بعد از ظهر امروز به کار خود ادامه داد، پذیرای دیگر میهمانان سخنران بود. محمد کفراوی از فلسطین اشغالی نیز یکی از سخنرانان بعد از ظهر بود. او گفت:

«وقتی انقلاب اسلامی با رهبری امام خمینی رضی الله عنه

ص: ۲۰۳

پیروز شد، شعارهای خودمان را بر اساس این انقلاب انتخاب کردیم. امروز ما هیچ پناهگاهی جز اسلام نداریم و هیچ چیز چون اسلام برای دشمنان ما خطرناک نیست.»

او با اشاره به مبارزات اهالی فلسطین اشغالی گفت:

«کودکان فلسطینی از همان اوان عمر خود، با مسائل اسلامی در خانواده‌های خود آشنا می‌شوند و براساس آن عمل می‌کنند. امروز در کنار آن یادگیری‌ها آموزش‌های مختلف برای جهاد اسلامی، با تمام قوم، ادامه دارد. با اینکه جوانان ما هر روز در حبس و شکنجه اسرائیلی‌ها بسر می‌برند اما ملت فلسطین جداً از جهاد مقدس خود دفاع می‌کند. ما امروز خوشحالیم که از مشرق کسانی قیام کرده و پشیمان ما هستند.»

استاد مصباح یزدی، مدرس و اندیشمند حوزه علمیه قم آخرین سخنران این سمینار بود. ایشان با اشاره به اینکه داستان هجرت حضرت ابراهیم علیه السلام مسائل آموزنده‌ای در بر دارد گفت:

«وقتی جامعه را می‌خواهید اصلاح کنید، باید اصلاح‌کننده خود شرایط لازم را داشته باشد. ابراهیم علیه السلام بعد از طی عمری طولانی حدود صدسال که زحمت‌های زیادی کشید، خود را آماده کرد و مأمور تشکیل حکومت شد.

در کوهستان بی‌آب و علف خانه کوچکی داشت که اولین خانه عبادت انسان بود و از زمان حضرت آدم بنا شده بود. تاریخ آن زمان تا حضرت ابراهیم معلوم نیست اما آنچه مسلم است آورده به خرافات و شرک و مشکلات شده و خداوند دستور تطهیر آن را به ابراهیم با کمک اسماعیل داده است.

بعد از اتمام ساخت خانه، ابراهیم دعا می‌کند که خداوند این خانه را بلد امن قرار دهد. پس، قبل از آن نه امن بوده و نه بلد و شهر. مکه پس از ابراهیم به‌صورت شهر درآمده و شهر امن و بلد امین شد. سَرِّ مطلب چیست که خداوند نه تنها خانه و شهر را بلکه سرزمین را تا شعاع وسیعی حرم قرار داد و حتی تعرّض به حیوانات را هم جایز ندانست؟ این سرزمین مملو از امنیت است، حتی گیاه، چه رسد به انسان و آن هم انسان موحد.

ص: ۲۰۴

کسانی که درصدد ایجاد مدینه فاضله بر می‌آیند و حقیقتاً می‌خواهند اصلاح عملی کنند، توجه دارند که مردم با عقاید مختلف در خیر و شرّ نمی‌توانند به راحتی شهری را بنا نمایند و بدون مشکل باشد. قانونی وضع می‌کنند و می‌گویند این کارها بد است و قانون دیگری را بر آن ناظر قرار می‌دهند که ضمانت اجرا داشته باشد. پس اول یک هسته می‌سازند و دیگران را دعوت می‌کنند: واحد نمونه ایجاد می‌کنند. خداوند هم همین کار را با کمک ابراهیم و خانواده‌اش انجام داد. بعد از ساخته شدن یک خانواده پاک، مثل هاجر و اسماعیل، دیگران را دعوت می‌کند و صدور انقلاب می‌نماید.

قبایل مختلف به جان هم می‌افتند و اختلاف پیدا می‌کنند. صرف قانون و کتاب هم مشکل‌گشا نیست. یک مرکزی باید وجود داشته باشد که اگر کسانی نزاع کردند به آنجا مراجعه کنند.

با توجه به وجود جوامع مختلف و نظرات مختلف در روی زمین، یک مرکز امن باید باشد. برای اینکه در روز زمین از آغاز تا پایان، دار الارض وجود داشته است: جایی که طرفین نزاع در آن نجنگند. چنین چیزی برای زندگی ابدی روی زمین ضرورت دارد: «وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بَيْنَهُمَا مَبَازُغًا...» (آل عمران/۹۶). در عرب جاهلی هم به بیت‌الحرام معتقد بودند.

اهمیت بیت‌الحرام در این نهفته است که بقای استمرار زندگی بشر در دارالامن باشد که آن را مقامی بالاتر از اسنان یعنی خداوند مهیا کرده باشد. پس بزرگترین نعمتی که خداوند به همه انسان‌ها به عنوان جوامع انسانی قرار داده، همین دارالامن است و در این مقام بزرگترین گناه را کسانی مرتکب می‌شوند که امنیت این دارالامین را به هم می‌زنند.

چهارمین سمینار بین‌المللی حج در مکه مکرمه در حالی خاتمه یافت که با وجود تلاش و فعالیت‌های معاونت بین‌الملل بعثه مقام معظم رهبری و گروه برنامه‌ریزی سمینارها، جمعی از میهمانان و مدعوین را به واسطه نارسایی در رسیدن دعوتنامه، نتوانستند در سمینار شرکت جویند. این سمینار با یک روز تأخیر نسبت به برنامه پیش‌بینی شده امروز- ۲۷/۳/۷۰- برگزار شد.

سخنرانی‌ها عمدتاً همان مقالات ارسالی بود که افراد از پیش فرستاده

ص: ۲۰۵

بودند و تنها آقایان تاج‌الدین هلالی، سید محمود هاشمی، محمد کفراوی و آیه‌الله مصباح یزدی بدون ارائه مقاله سخنرانی کردند. با نظری به پیشنهادها و نظرات میهمانان می‌توان به توفیق نسبی در سمینار در دستیابی به اهدافش اشاره کرد. آقای علوم‌الدین سعید نظرات خود را چنین ابراز کرد:

۱. برگزاری سمینار بسیار خوب بود.
 ۲. برنامه‌ها منظم و از قبل پیش‌بینی شده بود.
 ۳. موضوع مطروحه خوب بود.
 ۴. هیچ‌گونه ضعفی وجود نداشت.
 ۵. در سمینارهای بعدی از سایر کشورهایی که حاجیان آنها در مکه حضور دارند، در سطح وسیع‌ترین دعوت به عمل آید. در زیر، نظرات آقایان یحیی برناد، احمدالحق، محمدصدیق نقشبندی و حجه‌الاسلام مسعودی به ترتیب آمده است:
 - سمینار خوب بود. مناسب است از علمای کشورهای دیگر دعوت جدی شود.
 - سمینار خوب برگزار شد. سخنرانی آقایان ری‌شهری و اسحاق مدنی بسیار خوب بود. سخنرانی‌های دیگر هم خوب بود اما معیار گزینش مقاله‌ها معلوم بود. مقاله من در حدّ بسیاری از مقالات ارائه شده بود ولی انتخاب نشد.
 - سمینار خوب بود، منظم بود، در جهت وحدت کوشش می‌شد و ان‌شاء الله مورد قبول باشد.
 - سمینار با همه زحمات کشیده شده در حدّ مطلوب و کیفی نبود.
- خوبخانه میهمانان چهارمین سمینار بین‌المللی حج بدون بروز مشکلی به عربستان وارد و در محل تعیین شده مستقر گردیدند. تنها در دو مورد مشکلاتی بروز کرد.
- در فرودگاه جده، آقای شیخ کولا که، بنا بر راهنمایی غلط، کارت شناسایی مزین به تمثال حضرت امام خمینی رحمه الله را جهت شرکت در سمینار

ص: ۲۰۶

به همراه خود داشت مورد سوءظن پلیس سعودی قرار گرفت و پس از بررسی و تفتیش، نسبت به عزیمت وی به مدینه سختگیری به عمل آمد و مخارج زیادی جهت خرید مجدد بلیط و عوارض به وی تحمیل شد.

نامبرده بلیط هواپیما به مقصد جدّه - مدینه از شرکت هواپیمایی اتیوپی داشته که مجبور به خرید بلیط از شرکت سعودی می‌شود. همچنین قابل ذکر است که آقای سید احمدالحق در فرودگاه جدّه به علت همراه داشتن عکس حضرت امام خمینی رحمه الله و کتاب در ارتباط با ایران مورد سؤال پلیس سعودی قرار گرفته و به او گفته می‌شود: «تو عامل ایران هستی!». وی پس از پاسخگویی به سئوالات پلیس عازم مدینه می‌شود.

«چهارمین سمینار بین‌المللی حج» با صدور قطعنامه‌ای دُئّه ماده به کار خود پایان داد. متن کامل قطعنامه مذکور به شرح زیر است: در حالی که جهان اسلام، از یک سو شاهد عظیم‌ترین جنبش بیداری اسلامی و پرافتخارترین دوران حیات خود در دهه‌های اخیر می‌باشد و از سوی دیگر آماج بیشترین حملات کینه‌توزانه قدرت‌های استکباری بویژه آمریکای جهانخوار قرار گرفته است، و در روزگاری که همدلی و همفکری تمام مسلمانان از هر مذهب و نژاد به عنوان ضرورتی اجتناب‌ناپذیر در روند ماقبله با دشمنان آشکار و اغیار خزیده در لباس یار تلقی می‌شود، در روز پنجم ذی‌الحجه الحرام سال ۱۴۱۱ هجری قمری در چارچوب مراسم سیاسی - عبادی حج و عظیم‌ترین کنگره امت اسلامی، «چهارمین سمینار بین‌المللی حج» در شهر مکه مکرم، پایگاه توحید و مهبط وحی و زادگاه پیامبر خدا و میعادگاه عاشقان الله، برگزار شد. شرکت کنندگان در این سمینار پیرامون مسائل حج به عنوان مهمترین مسئله جهان اسلام به رایزنی و تبادل نظر پرداخته و درباره عناوین زیر به بحث و گفتگو نشستند:

۱. ویژگی‌های حج ابراهیمی

۲. ابعاد سیاسی حج

۳. امنیت حج

۴. دیدگاه‌های امام خمینی رحمه الله درباره حج.

ص: ۲۰۷

- در پایان این گفتگوها شرکت‌کنندگان موارد زیر را به عنوان مصوبات اجلاس و قطعنامه پایانی سمینار مورد تأکید قرار دادند:
۱. ما بر مسئله تلاش در برگزاری حج ابراهیمی بر مبنای سنت رسول اللّٰه صلی الله علیه و آله که تزکیه درون از غیر خدا و مقابله با قدرت‌های غیر الهی از ویژگی‌های آن است، تأکید می‌کنیم.
 ۲. ما رهنمودها و دیدگاه‌های حکیمانه رهبری فقید امت اسلامی حضرت امام خمینی رضی الله عنه را، بویژه در مورد حج ابراهیمی، بر خاسته از سرچشمه زلال اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله دانسته و بر پیروی از ولّی امر مسلمین حضرت آیة الله خامنه‌ای - مدضله العالی - که جانشین و تداوم‌بخش راه آن امام راحل است، تأکید می‌ورزیم.
 ۳. ما اعلان براءت از مشرکان زمانه را در مراسم سیاسی - عبادی حج به عنوان تکلیف الهی و یکی از ابعاد روشن و انکارناپذیر حج ابراهیمی و محمدی صلی الله علیه و آله تلقی کرده و حج برخاسته از بینش اسلام آمریکایی را به شدت مردود می‌دانیم.
 ۴. ما بسیج مسلمین جهان برای مقابله با توطئه‌های دشمنان اسلام بویژه آمریکای جهانخوار و اسرائیل جنایتکار را مخصوصاً در مراسم سیاسی - عبادی حج یک ضرورت مسلم دانسته و بر مقابله جدی با هر عاملی که مایه نقص وحدت و انسجام مسلمین است تأکید می‌کنیم.
 ۵. ما آمریکا را اصلی‌ترین دشمن اسلام و مسلمین شناخته و همه مصائب جهان اسلام را ناشی از توطئه‌های این ابرقدرت جنایتکار که به درستی شیطان بزرگ نام گرفته است می‌دانیم و همگامی با این توطئه‌ها را محکوم می‌کنیم.
 ۶. ما بر ضرورت محو اسرائیل از جغرافیای سیاسی جهان و تلاش پیگیر برای آزادی فلسطین و رهایی سومین حرم شریف مسلمین از چنگال سهیونیزم جهانی تأکید کرده و تلاش‌های جدی برای سرکوب انتفاضه اسلامی و سازش با اشغالگران را محکوم می‌کنیم.
 ۷. ما ضمن حمایت از نهضت‌های آزادی‌بخش اسلامی، کشتار مسلمانان مظلوم و بی‌دفاع را توسط حکام ستمگر و دست‌نشانده قدرت‌های استعمالی به شدت محکوم کرده و به طور خاص جنایات وحشیانه حکام

ص: ۲۰۸

بعثی عراق نسبت به مسلمانان مظلوم و بی‌پناه آن سامان را که در چارچوب یک توطئه بین‌المللی و با حمایت مخفیانه آمریکا صورت می‌گیرد، مصداق بارزی از این روند فاجعه‌آمیز می‌دانیم.

۸. ما بر ضرورت حفظ هویت آثار و مقدسات بازمانده از اعصار گذشته تاریخ پرافتخار اسلام- که متعلق به تمامی مسلمین جهان است- تأکید می‌ورزیم و حفظ و نگهداری آثار موجود در سرزمین وحی را از مهمترین عوامل ارتباط مسلمین با گذشته تاریخی پرافتخار خود دانسته و آن را عاملی ارزشمند در بازیابی هویت و شخصیت اصیل اسلامی امت می‌شناسیم.

۹. ما ضمن ابراز خرسندی عمیق از شرکت مجدد حجاج ایرانی در مراسم سیاسی- عبادی حج، که با پیروی خود از رهنمودهای امام‌احیاگر مراسم حج ابراهیمی بوده‌اند، از جمهوری اسلامی ایران به خاطر فرصتی که برای بررسی مسائل حج در این سمینار فراهم آورده است قدردانی و تشکر می‌کنیم و برگزاری چنین اجتماعاتی را در سال‌های آینده عاملی مؤثر در تحکیم پایه‌های حج ابراهیمی می‌دانیم.

به امید تحقق حج ابراهیمی

چهارمین سمینار بین‌المللی حج

۵ ذی‌الحجه الحرام ۱۴۱۱ ه. ق.

خبرها

بر پایه آمار رسیده از ستاد حج، در یک برآورد کلی تا به امروز ۱۰۸۱۳۵ حاجی در قالب ۹۰۲ کاروان به مکه رسیده و مستقر شده‌اند. اگرچه این رقم مساوی تمامی حاجیان ایرانی نبوده و هنوز عده‌ای دیگر از زائران در راه هستند، تلاش‌های گسترده‌ای برای رتق و فتق امور مربوط به آنان در جریان است.

یکی از زائران پزشک ایرانی به پاس آموختن احکام شرعی نماز و مناسک حج از روحانی کاروان خود، عهد کرد که در بازگشت به وطن، تا یک سال بیماران روحانی خود را به طور رایگان ویزیت کند.

ص: ۲۰۹

بر اساس گزارش‌های رسیده، شرکت انبوه و چشمگیر خواهران زائر ایرانی در مراسم نمازهای جماعت مساجد نزدیک به محل کاروان‌های ایرانی در مکه، موجب حیرت و تحسین مردم عربستان و زائران سایر کشورهای اسلامی شده است. زنان عربستان جز در ماه مبارک رمضان به ندرت در نمازهای جماعت شرکت می‌کنند. از این رو شرکت زنان ایرانی در مراسم نماز جماعت موجب شده تا متولیان این مساجد اقدام به اختصاص بخشی از فضای مساجد به بانوان ایرانی کنند.

یکی از زائرانی که اخیراً از مدینه منوره به مکه مشرف شده ضمن گفتگویی اظهار داشت: در قبرستان بقیع زائری چشمش به مفاتیح من افتاد. از من سؤال کرد که آیا زیارت حضرت زهرا علیها السلام را دارد؟ من زارت مورد نظر او را در اختیارش قرار دادم. این زائر که اهل استرالیا بود، در حالی که اشک می‌ریخت گفت: شما ایرانیان سه سال است که نیامده‌اید و ما از بقیع و زیارت خواندن و گریه کردن محروم بودیم.

خسارات ناشی از سیل و طوفان اخیر در بنگلادش موجب کاهش تعداد زائران بنگلادشی در حج امسال شده است. یک زائر بنگلادشی ضمن اعلام این مطلب افزود: امسال کمتر از ده هزار نفر بنگلادشی به حج مشرف شده‌اند. هزینه سفر هم بسیار سنگین است، به طوری که بابت هزینه ایاب و ذهاب و مسکن، هر زائر بنگلادشی باید دوهزار دلار پرداخت کند.

در پی اطلاع زائران ایرانی از گران‌تر بودن قیمت کالاها و وسایل برقی بازار مکه نسبت به ایران، عده‌ای از زائران اقدام به پس دادن کالاهای خریداری شده کرده‌اند. بنابر این گزارش، دو زائر ایرانی که یک دستگاه تلویزیون و یک دستگاه رادیوضبط از یکی از مغازه‌های بازار مکه خریداری کرده بودند، پس از آنکه متوجه شدند در خرید این کالاها مغبون شده‌اند به فروشنده مراجعه کرده و خواستار باز پس گیری پول خود شدند که با مخالفت فروشنده مواجه گردیدند. در پی این برخورد، زائران به پلیس مراجعه کرده و از این طریق موفق شدند معامله را فسخ کنند و با پس دادن کالاهای گران‌قیمت، پول خود را پس بگیرند.

ص: ۲۱۰

امروز باخبر شدیم که یک زائر ایرانی مبلغ هزار فرانک آفریقایی را پیدا کرده و آن را به ستاد حج تحویل داده است. مراتب برای یافتن صاحب پول از سوی ستاد در جریان است.

امروز کار یک گروه فیلمبرداری از کشورمان که با اجازه کتبی وزارت حج و وزارت اطلاعات (ارشاد) عربستان به همراه یک مأمور سعودی در حال فیلمبرداری از قبرستان ابوطالب در مکه بودند، توسط مأموران امنیتی سعودی متوقف شد. مأموران امنیتی عربستان پس از توییح مأموران همراه گروه فیلمبرداری، مانع از ادامه کار می‌شوند. با توجه به اجازه کتبی، این اقدام، نیروهای امنیتی را به عنوان عناصری فوق قانون در این کشور نشان می‌دهد.

ص: ۲۱۱

سه‌شنبه ۲۸ خردادماه ۱۳۷۰، ۵ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

تجلی شکوهمند دست خدا

ص: ۲۱۲

گزارش‌ها**برگزاری مراسم برائت**

تا ساعت دو و سی دقیقه بعد از ظهر امروز، پیش از آنکه مأموران سعودی راه‌های ورودی به خیابان مقابل بعثه (خیابان معابده) را مسدود کنند، نیروهای تبلیغی و گروه‌های آبرسانی کار خود را برای برگزاری مراسم برائت از مشرکان آغاز کردند. ساختمان نُه طبقه بعثه با دو تصویر بزرگ نقاشی شده از حضرت امام رحمه الله و آیه‌الله خامنه‌ای و نیز با پلاکارد غول‌پیکری که بر سینه آن جمله «لا اله الا الله، محمد رسول الله» نقش بسته بود، تزئین شده بود. پرچم‌های کوچک بسیاری روی پل عابر پیاده این خیابان بر بال بادی که از شرق می‌وزید نشسته بود تا شعارهای جاوید انقلاب اسلامی را به نمایش بگذارد. پیش از ساعت چهار بعد از ظهر، زائران ایرانی، گروه گروه از سمت

ص: ۲۱۳

محل‌های عزیزی و از سوی خیابان‌های منتهی به مسجدالحرام خود را به محل برگزاری مراسم براءت از مشرکان رساندند. مأموران سعودی نیز همزمان با استقرار دوربین‌های بزرگ فیلمبرداری بر پشت بام‌ها- که روبروی ساختمان بعثه قرار داشتند- و حاضر کردن دو یا سه واحد سیار پخش مستقیم، نظارت آشکار و پنهان خود را بر این مراسم به رخ می‌کشاندند.

مراسم در تابش آفتاب طاقت‌فرسای بعد از ظهر مکه با قرائت آیاتی از قرآن مجید آغاز شد و با خواندن بخش‌های مهم پیام رهبر انقلاب پیرامون حج سال ۱۳۷۰ که توسط حجة الاسلام ناطق نوری قرائت گردید- ادامه یافت. پس از ترجمه این پیام به زبان عربی، فریادهای براءت از مشرکان از جایگاه برگزاری مراسم بلند شد و ایرانیان که شاهد حضور زائران دیگر کشورهای اسلامی در میان خود بودند، با تکرار پر هیجان آن خاموشی سه ساله این فریادها را پایان بخشیدند.

آنگاه حجة الاسلام ری شهری نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی سخنان خود را آغاز کرد:

«ما در مهبط وحی و در کنار خانه خدا و در محضر شما زائران به نمایندگی از مردم مسلمان و مبارز ایران و همه مسلمانان بیدار جهان، برای احیای یک اصل فراموش شده اسلام یعنی براءت از مشرکان و ملحدان در این هوای گرم اجتماعی باشکوه را ترتیب داده‌ایم. در اولین مراسم براءت که پس از رحلت جانگداز احیاگر حج ابراهیمی- امام خمینی- ترتیب یافته است، گرد هم آمده‌ایم تا به جهانیان اعلام کنیم که خط امام راحل که همان خط اسلام ناب است، به وسیله شاگرد مخلص او حضرت آیه‌الله خامنه‌ای با قوت تمام ادامه دارد. ما در اینجا گرد آمده‌ایم تا به جهانیان اعلام کنیم که شایعه فاصله گرفتن جمهوری اسلامی از خط امام یک توطئه حساب شده است که به وسیله دستگاه‌های جاسوسی ابرقدرت‌های استکباری، و در رأس آنها آمریکا، طراحی شده و از طریق بوق‌های تبلیغاتی آنان تبلیغ می‌شود. جمهوری اسلامی بر سر مواضع اصولی خود به هیچ قیمتی و با هیچ کشوری معامله نخواهد کرد. ما آمده‌ایم به جهانیان اعلام کنیم که اعلام براءت از مشرکان تنها یک شعار

ص: ۲۱۴

نیست و همان‌گونه که امام فرمود براءت، تمرین تشکل مجاهدان برای ادامه نبرد با کفر و شرک و بت‌پرستی است. ما آمده‌ایم تا به جهانیان اعلام کنیم که برای هدم شرک و کفر، آن‌گونه که قرآن پیش‌بینی کرده است، آماده فداکاری هستیم. ما با همه وجود تنفر و انزجار خود را از همه قدرت‌های شیطانی اعلام می‌داریم و بر این اساس، هرگونه ارتباط با آمریکا را که مظهر ستم علیه ملت‌ها است، مردود می‌دانیم و همان‌طور که امام راحل‌مان فرمود تا آخر عمر با آمریکا مبارزه خواهیم کرد و تا آن را به جایش نشانیم و دستش را از منطقه کوتاه نسازیم و به تمام مبارزان راه آزادی کمک نکنیم از پای نخواهیم نشست.

ما آمده‌ایم تا فریاد مظلومیت مردم آفریقا، فلسطین، لبنان و همه مظلومان جهان را به گوش مردم مسلمان جهان برسانیم. ما آمده‌ایم بگوییم که ملت‌های مسلمان جهان باید به فکر نجات فلسطین باشند و تنفر خود را از مصالحه‌نگین رهبرانی که نام فلسطین و آرمان فلسطین را به تباهی می‌کشند اعلام کنیم. آمریکا که از حرکت مبارزان فلسطینی به وحشت افتاده است، تلاش دارد تا قدرت‌های منطقه را به پای میز مذاکره بکشاند و با برقراری صلحی خفت‌بار در منطقه، حاکمیت اسرائیل را تثبیت کند.»

آقای ری‌شهری سخنان خود را چنین ادامه داد:

«من در این مهبط وحی، در این جایگاه مقدس، یک حقیقتی را از بنیانگذار جمهوری اسلامی برای دولت‌های منطقه نقل می‌کنم. امام فرمودند: کسانی که از اسرائیل حمایت می‌کنند باید بدانند که افعی گزنده‌ای را با حمایت خود قوی می‌کنند. چنانکه هصدام جنایتکاراگر فرصت پیدا کند، خطرش برای منطقه کمتر از اسرائیل نیست و لازم است برای آرامش منطقه دولت‌های منطقه از کمک او دست بردارند که به‌صالح دین و دنیای آنان است. در صورتی که هصدام مهلت پیدا کند به هیچیک از دولت‌های منطقه خلیج فارس و دیگران رحم نخواهد کرد. همه دنیا پیشگویی و پیش‌بینی امام را در مورد رژیم جنایتکار هصدام به عیان دیدند که به هیچکس رحم نکرد و این نصیحت امام را فراموش نکنند و به هیچ قیمت حاضر به مصالحه با این غده سرطانی - یعنی اسرائیل - نشوند.»

ص: ۲۱۵

آقای ری شهری در مورد توطئه‌های شومی که از سوی استکبار به سرکردگی امریکا علیه اسلام در جریان است به مسلمانان جهان هشدار داد و اعلام کرد که فتوای امام خمینی رحمه الله درباره حکم اعدام سلمان راشدی نویسنده کتاب آیات شیطانی همچنان به قوت خود باقی است. ایشان افزود:

«ما آمده‌ایم رهنمود امام راحل در زمینه چاره‌جویی برای تحقق برائت عملی از شرک و کفر و بت پرستی - در فکر نوین آن - را به جهان و جهانیان اعلام کنیم. امام فرمودند یک چاره که اساس همه چاره‌ها است و ریشه این گرفتاری‌ها را قطع می‌کند و بساط آن را از بُن می‌سوزاند، اجتماع مسلمانان در مکه معظمه است و زمان این اجتماع هنگام فریضه حج است که ابراهیم خلیل الله و محمد رسول الله صلی الله علیه و آله آن را شروع کردند و در آخر زمان حضرت بقیه الله آن را تکمیل می‌کند.»

آقای ری شهری در پایان سخنان خود نویدی را که امام خمینی به مسلمانان داده بودند یادآور شد و گفت:

«این مژده امام راحل را به مسلمانان جهان هدیه می‌کنم که فرمودند: من با اطمینان می‌گویم روزی می‌رسد که اسلام ابرقدرت‌ها را به خاک مذلت خواهد نشانند. اسلام موانع مهم داخل و خارج محدوده خود را یکی پس از دیگری برطرف و سنگرهای کلیدی جهان را فتح خواهد کرد.»

بنابر تأکید مجریان برگزاری مراسم برائت از مشرکان، پس از پایان مراسم، پلاکاردها و پرچم‌ها و دیگر تراکت‌های تبلیغات جمع‌آوری و از زائران ایرانی درخواست شد تا بدون دادن شعار و با آرامش به سوی منازل خود حرکت کنند و در صورت هم‌زمان شدن با اذان مغرب برای برگزاری نماز جماعت در مساجد حضار و شنند. ماکت قدس که برپا کردندش در اول مراسم بیش از چند دقیقه طول نکشیده بود با همان سرعت جمع شد. با پایان گرفتن مراسم، مأموران شهرداری مکه در محل حضور یافتند و در پاکسازی محوطه تجمع، با ایرانیان همکاری کردند. یک ساعت بعد، تردد ماشین‌های پربوق مکه چهره عادی خیابان معاوبه را به این محل بازگرداند.

اقدامات پلیس سعودی قبل از مراسم

-صبح امروز یکی از ایرانیان که در حرم مشغول صحبت با یک برادر لبنانی و ترغیب وی به شرکت در مراسم برائت بود توسط پلیس دستگیر و به مقر پلیس برده می‌شود. در بازپرسی، وی منکر دانستن زبان عربی می‌شود. قاضی به وی می‌گوید: تو چرا دروغگو هستی؟ تو عربی می‌دانی! به علاوه، ما می‌دانیم امروز مراسم دارید و گفته‌اید اگر همه‌مان کشته شویم مراسم را برگزار می‌کنیم. ما همه چیز را می‌دانیم.

این ایرانی پس از ساعاتی که در بازداشت بسر برد، آزاد شد.

- امروز حدود یکصد دستگاه اتوبوس نیروهای ضد شورش در بین ساعات دوازده تا چهارده بعد از ظهر در سطح شهر مکه جابجا شدند که عمده خط عبور این نیروها در معابده، خیابان مسجدالحرام و پل حجون تا حرم بوده است. همچنین کلیه مراکز پلیس در سراسر معابده، خیابان مسجدالحرام، پل حجون و اطراف حرم به شکل فوق‌العاده‌ای تقویت شدند. به نظر می‌رسد ترس اصلی سعودی‌ها از سرازیر شدن جمعیت به سمت حرم یا کاخ‌های اطراف حرم بوده است.

- در اطراف محل مجمع مراسم، پلیس ضد شورش سعودی، به‌صورت پیاده و تحریک‌آمیز مستقر نشده بود. در مدرسه روبروی بعثه حدود چهارصد نیرو و بر روی پل عابر پیاده خیابان ابطح و در کنار پل مقابل امانة‌العاصمه شمار قابل ملاحظه‌ای نیرو مستقر شده بود.

- امروز پلیس برخلاف کلیه مراسم، حتی دعای کمیل، تظاهر و مانور آشکار برای ترساندن مردم نداشت.

فقط بین دوازده تا بیست سواری پاترول حامل مأموران پلیس در گوشه‌های مراسم حضور داشتند. به نظر می‌رسید کلیه نیروهای امنیتی مکه بسیج شده بودند که حدود دویست نفر از آنها با چفیه قرمز در مقابل بعثه مستقر بودند. در سراسر مراسم افراد امنیتی همچون

ص: ۲۱۷

- کمربندی در اطراف حضور داشتند که تعداد آنان بیش از هزار نفر برآورد شده است.
- حضور دو نفر خارجی - سفید پوست و چشم آبی - در بین نیروهای امنیتی سعودی‌ها نظر برخی از ایرانیان را جلب کرده بود. احتمالاً آمریکایی و یا اروپایی بودند.
- یک هلی کوپتر نظامی در بالای مراسم در حال پرواز بود. احتمالاً فرماندهان پلیس یا وزیر کشور به همراه گروه فیلمبرداری در آن حضور داشته و از مراسم دیدن کرده‌اند.
- علی‌رغم ادعای سابق دولت عربستان در مورد مشکل ترافیک و طرح استفاده از یک باند خیابان برای مراسم، پس از مسجّل شدن محل مراسم در جلوی بعثه، پلیس توانست با بستن خیابان‌های منتهی به محل و هدایت اتومبیل‌ها به مسیرهای دیگر، به راحتی مشکل ترافیک را حل کند و هیچ‌گونه ازدحامی صورت نگیرد. شایان ذکر است که این همکاری پلیس در تمام مراسم‌های کشورمان برای نخستین بار بود که صورت می‌گرفت. سال‌های قبل پلیس با هدایت کلیه اتومبیل‌ها به محل، سعی در ایجاد فشار و به هم زدن مراسم را داشت.
- ده‌ها فیلمبردار و عکاس و حداقل سه دوربین بزرگ فیلمبرداری ماهواره‌ای از سه زاویه مراسم را زیر دید داشته و از مراسم فیلمبرداری می‌کردند. دو اتومبیل مجهز که دارای دوربین‌های قوی و تجهیزات اتوماتیک بودند فیلمبرداری از صحنه‌های داخل مردم را به عهده داشتند.

در حاشیه مراسم

- صوت، انتظامات و آبرسانی در تمامی مراسم و در طول و عرض محل برگزاری کیفیت عالی داشت.
- تزئین مراسم و ساختمان‌ها توسط پرچم‌ها، عکس‌های حضرت امام و مقام معظم رهبری، ماکت بزرگ قدس، طرح‌های ضد اسرائیلی و ضد

ص: ۲۱۸

آمریکایی و شعارهای پارچه‌ای وحدت و برائت، بسیار خوب بود، اما کمبود عکس‌های حضرت امام رحمه الله در دست مردم محسوس بود.

- وجهه کلی شعارها و سخنرانی‌ها مناسب و بجا و متین بود ولی در بعضی موارد جزئی فضای ایرانی مراسم را قوت می‌بخشید.
- به علت قرائت قطعنامه در ابتدای مراسم چند کاروان که از مسیر مسجدالحرام آمده بودند به گمان پایان یافتن مراسم بازگشتند که البته عده‌ای از آنان را برادران دوباره به مراسم برگرداندند.

- بعضی از زائران کاروان‌های افغانی از فقدان شعار ضد شوروی گله داشتند.

- شرکت زائران در مراسم بسیار خوب بود. درصد شرکت مردان (بیش از ۸۰ درصد) با بود. درصد شرکت زنان نسبت به مردان کمتر بود که البته منطقی به نظر می‌رسید. طبق گزارش‌های اولیه از سیستم بازرسی، تخمین جمعیت ایرانیان شرکت کننده در مراسم بین ۶۰ تا ۷۰ هزار نفر بوده است.

- وجود پرچم‌ها و پلاکاردها در دست مردم، جمعیت را انبوه‌تر نشان می‌داد و ابهت جمعی حاضر در مراسم را چند برابر کرده بود.
- پلیس سعودی در مداخل‌های اصلی محل برگزاری مراسم از ورود خارجیین به مراسم جلوگیری می‌کرد، ولی عده‌ای با اصرار خود به مراسم رساندند.

- تعداد خارجیین گرچه کم ولی قابل ملاحظه بود. عده‌ای مسلمانان افغانی، پاکستانی، عرب و ترک دیده شدند. گفته شده که یک کاروان از شیعیان قطیف نیز در مراسم حضور داشته‌اند.

- دو زائر اهل ترکیه با شادی زاید الوصفی شعار می‌دادند. یکی از آنها پرچم سبز رنگ یک ایرانی را گرفته بود و تا پایان مراسم آن را بالای سر خود تکان می‌داد. او می‌گفت:

«از اینکه ایرانیان از حقوق مردم فلسطین، لبنان، افغانستان و کشمیر حمایت می‌کنند بسیار خوشحالیم.»

- یک جوان مصری که از گرمای شدید عرق کرده بود می‌گفت:

ص: ۲۱۹

«از حضور در این اجتماع خوشحالم. متأسفانه آمریکا فکر و عقل سران کشورهای اسلامی را ربوده و اراده را از آنان سلب کرده است.»

- یک زائر یمنی نیز براءت از مشرکان را جزئی از اعمال حج می‌دانست و متذکر شد که مسلمانان باید به آن توجه داشته باشند.
- مردی شیعه اهل احسائی که از حکومت سعودی‌ها متنفر بود می‌گفت:

«امروز خوشحالم که ایرانیان این شهامت را دارند که در مکه مراسم باشکوه براءت را برپا کنند.»

او با اشاره به کشتار حاجیان ایرانی در سال ۶۶ ادامه داد:

«آنجا محل شهادت ایرانیان بی‌گناه است. من خودم با چشم‌هایم دیدم که آن سال مأموران سعودی ایرانیان را به گلوله بستند. به نظرم باید این خیابان را «شارع الشهداء» نامگذاری کرد.»

- یک مغازه‌دار مقابل بعثه معتمد بود که با آمدن حاجیان ایرانی دوباره جوّ وحشت و اضطراب در عربستان ضعیف شده و ایرانی‌ها نشان داده‌اند که زیر بار ظلم نمی‌روند. او با اشاره به چند مأمور سعودی گفت:

«آنها مواظب ما هستند، وگرنه ما هم به جمع شما می‌پیوستیم.»

شاگرد این مغازه‌دار نیز در ادامه صحبت‌ها گفت:

«شما ایرانیان عجب شهامتی دارید! با اینکه سال ۶۶ حاجیان شما را به خاک و خون کشیدند اما باز هم مراسم برپا کردید و شهادت دادید.»

- پس از پایان مراسم، چهار جوان سعودی ضمن مراجعه به یکی از برادران، تقاضا می‌کند که قسمتی از ماکت قدس را به آنها بدهند، که به جای آن چند پرچم «مرگ بر اسرائیل» به آنان داده می‌شود. با مراقبتی که از این چهار جوان سعودی صورت گرفت مشخص گردید که واقعاً پرچم‌ها را مخفی کرده و از صحنه خارج شدند و عامل پلیس نبوده‌اند.

- امروز پس از پایان یافتن مراسم پرشکوه براءت از مشرکان، نامه‌های تبریک و تشکر قشرهای مختلف زائران ایرانی برای نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی ارسال شد.

در نامه‌های مذکور از اینکه مراسم پرشور براءت به نحو شایسته‌ای در

ص: ۲۲۰

کنار خانه امن خداوند برپا شده از آقای ری شهری به خاطر تلاش‌های خستگی ناپذیرش در این راه تشکر و قدردانی شده است.

عناوین نامه‌های رسیده عبارت است از:

۱. نامه روحانیان بعثه به مقام معظم رهبری

۲. بیانیه روحانیان اهل سنت

۳. نامه روحانیان کاروان‌های شهرستان قم

۴. نامه بازرسان کاروان‌های استان مازندران

۵. نامه کاروان قائم‌شهر

۶. نامه کاروان اراک

۷. نامه حجه‌الاسلام دُرّی نجف‌آبادی

به ضمیمه این روز متن کامل نامه روحانیان بعثه و بیانیه روحانیان اهل سنت آمده است.

- به دنبال برگزاری مراسم باصلابت اعلام براءت از مشرکان، سرپرست حجاج ایرانی ضمن ارسال نامه‌ای به محضر مقام معظم رهبری حمایت‌های قاطع ایشان در جهت انجام این مراسم و همین‌طور از کلیه زائران بیت‌الله الحرام شرکت کننده در این مراسم تشکر کرد. در زیر، متن کامل نامه سرپرست حجاج ایرانی به مقام معظم رهبری را می‌خوانید:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

محضر مبارک رهبر عزیز انقلاب اسلامی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای

ادام الله ظلّه العالی

سلام علیکم

خداوند متعال را سپاسگزارم که توفیق عنایت فرمود از جوار بیت‌الله الحرام گزارشی را هرچند به اجمال از برگزاری مراسم عظیم و باشکوه براءت از مشرکین ششم ذی‌الحجه الحرام ۱۴۱۱ ه. ق به استحضار برسانم:

بحمدالله همان گونه که نظر مبارک بود این مراسم علی‌رغم وسوه انگیزی‌های کینه توزانه دشمنان و نگرانی‌های مایوسانه برخی دوستان به لطف و عنایت خداوند متعال و دعای بقیه‌الله (عج) و حمایت

ص: ۲۲۱

قاطعانه حضرت‌تعالی، دقیقاً بر اساس موازین انقلاب اسلامی و رهنمودهای حضرت امام رحمه الله - که اجرای کامل آن همواره مورد تأکید آن رهبر عزیز بود - با حضور گسترده و قریب به اتفاق زائران ایرانی و بسیاری از حجاج سایر کشورهای اسلامی در فضایی آکنده از معنویت و حماسه و نظم برگزار گردید. اینجانب لازم می‌دانم از کلیه زائران بیت‌الله الحرام که با شرکت در این مراسم باشکوه به انقلاب اسلامی آبرو دادند و روح امام را شاد و ملت مقاوم ایران را سرافراز نمودند و همچنین از کلیه کسانی که به نحوی در آفرینش این حماسه جاوید نقش داشتند، تشکر و تقدیر نمایم. سلامتی و طول عمر آن رهبر عزیز را از خداوند بزرگ خواستارم.

ششم ذی‌الحجه ۱۴۱۱ ه. ق

مکه مکرمه: محمد محمدی ری شهری

بازتاب اولیه مراسم براءت از مشرکان در رسانه‌ها

رسانه‌های سعودی سکوت کامل را رعایت کرده و هیچ اشاره‌ای به برپایی مراسم براءت از مشرکان نکردند.
 - خبرگزاری آسوشتیدپرس به نقل از شاهدان عینی، عده شرکت کنندگان را کمتر از ده هزار نفر اعلام کرد.
 - خبرگزاری آلمان گفت کهصدها تن از زائران ایرانی، دلگم از روابط ایران و سعودی، در خارج از شهر مکه دست به تظاهرات زدند.

- رادیو آمریکا تعداد شرکت کنندگان را صد هزار تن ذکر کرد.

- خبرگزاری فرانسه شرکت کنندگان را بیش از صد هزار تن ذکر کرد.

- رادیو «بی. بی. سی» یک ساعت پس از مراسم گفت: براءت در یک نقطه خارج از شهر مکه برگزار خواهد شد!

- رادیو تهران گفت که توافق نهایی با محل برگزاری تظاهرات تنها چند ساعت پیش از آغاز آن در جلسه‌ای بین وزیران امور خارجه ایران و عربستان سعودی به دست آمد. خبر فوق توسط بعضی از رسانه‌های غربی نیز نقل شد.

ص: ۲۲۲

گفتنی است که خبر فوق از طرف خبرنگاران ایرانی مقیم در مکه به تهران مخابره نشده و بعثه در جریان انتشار این خبر نبوده است. دو رادیوی «بی. بی. سی» و اسرائیل به خاطر حساسیت بیش از حد برپایی مراسم براثت از مشرکان تنها رسانه‌هایی بودند که قبل از انجام مراسم، هر کدام یک خبر کوتاه مخابره کردند.

رادیو اسرائیل قبل از مراسم گفته بود: دیپلمات‌های خارجی گفته‌اند حضور آقای ولایتی در میان زائران ایرانی در طول ده روزی که مناسک حج ادامه خواهد داشت این اطمینان خاطر را به مقامات عربستان می‌دهد که رفتار و کردار ایرانیان در روزهای آینده به آشوب و برهم زدن نظم عمومی کشانده نشود.

رادیو «بی. بی. سی» قبل از برگزاری مراسم اظهار داشت: قرار است امروز مراسم براثت از مشرکان توسط حجاج ایرانی در مکه برگزار شود. این یک آزمایش سخت در روابط دیپلماتیک تازه برقرار شده میان ایران و عربستان است. مذاکرات فشرده بین دو دولت منجر به یک توافقنامه در ماه مارس شد که براساس آن حجاج به حج آمدند. هر دو کشور مایلند که مراسم حج امسال به آرامی برگزار شود. رئیس جمهور رفسنجانی از یکصد و هفده هزار زائر ایرانی خواسته است که به گونه‌ای رفتار کنند که هیچ بهانه‌ای به دست دشمنان اسلام ندهند. اما گفته‌هایی که یادآور کلام آیه‌الله خمینی باشد هنوز از جانب حجة الاسلام ری شهری رئیس حجاج ایرانی به گوش می‌رسد که می‌گوید: حجی که مسلمین در آن از مشرکین براثت نجویند حج نیست. او آمریکا را شیطان بزرگ توصیف کرد.

دیدارها

دیدار با شیعیان افغانستان

آقایان سیدهاشم جعفری، گندمعلی مرادعلی، محمدعلی راسخ،

ص: ۲۲۳

محمدیوسف و محمدابراهیم از شیعیان کابل امروز با حجة الاسلام ابراهیمی ملاقات کردند. آنان گفتند: «گروه ماصد نافر شیعه است که از کاروان جدا شده و مستقلاً در مقابل شعب ابوطالب منزل گرفته است.» این عده تقاضای کتاب مناسک حضرت امام رحمه الله، یک وسیله نقلیه و یک نفر روحانی برای کارانشان داشتند. به سئوالات شرعی این مراجعان نیز پاسخ داده شد.

دیدار با یک مسلمان پرمشغله

آقای بشیر ادهم پنجاه و سه ساله با مشاغل رئیس ملی انجمن اسلامی ماداگاسکار، رئیس اتحاد شورای عالی اسلامی در آفریقا، مدیر آموزش ابتدایی وابسته به وزارت آموزش ملی، معلم و مشاور روانکاو و روان‌شناس - که از طرف اجمن وحدت اسلامی جهانی به دبیر کلی احمدشریف در تریپولی به مراسم حج دعوت شده است - امروز با آیه الله جنتی ملاقات کرد و درباره مسائل مورد علاقه طرفین صحبت شد.

در پایان این دیدار، آقای بشیر ادهم به سمینار مجمع تقریب دعوت گردید.

اجازه برای چاپ قرآن

آقای آنعلی خلفان و همراهم وی که از شیعیان مقیم ایالات متحده آمریکا هستند و به کار چاپ و نشر قرآن کریم اشتغال دارند، امروز با آقای تسخیری ملاقات کردند. آنان مایل بودند مجوز چاپ قرآنی را که اخیراً کشورمان در سوریه به چاپ رسانده است بگیرند. در این گفتگو مقرر شد که آقایان مکاتبه کتبی با ایران داشته باشند تا موضوع در اسرع وقت پیگیری شود.

ص: ۲۲۴

مهدویت دروغ در بحرین

امروز آقای محمدمنصور از شیعیان بحرین با حجة الاسلام موسوی جزایری دیدار کرد. نامبرده در مورد حوادث بحرین و ظهور فردی به نام عبدالوهاب که ادعای نیابت امام زمان (عج) را کرده و نیز اتحاد عده‌ای از اخباریون و اصولیون سئوالاتی نمود که پاسخ‌های لازم داده شد.

خبرها

امروز یکی از سخنرانان مسجدالحرام در پاسخ به سؤال «مشرک کیست؟» گفت: مشرک کسی است که بر سر قبور رفته و زیارت بخواند. جان و مال و ناموس او بر مسلمین حلال است.

گفتنی است که وی این جمله را دوبار تکرار کرد.

یک خبر رسیده حاکی است که کل زائران شوروی ۴۹۰۰ نفر است که به عنوان میهمان فهد به حج آمده‌اند.

تاکنون از سوی دولت عربستان تعداد زیادی فرش و صدها جلد قرآن کریم به مساجد مسلمانان شوروی هدیه شده است. خبر دیگری در همین زمینه حاکی است که حجاج ترکیه با پرداخت مبلغ ۱۴۵۰ دلار و از طریق زمین به حج اعزام شده‌اند. در روز فقط یک وعده غذا به زائران ترکیه داده می‌شود. شمار زائران عراقی کلاً ششصد نفر است که با پرداخت مبلغ ۶۰۰۰ دینار عازم حج شده‌اند. از این تعداد چهل نفر شیعه و مابقی از اهل تسنن هستند.

گفتنی است که کسی از شهرهای کربلا و نجف به حج مشرف نشده است.

پس از ازدواج دو دانشجوی مشهدی در مدینه منوره که با همیاری و مساعدت زنان و مردان کاروانشانصورت گرفت، امروز هم یک زوج جوان در «حجر اسماعیل» به عقد یکدیگر درآمدند.

ص: ۲۲۵

در روز مراسم برائت عده‌ای از بچه‌های کم سن و سال به هنگام مشاهده جمعیت ایرانی و بدون زمینه قبلی شعار «نه شرقی نه غربی جمهوری اسلامی» را سر دادند.

تا امروز ۲۸۶ نفر از ایرانیان خارج از کشور که به حج تشریف یافته‌اند در کاروان‌های مختلف ایرانی اسکان داده شده‌اند. امروز سه زائر مجروح حادثه تصادف جاده مدینه به مکه از بیمارستان مرخص شدند. بنابراین خبر، آقایان احمد اشرف اسلامی، سعید کریمی و محمود جفاجردی از بیمارستان اجازه مرخصی یافتند. به این ترتیب، از مجروحان حادثه جاده مدینه به مکه آقای مصطفی دهری همچنان در بیمارستان جمهوری اسلامی بستری است. ضمناً آقای جمالی نسب یکی دیگر از مجروحان این حادثه که در بیمارستان النور عربستان بستری است، همچنان در حال اغما بسر می‌برد و متأسفانه حال وی رضایت‌بخش نیست.

امشب مردی عرب، یک زائر مسن ایرانی را متهم به جیب‌بری کرد و او را تحویل شرطه داخل مسجدالحرام داد. در این حال، چند زائر ایرانی به آنان نزدیک شده و جویای مسئله می‌شوند. شرطه به یکی از ایرانیان می‌گوید این مرد عرب گفته است که پیرمرد ایرانی قصد سرقت پول‌های او را داشته است. پس از ترجمه این سخنان برای پیرمرد، زائر ایرانی که تا آن لحظه نمی‌دانست ماجرا چیست، به شدت خشمگین شد و در حالی که رو به کعبه به شدت می‌گریست گفت: این تهمت بزرگی است! زائران ایرانی نیز دست عرب را می‌گیرند و به شرطه‌ها می‌گویند این مرد یا باید تهمت را ثابت کند و یا ما برای اعاده حیثیت این زائر پیر ایرانی از وی شکایت خواهیم کرد. آن مرد عرب و شرطه‌ها با دیدن این دفاع حق‌طلبانه و اتحاد زائران ایرانی، عذرخواهی می‌کنند و عاقبت با وساطی شرطه‌ها ماجرا خاتمه می‌یابد.

امروز در حالی که یکی از زائران ما در محوطه مسجدالحرام مشغول خواندن نماز بود، یک زن پاکستانی با گرفتن جتر خود روی سر او، از تابش آفتاب به روی این نمازگزار ایرانی جلوگیری نمود و از این طریق محبت و علاقه خود را به کشور همسایه و مردم انقلاب کرده آن نشان داد. این بانوی پاکستانی

ص: ۲۲۶

پس از پایان نماز، ضمن اظهار علاقه به مسلمانان ایرانی، از انقلاب اسلامی تقدیر کرد و خود را یکی از پیروان این نهضت شمرد.

ص: ۲۲۷

چهارشنبه ۲۹ خردادماه ۱۳۷۰، ۶ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

پیام مقام معظم رهبری، در جمع آزادگان، تقدیر از پیام آوران برائت، به سوی قربانگاه، همگرایی مذاهب اسلامی

ص: ۲۲۸

پیام‌ها

پاسخ مقام معظم رهبری به تلگرام سرپرست حجاج ایرانی

در پاسخ به تلگرام سرپرست حجاج ایرانی که روز قبل به محضر مقام معظم رهبری مخابره گردید، امروز متن زیر از سوی ایشان به مکه مکرمه ارسال شد:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جناب حجّة الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ محمد محمدی ری شهری

دام بقائه الشریف

با سلام و تحیت، از خبر برگزاری با عظمت مراسم برائت از مشرکین جبهه سپاس به درگاه خداوند جلت عظمته سوده، آن را ناشی از تفضل الهی و توجیحات خاصه حضرت بقیة الله روحی فداه بر ملت مؤمن و فداکارمان می دانم. بر حجاج بیت الله الحرام که با حضور فعال خود توانسته‌اند به

ص: ۲۲۹

مراسم حج سبغه ابراهیمی - محمدیصلی الله علیه و آله ببخشند و روح و مقدس امام راحل رضی الله عنه را شادمان کنند، این موفقیت بزرگ مبارک باد. امیدوارم توفیق انجام کامل مناسک حج، فضل الهی را بر همه آنان کامل گرداند.

لازم می‌دانم از شرکت فعال همه برادران و خواهران ایرانی و غیرایرانی مخصوصاً جانبازان عزیز و آزادگان محنت کشیده و خانواده‌های مکرم شهیدان و بالخصوص شهدای حج خونین که عطر جهاد و شهادت را در این مراسم پراکندند تشکر نمایم و از جنابعالی و دیگر خدمتگزاران عزیز حجاج و نیز از وزیر محترم خارجه که هریک به نحوی مخلصانه در راه اعلائی کلمه توحید در این مراسم تلاش نموده‌اید صمیمانه قدردانی و تشکر کنم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

علی حسینی خامنه‌ای

قدردانی نماینده ولی فقیه از زائران بیت الله الحرام

حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری، نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی طی پیامی از حضور گسترده زائران بیت الله الحرام در تظاهرات براءت تشکر و قدردانی کرد. متن این پیام که امروز انتشار یافت به شرح زیر است:

خواهران و برادران عزیز، زائران گرامی بیت الله الحرام

حضور گسترده و دشمن شکن شما در اجتماع عظیم براءت از مشرکین، بار دیگر کوس رسوایی رسانه‌های تبلیغاتی استکبار را بهصددا درآورد و خواب خوش دشمنان انقلاب اسلامی را که بیهوده درصدد حذف نام خمینی کبیر از خاطره نسل برانگیخته علیه سلطه شیطان بزرگ آمریکای جنایتکارند، آشفته کرد. شما غیورمردان و شیرزنان روح بلند امام راحل را شاد و رهبر معظم انقلاب را سرافراز و حضرت بقیة الله الاعظم را خشنود و حج ناتمام شهدای مظلوم فاجعه خونین بیت الله الحرام را تمام کردید. قلم و زبان اینجانب به عنوان خدمتگزار کوچک، قاصر از ترسیم عظمت و شکوه

ص: ۲۳۰

حرکت الهی شما است. از خدای کعبه عاجزانه می‌خواهم همه شما را مشمول رحمت واسعه خویش قرار دهد و به ضیافت حقیقی خود مفتخر فرماید.

محمد محمدی ری شهری

دیدارها

دیدار با کاروان‌های آزادگان

امشب، شب هشتم ذی‌حجه، ستاره‌های آزادی گرد هم آمدند تا در رثای امام محمد باقر علیه السلام به تعزیت بنشینند. آزادگانی که بیش از هشت سال در زندان‌های تیره بغداد، با دل‌هایی به روشنی آفتاب، صبر کرده بودند، اینک به حج مشرف شده‌اند. شوق زیارت خانه خدا در آینه‌های غم‌آلود دل‌هایشان مکرر می‌شود و منشور باشکوهی از صفا تجسم پیدا می‌کند.

در ادامه دیدارهای کاروان‌ها با نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی، امشب آزادگان عزیز با آقای ری شهری دیدار عمومی داشتند. در این مراسم ابتدا حجه‌الاسلام ابوترابی نماینده محترم ولی فقیه در امور آزادگان سخنرانی کرد و ضمن دعا برای علو درجات حضرت امام و مستدام بودن سایه پرخیر و برکت ادامه دهنده راه ایشان، از خداوند درخواست کرد که به آزادگان، در وفاداری به مقام معظم رهبری و انجام وظیفه در طول زندگی، توفیق عنایت کند. در ادامه این مراسم، حجه‌الاسلام توسلی از اعضای دفتر حضرت امام رحمه الله به سخنرانی پرداخت و از روند امور حج، حجاج و آزادگان قدردانی و تشکر کرد. ایشان با اشاره به سوره حج و آیات مربوط به این مناسک در قرآن مجید، به توضیح خطبه حضرت رسول صلی الله علیه و آله در حجه‌الوداع پرداخت. آقای توسلی به مناسبت فرارسیدن روزهای وقوف در عرفات و منی، در ادامه سخنان خود به دعای عرفه سیدالشهداء پرداخته و حاضران را به مغتنم شمردن ایامی که در جوار کعبه می‌گذرانند فراخواند و گفت:

ص: ۲۳۱

«بکوشیم در کنار خانه خدا رذایل اخلاقی را از خود دور کنیم و تصمیم بگیریم حق نظام جمهوری اسلامی را- هر کس به نوبه و توانای خود- ادا کنیم.»

مراسم با مرثیه خوانی و نوحه سرایی در رسای امام معصوم و بارش اشک از چشمان روشن ستارگان آزادی پایان گرفت.

بینای سیاست

آقای محمد نجیب که نابینا و امام جماعت یکی از مساجد نابلس می‌باشد به بخش مراجعات بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کرده و با آیه‌الله امینی دیدار کرد. او در این دیدار به مواردی چون مظلومیت ملت فلسطین، جنایات اشغالگران قدس، ضرورت ادامه مبارزه، و ضرورت حمایت همه‌جانبه از قیام فلسطین اشاره نمود.

پرداخت وجوهات

دو تن از شیعیان بحرین در جهت پرداخت وجوهات به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه و سئوالاتی پیرامون شطرنج و حجاب مطرح نمودند که توسط آیه‌الله معصومی به ایشان پاسخ‌های لازم داده شد. همچنین پنج تن از منطقه شرقیه عربستان نیز امروز برای پرداخت وجوهات به آیه‌الله جنتی مراجعه کردند.

آروزی دیدن ایرانیان

آقای عبدالرئوف الف. از مسلمانان تونس به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه کرد و ضمن اعلام این نکته که در خانواده‌ای غیر ملتزم به ارزش‌های دینی به دنیا آمده و مشغور به کار در نجران عربستان است، عنوان نمود:

ص: ۲۳۲

«هرساله از خدا می‌خواستیم که ایرانیان را به حج بیاورد تا با آنان ملاقات کنم و سئوالاتی در مورد اسلام از ایشان بپرسم.»

مزاممت پاپ

چهار تن از لبنانی‌های مقیم ساحل عاج ضمن ملاقات با حجة الاسلام اوحدی اظهار داشتند:

«در ساحل عاج، با توجه به قطع رابطه جمهوری اسلامی ایران با آن کشور پس از برقرار رابطه سیاسی بین ساحل عاج و رژیم اشغالگر قدس، از فقدان مبلغان شایسته مذهبی رنج می‌بریم.»

آنان در ادامه صحبت‌های خود عنوان نمودند:

«به جهت اهمیت منطقه ساحل عاج، مسیحیت سرمایه‌گذاری فراوانی نموده و تاکنون سه بار پاپ به آن منطقه سفر کرده است. آنان ایجاد فعلی مؤسسات خدماتی و درمانی را بهترین وسیله تبلیغ قرار داده‌اند که هم‌اکنون گروه‌های میسیونری مسیحیت در این مؤسسات مشغول فعالیت هستند.»

پاسخ به سئوالات شرعی و اجتماعی

چهار تن از برادران شیعه شرقیه عربستان ضمن ملاقات با آیه‌الله امینی درباره قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مجلس خبرگان و شرایط اعضاء و کیفیت انتخاب آنان، شورای نگهبان، کیفیت نظارت رهبر بر مجلس شورای اسلامی و ... سئوالاتی مطرح نمودند که به طور مفصل به آنان پاسخ گفته شد. همچنین امروز دو تن از خواهران شیعه منطقه شرقیه ضمن مراجعه و ملاقات با علما، سئوالات شرعی خود را مطرح و پاسخ‌های لازم را دریافت نمودند.

ص: ۲۳۳

گزارش‌ها**وضعیت زائران ایرانی در آستانه ایام تشریق**

شمار زائران ایرانی حاضر در مکه، در این روز برابر با ۱۱۷۰۶۴ تن اعلام شد. این عده در قالب ۹۱۵ کاروان وارد مکه مکرمه شده‌اند. گرچه تا به امروز آمار زائران کشورهای اسلامی از سوی دولت عربستان انتشار نیافته اما شواهد حاکی از آن است که بیشترین تعداد حاجیان، از ایران به حج عازم شده‌اند.

با نزدیک شدن ایام تشریق، حاجیان مکه را به سوی عرفات و منی ترک خواهند کرد. این در حالی است که براساس گزارش‌هایی که در این روز توسط مقامات مسئول در ستاد حج مکه عنوان شد کلیه امکانات برای انتقال زائران ایرانی به عرفات و منی آماده شده است. اتوبوس‌ها سق‌دار و بدون سق‌دار برای انتقال کلیه خواهران و برادران مشخص شده و در اختیار مدیران کاروان‌ها قرار گرفته است. چادرهایی که محل استقرار زائران کاروان‌ها خواهد بود توزیع و مشخص شده است. همچنین کلیه مراکز خدماتی برای زائران ایرانی در عرفات و منی مستقر شده‌اند.

یکی از مسائل مهم در این روزها مسئله تغذیه و نیز دستیابی به آب آشامیدنی است. مسئولان مربوط در این زمینه عنوان نموده‌اند که دستیابی به آب در مواقع با مشکلی مواجه نخواهد بود و طی این ایام زائران با غذاهای سرد و پخته نشده پذیرایی خواهند شد.

گزارشی از برگزاری نخستین جلسه گردهمایی مجمع التقرب بین المذهب الاسلامیه

صبح امروز نخستین سمینار بین‌المللی مجمع التقرب بین المذاهب الاسلامیه با شرکت بیش از یکصد و پنجاه تن از شخصیت‌های علمی و مذهبی از

ص: ۲۳۴

هجده کشور جهان در مکه مکرمه برگزار شد.

در این سمینار که با حضور اعضای اصلی مجمع تقریب بین المذاهب و نمایندگان مذاهب مختلف اسلامی در مکه مکرمه تشکیل شد و تا ظهر امروز ادامه داشت افرادی از کشورهای گوناگون چون فیلیپین، بنگلادش، آفریقای جنوبی، انگلستان، زیمبابوه، هندوستان، یوگسلاوی، مالزی، نیجریه، تانزانیا، استرالیا، مالی، بحرین، لبنان، افغانستان، سیرالئون، مغرب، عراق و جمهوری اسلامی ایران شرکت داشتند.

این نشست که به ابتکار جمهوری اسلامی و با حضور حجة الاسلام محمدی ری شهری نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی بیت الله الحرام در محل سالن اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری در مکه مکرمه تشکیل شد، با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید آغاز گردید. سپس هیأت رئیسه، متشکل از آقایان دکتر ابوبکر کارگیو از سیرالئون، مفتی محمد مکرم از هندوستان، استاد احمدالحق از بنگلادش و به ریاست جناب حجة الاسلام والمسلمین واعظزاده تشکیل شد.

اولین سخنرانی توسط حجة الاسلام والمسلمین تسخیری به نمایندگی از سوی نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی حضرت حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری ایراد شد. ایشان ضمن خوشامدگویی به میهمانان و پیروان مذاهب مختلف و بر تأکید بر اهمیت اتحاد بین مسلمانان و ضرورت نزدیک تر شدن این مذاهب به یکدیگر، اظهار داشت:

«هدف از تشکیل مجمع تقریب ادغام مذاهب نیست بلکه منظور یافتن زمینه‌های مشترک برای تقریب می باشد.»

سخنران در این زمینه به آراء علمای بزرگ جهان اسلام از جمله مرحوم آیه الله العظمی بروجردی، حضرت امام خمینی رحمه الله، شیخ شلتوت و دیگران اشاره نمود و اظهار داشت:

«هزاران حکم مشترک فقهی زمینه قوی تقریب بین مذاهب را فراهم می آورد.»

ایشان همچنین با اشاره بر ضرورت وحدت رهبری در جهان اسلام به

ص: ۲۳۵

عنوان یکی از ارکان وحدت اسلامی، ولایت فقیه را بهترین راه حل برای این نیاز اعلام کرد.

پس از این سخنرانی که به زبان عربی ایراد و به انگلیسی ترجمه شد، حجة الاسلام والمسلمین واعظزاده رئیس مجمع التقرب بین المذهب الاسلامیه، با اشاره به نقش کعبه به عنوان نهاد وحدت و حج به مثابه مراسمی که ایجاد کننده وحدت اسلامی است، به توضیح اهداف تشکیل مجمع پرداخت و گفت:

«حضرت امام خمینی رضی الله عنه تأکید زیادی بر وحدت میان مسلمانان کرده‌اند و اکنون نیز حضرت آیه الله خامنه‌ای با تداوم راه حضرت امام توجه خاصی به این مسئله مهم دارند.»

ایشان در سخنان خود با اشاره به اصل لزوم احترام به سایر مذاهب، تأکیدات حضرت امام خمینی رحمه الله و حضرت آیه الله خامنه‌ای را بر ضرورت وحدت یادآوری کرد و نمونه‌ای از آن را ذکر موضوع تقرب بین مذاهب در پیام حج سال جاری مقام معظم رهبری دانست.

سخنران با یاد اهداف تشکیل مجمع التقرب که به ابتکار حضرت آیه الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی تشکیل شده اقداماتی را که تاکنون در این زمینه به عمل آمده است متذکر گردید. ایشان مسئولان جمهوری اسلامی ایران را یکی از بزرگترین قدرت‌های جهان اسلام دانست که در راه تحقق وحدت مسلمانان تلاش می‌کند.

سخنران بعدی استاد محمد امینی راستی از علمای اهل سنت ایران و مدرس حوزه علمیه سنندج بود که در سخنرانی خود به ابعاد وحدت آفرین حج اشاره نمود.

پس از پایان نخستین دور نشست و پذیرایی از مدعوین، دومین دور جلسه به ریاست حجة الاسلام واعظزاده خراسانی و با هیأت رئیسه متشکل از آقایان عبدالرئوف صوفی از آفریقای جنوبی، آقای دمبا حامد سی‌سی از مالی و مولوی اسحاق مدنی از ایران دنبال شد.

اولین سخنران این بخش از سمینار دکتر شهیدی، عضو شورای

ص: ۲۳۶

مجمع التقریب بود که در سخنرانی خود- که به زبان عربی ایراد شد- ضمن اشاره به سوابق تاریخی تقریب بین مذاهب و وحدت موجود در زمان رسول اکرم صلی الله علیه و آله و با ذکر زمینه‌های قرآن وحدت اسلامی، ضرورت تلاش کلیه مسلمانان را برای شناخت بیشتر مذاهب به منظور تحقق وحدت یادآور شد.

سخنران بعدی آقای مولوی عبدالوهاب صدیقی، مرشد طریقه نقشبندیه در اروپا و استاد دانشگاه کاونتری انگلستان بود که صحبت‌های خود را با تلاوت آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ... (احزاب/ ۵۶) آغاز کرد. او اصل مهم وحدت را محبت بین مسلمانان دانست و افزود:

«احترام به اهل بیت عصمت و طهارت یک وظیفه است و اهل سنت نیز می‌دانند که حُبّ و محبت به اهل بیت مورد عنایت خاص پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله است.»

سخنران در ادامه، ضرورت گردهمایی و تبادل نظر را راه حل خوبی برای رسیدن به وحدت دانست و عنوان نمود که در این راه احترام به یکدیگر از واجبات است. وی با اظهار این نکته که اختلاف بین آراء قابل تحمل است لکن تفرقه قابل پذیرش نیست، عوامل خارج از اسلام و دشمنان دین مبین را عامل تفرقه دانست. ایشان از انقلاب اسلامیه عنوان انقلاب کلیه مسلمانان جهان نام برد و آن را خاص ایرانیان ندانست.

پس از مولوی صدیقی، آقای یحیی کریستین از کشور فرانسه به سخنرانی پرداخت و درباره وحدت و زمینه‌های آن در ابعاد مختلف بحث نمود.

سپس آقای عبدالله چله‌پیچ استاد دانشگاه از کشور یوگسلاوی به سخنرانی پرداخت و در سخنان خود اشتیاق مسلمانان آن کشور را در آغاز حرکت وحدت اسلامی اعلام نمود. وی امام خمینی رحمه الله را بیدار کننده مسلمانان یوگسلاوی دانست و اظهار امیدواری کرد که مسلمانان آن دیار بتوانند مظاهر اسلام را به طور کامل در جامعه خود پیاده کنند. وی در ادامه به توطئه‌های دشمنان برای به انزوا کشیدن جمهوری اسلامی ایران و جدا کردن آن از جامعه جهانی اشاره کرد و گفت:

ص: ۲۳۷

«دشمن تلاش می‌کند جامعه اسلامی و بخصوص دنیای عرب را از ایران بترساند و بدین وسیله زمینه‌های جدایی آنان را از انقلاب اسلامی فراهم سازد.»

آخرین سخنران این سمینار آقای مولانا شیخ احمدالحق از بنگلادش بود که با اشاره به تلاش‌های حضرت امام خمینی رحمه الله برای بیداری و به حرکت واداشتن مسلمانان، اشعاری به زبان فارسی قرائت کرد و از خداوند خواست که مجمع را ر تحقق بخشیدن به اهداف حضرت امام رحمه الله موفق نماید.

در پایان سمینار، حجه الاسلام والمسلمین واعظزاده خراسانی از حضار تشکر کرد و تلگرام شرکت کنندگان در مجمع را که به محضر حضرت آیه الله خامنه‌ای مخابره شد قرائت نمود. در این تلگرام از اقدامات امام گونه مقام معظم رهبری در تأسیس مجمع التقرب بین المذاهب و تلاش برای ایجاد وحدت بین مسلمانان جهان قدردانی شده است.

خبرها

گروهی از زائران آذربایجان شوروری که در تظاهرات براءت از مشرکان شرکت کرده بودند ضمن اظهار خرسندی از این موضوع گفتند حدود دویست و پنجاه نفر از زائران شوروری به طور پراکنده در این تظاهرات حاضر شده بودند.

یک زائر پاکستانی که در مراسم براءت شرکت کرده بود اظهار داشت که ملت ایران تنها ملتی است که برای دستیابی به خواسته‌های به حق خود تا آخرین نفس پافشاری می‌کند و بالاخره موفق می‌شود؛ و این خصوصیتی است که از امام خمینی رحمه الله به ارث برده است.

گفته می‌شود کهخ نیروهای امنیتی عربستان دیروز (روز براءت) از خروج زائران خارجی از ساختمان‌های تحت اختیار آنان جلوگیری کردند و مسلمانان که به اجبار داخل ساختمان نگه داشته شده بودند از بالکن‌ها و پنجره‌ها، با تکان دادن دست، با شرکت کنندگان در تظاهرات براءت از

ص: ۲۳۸

مشركان ابراز همبستگی می کردند.

پس از پایان مراسم براءت، زائران برخی از کشورهای اسلامی با شنیدن خبر برگزاری تظاهرات براءت از مشركان، ضمن اظهار تأسف از بی‌اطلاعی از محل برگزاری، از زائران ایرانی به خاطر بی‌خبر گذاشتن آنان کلایه کردند. بنا بر اخبار رسیده معدودی از زائران که بدون دلیل موجه در تظاهرات شرکت نکرده بودند شدیداً دچار حسرت و ابراز شرمساری کرده‌اند.

سه نفر از بانوان زائر مصری طی گفتگو با بانوان زائر ایرانی ضمن اعلام همبستگی با انقلاب اسلامی و ابراز علاقه شدید نسبت به حضرت امام خمینی رحمه الله بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و تأسف عمیق نسبت به ارتحال ایشان، در حالی که می‌گریستند، مبلغ سیصد ریال سعودی به خواهران زائر ایرانی تحویل دادند و از آنان خواستند که این هدیه در ساخت مرقد حضرت امام مصرف شود.

صبح امروز شش تن از زائران کاروان ۲۴۱۰۳ در تصادف با یک دستگاه وانت مصدوم و مجروح شدند. این افراد ابتدا به بیمارستان سعودی و سپس به بیمارستان هیأت پزشکی کشورمان منتقل گشتند. از این جمع، چهار تن که جراحات سطحی داشتند مرخص و دو تن دیگر در بیمارستان بستری شدند. راننده خاطی سعودی دسگیر شده و اقدامات لازم جهت احقاق حق مصدومان در حال انجام است.

امروز بخش فارسیصدای آمریکا در برنامه خبری خود اعلام کرد کهصدها هزار زائر ایرانی در مکه تظاهراتی برپا کردند.

از ساعت ۲۳ امشب، طبق روال معمول، قاریان قرآن در طبقه دوم مسجدالحرام تجمع کرده و به قرائت قرآن کریم پرداختند. این مراسم که با حضور آیات عظام آقایان جنتی و خزعلی و همچنین حافظان قرآن مجید برگزار شد، تا ساعت یک بامداد به طول انجامید و مورد استقبال شایان توجه حجاج غیرایرانی قرار گرفت. پس از ختم قرائت قرآن، یکی از مداحان خودسرانه و

ص: ۲۳۹

خلاف توصیه‌های بعثه مقام معظم رهبری به مداحی پرداخت. مسئله پس از درگیری کوچکی با تذکر حاضران خاتمه یافت. به مناسبت هفتمین شب درگذشت قربانیان سانحه تصادف اتوبوس حامل زائران ایرانی در جاده مدینه- مکه، مراسمی در محل کاروان ایشان برگزار شد. در این مراسم معاونت محترم امور بین الملل بعثه ولی فقیه شرکت داشت. امروز یک راننده تاکسی سعودی خطاب به یکی از زائران ایرانی گفت: صدای «الموت لامریکا والموت لاسرائیل» شما بلند بود و ما که نمی توانستیم در مراسم شما شرکت کنیم، از این صدای رسا لذت می بردیم.

ص: ۲۴۱

پنجشنبه ۳۰ فروردماه ۱۳۷۰، ۷ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

بازتاب فجر، مصاحبه مطبوعاتی سرپرست حج‌اج ایرانی

ص: ۲۴۲

گزارش‌ها**ابراز خرسندی مسلمانان از مراسم براءت از مشرکان**

به دنبال برگزاری موفقیت‌آمیز مراسم براءت از مشرکان و شرکت پرشور حجاج ایرانی، مسلمانان کشورهای دیگر خرسندی خود را از برپایی این مراسم همچنان ابراز می‌دارند و در اظهارات خود به نیکی از آن یاد می‌کنند. یکی از جوانان مکه در گفتگویی گفت: «نبودن زوار ایرانی در سه سال گذشته، کاملاً حج را بی‌معنی کرده بود. باور کنید که مردم عربستان منتظر آمدن زائران ایرانی بودند. امروز جمهوری اسلامی در منطقه محور اساسی سیاست‌ها است.»

یک راننده وانت از اهالی بنگلادش که در یکی از وزارتخانه‌های کشور عربستان به کار اشتغال دارد گفت: «حج بدون ایرانی‌ها حج نیست. ما در اینجا از تبعیض‌ها رنج می‌بریم.»

ص: ۲۴۳

قبل از جنگ خلیج دوهزار و دویست ریال حقوق می‌رگفتم ولی اکنون هزار و ششصد ریال دریافت می‌کنم. در اینجا بین ما و سعودی‌ها خیلی تفاوت وجود دارد.»

یک پلیس سعودی که در صف نماز جماعت با یکی از حجاج ایرانی گفتگو می‌کرد اظهار داشت:

«صدام یک متجاوز و یک جنایتکار است. حقانیت جمهوری اسلامی ایران برای ما ثابت شده و اکنون رابطه ایران و عربستان خوب است. من می‌دانم که آمریکا دلش به حال ما و کویت نسوخته بلکه به دنبال بردن نفت ما است.»

دیروز یکی از روحانیان کاروان‌ها که برای اقامه نماز به مسجد محل کاروان خود رفته بود، پس از پایان مراسم نماز با امام جماعت این مسجد به گفتگو می‌نشیند. امام جماعت در اینصحبت می‌گوید که ما افتخار می‌کنیم در کشوری مانند ایران زبان عربی و آموزش قرآن جزء برنامه‌های درسی قرار گرفته است.

امام جماعت مسجد می‌گوید:

«شما ایرانی‌ها در چشم ما جا دارید. من وصیتنامه امام خمینی را خوانده‌ام. می‌دانم که این مرد از سوی خدا هدایت شده بود و چنین حرکتی در سطح جهان ایجاد کرد. امت اسلامی متأسفانه امروز متفرق هستند و آمریکای ملعون و انگلیس خبیث دشمنان امت اسلامی‌اند. خدا آنها را به همراه صدام لعنت کند. من وقتی جانبازان شما را می‌بینم که در اینجا به نماز می‌ایستند، خدا می‌داند که قلبم به درد می‌آید.»

امام جماعت این مسجد در ادامه گفتگوی خود اظهار داشت:

«امروز فرهنگ غرب مثل خودن در رگ‌های مسلمانان به جریان افتاده است. من به ترکیه، پاکستان، مصر، سوریه و لبنان سفر کرده‌ام. در این کشورها جز پستی چیزی ندیده‌ام. زمان شاه یک‌بار به ایران آمدم، بعد از انقلاب نیز به کشور شما سفر کردم. دیده‌ام که وضع دگرگون شده است.»

یکی از شهروندان سعودی در اظهارات خود با یکی از حجاج ایرانی گفت که خدا رحم کرد شما ایرانی‌ها عربی نمی‌دانید، و گرنه نسل آمریکا را در

ص: ۲۴۴

عربستان بر می داشتید.

چند تن از مغازه‌داران شهر مکه نیز گفتند در این سه سالی که شما ایرانی‌ها نبودید، حج رونقی نداشت.

مصاحبه‌ها**جای بسی افتخار است که حجاج به نمایندگی از طرف ملت ایران، مراسم براءت از مشرکان را با شکوه کم‌نظیری در کنار خانه خدا برگزار کردند.**

حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، روز گذشته در یک کنفرانس مطبوعاتی و تلویزیونی با حضور خبرنگاران اعزامی به مکه مکرمه، چگونگی برگزاری مراسم براءت از مشرکان را تشریح کرد و گفت: «پس از سه سال بار دیگر فریادهای کوبنده مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل در فضای این شهر مقدس طنین افکند.» وی با اشاره به ضرورت و اهمیت انجام مراسم براءت از مشرکان به عنوان یک فریضه سیاسی-عبادی گفت: «برای ملت مقاوم و عزیز ما جای بسی افتخار و سربلندی است که زائران ایرانی بیت‌الله الحرام به نمایندگی آنها، مراسم براءت از مشرکان را با شکوهی کم‌نظیر و سرشار از معنویت در کنار خانه خدا برگزار کردند. عامل اصلی این توفیق عظیم جز عنایت خاص خداوند متعال و دعای بقیة‌الله (عج) و بندگانش خدا و نیز حمایت قاطع رهبر معظم انقلاب نبوده است.»

آقای ری‌شهری در مورد تعیین جا برای برگزاری این مراسم گفت:

«مسئله ضرورت برگزاری حج به عنوان یک فریضه مهم سیاسی-عبادی ایجاب می‌کرد که از سوی مسئولان جمهوری اسلامی تلاش‌های جدی برای اینکه مسلمانان مقاوم ایران بتوانند در این کنگره عظیم شرکت

ص: ۲۴۵

کنند صورت گیرد. این تلاش از زمان حضرت امام رحمه الله آغاز شد و امسال با پذیرش حداقل شرایط جمهوری اسلامی ایران توسط مقامات عربستان سعودی، زمینه برگزاری مراسم حج فراهم شد. نکته اصلی در این زمینه تعیین محل تجمع زائران برای برگزاری مراسم براءت از مشرکان بود.»

آقای ری شهری افزود:

«علی‌رغم قولی که مقامات سعودی داده بودند، حتی پس از ورود من به شهر مدینه منوره این امر در حاله‌ای از ابهام بود که بالاخره مراسم براءت از مشرکان را در کجا باید انجام دهیم. البته مقامات عربستان چندین محل را پیشنهاد کرده بودند هیچیک از آنها نمی‌توانست مورد قبول ما باشد، چرا که اصولاً این اماکن با فلسفه برگزاری مراسم براءت از مشرکان منافات داشت و حتی به جرأت می‌توان گفت که اهانتی به ملت ما بود. ابتدا با مسئولان عربستان سعودی مذاکره کردیم، اما متأسفانه در برخوردهایی که صورت گرفت و تماس‌هایی که انجام شد، نتیجه ملموسی حاصل نگردید. تا اینکه حدود شش روز قبل از مراسم، احساس کردم اگر روند امور این گونه و به این شکل پیش برود، احتمالاً برنامه مراسم براءت از مشرکان انجام نخواهد گرفت و یا اگر مکان‌های پیشنهاد شده را بپذیریم، آن هدفی که این مراسم تعقیب می‌کند، تأمین نخواهد شد. قطعاً اگر ما در کنار انجام فریضه عبادی-سیاسی حج، مراسم براءت از مشرکان نداشته باشیم، بهتر از آن خواهد بود تا این گونه مراسم در مکانی غیرمناسب برگزار شود. به همین دلیل بنده احساس تکلیف کردم و در مورد تعیین محل تجمع به این نتیجه رسیدم که در جلوی بعثه مقام معظم رهبری این مراسم باید برگزار شود. با این همه، تصمیم خود را به مقامات عربستان اعلام نکردم؛ چون تا آخرین لحظه‌ای که برای ما امکان داشت باید صبر می‌کردیم و چنانکه محل مناسبی از سوی سعودی‌ها پیشنهاد می‌شد، می‌پذیرفتیم. بالاخره روز شنبه گذشته طی نامه‌ای، رسماً به مسئولان عربستان اعلام کردم که در حال حاضر اگر جایی را هم معرفی کنید، دیگر نمی‌توانیم برنامه‌ریزی کنیم. ما مراسم براءت از مشرکان را در مقابل بعثه برگزار خواهیم کرد. مسئولان عربستان مخالفت‌های خود را به اشکال گوناگون

ص: ۲۴۶

ابراز کردند و طی سه روز، گفتگوها و مکاتبات زیادی انجام گرفت. روز آخر پیغام دادم که اگر مقامات عربستان حتی خود مسجدالحرام را برای برگزاری مراسم مشخص کنند ما قبول نخواهیم کرد، چرا که فرصت برنامه‌ریزی نداریم. پس از اینکه مقامات عربستان به این نتیجه رسیدند که تصمیم ما برای برگزاری مراسم در محل تعیین شده جدی و تغییر ناپذیر است، یک ساعت قبل از برگزاری مراسم که تقریباً مردم برای شرکت در مراسم حرکت کرده بودند اعلام کردند که موافق هستند این مراسم در مقابل ساختمانی بعثه مقام معظم رهبری برپا شود.»

آقای ری شهری در ادامه این گفتگو افزود:

«همه کسانی که در این مراسم شرکت داشتند، شاهد بودند که مراسم فوق‌العاده باشکوه برگزار شد و حتی رسانه‌های استکبار که غالباً واقعیات را منعکس نمی‌کند علی‌رغم شیطنتهایی که دارند، نتوانستند این واقعیت را کتمان کنند.»

ایشان اضافه کرد:

«خاطره تلخ فاجعه خونین مکه در سال ۶۶ نه تنها اثر منفی روی حجاج ما نگذاشته بلکه انگیزه آنها را برای حضور در مراسم براءت از مشرکان جدی‌تر و قوی‌تر کرده بود. حضور حجاج سایر کشورهای اسلامی هم در این مراسم برای کسانی که در صحنه بودند کاملاً محسوس بود. اینها نشان می‌دهد که وقتی مردم مقاوم ما در امری احساس تکلیف می‌کنند، هیچ چیز نمی‌تواند مانع انجام کار آنها باشد.»

آقای ری شهری در پایان این گفتگوی مطبوعاتی از تمام افرادی که برای برگزاری مراسم و همچنین از همه مردمی که در آن هوای گرم و زیر آفتاب سوزان مکه ساعت‌ها فشار جمعیت را تحمل کردند تا این مراسم هرچه با شکوه‌تر برگزار شود، قدردانی کرد.

ص: ۲۴۷

خبرها

گزارش‌های رسیده حکایت از پاکدامنی اکثر حجاج ایرانی در طول مراسم حج دارد. دیروز یکی از زائران کاروان ۱۷۳۶۴ در خیابان عزیزیه مکه کیفی حاوی مدارک و مبلغ سیصد ریال سعودی پیدا کرد و آن را به مقر پلیس برد و تحویل داد که به دنبال آن مورد شتویق و قدردانی پلیس سعودی قرار گرفت. یک زائر ایرانی دیگر بعد از تبلیغ مبلغی دلار به ریال سعودی، ۱۳۵۰ ریال اضافه دریافت می‌دارد که پس از عودت، باعث تعجب و خوشحالی‌صراف می‌گردد. امروز باخبر شدیم که یکی دیگر از زائران پس از یافتن مقدار پول کشور افغانستان آن را به ستاد حج تحویل داده است.

امروز روحانی کاروان ۱۳۱۷۱ هنگامی که قصد رفتن به غار حراء را داشته است، نشانی مسی را از یک راننده جویا می‌شود. راننده این خودرو روحانی ایرانی را سوار می‌کند و ضمن رساندن او به پای کوه، از جمهوری ایران تحسین نموده و موضوع اتحاد مسلمین علیه اسرائیل و آمریکا را امری جدی می‌خواند

دیروز روحانی کاروان ۱۳۲۸۳ به مسجدی در محل سکونت خود در مکه برای اقامه نماز جماعت مراجعه می‌کند. از آنجا که برگزاری نماز به پایان رسیده بود، به نماز فرادا می‌ایستد. یکی از برادران اهل سنت با اقتدا کردن به او نماز خود را با روحانی ایرانی همراه می‌کند و پس از سلام، او را در آغوش کشیده و می‌بوسد.

بنابر گزارش‌های رسیده، امروز شش تن از حجاج مصری با مراجعه به یکی از زائران ایرانی با او به گفتگو می‌نشینند. آنها اظهار می‌دارند که از اعضای جماعت اخوان المسلمین هستند. مصری‌ها از زائر ایرانی درخواست عکس حضرت امام رحمه الله را می‌کنند و از مسئولان ایران می‌خواهند که روی دولت مردان کشورهای عربی سرمایه‌گذاری کنند. همچون پیامی که امام به گورباچف فرستاد و او را به توحید دعوت کرد.

ص: ۲۴۸

از اورین ساعات بامداد فردا زائران ایرانی با اتوبوس‌های مسقف و بی‌سقف به سوی عرفات حرکت خواهند کرد. جنب و جوش زائران ایرانی برای مُحرم شدن در مسجدالحرام و آمادگی برای کوچ به‌صحرای آمرزش و مغفرت، امروز کاملاً محسوس بود. حج تمتع از فردا آغاز خواهد شد. فردا، جمعه، روز عرفه است و حاجیان ایرانی به امید آمرزش و استجابت دعا به سوی عرفات حرکت خواهند کرد تا به هنگام وقوف واجب خود در اینصحرای از ظهر تا غروب شرعی - با پروردگارشان به راز و نیاز بنشینند.

ص: ۲۴۹

جمعه ۳۱ فروردماه ۱۳۷۰، ۸ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

غوغای خاموش شناخت سلام علی آل طه و یاسین

ص: ۲۵۰

گزارش‌ها**وقوف در عرفات**

حرکت حجاج ایرانی به‌صحرای عرفات از بعد از ظهر دیروز آغاز گشت و تا صبح امروز ادامه یافت. برای این کوچ بزرگ ۱۲۵۶ دستگاه دستگاه اتوبوس روباز و ۱۰۵۱ دستگاه اتوبوس مسقف آماده شده بود.

زائران ایرانی پس از رسیدن به‌صحرای عرفات در چادرهای ویژه‌ای که برای آنان در نظر گرفته شده بود، ساکن شدند و خود را برای وقوف واجب در اینصحرا- که از ظهر تا غروب آفتاب به طور می‌انجامد- آماده کردند. امسال بنا به خواست نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، دعای «آل یاسین» پس از تکثیر، بین زائران ایرانی پخش شد تا قبل از دعای عرفه امام حسین علیه السلام قرائت شود.

در محل چادرهای بعثه، مراسم مناجات از ساعت سه بعد از ظهر با تلاوت قرآن مجید و توسل به ائمه معصومین علیهم السلام آغاز شد. در این مراسم،

ص: ۲۵۱

آقایان موسوی همدانی امام جمعه همدان و حائری شیرازی امام جمعه شیراز، پیش از قرائت دعا، طی سخنانی توجه حاضران مسئولان را به حضور حضرت صاحب الزمان (عج) در صحرای عرفات و بهره‌گیری از این فرصت برای زدودن ناپاکی‌ها و پالایش درون از رذایل و معاصی، دعوت کردند.

در این ساعات گرم و طاقت فرسا، صدای مناجات و زاری از پشت چادر همه ایرانیان بلند بود و حجاج به امید بخشش گناهان و وعده‌ای که خداوند در صحرای عرفات به آنان داده و با استمداد از ائمه، با پروردگار خود در راز و نیاز بودند.

امسال با وجود علائیم راهنمایی و پرچم‌های ویژه‌ای که برای جلوگیری از گم‌شدن زائران ایرانی نصب شده بود، با این حال، در ظرف امروز ۲۳۳۸ تن از حاجیان محل چادرهای خود را گم کردند که توسط نیروهای تلاش‌گر ستاد گمشدگان به سوی خیمه‌های خود راهنمایی شدند.

گروه پزشکی جمهوری اسلامی ایران، برای تأمین خدمات درمان حجاج ایرانی، یک بیمارستان و دوازده درمانگاه در صحرای عرفات و منی مستقر کرده است.

امسال مشکل دستشویی‌ها در صحرای عرفات همچنان باقی بود. البته دولت عربستان با ساختن معدودی توالت با شیر آب و بهداشتی در حاشیه خیابان‌های اصلی تا حد نامحسوسی، از مشکلات این مسئله کاسته بود. با این حال، برخی از حجاج برای تجدید وضو، مدت زمانی را بین سی تا شصت دقیقه باید در صف متراکم دستشویی‌ها به انتظار می‌ایستادند.

با رسیدن وقت اذان مغرب، ایرانیان به نماز جماعت ایستاده و آماده حرکت به سوی مشعده الحرام شدند.

جاکن شدن ناگهانی بیش از نیم میلیون زائر مسلمان از صحرای عرفات، به طور طبیعی مشکلاتی را در پی دارد که امسال با ناهماهنگی‌های دیگری که به آن افزوده شد، حجاج ایرانی را برای کوچ به مشعر، با دشواری زیادی مواجه ساخت. از اولین دقایق حرکت اتوبوس‌های ایرانی، راه‌بندان هفت کیلومتری امشب شروع شد. علت این راه‌بندان را باید در توقف نادرست اتوبوس‌ها، ناتوانی سیستم حمل و نقل (اکثر اتوبوس‌های ایرانی

ص: ۲۵۲

فرسوده و کم‌قدرت بودند، به طوری که در گردنه‌های مشرف به مشعر، جراثقال پلیس برای کمک به این اتوبوس‌ها آنها را بکسل کرد) و عدم حضور گسترده نیروهای پلیس جهت هدایت وسایل نقلیه دانست. به هر حال، شمار قابل توجهی از حاجیان، از بیم آنکه به وقوف واجب مشعرالحرام نرسند، از اتوبوس‌ها پیاده شده و با پای پیاده مسیر هفت کیرومتری صحرای عرفات تا مشعرالحرام را طی کردند. بنابر گزارش‌های رسیده، امسال تعداد پلیس سعودی، نسبت به سال گذشته، در صحرای مشعر کمتر بود. به همین دلیل اتوبوس‌ها با توقف بیجا در حاشیه جاده، راه‌بندان امشب را بیشتر کردند.

در مشعر نیز امکانات دستشویی برای حجاج به طور مطلق وجود نداشت و از این جهت بسیاری از حجاج در مضیقه و ناراحتی بسر بردند.

ورود حاجیان به مشعرالحرام همچنان دارد.

خبرها

براساس گزارش هیأت پزشکی جمهوری اسلامی ایران، طی وقوف حجاج ایرانی در صحرای عرفات، هزار و پانصد و هشتاد و شش زائر به مراکز درمانی جمهوری اسلامی ایران در عرفات مراجعه کرده و تحت درمان قرار گرفتند. عده‌ای از مراجعان به علل گوناگون مجبور از بستری شدن در درمانگاه‌ها گردیدند. همین گزارش حاکی است که صد و سی و شش تن از حاجیان ایرانی بر اثر بیماری‌های داخلی و تخصصی و سی و نه نفر دیگر بر اثر گرم‌زدگی بستری شدند و تحت مراقبت‌های ویژه قرار گرفتند. چند تن از بیماران که حال عمومی ایشان برای ادامه مناسک حج مناسب تشخیص داده نشد، به مکه مکرمه انتقال یافتند.

متأسفانه چند تن از زائران ایرانی به دلیل کهولت سن و گرم‌زدگی در صحرای عرفات دار فانی را وداع گفتند. تعداد این حاجیان هنوز مشخص نشده است. همچنین خبرهای رسیده از وضع حمل چند بانوی باردار ایرانی ظرف امروز حکایت می‌کند. این خانم‌ها به جهت مراقبت‌های ویژه و وضع حمل

ص: ۲۵۳

طبیعی با آمبولانس به مکه مکرمه اعزام شدند.

بنابر گزارش روابط بین‌الملل، امروز سه گروه از شیعیان قطیف و امارات به محل استقرار چادرهای بعثه آمده و با مسئولان ایرانی به گفتگو و تبادل نظر پرداختند.

امروز حاجیان سنی ایرانی در دیداری که با زائران قزاقستان و ترکمنستان داشتند، پیرامون مسائل جاری جهان اسلام گفتگو و تبادل نظر کردند. این زائران - که امسال برای نخستین بار به حج مشرف شده بودند - خاطره شیرین خود را از ارسال پیام تاریخی حضرت امام رحمه الله به گورباچف رئیس جمهور شوروی بیان داشتند و آن را دلیل اصلی آزادی دینی خود دانستند. گزارش‌های رسیده حاکی از آن است که کاروان‌های اهل سنت ایران، پس از استقرار در چادرهای خود، با ادامه مناسک و اعمال حج در منی و مسجدالحرام توسط روحانیان اهل سنت آشنا شدند و پاسخ سئوالات فقهی خود را از ایشان شنیدند.

ص: ۲۵۵

شنبه ۱ تیرماه ۱۳۷۰، ۹ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

احیای اسماعیل فطرت، هجوم سنگین بر شیطان

ص: ۲۵۶

گزارش‌ها**اولین روز منی**

از صبح امروز، با طلوع آفتاب روز دهم ذی‌حجه، زائران ایرانی با عبور از «وادی مُحَسَّر»، صحرای مشعرالحرام را پشت سر گذارده و وارد منی شدند. امروز روز عید قربان است و حاجیان پس از مری جمره عقبی، قربانی و حلق، از لباس‌های احرام خارج خواهند شد. از نخستین ساعات صبح امروز حاجیان ایرانی برای انجام این مناسک راهی جمرات شدند. طبق گزارش‌های رسیده تعداد قابل توجهی از کاروان‌ها فاصله بین عرفات و منی را در مدتی بیش از پانزده ساعت طی کردند و نزدیک ظهر امروز با مشقت زیاد توانستند با درک آخرین اضطراب مشعر، حج خود را کامل کنند. متأسفانه راه‌بندان دیشب و ترافیک غیرقابل تحمل عرفات به مشعر، چند کاروان ایرانی را از در کصحرای مشعر دا ظهر امروز بازداشت.

ص: ۲۵۷

پیش از ظهر، قیمت گوسفندهای قربانگاه‌های منی با اینکه به نسبت سال‌های گذشته افزایش یافته بود، اما تا حدودی مناسب بود. بعد از ظهر امروز قیمت‌ها کمی بالا رفت و گوسفندهای موجود در قربانگاه به دلیل سالم نبودن، حجاج ایرانی را دچار مشکل کرد. متأسفانه عده‌ای از حجاج ایرانی که نسبت به عمل قربانی توجه نشده بودند با روی هم گذاشتن وجود خود یک شتر خریده و آن را قربانی کردند و یا عده‌ای دیگر پول قربانی خود را بهصندوق قربانی عربستان واریز کردند. در عین حال که این عمل در بین حجاج به شکل استثنایی روی داد، ولی روحانیان کاروان‌ها باید با نظارت کامل و رسیدگی به این موارد، حجاج را توجه می‌کردند.

ستاد گمشدگان در روز اول استقرار حاجیان در منی موفق شد حدود بیست‌هزار حاجی گمشده را تک‌تک به چادرهای خود برساند. با توجه به اینکه اسما حدود نیمی از زائران ایرانی بی‌سواد هستند و از دانستن اسامی مدیر کاروان یا شماره گروه خود عاجزند، این واحد با بهره‌گیری از کامپیوتر و مشخصات بیش از صد هزار حاجی با مشخصات مدیر کاروان و روحانی آن، توانسته است گمشدگان را با سرعت قابل توجهی به کاروان خود برساند. امسال با وجود بالون قرمز رنگ هوایی از ابتکارات خوبی بود که توانست در هدایت گمشدگان مؤثر باشد. با اینکه پیش بینی می‌شد مقامات سعودی نسبت به این بالون بزرگ در منی حساسیت به خرج دهند اما، برعکس، واکنش مثبتی از خود نشان داده و از این عمل برای هدایت حاجیان ایرانی استقبال کردند. توقف زائران خانه خدا فردا و پس فردا نیز در منی ادامه خواهد داشت و پس از آن رفته‌رفته به سوی مکه مکرمه حرکت خواهد کرد.

سخنرانی آیة‌الله خزعلی

امروز طی برنامه‌های عمومی بعثه مقام معظم رهبری، آقای خزعلی سخنانی را در فلسفه حج و روز عید قربان ایراد کرد. وی ضمن تبریک گفتن

ص: ۲۵۸

عید به حاضران، به مراسم خوب عرفات و بزرگی این روز اشاره کرد و گفت:

«هیچ وقت نشده بود که شیعه و سنی یکجا به اول ذی‌حجه شهادت بدهند. ولی امسال از هشت ماه قبل گفته بودند که روز عرفات جمعه خواهد بود. این بشارت را داده بودند.»

آقای خزعلی علت موفقیت حج امسال بویژه در برگزاری مراسم برائت از مشرکان را تکیه به خداوند و یاری جستن از ذات باری تعالی برشمرد و سخنان خود را با یاد حضرت امام رحمه الله و دعا برای پایداری رهبر به پایان برد.

دیدارها

پاسخ به سؤالات شرعی

یک گروه از شیعیان عربستان امروز در منی با مقامات روحانی بعثه مقام معظم رهبری دیدار کردند. این گروه سؤالات فقهی خود را با شورای استفتای بعثه در میان گذاشتند که متقابلاً پاسخ‌های مربوط به آنها داده شد.

حج پنهان

دیدار حج‌های دیگر در منی با زائران ایرانی همچون مدینه و مکه ادامه دارد. یکی از پاکستانی‌های مقیم مدینه که بدون اجازه مقامات سعودی برای اعمال حج به مکه آمده بود، امروز در گفتگو با یکی از زائران ایرانی در مورد عمل «تقصیر» از او سؤالاتی می‌کند و نسبت به محدودیت موجود در کشور عربستان برای اتباع خارجی گلایه می‌نماید. همچنین دو نفر از مسلمانان فلسطینی در ملاقات با یکی از حاجیان ایرانی در منی اظهار داشتند که تاریخ دقیق مراسم برائت را نمی‌دانسته‌اند و به همین دلیل توانسته‌اند در مراسم شرکت کنند.

ص: ۲۵۹

خبرها

امروز عده‌ای از زائران ایرانی به دلایل گوناگون پول قربانی خود را گم کردند که با مراجعه به ستاد حج مبلغ مورد نظر خود را برای قربانی دریافت داشتند.

امروز ۱۱۷۶ ریال سعودی توسط مسئول کاروان ۳۰۱۷۶ پیدا شد و تحویل واحد اشیاء گمشده گردید. این پول متعلق به یکی از حاجیان اهل امارات عربی متحده بود. غیر از این، هشت مورد دیگر نقدینگی پیدا شده به وسیله حجاج ایرانی تحول واحد اشیاء گمشده گردید.

ستاد حج امروز در منی مستقر شد و واحدهای مختلف آن در سیزده بخش مجزا کار خود را شروع کردند.

امروز دو تن مصری با مراجعه به حاجیان ایرانی خود را برادران خالداسلامبولی معرفی کردند. مسلمانان مصری پس از آشنایی با ایرانیان به محلی که بتواند نیازهای آنان را برطرف کند معرفی شدند و کتاب، فیلم ویدئو و نهج البلاغه دریافت داشتند.

ص: ۲۶۱

یکشنبه ۲ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۰ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

بیتوته در خيام رياضت

ص: ۲۶۲

گزارش‌ها**دومین روز منی**

حاجیان ایرانی در اقامت روز دوم خود در منی ادامه مناسک حج را امروز دنبال کردند و برای رمی ستون‌های سنگی شیطان در جمرات راهی این ناحیه شدند. مسیر رفت و برگشت زائران به جمرات و محل استقرار چادرهایشان بسیار شلوغ و پر رفت و آمد است. متأسفانه با وجود این ازدحام، مأموران سعودی اتوبوس‌ها و اتومبیل‌های حج‌اج محلی را نیز از این مسیر نه چندان پهن به حرکت وا می‌دارند و موجب ازدحام بیشتر و رنج و عذاب حاجیان کشورهای اسلامی می‌شوند. زباله‌های انباشته شده در این مسیر را نیز باید مضمیقه زائران در حرکت خود به سوی جمرات، اضافه کرد. تپه‌های متعفن زباله‌ها که در زیر تابش شدید آفتاب فضای این ناحیه را آلوده کرده‌اند، از ناتوانی مأموران سعودی در پذیرایی از حج‌اج کشورهای اسلامی در ناحیه منی

ص: ۲۶۳

خبر می‌دهند.

امروز قیمت گوسفند در قربانگاه‌ها به شدت ترقی کرد و به مرد هشتصد ریال سعودی رسید. بالا- رفتن ناگهانی قیمت قربانی به همراه سالم نبودن گوسفندها مشکلاتی را برای حجاج فراهم کرد که بعد از ظهر امروز تا حدی بطرف شد.

امروز حاجیان ایرانی پیام حضرت آیه‌الله خامنه‌ای به مناسبت مراسم عبادی- سیاسی حج در سال جاری را از بین زائران دیگر کشورهای اسلامی توزیع کردند. مأموران سعودی به دلایل نامعلومی حاجیانی را که این پیام را حمل می‌کنند تفتیش و بازجویی می‌کنند. امروز یکی از روحانیان کویتی که پیام آیه‌الله خامنه‌ای را به زبان عربی دریافت داشته بود، توسط مأموران سعودی- که لباس شخصی به تن داشتند- دستگیر شد و ساعاتی را در بازداشت و بازجویی بسر برد. از سوی دیگر، گزارش‌های رسیده حاکی از آن است که برخی از مأموران سعودی پیام رهبر انقلاب و ولی‌امر مسلمین را جمع‌آوری رده و با ایجاد رعب و وحشت، حاجیان کشورهای دیگر را از نگهداری آن برحذر می‌دارند.

دیدارها

دومین دیدار وزیر امور خارجه با پادشاه عربستان

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، که در عربستان بسر می‌برد، امروز برای دومین بار با شاه‌فهد دیدار و گفتگو کرد. آقای ولایتی در این دیدار با اشاره به وضعیت نامطلوب قبرستان بقیع از پادشاه عربستان خواست که در جهت تغییر شرایط فعلی این قبرستان به عنوان زیارتگاه شیفتگان خاندان عصمت و طهارت اقدام شایسته به عمل آید. فهد نیز ضمن استقبال از پیشنهاد وزیر امور خارجه ایران، قول مساعد داد تا نسبت به این مهم رسیدگی کند و وضعیت آتی به گونه‌ای که متناسب با شأن ائمه والا مقام

ص: ۲۶۴

مسلمین باشد، تغییر یابد. همچنین پادشاه عربستان بار دیگر بر اهمیتی که کشورش برای گسترش روابط با جمهوری اسلامی ایران قائل است، تأکید کرد.

دیدار تنی چند از جوانان عربستان با خبرنگاران ایرانی

جمعی از جوانان انقلابی شهر احسائی در منطقه شرق عربستان، در دیدار با یکی از خبرنگاران ایرانی از اینکه پس از سه سال برادران و خواهران ایرانی در مناسک حج حضور یافته‌اند، ابراز خوشحالی کردند. به گفته خبرنگار ایرانی، این جوانان که معلم دبیرستان و دانشجوی بودند، در این ملاقات - که در مسجد خیف واقع در منی صورت گرفت - اظهار داشتند که آنان و بسیاری دیگر از جوانان منطقه‌شان به دلیل اینکه زائران ایران طی سه سال اخیر از آمدن به زیارت خانه خدا محروم بودند، از بجا آوردن مناسک حج در این مدت خودداری کرده‌اند؛ ولی هنگامی که آمدن زوار ایرانی قطعی گردید، آنان مصمم به زیارت بیت‌الله الحرام شده‌اند. این جوانان همچنین ضمن ابراز علاقه شدید خود به انقلاب اسلامی، از آیه‌الله خامنه‌ای به عنوان ولی امر مسلمین یاد کردند و خواستار تقویت‌صدای عربی جمهوری اسلامی ایران شدند.

دیدار حجاج کشورهای مختلف با زائران ایران در منی

امروز یک کارگر بنگلادشی که حدود شش سال است در کشور سعودی بسر می‌برد، در گفتگو با یکی از حاجیان ایرانی اظهار داشت که مسلمانان خارجی مقیم عربستان هر پنج سال یک‌بار، اجازه بجا آوردن اعمال حج را دارند. یکی از کارگران اهل یمن نیز طی صحبت با ایرانیان گفت که پیش از این حدود دو میلیون یمنی در عربستان کار می‌کردند که یک میلیون از این عده به علت نداشتن کفیل و به خاطر جنگ خلیج فارس از عربستان اخراج

ص: ۲۶۵

شدند. این کارگر یمنی که خود را طرفدار مواضع جمهوری اسلامی در منطقه می‌خواند از عملکرد مقامات سعودی نسبت به اتباع خارجی شکایت کرد و نسبت به لقب شاه فهد- یعنی خادم‌الحرمین- ابراز تردید نمود.

خبرها

کهرلت سن و دوری راه جمرات شاید اصلی‌ترین علت گم شدن زائران ایرانی در منی باشد. امروز نیز- بنا بر آمار ستاد حج- ۳۵۴۶ تن از زائران در منی گم شدند که توسط امدادگران این ستاد به محل استقرار چادرهای خود هدایت گردیدند. بنا بر گزارش رسیده تاکنون ۵۳۵۱ زائر ایرانی به مراکز درمانی جمهوری اسلامی ایران در منی مراجعه کرده و تحت درمان قرار گرفته‌اند. طی این روزها صد و هشتاد و شش زائر ایرانی نیز تحت مراقبت‌های ویژه قرار گرفتند. همچنین چهل و هفت زائر خانه خدا که گرمای شدید شده بودند بستری شدند.

امروز یک جوان ایرانی از کاروان ۱۷۵۰۲ در منی از یک دکل نگهداری جهت عکسبرداری بالا رفته و اقدام به گرفتن عکس کرد. مأموران پلیس سعودی با دیدن اینصحنه با بیسیم به خودروهای گشت و شناسایی اطلاع دادند و آنان را برای حاضر شدن در محل فراخواندند. با این حال، پلیس گشت پس از دستگیری این جوان کنجکاو ایرانی اظهار می‌دارد که ایرانیان میهمان ما هستند و نباید آنها را اذیت کرد. جوان ایرانی آزاد و به چادر خود در منی هدایت می‌شود.

ص: ۲۶۷

دوشنبه ۳ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۱ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

ترافیک و بازنشستگی مأموران سعودی!

ص: ۲۶۸

گزارش‌ها**سومین روز منی**

امروز برای بیشتر زائران ایرانی، آخرین روز اقامت در منی محسوب می‌شود. زائرانی که مناسک حج خود را به طور طبیعی پشت سر گذاشته‌اند، با درک ظهر شرعی از منی خارج می‌شوند و اینجا را به سوی مکه ترک می‌کنند. بسیاری از کاروان‌ها با برنامه‌ریزی قبلی پس از رمی جمرات، در انتظار اذان ظهر نشستند تا از همین محل به طرف مکه حرکت کنند. با رسیدن ظهر، اعضای کاروان‌ها با اتوبوس یا پای پیاده راه مکه را در پیش گرفتند. برای ورود به مکه، حاجیان از تونل تعبیه شده بین مکه و منی سود جستند و بدون برخورد با ترافیک به سوی واحدهای مسکونی خود حرکت کردند. این سهولت در بعد از ظهر امروز و شب هنگام از بین رفت که متأسفانه به دلیل اجرا نشدن تدابیل ترافیکی بوده است. برخی از زائران ایرانی با استفاده از وقت‌های مجاز

ص: ۲۶۹

برای خروج از منی، ظرف دیشب و پریشب به مکه رفتند و حج تمتع خود را با مناسکی که می‌بایستی در مسجد الحرام انجام می‌گرفت، به پایان بردند. شمار قابل توجهی از حاجیان نیز با کامل کردن مناسک خود طی امشب و روزهای آینده بدین امر اقدام خواهند کرد.

خبرها

در منی و عرفات مجموعاً سیزده تن از زائران ایرانی دارفانی را وداع گفتند.

به دنبال طرح مسائل تفرقه‌انگیز توسط یکی از مداحان- که هنگام قرائت دعای عرفه در چادرهای بعثه مطرح شده بود- عده‌ای از حجاج نسبت به این عمل به شدت اعتراض کردند و آن را خلاف مشی وحدت‌طلبانه حضرت امام خمینی رحمه الله دانستند. این گروه از حاجیان اظهار داشتند که چرا هنگام خواندن دعا و در اوج حالات روحانی مردم، حرف‌هایی به میان آمد که تنها ثمره آن پاشیدن بذر کینه و نفاق میان برادران شیعه و سنی است؟ حاجیان گفتند که انتظار ما از مسئولان مراسم این است که نگذارند با انجام این قبل اعمال از سوی افرادی که قدرت تمیز مصالح اسلام و انقلاب را ندارند، زحمات بنیانگذار انقلاب و رهبر انقلاب حضرت آیه‌الله خامنه‌ای برباد رود.

فعالیت نیروهای امداد گمشدگان امروز نیز همچنان ادامه داشت. بنابر گزارش ستاد حج شمار حاجیانی که امروز محل استقرار چادرهای خود در منی را گم کردند به نسبت دو روز گذشته بسیار کم بود. با این حال، امروز در منی ۳۵۴۶ تن از زائران گمشده ایرانی توسط نیروهای ستاد امداد به چادرهای خود هدایت شدند.

امروز تنی چند از خبرنگاران رادیوتلوویزیون عربستان، در محل ستاد حج با مسئولان این ستاد در مورد بالون بزرگ و قرمز رنگ اسلامی ایلان که به عنوان بهترین نشانه برای راهنمایی حجاج به گار گرفته شده بود، به مصاحبه نشستند و فیلم و عکس تهیه کردند.

ص: ۲۷۰

بنابر گزارش هیأت پزشکی عده‌ای از زائران ایرانی که در منی دچار گرمزدگی و بیماری‌های سخت دیگر شدند با انتقال به مکه در بیمارستان‌های این شهر بستری گردیدند. تاکنون بیست و سه تن از زائران در این بیمارستان‌ها بستری شده‌اند.

به گفته یکی از مأموران پلیس سعودی علت ترافیک سنگین عرفات به مشعر باننشسته شدن نیروهای با تجربه پلیس و به کار گماردن افراد جوان و تازه کار بوده است. ضمناً هر سال دوهزار پلیس برای برقرار نظم و هدایت ترافیک به عرفات و مشعر اعزام می‌شدند و هر یک حق مأموریتی معادل شش هزار ریال سعودی دریافت می‌داشتند. در سال جاری از تعداد پلیس‌های اعزامی کاسته شده و حق مأموریت آنها نیز لغو گردیده است.

بنابر گزارش‌های رسیده تعداد چادرهای در نظر گرفته شده در منی برای حاجیان ایرانی کم بود و تنگی جا در اکثر کاروان‌ها به چشم می‌خورد.

همچنین استفاده از پنکه به نسبت متساوی در همه چادرها وجود نداشت بلکه برخی از چادرها با ففور و برخی با کمبود و یا خرابی آنها مواجه بودند.

با اینکه امکانات دستشویی و توالت در منی با صحرای عرفات قابل مقایسه نیست، با این حال، صف طولانی حاجیان برای استحمام و رفع دیگر نیازها چشمگیر بود. البته این کاستی‌ها در مقایسه با حاجیان کشورهای دیگر که زیر سقف آسمان و روی زمین روزهای منی را می‌گذرانند، جزء امکانات بسیار خوب به شمار می‌آمدند.

امروز یک حاجی اهل سوماتالی یک پیرمرد ایرانی گمشده در منی را به دوش گرفت و پس از چند کیلومتر پیاده روی، او را به ستاد امداد گمشدگان رساند حاجی اهل سوماتالی پس از انجام این کار خیر اظهار داشت که این پیرمرد را به جای امام خمینی بر کول گرفت.

ص: ۲۷۱

سه شنبه ۴ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۲ ذیحجه ۱۴۱۱

هنوز تا همیشه: مرگ بر استکبار

ص: ۲۷۲

دیدارها**آنچه انجام گرفت چیزی شبیه معجزه بود**

امروز حجة الاسلام ری شهری در دیداری که با اعضای بعثه و ستاد داشت، ضمن تقدیر از زحمات و تلاش‌های همه حاضران، گفت:

«با فضل و عنایت خداوند موفق شدیم مناسک حج و مراسم مختلفی که موظف بودیم، انجام دهیم؛ خصوصاً مراسم پرشکوه براءت را آن گونه که در شأن نظام اسلامی و انقلاب اسلامی بود برگزار کردیم ...»

یکی از برادران عزیزی که قبل از حج به تناسبی مسئولیتی داشته طی مشورتی گفت: من فکر نمی‌کنم بشود کاری انجام داد مگر آنکه معجزه‌ای صورت گیرد. و این معجزه خدا بود.»

سرپرست حجاج ایرانی خطاب به حاضران گفت:

«قدر این لطف و عنایت را بدانید. سعی کنیم این تلاش‌های

ص: ۲۷۳

خالصانه‌ای را که انجام گرفته به آسانی از دست ندهیم، خصوصاً اگر هوای نفس و وساوس شیطانی در قالب احساس تکلیف شرعی بخواهد به سراغمان بیاید. همان‌طور که پیش از این گفته‌ام سیاست ما این بود که حج باید مظهر وحدت جامعه اسلامی ما باشد. از همه نیروهایی که به ولایت فقیه و انقلاب اسلامی اعتقاد دارند باید استفاده شود، بدون توجه به خط سیاسی و سلیقه‌های سیاسی. وقتی این سیاست را نزد رهبر انقلاب عرض کردم، ایشان هم چنین نظری داشتند. تا آنجا که من اطلاع دارم الفت و برادری قابل توجهی بین برادران عزیز حاکم بوده است. بیاییم و در کنار خانه خدا و قبر رسول اللّه صلی الله علیه و آله با خدا و رسول او پیمان ببندیم که از این به بعد کاری که موجب از بین رفتن اینصمیمیت بشود نکنیم.»

«سعی کردیم از همه عزیزان و میهمانان عزیز روحانی استفاده شود. ممکن است تشخیص بدهیم که فلان کس برای کاری مناسب‌تر است و کارآیی بیشتری دارد. این تشخیص چه بسا صد درصد منطبق بر واقع نباشد. به هر حال، این دلیل بر بی‌مهری نسبت به برادران دیگر نیست. صادقانه عرض می‌کنم که جز صلاحیت‌های واقعی افراد طبق تشخیص خودم که موظف بودم به آن عمل کنم هیچ نظر دیگری نداشتم.»

آقای ری شهری با تأکید بر این مسئله که آنچه انجام گرفت محصول کار همه نیروها بود، گفت:

«بعثه و ستاد هر دو در این موفقیت شریک هستند. البته این بدان معنی نیست که ما توانسته‌ایم تمام توانایی‌های خودمان را به کار گیریم. ما باید ضعف‌های کار خودمان را پیدا کنیم و درصدد رفع آنها باشیم.»

با برنامه‌ریزی، ضعف‌های موجود باید به حداقل خود برسد من از افراد صاحب نظر مصرّانه خواهانم انتقادهایی را که دارند به بعثه یا ستاد و یا به هر واحدی که مشغول کار هستند بدهند و یا کتباً برای من بنویسند. بنده نه تنها از انتقاد ناراحت نمی‌شوم بلکه خوشحال خواهم شد که نقطه‌های ضعف در دل کسی پنهان نماند نکته دیگر اینکه در سفرها به طور طبیعی انسان‌ها با نقاط ضعف و

ص: ۲۷۴

قوت یکدیگر آشنا می‌شوند و رفقا و هم‌اطاقی‌ها آشنایی بیشتری نسبت به هم پیدا می‌کنند. نقل ضعف دوستان پس از سفر گناه بسیار بزرگی است. برادران پس از بازگشت مواظب آنچه که از دوستانشان می‌گویند باشند.»

آقای ری شهری در پایان این دیدار، توجه حاضران را به روزهای اندک باقیمانده از این سفر الهی جلب کرد و یادآور شد: «غنیمت بشمارید این ساعات آخر را. شاید دیگر چنین لحظه‌هایی نصیب شما نشود. اگر می‌بینید همان‌طور که آمده‌اید در حال برگشتن هستید و هیچ تغییر در شما بوجود نیامده، بدانید که مشکلی در کارتان بوده است. در این روزها مثل ناتوان‌ها و عاجزان با خدا بگویید که تو دعوتم کردی و وسایل سفرم را فراهم نمودی، تو مرا به کنار قبر حضرت رسول آوردی، تو مرا به منی و عرفات بردی، تقصیر از من است، کوتاهی از من است. این ذکرها را بگویید، شاید در این روزهای آخر رحمت خداوند شامل حالمان شود و ما را با دست خالی از خانه خودش به خانه خودمان نفرستد.»

امروز روحانیان میهمان بعثه در مکه مکرمه با سرپرست حجاج ایرانی دیدار کردند

آقای ری شهری در این دیدار، ضمن تأیید بر باشکوه بودن مراسم براءت از مشرکان، به حاضران گفت: «این لطف خداوند بود که توانستیم در این شرایط که سخت‌تر از گذشته است، علیه آمریکا که در عربستان حضور دارد، همان شعارها و حتی تندتر از آن را بدهیم. عنایت حضرت حق اجازه نمی‌دهد که در اولین مراسم بعد از رحلت امام رحمه الله و رهبری حضرت آیه‌الله خامنه‌ای شرایطی پیش بیاید که آبروز نظام ما برود. خداوند این آبرو را نه تنها در ایران بلکه در سراسر جهان حفظ می‌کند.» ایشان در بخش دیگری از سخنان خود اظهار داشت: «ما می‌خواهیم با همه افراد و همه علما و بزرگان، با هر سلیقه سیاسی

ص: ۲۷۵

که دارند، براساس علاقه به انقلاب و امام و پذیرفتن رهبری همکاری کنیم که در خدمتشان باشیم. این سیاست را خدمت رهبر معظم عرض کردم و ایشان هم تأیید کردند. حرکت ما نباید طوری باشد که دودستگی بین مردم ایجاد شود، که امام به شدت از آن بیم داشتند و در جلسه‌ای به مسئولان بالای کشور فرموده بودند اگر شما با هم باشید من خوفی ندارم.»

آقای ری شهری در پایان اظهارات خود اضافه کرد:

«امیدوارم با تجربه‌ای که به دست آورده‌ایم خداوند ما را مکلف کند و در آینده هم در خدمت حجاج باشیم و بتوانیم از هر تجربه‌ای که کسب شده بهتر استفاده کنیم.»

مسلمانان هلند

امروز آقای ابراهیم گل علی به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه و با آیه‌الله مصباح یزدی دیدار نمود. وی توضیحاتی درباره وضع مسلمانان و بویژه موقعیت شیعیان در شر لاهه- از شهرهای هلند- ارائه کرد. آقای گل علی برای برپایی هرچه باشکوه‌تر مراسم عزاداری در ماه محرم که هر ساله در مسجد زُتردام برگزار می‌شود، تقاضای مبلغ کرد و در مورد فعالیت‌های جاری این مسجد توضیحاتی داد.

گفتنی است که هم‌اکنون پانصد خانوار شیعه که بیشترشان از ترک‌ها هستند، در کشور هلند ساکن‌اند.

دیدار با سردبیر روزنامه «الشعب» الجزایر

آقای عزالدین سیهوبی از روزنامه‌نگاران بنام الجزایر، امروز با آقایان امینی و تسخیری در محل بعثه دیدار کرد. گفتگوی این دیدار پیرامون حرکت اسلامی الجزایر، جنگ ایران و عراق، تجاوز صدام به کویت و ایران و حقانیت جمهوری اسلامی بود. آقای سیهوبی از ارتحال حضرت امام رحمه الله

ص: ۲۷۶

اظهار تأسف کرد و ایشان را ستود. عزالدین سیهوبی سردبیر روزنامه «الشعب» ارگان حزب آزادی بخش الجزایر واز نویسندگان نامی این کشور است.

مصاحبه‌ها

احساس ما نسبت به آمریکا همان احساسی است که نسبت به جمرات داریم

دکتر احمد پورنجاتی، معاون سرپرست حجاج ایرانی در بعثه آیه‌الله خامنه‌ای در یک مصاحبه اختصاصی با خبرنگار «فیگارو» شرکت کرد و به پرسش‌های وی پاسخ داد. دکتر پورنجاتی در پاسخ به این پرسش که حضور زائران ایرانی در مکه پس از سه سال چه مفهومی دارد، اظهار داشت:

«با توجه به اهمیت مسئله برائت از مشرکان به عنوان یک فریضه دینی، از اینکه توانستیم این وظیفه ضروری در حج را انجام دهیم، خوشحالیم و خوشبختانه بعد از سه سال دولت میزبان رسماً این دیدگاه فقهی ما را پذیرفت.»

دکتر پورنجاتی با اشاره به اینکه مذاکرات میان دو کشور طی دو سال گذشته ادامه داشته است، در پاسخ به این پرسش که آیا بحران خلیج فارس در تحقق خواسته‌های شما مؤثر بوده است، گفت:

«عوامل مختلفی در این رابطه مؤثر بوده است. موقعیت با ثبات و مناسب جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی، معادلات جدید در روابط بین کشورهای عربی منطقه بویژه مسئله عراق، فروپاشی بلوک شرق و حضور آمریکا در منطقه، شرایط را به نحوی ایجاد کرد که باعث گسترده‌تر شدن همکاری‌های منطقه‌ای کشورهای حوزه خلیج فارس شد.»

معاون سرپرست حجاج ایرانی در ارتباط با حضور آمریکا در منطقه اظهار داشت:

«احساس ما نسبت به آمریکا همان احساسی است که نسبت به

ص: ۲۷۷

جمرات داریم. به فرموده امامان آمریکا را شیطان بزرگ می‌دانیم و رمی جمرات، نمونه از مبارزه با شیطان است.»

دشمنان ما قرن‌ها است که برای جدایی دین از سیاست تلاش می‌کنند

محمد عبدالوهاب صدیقی از جمله میهمانانی است که امسال از سوی بعثه ولی فقیه برای شرکت در چهارمین سمینار بین‌المللی حج دعوت شده است. وی پاکستانی‌الاصل، حنفی مذهب و مقیم کشور انگلستان است. امروز برای گفتگویی به دیدار آقای صدیقی رفتیم و او با رویی گشاده پرسش‌ها را به زبان عربی پاسخ داد:

پرسیدیم: به نظر می‌رسد آنچه که دشمن به دست آورده نتیجه تفرقه ما بوده است. همچنین هر آنچه که ما از دست داده‌ایم باز از نتایج همین جدایی است. به نظر شما چطور می‌توان این نهرهای منشعب شده را به بستر یک رود پرخروش هدایت کرد؟ و او گفت: «دشمنان ما از قرن‌ها پیش برای جدایی دین از سیاست تلاش کرده و متأسفانه در بسیاری از مقاطع موفق هم شده‌اند، که ما امروز آثار سوء آن را می‌بینیم. من خوشحالم که کشور شما کوشش می‌کند برای به وحدت رساندن مسلمانان یک راهنما باشد. شناسایی و یافتن راه‌های این وحدت بسیار مهم است.

به هر حال ما باید عمل کنیم. حرف بدون عمل، آن هم در مورد اتحاد و وحدت مسلمانان، بی‌فایده است. به نظر من قدم اول برای اتحاد عملی مسلمانان، حمایت و تقویت نظام جمهوری اسلامی ایران است. حفظ نظام کشور شما برای همه مسلمانان واجب است. اگر ما توانستیم یک پایگاه قوی مثل ایران داشته باشیم، آن وقت می‌توانیم با علما و مسلمانان سایر کشورها رابطه برقرار کنیم. این ارتباط می‌تواند سیاسی-فرهنگی و حتی اقتصادی باشد. جمهوری اسلامی ایران باید در این زمینه‌ها بیشتر قدرت خود را به جهان نشان دهد، چرا که قدرت ایران مایه دلگرمی مسلمانان جهان است. گام

ص: ۲۷۸

بعدي اتحاد مسلمان‌ها این است که ما امروز در مدارس به کودکان خود درس وحدت و همبستگی بدهیم. اصلاً وحدت عالم اسلامی خودش موضوع مستقلى است که می‌تواند یکی از ماده‌های درسی مسلمانان در سیستم آموزشی باشد. ما باید به کودکان خود بیاموزیم که یک دشمن واحد داریم؛ باید به کودکان خود بگوییم که ما وابسته به اسلام هستیم و استعمار از هم جدا مان کرده است. باید به آنها بگوییم که فریب قدرت دشمن را نخورند.»

آقای صدیقی در ادامه پاسخ خود گفت:

«این توصیه‌ها باید با زبان و قلم رساتری در حج بیان شود. این روزها مسلمانان از گوشه و کنار جهان به دامن خدا پناه آورده‌اند. باید این مسائل به گوش آنها رسانده شود. مسئله اعلام برائت، از اصول بسیار مهمی است که توسط کشور شما در مراسم حج انجام می‌شود که خود وسیله‌ای است برای رساندن پیام جهانی اسلام به تمامی مسلمانان. باید دامنه این مراسم به سایر کشورهای مسلمان هم کشیده شود تا نسبت به اصول مهم حج آگاهی پیدا کنند. من امیدوارم خداوند مسلمانان را پیروز کند.»

آقای محمد عبدالوهاب صدیقی هم‌اکنون رئیس جماعت و مرشد روحانی سلسله نقشبندی در اروپا است. وی سمت استادی جامعه علم اسلامی پنجاب را نیز به عهده داشته ولی در حال حضار در جامعه اسلامی «کانتبری» انگلیس تدریس می‌کند.

گزارش‌ها

قیمت‌ها بالا می‌رود

طی ده روز گذشته، با افزایش زائران بیت‌الله الحرام، بازارهای مکه رونق بیشتری پیدا کرد و قیمت‌ها کم و بیش بالا رفت. در اولین روزهای شروع پروازهای حجاج ایرانی به عربستان، بازارهای شهر مکه خلوت بود و صاحبان فروشگاه‌ها غالباً سرگرم تنظیم قفسه‌های داخل مغازه‌ها بودند. روز

ص: ۲۷۹

۱۸/۳/۷۰ جهت برآورد قیمت‌ها با چند فروشنده گفتگو شد. خبرنگار خبرنگار «زائر» که برای تهیه این گزارش به بازار مکه رفته بود می‌نویسد: یکی از فروشندگان اظهار داشت که ایرانی‌ها تاکنون فقط قیمت کالاها را می‌پرسند، ولی از خرید خبری نیست. در این روز پاره‌ای از کالاها به قیمت زیر در بازار مکه عرصه می‌شد: تلویزیون سونی ۱۴ اینچ ژاپنی ۸۵۰ تا ۹۰۰ ریال، جارو برقی ناسیونال ۴۵۰ تا ۵۰۰ ریال، رادیوضبط سونی دوبانده و دوکاسته بزرگ ۶۰۰ تا ۶۵۰ ریال، ماشین لباسشویی مدل ۳۳۵۰ توشیا ۸۰۰ تا ۸۸۰ ریال.

اخیراً به دنبال افزایش شمار زائران در مکه قیمت‌ها ۱۵ تا ۲۵ درصد بالا-رفته است. گزارش گر «زائر» طی گفتگویی با چند تن از زائران ایرانی که کالاهای برقی خریداری کرده‌اند می‌نویسد: این دسته از زائران می‌گویند که قیمت‌ها تفاوت زیادی با قیمت‌های کشورمان ندارد. در بسیاری از موارد با برآورد قیمتی که از بازارهای ایران وجود دارد، حتی قیمت برخی از کالاها گران‌تر از ایران نیز هست. یکی از زائران که به تازگی از جزیره کیش دیدن کرده می‌گوید که قیمت‌ها به طور کلی ۲۰ درصد گران‌تر از بازار کیش است.

یکی دیگر از زائران که از استان فارس مشرف شده و یک دستگاه تلویزیون و مقدار اسباب‌بازی خریداری کرده بود اظهار داشت که من نمی‌دانم چرا مردم اینقدر حرص می‌زنند. همه چیز گران است، ولی خریدهای آنچنانی هنوز هم ادامه دارد. او گفت که این خریدها را برای یکی از اعضا کاروان کرده‌ام که شخصی است سالخورده. یکی دیگر از زائران که از شهرستان زابل به خانه خدا آمده و سه دستگاه تلویزیون خریداری کرده است می‌گوید:

«قیمت‌ها خیلی گران است، اما چون قبلاً از ایران به من پول داده و سفارش کرده‌اند که خرید کنم خرید کرده‌ام، وگرنه قدرت تهیه کالاهای مورد نیازم را ندارم.»

در ادامه این گزارش آمده است: صاحب یک مغازه دوربین فروشی که می‌گفت نمایندگی دوربین‌های «یاشیکا» و چند کمپانی دیگر را دارد، در پاسخ به این سؤال که وضع خرید حاجی‌ها چگونه است، گفت که حجاج دیگر کشورها به ندرت خرید می‌کنند، ولی از حجاج ایرانی نعمت و برکت می‌ریزد.

ص: ۲۸۰

این مغازه‌دار در جواب این سؤال که چرا قیمت‌ها اینقدر گران است، اظهار داشت: چون نرخ ارز تفاوت کرده است. قبلاً هر هزار پین ژاپن ده ریال بود ولی الآن هر هزار پین بیست و هفت ریال است. صاحب فروشگاه‌هایی که لوازم صوتی و تصویری عرضه می‌کند به پرسش ما که حجاج ایرانی امسال چگونه خرید می‌کنند، این گونه پاسخ داد:

«ماشاء الله ما هیچ مشکلی با آنها نداریم. فروش‌هایمان خیلی خوب است. خوشحالیم که ایرانیان توانستند امسال به حج بیایند. در سه سال گذشته ما داشتیم نابود می‌شدیم.»

به هر حال، زائرانی که به قصد تجارت، بیشتر وقت خود را در مراکز عرضه کالا و بازار مکه سپری می‌کنند، غیر از اینکه به لحاظ اقتصادی سودی عاید آنها نخواهد شد، چه بسا با بسر رسیدن زمان این سفر الهی، جز حسرت و اندوه بر روزهای از دست رفته چیز دیگری با خود به ایران نبرند.

خبرها

همزمان با آغاز سفر بخشی از حجاج به مدینه، عملیات انتقال زائران ایرانی از طریق جده به چهار فرودگاه کشورمان از امروز آغاز می‌شود. یک مقام مسئول در بعثه مقام معظم رهبری ضمن اعلام این خبر افزود:

اولین گروه‌های زائران ایرانی از امروز به جده و از فرودگاه جده به وسیله هواپیماهای جمهوری اسلامی ایران به شهرهای تهران، مشهد، تبریز و شیراز انتقال خواهد یافت.

بنابراین گزارش، روزانه پنج‌هزار و پانصد زائر ایرانی با حداقل هجده پرواز از فرودگاه جده به میهن اسلامی باز می‌گردند. گفته می‌شود عملیات انتقال زائران مدینه قبل، از مکه به جده، تا ۱۴ تیرماه ادامه خواهد یافت.

همزمان با انتقال حاجیان ایرانی به جده، آن دسته از زائرانی که مدینه بعد هستند، از امروز حرکت کاروان‌هایشان به سوی مدینه منوره آغاز خواهد شد.

طی یازده روز شصت و شش هزار زائر ایرانی برای زیارت مسجدالنبی و قبور

ص: ۲۸۱

ائمه اطهار علیهم السلام در بقیع به مدینه منتقل خواهند شد.

امروز دکتر ولایتی وزیر امور خارجه پس از ترک عربستان وارد تهران شد. این خبر که از سوی روزنامه «البلاد» اعلام شده حاکی است که وزیر امور خارجه ایران در رأس یک هیأت سیاسی که برای انجام مناسک حج به عربستان سفر کرده بود با بدرقه رسمی، جده را به سوی تهران ترک کرد.

متأسفانه یکی از مصدومان سانحه دلخراش رانندگی در مدینه به مکه، امروز به دیار باقی شتافت. آقای جمالی نسب که پس از تصادف در حالت اغما بسر می برد، پس از سیزده روز، امروز در بیمارستان النور در مکه مکرمه دارفانی را وداع گفت. جمالی نسب ششمین قربانی این حادثه بود.

ص: ۲۸۳

چهارشنبه ۵ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۳ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

تفرقه و تشتت: مشکل اصلی مسلمانان، کعبه مرکز تنزیل و تصعید و کانون جذب و انجذاب

ص: ۲۸۴

دیدارها**کعبه، کانون جذب و انجذاب**

در ادامه دیدارهای عمومی سرپرست حجاج ایرانی، امشب عده دیگری از زائران برای دیدار با ایشان به محل بعثه آمدند. در این مراسم آقای فخرالدین حجازی نماینده مجلس شورای اسلامی سخنرانی کرد و با خواندن سوره «تین» خطاب به حاجیان گفت:

«کار پیامبران گشودن دریچه‌ای از عالم معنی به عالم مادی انسان بود تا از این طریق انسان بتواند نفس بکشد و نوری از ملکوت بر جان و دلش بتابد. خداوند مکرمت فرمود و دروازه‌ای از جهان معنا را بر خاکدان زمین گشود. این دروازه کعبه است. کعبه مقدس‌ترین جای هستی است، چرا که در کعبه در محاذات بیت‌المعمور واقع شده است. در امتداد بام کعبه در آسمان‌ها به بیت‌المعمور می‌رسیم که خداوند به آن سوگند یاد کرده است. به دور

ص: ۲۸۵

بیت‌المعمور فرشتگان طواف می‌کنند و آنجا جایی است که در سایه عرش خدا قرار گرفته است. یک حاجی وقتی کعبه را طواف می‌کند در واقع عرش خدا را طواف می‌کند. بیت‌المعمور قلب پیامبر است، پس حاجی با طواف کعبه قلب پیامبر را طواف می‌کند.» آقای حجازی با اظهار این مطلب که کعبه تنها یک خانه سنگی نیست، گفت:

«کعبه مقدس مرکز تنزیل و تصعید است، کانون جذب و انجذاب است و شور و اشتیاق. مرکز تسعید است یعنی آنچه تلاش عمل برای خدا انجام می‌گیرد از طریق کعبه بالا می‌رود. نماز شما از طریق کعبه بالا می‌رود. پس کعبه مرکزیت جذب ایمان و عمل‌صالح است برای اوج دادن به ملکوت. اینکعبه از آسمان هم به زمین فیض می‌رساند، تنزیل دارد. قرآن بزرگترین مجموعه هدایت از راه کعبه و از طریق بیت‌المعمور در معرض فکر و جان انسان قرار داده شده است. کعبه عنایت را از آسمان می‌گیرد و به ما می‌دهد و از ما عمل را می‌گیرد و به آسمان می‌برد. به همین دلیل هیچ عبادتی مورد پذیرش نیست مگر وجه تو به سوی کعبه باشد.»

آقای حجازی در ادامه سخنان خود به خرات بزرگی که کعبه مقدس را تهدید می‌کند اشاره کرد و گفت:

«ابلیس زنده است رمی جمرات، رمی یک ستون مرده سنگی نیست. رمی یعنی مبارزه دائمی با شیطان.

حاجیان باید بدانند که امروز یکی از حساس‌ترین روزهای تاریخ اسلام در حال سپری شدن است. دشمن به اسلام دندان نشان می‌دهد و چنگال خونین خود را به حلقوم مسلمین فرو کرده است. او می‌خواهد کعبه نباشد، خدا نباشد، انسان «احسن تقویم» نباشد. یهود دشمن بزرگ ما است و حامی او شیطان بزرگ است.

امروز همه کفر در برابر همه اسلام قرار گرفته و با سقوط شرق و مکتب مارکسیسم، شرق و غرب متحد و دشمن مسلمین شده‌اند. ما ساکت نخواهیم نشست و امام در این راه به حج حیات بخشیده تا نسبت به دشمنان براثت بجوییم. ما در این راه چهارصد حاجی شهید داده‌ایم تا دشمنان بفهمند این ملت نفرت خودش را نسبت به

ص: ۲۸۶

ابلیس روزگار فراموش نمی‌کند.»

آقای حجازی در پایان این مراسم، فریب برخی از کشورهای عربی را در سازش با یهود یادآور شد و اظهار داشت: «قرآن می‌گوید هیچگاه یهود و نصاری با شما دوست نمی‌شوند مگر به کیس آنها درآیید. امروز اسرائیل موقعیت خودش را با حضور آمریکا در منطقه تثبیت می‌کند. سران عرب توجه داشته باشند که برای ماندن خودشان هم که باشد باید به اسلام و مردم خویش برگردند. نظام ایران نشان داد که می‌توان به اسلام و مردم تکیه داشت؛ ایستاد و مقاومت کرد.»

دیدار خداحافظی

بعثه ایران، امسال میزبان جمعی از میهمانان خارجی بود که از کشورهای مختلف جهان برای شرکت در مراسم حج دعوت شده بودند.

گروهی از میهمانان که برای شرکت در چهارمین سمینار بین‌المللی حج و سمینار دارالتقرب بین‌المذاهب به مکه مکرمه آمده بودند، امروز با سرپرست حجاج ایرانی آقای ری‌شهری خداحافظی کرده و به کشور متبوعشان بازگشتند. در این دیدار، ابتدا حجة الاسلام تسخیری مسئول معاونت بین‌الملل بعثه میهمانان را معرفی کرد و سپس حجة الاسلام ری‌شهری، ضمن اظهار خرسندی از دیدار مسلمانان اندیشمند و متعهد کشورهای اسلامی، گفت:

«امیدوارم برادران، پیام‌آوران انقلاب اسلامی به مناطق خود باشند و مسئله مهم وحدت را که امام خمینی رحمه الله رهبر مسلمانان و مستضعفان جهان روی آن تأکید داشتند مدنظر قرار دهند و برای گستردن آن سرمایه‌گذاری کنند.»

آنگاه آقای ری‌شهری خطاب به میهمانان حاضر گفت:

«همان‌طور که در خسرنانی روز براءت گفتم امام راحل، حل همه مشکلات اقتصادی و فرهنگی و سیاسی مسلمانان را در گرو وحدت مسلمانان می‌دانستند.»

ص: ۲۸۷

آقای ری شهری در بازگویی رهنمودهای امام خمینی افزود:

«امام تأکید داشتند که اندیشمندان کشورهای اسلامی در مراسم حج روی مسئله وحدت اسلامی فکر کرده و دست‌های تفرقه‌انگیز را قطع کنند. در کشورهای مختلف اسلامی - حتی در خود ایران - جریاناتی هست که موجب تفرقه بین مسلمین می‌شود. باید این جریانات به جامعه اسلامی معرفی شوند و از رشد آنها جلوگیری به عمل آید. به عقیده امام اصلی‌ترین مشکل، تفرقه و تشتت بین مسلمین است.»

سرپرست حجاج ایرانی در پایان سخنان خود گفت:

«امیدوارم خداوند به همه ما توفیق دهد که در این شرایط استثنائی که کمونیزم شکست خورده و جهان سرمایه‌داری در منجلاب فساد و تباهی فرورفته است و در شرایطی که مردم جهان از لحاظ فکری به رشد نسبی رسیده و خلأ ایدئولوژی را احساس می‌کنند، برای معرفی و گسترش اسلام فرصت را غنیمت بشماریم.»

تقاضای بورسیه

امروز یک زائر اندونزیایی که فارغ‌التحصیل جامعه الازهر و عین‌الشمس می‌باشد در دیدار با مسئولان روابط بین‌الملل خواستار ادامه تحصیل در حوزه‌های ایران شد، که مقرر گردید پس از پیگیری، نتیجه به اطلاع وی برسد.

همچنین آقای ذکریا حسینی از علمای نیجریه امروز به روابط بین‌الملل مراجعه کرد و در دیدار خود با مسئولان این حوزه، تقاضای ادامه تحصیل در ایران و کمک تبلیغی برای فعالیت‌های خود به عنوان مدیر اطلاعات اسلامی یک مدرسه علمیه در ایالت «کانو» ی نیجریه را داشت.

ص: ۲۸۸

کمبود روحانی

آقای محمد شعبو از نیجریه که امروز با آیه‌الله مصباح یزدی ملاقات و گفتگو کرد از کمبود روحانی شیعه و مدرسه علوم دینی در نیجریه گلّه‌مند بود.

تلاش برای اتحاد ایالات مسلمان‌نشین یوگسلاوی

امروز سه تن از اتباع یوگسلاوی ساکن ایالات «کوسوو» که ظاهراً البانیایی الاصل بودند به روابط بین‌الملل بعثه مراجعه کردند. آنان مشکلات خود را در یک گفتگوی دوستانه مطرح ساخته و گفتند: «حمایت‌های قبلی که از مسلمانان یوگسلاوی می‌شد امروز کم احساس می‌شود.» آنان خواستار پشتیبانی سیاسی کشورمان جهت اتحاد دو ایارت مسلمان‌نشین یوگسلاوی و جلوگیری از زورگویی دولت‌تبرستان به مسلمانان بخصوص در مورد مشاغل دولتی شدند. آنان نیز مایل بودند که بورسیه تحصیل در ایران را دریافت دارند.

مصاحبه‌ها**گفتگوی آقای ری شهری با سردبیر مجله «شکوفه»**

آقای عبدالحکیم ثانی روزنامه‌نگار سیاه چرده نیجریه‌ای امروز با آقای ری شهری مصاحبه اختصاصی داشت. عبدالحکیم سردبیر مجله‌ای است به نام «شکوفه» که از مواضع اسلامی اتحاد مسلمانان این کشور آفریقایی دفاع می‌کند. آنچه می‌خوانید چکیده‌ای از همین گفتگو است:

ص: ۲۸۹

جناب آقای ری شهری! هدف از برگزاری مراسم روز ششم ذی‌الحجه چه بود؟

- نام مراسم نشان دهنده هدف آن است: «برائت از مشرکان». همان‌طور که اسلام دعوت به خیر و دوستی می‌کند، به اجتناب از طاغوت هم نظر دارد. همه پیامبران این‌گونه بودند. آیه «بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ...» (نحل / ۳۶) فلسفه اصلی برائت است. قسمت «لا اله الا الله» نفی قدرت‌های غیر الهی است. ما در برائت این معنا را به نمایش گذاشتیم.

به نظر شما وحدت مسلمین که هدف اصلی حج است چگونه حاصل می‌شود؟

- مسلمانان با نزدیک شدن به هم می‌توانند اختلاف را کنار بگذارند و به گرد مشترکات که توحید و نفی قدرت‌های ضدخدایی است حلقه بزنند. اگر مسلمانان درست فکر کنند، می‌بینند که در توحید و اعتقاد به قرآن مشترک هستند. سبب اختلاف، دست‌های مرموز و جهل به مبانی اسلام و قرآن است. گردهمایی حج می‌تواند هشدار آفرین باشد و دست‌های سلطه را رو کند و جهل را از میان مسلمین جهان بردارد.

عده‌ای معتقدند که تظاهرات یک وسیله سیاسی است و در حج این مسئله وجود ندارد.

- قطعاً بعد سیاسی مراسم یک بُعد اساسی است. ما معتقدیم که دیانت از سیاست جدا نیست. امام خمینی فته‌اند که سیاست حج جزء عبادات آن است. این دست مرموز استعمار است که اینها را از هم جدا می‌کند.

برخی از حکام مسلمین به اسلام عمل نمی‌کنند. به نظر شما چگونه می‌توان این خلأ را جبران کرد؟

- آنچه می‌تواند این خلأ را پر کند، هشیاری مردم مسلمان کشورهای اسلامی و آشنایی آنان با اسلام واقعی است آن‌گونه که امام

خمینی تعیین

ص: ۲۹۰

کرد: اسلام ناب محمدی. اگر مردم به این هشیاری و بیداری برسند آنان دیگر نخواهند توانست خلافت کنند. در مورد مشکل امروز فلسطین چه می‌گویید:

- راهی جز مبارزه مردم فلسطین و آحاد مسلمانان منطقه وجود ندارد.

حمایت‌های کشور شما از انقلاب فلسطین چه ابعادی دارد؟

- ما در همه ابعاد مالی، تبلیغاتی و سیاسی و با همه امکانات به فلسطینیان عزیز کمک می‌کنیم. در ایران کمیته‌ای در این مورد وجود دارد و همه کارها زیر نظر این کمیته انجام می‌شود. ما امروز مشکل فلسطین را یکی از بزرگترین مشکلات جهان می‌دانیم.

عده‌ای از معتقدان به حضرت مهدی (عج) عقیده دارند که تا ظهور ایشان نباید کارها را اصلاح کرد.

- این تحریف محض است. ما معتقدیم باید زمینه را آماده کرد. اگر این کار خوب بود پیروان آن حضرت این کار را می‌کردند. امروز هر تلاشی برای جهانی شدن اسلام زمینه‌ای است برای آن حضرت.

جهان تکنولوژی در دست غیرمسلمین است و این باعث قدرت آنان شده. عده‌ای معتقدند که آنان بعث عدم پیشرفت اسلام شده‌اند.

- این وظیفه ما است که مردم را بیدار کنیم، آنقدر که نیاز به تکنولوژی غرب نداشته و خودکفا باشیم. مسلماً عقیده آنان همراه تکنولوژی‌شان تزریق می‌شود. غرب از نظر فرهنگی منحنی است اما تکنولوژی دارد.

ص: ۲۹۱

اگر ممکن است نصیحتی از شما برای همه، بخصوص مردم آفریقا، در پایان این گفتگو داشته باشیم.

- توصیه من به جوانان مسلمان این است که تلاش کنند هرچه بیشتر با اسلام واقعی آشنا شوند. برای این هدف، رهنمودهای امام خمینی بخصوص وصیتنامه سیاسی- عبادی و اخلاقی ایشان را مورد مطالعه قرار دهند که خیلی روشن راه‌های وحدت و شرف را ترسیم کرده است.

خبرها

کلیه زائران بیماری که در بیمارستان هیأت پزشکی ایران یا در بیمارستان‌های عربستان بستی بوده‌اند موفق به انجام مناسک حج خود شده‌اند. یک مقام مسئول در ستاد حج مکه با اعلام این خبر گفت که تمامی بیماران با هماهنگی کامل موفق به برگزار کردن مناسک حج خود در تمام مراحل آن شده‌اند.

امروز بعثه اندونزی با ارسال نامه‌ای به ستاد اشیاء گمشده ایران، از اقدام اسلامی یک زائر ایرانی تشکر کرد.

به دنبال یافتن دویست و هفتاد هزار پوند اندونزی توسط یک زائر ایرانی و تحویل آن به بعثه زائران اندونزیایی، بعثه این کشور با ارسال نامه‌ای به ستاد اشیاء گمشده از این اقدام اسلامی و انسانی زائر ایرانی تشکر کرد و یادآور شد که تاکنون سابقه نداشته پول گمشده زائران اندونزیایی تحویل بعثه شود.

یک زائر ایرانی از کاوران ۳۰۲۰۸ امروز هنگام طواف، مبلغ هزار درهم مراکشی پیدا کرد و آن را به ستاد اشیاء گمشده تحویل داد تا به صاحبش برگردانده شود.

امشب نیز مأموران سعودی در مسجدالحرام با تند کردن سرعت پنکه‌ها و با استفاده از صدای حاصله، برنامه قرائت قرآن قاریان ایرانی را مختل کردند. گفتنی است که اغلب شب‌ها از ساعت یازده تا یک بامداد،

ص: ۲۹۲

قاریان ایرانی به قرائت قرآن می‌پردازند که مورد توجه بسیاری از زائران خارجی است.

تا ساعت ۲۲ امشب بیش از شانزده هزار نفر از زائران ایرانی، مکه معظمه را به سوی مدینه منوره و جده ترک کرده‌اند.

از شب گذشته تا غروب امروز نیز جمعاً هفتاد و سه کاروان شامل حدود نُه هزار زائر ایرانی، مکه معظمه را به سوی مدینه منوره ترک کرده‌اند. همچنین چهل و سه کاروان ایرانی با حدود پنج هزار زائر که از شب گذشته تا ظهر امروز به جده انتقال یافته بودند، توسط هواپیمایی جمهوری اسلامی عازم شهرهای تهران، مشهد، تبریز و شیراز شدند. این در حالی است که علاوه بر آنها، بیست و دو کاروان دیگر با بیش از دوهزار و سیصد زائر ایرانی شهر مکه را به سوی جده ترک کرده‌اند تا در ساعات آینده از فرودگاه جده به سوی میهن اسلامی پرواز کنند.

امروز مطلع شدیم که یک زوج زائر ایرانی هفته گذشته در مسجدالحرام متوجه مفقود شدن مبلغ قابل توجهی پول و چک همراه خود شدند. با اظهار ناراحتی شدید این زوج، توجه اطرافیان به سوی آنان جلب شد. دوستان این دو برای رفع مشکل اقدام به جمع‌آوری کمک می‌کنند که چند زائر شیعه لبنانی به جمع کمک‌کنندگان می‌پیوندند و ضمن اظهار ارادت نسبت به حضرت امام رحمه الله و انقلاب اسلامی و مردم مسلمان ایران، مبلغ چهارصد ریال به زوج زائر ایرانی کمک می‌کنند و پس از دریافت نشانی کاروان آنان، مسجدالحرام را ترک می‌گویند. فردای همان روز زائران لبنانی به محل کاروان مراجعه کرده و ضمن گفتگو با زائران ایرانی و اظهار علاقه شدید نسبت به امام و انقلاب اسلامی، مبلغ هزار و ششصد ریال دیگر به آن زوج زائر ایرانی هدیه می‌کنند.

ص: ۲۹۳

پنجشنبه ۶ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۴ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

سلام یاران، ایثار، دستگیری، تعقیب و سلمان رشدی!

ص: ۲۹۴

دیدارها**دیدار زائران آذربایجان شوروی با سرپرست حجاج ایرانی**

صبح امروز یازده تن از زائران و علمای آذربایجان شوروی به بعثه مقام معظم رهبری مراجعه و با حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری دیدار کردند. در این دیدار، ابتدا شیخ الاسلام پاشازاده ضمن معرفی همراهان خود و اظهار خرسندی از تشریف به حج، از ملاقات با نماینده ولی فقیه و سرپرست حاجیان ایرانی ابراز شادمانی کرد. ایشان با اظهار علاقه فراوان نسبت به جمهوری اسلامی و ارتباط بیش از پیش با برادران مسلمان ایرانی، گفت:

«همه همراهان ما مایل بودند که به دیدار شما بیایند ولی امکان نداشت. از این رو من سلام آنها را برای شما آورده‌ام.»

شیخ الاسلام پاشازاده درباره‌ی پاره‌ای از مسائل شرعی مبتلا به حجاج شوروی با نماینده ولی امر مسلمانان گفتگو کرد. سرپرست زائران ایرانی نیز

ص: ۲۹۵

در مقابل با خوشامدگویی به میهمانان و ضمن آروزی قبولی حج آنان، گفت: «امیدوارم با حج مقبول به موطن خود برگردید و در سال‌های آینده با تقویت ارتباط با جمهوری اسلامی ایران بتوانید بیشتر با مناسک و مسائل حج آشنا شوید و پیامبران اسلام واقعی برای مردم خود باشید.»

آقای ری شهری در پایان این دیدار ضمن اظهار خوشحالی از اینکه مسلمانان شوروی نیز توفیق تشریف به حج را یافته‌اند، برای پیروزی اسلام در سراسر عالم و قبول اعمال و عبادات حاجیان بیت‌الله الحرام دعا کرد.

از ابتدای خلقت تاکنون دین قربانی می‌طلبیده است

امشب به مناسبت مصادف بودن تبا فاجعه هفتم تیر و شهادت سردار انقلاب اسلامی، بهشتی مظلوم، آقای ری شهری سرپرست حجاج ایرانی در ادامه دیدارهای عمومی خود، در محل بعثه مقام معظم رهبری حاضر شد و همراه با حاجیان بیت‌الله الحرام به سوگ آن فاجعه نشستند. سخنران این مراسم حجه‌الاسلام نجفی قمشه‌ای بود که ضمن گرامیداشت یاد شهدای هفتم تیر گفت:

«امشب نه تنها به خون شهید بهشتی و یاران او احترام می‌گذاریم، بلکه باید بدانیم که شهادت جریانی است که در میان اولیای خدا جاری است و در همیشه تاریخ وجود داشته است شاید در همین ساعت‌ها از شب بود که بهشتی مظلوم حدود پانزده دقیقه بیشتر سخن نگفته بود که آنصدا می‌بلند شد.»

آقای نجفی قمشه‌ای که خود در انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی حاضر بوده در ادامه گفت:

«آن شب بحث آقای بهشتی در مورد ریاست جمهوری بود. ایشان از همه حاضران دعوت کردند که مردم را بسیج کنند و رأی دشمن شکنی به آقای رجایی بدهند. شهید شهریار که نماینده آن روز بوشهر بود بلند شد و رو به آقای بهشتی گفت: آیا هنوز وقت آن نشده که خودتان یا آقای خامنه‌ای را برای

ص: ۲۹۶

ریاست جمهوری معرفی کنید؟ که ایشان لبخندی زده و گفتند: خیر، هنوز وقت آن نشده است.»
آقای نجفی افزود:

«آرمان شهید بهشتی اطاعت از امام بود. همان شب قبل از جلسه، ایشان در حال وضو گرفتن بودند که چند تن از جوانان سیستان و بلوچستان نیز او رفتند و خواستند که برای سخنران به شهرستان آنان برود. آنها گفتند که شما همه جا سخنرانی کرده‌اید ولی به منطقه ما نیامده‌اید. شهید بهشتی به آنها گفت: امام مَهر بر دهانم نهاده. هر وقت باز شد به سیستان و بلوچستان می‌آیم و برای شما سخنرانی می‌کنم. او با مظلومیت خود سکوت کرده بود تا امامش اجازه بدهد.»
آقای نجفی در پایان سخنانش گفت:

«ای کسانی که بهشتی را ندیده‌اید! بگوییم که آرمان ایشان تشکیلات بود، تشکلات برای اسلام و قرآن.»

گزارش‌ها

گزارشی از مفقود شدن پول زائران ایرانی

طی روزهای گذشته مبالغ قابل توجهی از دارایی زائران ایرانی ناپدید شده است. این مبالغ اعم از چک، پول نقد- به صورت ریال یا دیگر ارزهای خارجی- به سرقت رفته و یا گم شده است. به عنوان مثال:
- از دو زائر کاروان ۲۷۱۰۶ مبلغ ۲۷۰۰ دلار و ۱۱۰۰ ریال سعودی مفقود شده است.
- ۱۸۰۰ ریال سعودی از یک زائر کاروان ۲۴۱۹۷ به سرقت رفته است.
- سرقت ۶۱۰ ریال سعودی از زائر کاروان ۱۲۲۰۴ و پاره شدن فرقه چک وی به مبلغ ۳۵۰ ریال در هنگام سرقت (یک نیمه از چک در

ص: ۲۹۷

کمر بند شخص مذکور باقی مانده است).

- سرقت ۱۰۰۰ دلار و ۵۰۰ ریال سعودی از زائران کاروان ۱۳۲۳۷ در مسجدالحرام.

- سرقت ۱۰۰۰ دلار از زائران کاروان ۱۳۱۱۵ در مسجدالحرام.

- مفقود شدن ۸۰۰ ریال سعودی زائر کاروان ۱۳۲۸۹.

- سرقت ۱۰۴۳ ریال سعودی، دو فقره چک ۳۵۰ ریالی و ۵ هزار تومان از زائران کاروان ۱۳۱۱۰ در مسجدالحرام.

در یکی از موارد مفقود شدن پول، سه تن از زائران ایرانی به مأمور بازرسی سعودی مشکوک شده و موضوع را پیگیری کردند. آنان هنگام ورود به مسجدالحرام، پس از بازرسی بدنی توسط مأموران سعودی متوجه می‌شوند که پول یکی از ایشان مفقود شده است. این زائران با مراجعه به اداره امر به معروف و نهی از منکر مستقر در مسجدالحرام موضوع را مطرح می‌کنند و روز بعد مبلغ سرقت شده توسط مأمور سعودی را دریافت می‌دارند. این مبلغ شامل یک فقره چک ۵۰۰ ریالی، ۳۰ ریال سعودی و ۲۶۰ دلار بوده است.

ایثار یک زائر ایرانی

یکی از راه‌های ارتباطی سرپرست حجاج ایرانی با اعضای کاروان‌های اعزامی از کشورمان، مکاتبه است.

در میان انبوه نامه‌های رسیده به دفتر بعثه ولی‌فقیه، نامه‌ای از سوی یکی از خدمتگزاران کاروان ۳۰۱۸۹ شهر بابل بوده است. در بخشی از نامه این برادر، که خطاب به حضرت آیه‌الله خامنه‌ای نوشته شده، آمده است:

«چه لذتی دارد انسان خادم خدا باشد! مبلغ پانصد ریال- ریال سعودی- را به شما هده می‌دهم و سیصد و پنجاه ریال آن را برای قربانی کنار می‌گذارم.... صد ریالی که اخیراً به زائران کاروان‌ها برای رفت و آمد و کرایه داده‌اند برای من بس است برایم خیلی زور دارد که پول مملکت خودم را

ص: ۲۹۸

در جایی خرج کنم که شاید دوباره گلوله بشود و به طرف ما شلیک کردند...»
 حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری سرپرست حجاج ایرانی پس از خواندن نامه، همت بلند ایشان را ستود و از وی تقدیر کرد و گفت مبلغ اهدایی ان شاء الله صرف امور خیریه خواهد شد. در ضمن، سرپرست حجاج ایرانی هزار ریال سعودی به این برادر هدیه کرد تا برای خرید سوغات که امری مستحب است اقدام کند.
 پس از اینکه پیام تقدیر سرپرست حجاج ایرانی و نماینده محترم ولی فقیه به این برادر ابلاغ و هدیه مذکوره به وی تقدیم شد، ایشان با کمال احترام از پذیرش هدیه خودداری کرد.

خبرها

حاجیان آذربایجان شوروی با هزینه کردن مبلغ چهل هزار روبل (تقریباً معادل دویست هزار تومان) به حج مشرف شده‌اند. این در حالی است که دولت‌های شوروی، ترکیه و عربستان ادعا می‌کنند که این افراد میهمان آنها هستند!
 تا آخرین ساعات امروز ۳۶۴۷۷ حاجی ایرانی مکه را ترک کرده‌اند. از این تعداد، صد و چهل کاروان با ۱۸۲۰۳ زائر عازم جده و صد و پنجاه و پنج کاروان با ۱۸۵۴۱ زائر عازم مدینه شده‌اند.
 یکی از خدمه کاروان ۱۷۴۵۷ در فرودگاه جده دستگیر شد. علت دستگیری این زائر، اتهام پلیس سعودی به وی مبنی بر عضویت در یکی از گروه‌هایی است که سلمان رشدی نویسنده مرتد کتاب آیات شیطانی را تعقیب می‌کنند. گزارش‌های موجود حاکی از آن است که مشخصات شناسنامه‌ای این زائر که توسط پلیس سعودی دستگیر شده با مشخصات یکی از افراد تحت تعقیب توسط پلیس انگلستان، مطابقت داشته است! ولی پس از مطابقت

ص: ۲۹۹

عکس وی با فردی که تحت تعقیب پلیس انگلستان بوده و کسب اطمینان از تمایز این دو فرد، زائر دستگیر شده توسط پلیس سعودی آزاد می‌شود.

یک زائر ایرانی (معاون کاروان ۱۹۸۰۳) حوالی ساعت چهار بامداد و در حالی که در انتظار تاکسی بود، توسط مأموران سعودی دستگیر و به شرطه‌خانه برده می‌شود. این زائر پس از هفت ساعت بازجویی، در ساعت یازده همان روز آزاد شد.

امام جماعت یکی از مساجد شهر مکه با رویی گشاده دعوت یکی از کاروان‌ها را می‌پذیرد و به دیدار اعضای کاروان می‌رود و برای آنان صحبت می‌کند. او در صحبت‌های خود مطالبی عنوان می‌کند و می‌گوید:

«در عربستان احکام اسلام اجرا نمی‌شوند... موارد فساد و فحشاء متعدد بوده و مشروب در منازل زیاد است...»

کاروان‌های اهل سنت از اینکه در سال جاری بیش از یک هفته در مدینه مانده و توانسته‌اند در چهل نماز در مسجدالنبی شرکت نمایند خوشحال بودند و از مسئولان به خاطر فرصتی که برای آنان فراهم آورده‌اند تشکر کردند.

حجۃ الاسلام والمسلمین محمد ری شهری امشب در مراسم قرائت قرآن قاریان ایرانی در مسجدالحرام شرکت کرد. مأموران سعودی به مناسبت ورود امیرالحاج ایران با خاموش کردن پنکه‌ها و کاستن از سر و صدای مزاحم، از اقدامات ایذایی خود کاستند. گفتنی است قاریان ایرانی که استفاده از بلندگو - حتی بلندگوهای دستی - برای آنها منع شده است بدون لوازم صوتی اقدام به خواندن قرآن می‌کنند. اینصدا با توجه به همهمه طبیعی مسجدالحرام، جز در محوطه پیرامون ایشان شنیده نمی‌شود. روشن کردن پنکه‌های سقفی - با وجه بهصدایی که ایجاد می‌کردند - این محدوده شنوایی را کوچکتر می‌نمود.

عده کمی از زائران ایرانی که در مدینه بسر می‌بردند، در این روز اقدام به برگزاری دعای کمیل کردند.

گزارش‌های رسیده حاکی است که زائران بهصورت پراکنده و در مواردی بهصورت دسته‌جمعی (کاروانی) پشت دیوار بقیع تجمع کرده و به قرائت دعای کمیل پرداختند. در دو مورد، برای قرائت دعا از بلندگوی دستی استفاده شد که خوشبختانه مورد اعتراض

پلیس

ص: ۳۰۰

سعودی قرار نگرفت. گزارش‌های رسیده، همچنین حاکی از حضور نسبتاً جدی پلیس سعودی در اطراف قبرستان بقیع بوده است. در این روز حدود صد پلیس سعودی در حالی که مجهز به کلاه و سپر ضد شورش بودند از ابتدای غروب به تجمع و گشت‌زنی در اطراف بقیع مشغول بودند.

ص: ۳۰۱

جمعه ۷ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۵ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

شرایط تحقق وعده‌های خدا، تأخیر در بازگشت حجاج

ص: ۳۰۲

دیدارها**دیدار حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری با زائران افغانی**

پیامداران جهاد و هجرت، دسته‌دسته به سوی بعثه مقام رهبری می‌آیند. زائران افغانی در قالب بعثه مجاهدان و مهاجران، سازمان یافته و به حج بیت‌الله الحرام مشرف شده‌اند. «(۱)»

۱- بعثه مهاجران و مجاهدان در آستانه برگزاری حج ۱۳۷۰ و با موافقت نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حاجیان ایرانی و هماهنگی به عمل آمده از سوی نماینده مقام معظم رهبری تشکیل شد. به رغم کمبود وقت و تعداد ارگان‌های مختلفی که رسیدگی به امور افغانیان جزء وظایف ایشان است، هماهنگی‌های لازم صورت گرفته و این بعثه کار خود را در مکه مکرمه آغاز کرد. این بعثه اقداماتی از قبیل برگزاری شب افغانستان در ۸ ذی‌الحجه الحرام ۱۴۱۱، تماس با برادران افغانی که از کشورهای مختلف به حج آمده‌اند و حل مشکلات آنان، انتشار نشریه‌ای به نام «جهاد و هجرت» و ... انجام داده است.

ص: ۳۰۳

مراسم دیدار حوالی ساعت ده شب و پس از قرائت آیاتی از کلام‌الله مجید آغاز شد. حجه‌الاسلام والمسلمین آقای ابراهیمی نماینده محترم مقام معظم رهبری در امور افغانه، سخنرانی در این مراسم را عهده‌دار بود. ایشان در طلوعه کلام خود ضمن تشکر از سرپرست حجج ایرانی به واسطه به حضور پذیرفتن برادران افغانی، به وعده‌های مکرر قرآن مجید درباره پیروزی اسلام و پیروان آن بر سایر مکاتب و دستیابی به حکومت جهانی پرداخت.

سخنران با طرح این سؤال که «چرا با وجود چنین وعده‌هایی مسلمانان در ضعف و فتور بسر می‌برند؟»، شرایط تحقق وعده‌های حضرت را برشمرد و به نقل از مرحوم علامه طباطبایی رحمه الله به مواردی چون ثبات و ایتادگی، ذکر کثیر خدا، اطاعت و فرمانبرداری، خودداری از تنازع، صبر و دوری از اخلاقیات غیر الهی اشاره کرد.

سخنران در بخشی دیگر از سخنان خود رمز توفیق حضرت امام خمینی را در برپایی نظام جمهوری اسلامی، آرامش مرتبط با ذات احدیث ایشان دانست و در پایان به واقعه هفتم تیر اشاره کرد و گفت:

«طی این حادثه بهترین و کوشاترین افراد جامعه ایران از انقلاب و مردم انقلابی گرفته شدند و حضور مردم در تشییع آنان، مرهمی بر دل دوستان و باعث استحکام مبادی انقلاب اسلامی شد.»

مراسم، با ابراز محب برادران افغانی نسبت به نماینده ولی‌امر مسلمین و سرپرست حجج ایرانی خاتمه یافت.

گزارش‌ها

گزارشی از انتقال حاجیان به کشور

تا ساعات آخر روز هفتم تیر، ۳۶۷۴۴ تن از زائران بیت‌الله الحرام مکه را ترک رده و برای بازگشت به کشور عازم جده و یا مدینه خواهند شد. آن گروه از زائران ایرانی که با عنوان «مدینه قبل» مشخص می‌شوند پس از

ص: ۳۰۴

انجام اعمال و مناسک حج، از طریق بندر جدّه عازم پنج فرودگاه مختلف کشورمان می‌گردند. گروه دیگری، یعنی گروه «مدینه بعد»، پس از انجام اعمال حج به مدینه می‌روند و پس از طی زمان مقرر، از مدینه عازم جدّه شده و از آنجا به کشور مراجعت می‌کنند.

تاصبح امروز ۱۱۳۰۰ تن زائر به کشورمان بازگشته‌اند که با احتساب ۵۷۰۰ نفری که در این روز جابجا خواهند شد، شمار زائران منتقل شده به داخل کشور به هفده هزار نفر بالغ گردید. مع‌الاسف امروز اعلام شد که دوازده پروازی که قرار است در روز هشتم تیر انجام پذیرد به تعویق افتاده است. تأخیرهایی که طی روز گذشته در انجام پروازهای زائران ایرانی روی داده مشکلاتی را در انتقال مطلوب آنان بوجود آورده است.

به دنبال بروز مشکل در انتقال حجاج، موضوع از طریق مقامات مربوطه مورد پیگیری قرار گرفت. در پی دستور نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی مبنی بر رسیدگی عاجل به موضوع، جلساتی به منظور بررسی علل بروز مشکل و طرق رفع آن تشکیل شد.

دلایل بروز مشکل در انتقال حاجیان به ایران عبارت بود از:

۱. تغییر روش مؤسسه مطوفی: «(۱)» مؤسسه مطوفی حجاج ایرانی عنوان کرده بود که لازم است گذرنامه حاجیان ایرانی در طول سفر زمینی - از مکه یا مدینه به جدّه - همراه آنان باشد. لذا انجام برخی از اقدامات ضروری که می‌باید در ظرف زمانی چهل و هشت ساعت قبل از آمدن حجاج در فرودگاه عملی شود امکان‌پذیر نبود. بنابراین، تشریفات مزور می‌بایست پس از ورود حاجیان به فرودگاه انجام شود که به طور طبیعی به اتلاف وقت زیاد منتهی می‌شد.

۲. دیر رسیدن به فرودگاه: طبق اعلام ستاد حج، کاروان‌ها

۱- از سوی دولت سعودی، مؤسسات موظف به انجام امور مربوط به حاجیان کشورهای مختلف شده بودند. انجام اموری چون نقل و انتقال، خدمات مربوط به گذرنامه حاجیان و ... به مؤسسه‌ای موسوم به «مؤسسه مطوفی حجاج ایران» محول شده بود.

ص: ۳۰۵

می‌بایست حداقل پانزده ساعت قبل از زمان پرواز در فرودگاه حاضر باشند؛ اما برخی از کاروان‌ها به دلایلی مانند معطلی در بین‌راه، بیماری مسافران و ... دیرتر از موعد مقرر به فرودگاه می‌رسیدند.

۳. مشکل بار و تحویل آن: در این زمینه می‌باید به وجود مختلفی اشاره کرد که عبارت است از:

۳/۱. زیاد بودن حجم بار زائران: با توجه به گران بودن قیمت بسیاری از کالاها، پیش‌بینی می‌شد که حجم باری که زائران هنگام بازگشت به میهن همراه خود دارند ناچیز باشد. اما بر خلاف این پیش‌بینی، حاجیان مقادیر انبوهی بار به همراه داشتند. به این دلیل و نیز به جهت عدم ظرفیت هواپیماهای مسافری برای تخلیه بار موجود در فرودگاه، دچار تراکم بار و پیدایش صف‌های طولانی شدیم.

۳/۲. هزینه اضافه‌بار: امسال هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران برای حمل هر کیلو بار اضافه‌بار دویست تا دویست و پنجاه تومان در نظر گرفته بود. مطالبه این مقدار پول از زائران و عدم اطلاع آنان از موضوع باعث بحث و جدل با مأموران اخذ بار در فرودگاه شد. در عمل، به خطر دقت زیاد در توزین بار و محاسبه اضافه‌بار، تحویل بار هر کاروان حدود هفت ساعت به طول می‌انجامید. در طول این مدت، زائران ناگزیر بودند همراه بار خود در صف بایستند. اضافه‌بار این، باید به مراحل کنترل بار، الصاق برچسب و ... نیز اشاره کرد که خود مستلزم صرف وقت بود.

۳/۳. مشکل کمبودصفحه بار (پلیت) و نارسایی بارانداز فرودگاه جده: هر هواپیمای حامل بار (کارگو) حدود چهل و پنجصفحه بار گنجایش دارد و محل در نظر گرفته شده به عنوان بارانداز باری هواپیماهای جمهوری اسلامی ایران، جای نگهداری حدود هفتادصفحه بار را داشت. این مسئله - در حالی که صفحه بار نیز به تعداد کافی در فرودگاه جده در اختیار نبود - باعث فقدان جای کافی برای تحویل گرفتن بار از حاجیان و در نهایت سبب معطلی بیش از حد آنان شد.

۳/۴. مشکل کارگران مسئول حمل و جابجایی بار: هر ساله برای

ص: ۳۰۶

حمل بار، از کارگران فیلیپینی که توانایی و تخصص این کار را دارا هستند، استفاده می‌شد. امسال مدیران فرودگاه جده از کارگران نیالی استفاده کرده بودند و همین موضوع زمان انتقال بار را از خودروها به محل استقرار کاروان‌ها و بارانداز، به میزان قابل توجهی افزایش داد.

در نتیجه مشکلات یاد شده، حاجیان ایرانی در بازگشت به میهن دچار اتلاف وقت شدند و زمانی بین بیست تا بیست و چهار ساعت در فرودگاه جده معطل ماندند. پس از بررسی‌ها و هماهنگی‌های لازم مقرر شد که هواپیمای جمهوری اسلامی با بکارگیری هواپیماهای حمل و نقل (کارگو)، چشمپوشی از اختصاص دادن زمان برای گرفتن اضافه‌بار و ... مانع از معطل شدن حجاج ایرانی در فرودگاه جده حاصل گردد.

به این ترتیب امید می‌رود که در روزهای آینده مشکلی به نام معطل شدن در فرودگاه از میان برود و یا دست کم در حد قابل قبولی کاهش یابد.

ضمناً در این روز مقرر شد که عملیات رزرو و تحویل بلیت به مدت بیست و چهار ساعت متوقف شود تا در این فاصله حاجیان حاضر در فرودگاه حده به مقاصد خویش اعزام گردند. همچنین هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران موظف شد پروازهای فردا- شنبه ۸/۴/۱۳۷۰- را به استثنای سه پرواز روز یکشنبه ۹/۴/۷۰، با ظرفیت و زمان پیش‌بینی شده انجام دهد.

فعالیت‌ها

جابجایی بعثه

با آغاز عملیات انتقال زائران مدینه قبل به کشور و نیز انتقال زائران مدینه بعد به شهر پیامبر، تدریجاً فعالیت‌های بعثه مقام معظم از مکه به مدینه منتقل می‌گردد. به منظور انتقال تجارب، جلسه‌ای در معاونت فرهنگی و ارشاد بعثه ولی‌فقیه برگزار و از زحمات افرادی که در این مدت در خدمت زائران بودند تشکر شد. همچنین توسط این معاونت جلسات منطقه‌ای در نقاط

ص: ۳۰۷

مختلفی چون ستین، جمیزه و ... تشکیل گردید. همچنین گزارش‌هایی از معاونت بازرسی در مورد ملاقات سربازان و تشکیل جلسه امور بازرسان مدینه قبل دریافت شده است. برخی از موارد گزارش شده عبارت است از:

- معطلی زاد زائران در جده برای عزیمت به ایران.
- مواردی از برخورد نامناسب با زائران در درمانگاه‌ها و مراکز پزشکی کشورمان.

در این روز مجموعاً یکصد و پانزده نفر به این معاونت مراجعه کرده‌اند که اکثریت آنان را بازرسان مدیران و معاونان ایشان تشکیل می‌دادند.

خبرها

امروز انبار تدارکاتی «خوقیر» که در مجاورت انبار کالاهای ایران قرار داشت دچار آتش‌سوزی شد. در جریان این آتش‌سوزی نسبتاً شدید، به انبار تدارکاتی ستاد حج آسیبی نرسید، اما کالاهای چند کاروان ایرانی که در انبار خوقیر قرار داشت در آتش سوخت. امروز یک زائر زن ایرانی در برخورد با اتوبوس جان خود را از دست داد.

یک زائر مصری طی تماسی با یک زائر ایرانی در مسجد «خیف» ضمن ابراز همبستگی با انقلاب اسلامی و مردم مسلمان ایران اظهار داشت: برگزاری تظاهرات براءت از مشرکان در مکه برایم بسیار اعجاب‌آور بود.

این زائر مصری که مهندس ماشین‌های سنگین بود ضمن ابراز خرسندی از برگزاری مراسم براءت از مشرکان افزود: این مراسم نشان داد که ایرانیان چقدر در دستیابی به آرمان‌های خود ثابت قدم هستند. من اخبار و مشاهداتم را از تظاهرات براءت از مشرکان، به عنوان یکی از بهترین سوغات‌ها برای دوستان و آشنایانم در مصر خواهم برد.

یک بانوی زائر لبنانی پس از آنکه متوجه گم شدن یک زن زائر

ص: ۳۰۸

ایرانی می‌شود به کمک او شتافته و با کرایه کردن تاکسی و مقدار زیادی پیاده‌روی و پس از صرف سه ساعت وقت، زائر ایرانی را به محل کاروان وی می‌رساند. زائر لبنانی بدون دریافت وجهی بابت هزینه‌هایی که متقبل شده بود، خداحافظی کرده و محل کاروان را ترک می‌گوید.

ص: ۳۰۹

شنبه ۸ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۶ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

عید ولایت حق

ص: ۳۱۰

دیدارها**جشن مولود کعبه**

امشب، شب عید غدیرخُم است. به همین مناسبت مراسم جشنی از سوی بعثه مقام معظم رهبری برگزار گردید و یاد و نام مولود کعبه، علی بن ابیطالب علیه السلام، گرامی داشته شد.

این مراسم معنوی با قرائت قرآن و مدح شادمانه حضرت امیر علیه السلام آغاز گشت و سپس حجه الاسلام نعیم آبادی نماینده ولی فقیه در استان هرمزگان و امام جمعه بندرعباس سخنانی پیرامون کعبه و مورود آن، حضرت امیر علیه السلام، و عید غدیرخُم ایراد کرد. وی با استفاده از آیات قرآن کریم گفت:

«کعبه محل بازگشت است: بازگشت انسان به خدا، بازگشت به عبادت، بازگشت از گناه. کعبه محل بازگشت انسان است به خود فراموش شده اش.»

ص: ۳۱۱

آقای نعیم آبادی با نقل تعابیری از علمای اهل سنت که در مدح علی بن ابیطالب علیه السلام گفته شده است اظهار داشت:

«علی ولید کعبه، شوهر زهرا علیها السلام و بالاتر از همه علی نفس نفیس خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله است.»

امام جمعه بندرعباس با اشاره به اینکه عید غدیر را با دو نگرش مختلف می‌توان بررسی کرد، گفت:

«یک نگرش برای بررسی عید غدیر نگرش کلامی است که اندیشمندان و قلم به دستان در این زمینه داد سخن داده‌اند. اما نگرش

دوم آن است که غدیر به عنوان الگو و اسوه مطرح است. چه در میان اهل سنت و چه در بین شیعیان، علی علیه السلام اسوه است.

اگر این بُعد حضرت امیر علیه السلام در جوامع اسلامی جا بیفتد آن قوت در کنار هر قرآن شاهد یک نهج البلاغه خواهیم بود. من

معتقدم که بهترین تفسیر برای قرآن، نهج البلاغه است.

عناوین اصلی قرآن در این کتاب با زبان آن حضرت تفسیر شده است: تقوا، جهاد، حج و علی علیه السلام عامل وحدت، مبین

قرآن و حبل المتین است. با محور قرار گرفتن او جوامع اسلامی می‌توانند با همسویی در کنار هم زندگی کنند.»

در پایان این مراسم با شیرینی و شربت از زائران پذیرایی شد.

تقدیر از تلاش‌های خبرنگار «زائر»

امروز اعضای معاونت بررسی، برنامه‌ریزی و هماهنگی با حجة الاسلام والمسلمین ری شهری دیدار کردند. این دومین دیدار این

معاونت با سرپرست حجاج ایرانی بود. اولین دیدار قبل از شروع مراسم و پرواز حجاج ایرانی در تهران و در محل بعثت‌صورت گرفته

بود.

دکتر احمد پورنجاتی سرپرست این دو معاونت در ابتدای دیدار از بخش‌های مختلف و کارکرد آنها نام برد و فعالیت یک ماهه هر

یک از بخش‌ها را یادآور شد و گفت:

«برنامه‌ریزی‌های اولیه ما در تهران به شکلی در اینجا پیاده شد که برای

ص: ۳۱۲

خودمان نیز قابل تصور نبود.»

آقای پورنجاتی با تأکید بر زحمات شبانه‌روزی دست‌اندرکاران خبرنامه «زائر» و سرپرستی آن، این نشریه را یکی از بخش‌های پرتلاش و موفق معاونت بررسی خواند.

آنگاه آقای ری‌شهری ضمن تشکر از حاضران گفت:

«آنچه انجام شد به شکر خدا فوق انتظار بود، همچون خبرنامه که نیروهایش خیلی زحمت کشیدند.

قسمت‌های دیگر هم که کارشان عرضه نشده، امیدوارم به زودی نتیجه دهد. نکته مهمی را که می‌خواهم تذکر بدهم این است که برادران وقتی به محل کارشان در ایران بر می‌گردند، کاری کنند که فضای کارشان الهی-معنوی باشد. آنچه که می‌تواند به کار ما روح دهد و تداوم آن را باعث گردد ایجاد فضای معنوی است و این به وجود نمی‌آید مگر اینکه از خود بینی بپریم. آدمی تا وقتی خودش را می‌پسندد و خودبین است نمی‌تواند خدایین باشد. یکی از حاجات و نیازهای بزرگ ما در این محل مقدس این باشد که از خدا و رسول او بخواهیم که قدرت شکستن بت درون را به ما بدهد. تا این بت شکسته نشود انسان نمی‌تواند در راه خدا حرکت کند. تنها یک گروه می‌تواند از دام نفس‌رهایی پیدا کنند و آن بندگانی هستند که فقط خدا را می‌بینند و «من» در کارهایشان راه ندارد.»

گفتنی است که بخش‌های متعددی که در دیدار امروز شرکت داشتند عبارت بودند از: خبرنامه، بولتن، کتاب حج، ارزشیابی و امور خبرنگاران.

درخواست پول

آقای محمد الهادی محمد مصطفی چهل‌ساله و تبعه نیجریه که فارغ‌التحصیل الازهر می‌باشد و در سال ۱۹۷۲ مسلمان شده و یک سال بعد نیز مادر ایشان به دین مبین اسلام تشریف یافته، امروز با مسئولان روابط بین‌الملل دیدار کرد. وی درخواست کمک مالی داشت که در حد مقدور انجام شد.

ص: ۳۱۳

اسلام و موريس

آقای محمدهاشم احسان از موريس امروز با آقایان امینی و ابراهیمی دیدار کرد. وی در این دیدار اظهار داشت: «موريس دارای یک میلیون نفر جمعیت است که دویست هزار نفر آنها مسلمان هستند و حدود سیصد مسجد در موريس وجود دارد.»

خبرها

کل حجاج عراقی امسال کمتر از یک هزار نفر هستند. آنان جهت تشریف به حج ابتدا به مقامات دولتی عراق مراجعه کردند، ولی آنها قطع رابطه با عربستان را بهانه کرده و اقدامی نمودند. سپس آنان با اجازه دولت عراق ویزای عربستان گرفته و با بیست دستگاه اتوبوس و پنج دستگاه کامیون از طریق اردن وارد خاک عربستان شده‌اند. زائران عراقی در طول مسیر زمینی و در خاک اردن مشقت بسیار کشیده و در عربستان به صورت تحت‌الحفظ به مدینه و مکه مشرف شده‌اند.

طی چند روز اخیر حجاج مصری در مراجعه به بعثه و گفتگو با زائران ایرانی موارد ذیل را مطرح کرده‌اند:

- در مصر جمعیتی به نام «الطریقه الجعفریه المحمدیه» وجود دارد که دارای یک میلیون عضو است. آنها محب اهل بیت علیهم السلام هستند.

- گرایش زنان مصری به حجاب اسلامی و جوانان به مذهب در حال گسترش است.

ما به سه دلیل به امام خمینی عشق می‌ورزیم: تطبیق شریعت اسلامی در ایران، رسمیت دادن به زبان عربی در ایران و فتوا در مورد اقتدا به ائمه جماعت عامه.

- مصر با قرارداد کمپ‌دیوید توانسته سرزمین‌هایش را پس بگیرد. این قرارداد شبیه صلح حدیبیه است.

ص: ۳۱۴

- تظاهرات برائت و تجمع انبوه زائران نشانه پایگاه مسئولان شما و قدرت مردمتان است.
- علی‌رغم تبلیغات شدید علیه ایران مردم مصر به کشور شما و امام خمینی عشق می‌ورزند. البته اخیراً این تبلیغات کاهش یافته است.

امروز دو جوان مصری به دو پیرزن ایرانی در حال طواف کممک کرده‌اند تا بتوانند کل طواف را به راحتی انجام دهند.
امروز اعلام شد که در چند روز اخیر جمعاً ۲۹۵ کاروان شامل ۳۵۸۸۱ حاجی ایرانی مکه مکرمه را ترک کرده‌اند. از این تعداد، ۸۷ کاروان شامل ۱۰۸۷۲ نفر به مدینه منوره مشرف گردیده و ۲۰۸ کاروان شامل ۲۵۰۰۹ نفر جهت مراجعت به ایران عازم جده شده‌اند. همچنین امروز ۵۱ کاروان شامل ۵۳۶۴ نفر طی شانزده پرواز به شهرهای تهران، مشهد، تبریز، شیراز و کرمان مراجعت کرده‌اند. بدین ترتیب، شمار حجاجی که تا امروز به کشورمان مراجعت کرده‌اند از مرز بیست و دوهزار نفر گذشته است.

ص: ۳۱۵

یکشنبه ۹ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۷ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

شجاع‌ترین ملت اسلامی، حزب الله، افتخار مسلمانی

ص: ۳۱۶

دیدارها**شجاع‌ترین ملت اسلامی**

در ادامه دیدارهای زائران ایرانی با حجاج دیگر کشورهای مسلمان، امروز یک حاجی آفریقایی اظهار داشت که من فکر می‌کنم شما ایرانیان شجاع‌ترین مردم متعلق به جهان اسلام هستید. در آفریقا شما اسلام را زنده کرده‌اید. او گفت: «همیشه دعا می‌کردم جنرال‌الله را ببینم و امروز در کنار خانه خدا شما آزادگان ایرانی را می‌بینم و گمان می‌کنم آرزویم برآورده شده است. مردم کشورم سنگال شما را همچون برادران تنی دوست می‌دارند.»

ص: ۳۱۷

ما با آمریکا کاری نداریم

یکی از رانندگان شهر مکه که به امر مسافرکشی اشتغال داشت در گفتگو با یکی از حجاج ایرانی گفت:

«آمریکای، اما مسلمان هستم. ده سال است که در کشور سعودی‌ها زندگی می‌کنم.»

این آمریکایی مسلمان از حاجی ایرانی علت شعار مرگ بر آمریکا را پرسید که حاجی ایرانی در مقابل پاسخ داد:

«ما علیه سیاست دولت آمریکا و استعمار شعار می‌دهیم. با مردم آمریکا کاری نداریم.»

راننده با شنیدن این حرف گفت:

«شما واقعاً ایمان دارید که دوباره مراسم براثت از مشرکان را برپا کردید. ما از دولت آمریکا و اسرائیل می‌ترسیم. دعا کنید خداوند

به ما هم ایمان بدهد.»

حزب الله در مورس

در ادامه دیدارهای حجاج کشورهای اسلامی با بعثه مقام معظم رهبری، امروز آقای محمدسلیم یادون از مورس با حضرت آیه الله مصباح و حجة الاسلام تسخیری ملاقات و گفتگو نمود. آقای یادون ضمن درخواست کتاب‌هایی در مورد سیاست اسلامی، از تأسیس حزبی به نام حزب الله که در مورس به رسمیت شناخته شده خبر داد و گفت که این گروه نیازمند فعالیت‌های فرهنگی جهت آشنا کردن مردم با مرام خود است.

افتخار می‌کنم که مسلمانم

همچنین آقای حامد قادر از سریلانکا ضمن مراجعه به بعث، از

ص: ۳۱۸

انقلاب و راهی که حضرت امام رحمه الله پیش پای مسلمانان گشودند تمجید کرد و از حکم ارتداد سلمان رشدی ابراز خشنودی نمود و گفت:

«پس از صادر شدن این حکم من به خود می‌بالم که یک مسلمان هستم.»

گزارش‌ها

مسکن زائران در مکه

کیفیت و موقعیت واحدهای مسکونی در مکه مکرمه یکی از مهمترین مسائل حج است. امسال کیفیت نامطلوب برخی از ساختمان‌ها که برای سکونت زائران ایرانی اجاره شده و نیز فاصله دور بسیاری از اماکن استیجاری از مسجدالحرام، مشکلات قابل توجی را برای زائران بوجود آورده است. علت اصلی این مشکل، تأخیر در توافق برای شرکت ایرانیان در حج امسال و تسامح و در بعضی موارد کارشکنی دولت عربستان در امر مسکن حجاج بوده است. خبرنگار خبرنگار «زائر» برای بررسی مسئله مسکن با تنی چند از حجاج ایرانی و همچنین با آقای رضایی سرپرست ستاد حج گفتگوهایی داشته که توجه شما را بدان جلب می‌کنیم.

زائران کاروان ۳۱۱۵۶ که از قم اعزام شده‌اند، همگی متفق بودند که دوری محل سکونت تا مسجدالحرام و کرایه زیاد تا کسی برای رفت و آمد، آنان را از زیارت هر روزه خانه خدا محروم کرده است.

یکی از زائران خراسانی گفت:

«حضور شش تا هشت زائر در یک اتاق دوازده متری، سطح بهداشت را کاهش می‌دهد.»

یکی از اهالی مازندران اظهار داشت:

«مهمترین مشکلی که اعضای کاروان ما به آن دچارند قطع ناگهانی آب در طور شبانه‌روز است که به نوبه خود موجب بی‌توجهی به مسائل

ص: ۳۱۹

بهداشتی می‌گردد»

زائری از کاروان ۱۷۷۱۴ اعزامی از تهران نیز مسافت طولانی میان محل اقامت تا مسجدالحرام را مهمترین مشکل خود در طول اقامت در مکه مکرمه یاد کرد و از اختصاص صد ریال سعودی به عنوان هزینه رفت و آمد ابراز خرسندی کرد. وی گفت: «با توجه به نرخ‌های موجود در جهان، ما خیلی شکرگزاریم که با این مبلغ اندک از چنین سرویسی برخورداریم. با یک حساب سرانگشتی، در واقع، به طور مجانی به زیارت آمده‌ایم. درست نیست که خیلی از نارسایی‌ها شکوه و شکایت کنیم.»

یک زائر تهرانی عقیده داشت:

«مقامات سعودی تلاش کرده‌اند تا زائران ایرانی را به طور پراکنده در مکه ساکن کنند تا از یک سو از تجمع و حضور دائم زائران ایرانی در مسجدالحرام بکاهند و از سوی دیگر از لحاظ اقتصادی سود حاصله از خرید زائران ایرانی را در سطح شهر مکه تقسیم کنند. دیگر اینکه در آمد خوبی عاید شرکت‌های حمل و نقل شهری شود. به نظر هدف اصلی مقامات سعودی سیاسی بود.»

آقای رضایی سرپرست ستاد در مودر پراکندگی مسکن زائران ایرانی در شهر مکه، وضعیت بهداشتی ساختمان‌ها و تراکم افراد در اتاق‌های محل سکونت به سئوالات خبرنگار خبرنگار «زائر» پاسخ داد و گفت:

«به دلیل حجم زیاد زائرانی که داریم به هیچ عنوان قادر به تهیه مسکن در یک یا دو نقطه از شهر مکه و یا مدینه نیستیم. امسال شعاع پراکندگی زائران ایران در شهر مکه و نسبت آن به مسجدالحرام در مقایسه با سال‌های گذشته تغییر اساسی نکرده است. باید خداوند را شکرگزار باشیم که در این فاصله کوتاه توانستیم این تعداد مسکن را تهیه کرده و در اختیار زائران قرار دهیم. ساختمان‌هایی که نزدیک حرم هستند به علت قدیمی‌سازی بودن، از نظر بهداشتی مشکلاتی دارند، ولی ساختمان‌هایی که دورترند نوساز هستند و مشکلات کمتری دارند. معمولاً مالکان ساختمان‌ها باید پاسخگوی این

ص: ۳۲۰

مشکلات ابشند. دولت عربستان مقرراتی وضع کرده و تکالیفی را برعهده مالکان گذاشته است، از جمله مفروش بودن اتاق‌ها، داشتن آب سردکن در هر طبقه و یک سری شرایط بهداشتی دیگر. ما برای سال آینده در نظر داریم که شرایطی نظیر داشتن آشپزخانه بزرگتر، سالن سخنرانی و اجتماعات و وسایل بهداشتی را که بیشتر برای ایرانیان قابل استفاده باشد در قراردادهای اجاره لحاظ کنیم. امسال به دلیل اینکه چندماه عقب بودیم، توانستیم بیش از این سخت‌گیری کنیم. در مورد تراکم افراد در اتاق‌های سه در چهار باید بگوییم که دولت عربستان استانداردهایی را برای اسکان افراد قرار داده است. در ابتدا نیز ما به این مسئله اعتراض کردیم. در اینجا برای هرکس دو متر و نیم مساحت در نظر گرفته می‌شود که حد تراکم زائران ما در اتاق‌ها نیز اینچنین است.»

آقای رضایی در پاسخ به این پرسش که آیا برای تفکیک در نحوه اسکان مجردها و متأهل‌ها در کاوان‌ها چاره‌ای اندیشیده شده یا خیر، گفت:

«اصولاً فرهنگ ساختمان‌سازی در مکه و مدینه برای زائران و حجاج به گونه‌ای است که اتاق‌ها و ترکیب ساختمان‌ها با این نحوه اسکان مناسبی ندارد. معمولاً اتاق‌های بزرگ، و برای سکونت پنج نفر در نظر گرفته شده است. ما در این مورد فکر کردیم، ولی راه به جایی نبرده و گمان می‌کنیم در ساختمان‌سازی‌های آینده باید به این مسئله توجه کرد. ما با شرایط فعلی اگر بخواهیم برای خانواده متأهلان محیطی مناسب در نظر بگیریم، مسائل زیادی در تدارک و اجاره مسکن خواهیم داشت. حداقل چیزی که می‌توان گفت این است که در کوتاه مدت هیچ راه‌حلی قابل پیش‌بینی نیست.»

خبرها

یک زائر ایرانی که به اتفاق همسرش در مقابل مقر پلیس مدتی منتظر تاکسی بوند، به علت نرخ بالای کرایه‌ها از سوارشدن به تاکسی‌هایی که پول زیادی می‌خواستند خودداری می‌کردند. در این هنگام پلیس سعودی به گمانی نزد این زوج زائر آمده و ابتدا ده‌ریال و پس از امتناع، بیست ریال به

ص: ۳۲۱

این دو می‌دهد. اما ایرانیان از گرفتن پول سر باز می‌زنند و دلیل سوار نشدن به تاکسی‌ها را نرخ زیاد آنها عنوان می‌کنند. پلیس با شنیدن این حرف با اتومبیل خود آنان را به مقصدشان می‌رساند.

راننده مصری کاروان ۳۰۲۲۷ که با اتومبیل تصادف کرده بود، در یک کار گروهی از سوی ایرانیان خسارت خود را دریافت داشت. اعضای کاروان با جمع‌آوری پول از زائران کاروان، هزینه تصادف راننده مصری را داوطلبانه به عهده می‌گیرند. بنا بر گزارش‌های رسیده امروز یکی از زائران ایرانی که دو عدد سکه طلا یافته بود، آن را به مدیر کاروان خود تحویل داد تا به صاحب اصلی‌اش برگردانده شود.

امروز اعضای بعثه مقام معظم رهبری به همراه حجه‌الاسلام محمدی ری‌شهری مکه را به سوی شهر مدینه ترک کردند تا همراه دیگر زائران ایرانی مدینه دوم، ایام باقیمانده را در جوار مرقد پاک حضرت رسولصلی الله علیه و آله سپری کنند و نظارت و هدایت برنامه‌ها و سازماندهی کاروان‌ها را پیگیری نمایند.

بنا بر گزارش ستاد مدینه تا پایان امروز (۹/۴/۷۰) ۲۶۷۶۱ زائر وارد مدینه منوره شده‌اند.

ص: ۳۲۳

دوشنبه ۱۰ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۸ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

تبریک عیدغدیر به مقام معظم رهبری، نکته‌هایی از زبان ایرانیان

ص: ۳۲۴

پیام‌ها

عرض تبریک

به مناسبت فرارسیدن عید سعید غدیر خم پیام تبریکی از سوی نماینده ولی فقیه به محضر مبارک رهبر انقلاب اسلامی فرستاده شد. متن پیام بدین شرح است:

باسمه تعالی

محضر مبارک رهبر معظم انقلاب اسلامی

حضرت آیه‌الله خامنه‌ای

دام ظلّه العالی

فرا رسیدن سالروز عید سعید غدیر خم، روز اکمال دین و اتمام نعمت، بر همه مسلمین جهان مبارک باد. اینجانب از جوار حرم رسول اللّه صلی الله علیه و آله و تربت مطهر ائمه بقیع

ص: ۳۲۵

علیهم السلام که اینک همچون نگینی در حلقه عاشقان ولایت در بر گرفته شده، از جانب خود و زائران ایرانی بیت‌الله الحرام این روز عزیز را به حضرت عالی تبریک و تهنیت عرض می‌نمایم. از خداوند متعال عاجزانه مسئلت دارم در تحقق وعده پیروزی نهایی مستضعفین جهان که تبلور عینی این عید سعید است، تعجیل فرماید و ما را از زمینه‌سازان آن روز قرار دهد و سایه پر برکت حضرت عالی را تا ظهور آن حضرت بر سر مسلمین و مستضعفین جهان مستدام فرماید.

محمد محمدی ری‌شهری

مدینه منوره، ۱۸ ذی‌حجه ۱۴۱۱

دیدارها

تألیف مناسک حج

آقای موسوی، یکی از مسلمانان اهل پاکستان، کتابی راجع به مناسک حج در دست تهیه دارد که برای جمع‌آوری مطالب جدید با آقای تسخیری ملاقات و گفتگو نمود و از ایشان تقاضای راهنمایی کرد. همچنین عده‌ای از مسلمانان مراکش امروز با آقای مصباح یزدی ملاقات کردند و سئوالاتی پیرامون تحریف قرآن و اختلاف بین مذاهب مطرح ساختند که توسط ایشان پاسخ داده شد.

دیدار با مغازه‌داری در مدینه

یکی از مغازه‌داران مدینه که امروز برای دیدار به بعثه ایران مراجعه کرده بود اظهار داشت: «مردم عربستان از حضور نیروهای آمریکایی ناراضی هستند. به نظر من احترام حکومت آل‌سعود به ایران به جهت ترسی است که از کشور شما دارد.»

ص: ۳۲۶

قوت ایران قوت ما است

امروز عده‌ای از شیعیان سوریه با حجة الاسلام تسخیری دیدار و گفتگو کردند. این گروه در گفتگوی خود با آقای تسخیری در مورد شیعیان گفتند:

«فقط در دمشق هشتاد هزار شیعه وجود دارد. حافظ اسد عنایت خاصی به آنها دارد، ولی اطرافیان او اینچنین نیستند. امروز قوت ایران قوت ما است و ضعف ایران ضعف ما.»

دیدار با دانشجویان آفریقایی

یکی از دانشجویان آفریقایی که در دانشگاه مدینه تحصیل می‌کند ضمن ملاقات با مسئولان بعثه، درباره کیفیت تحصیل در این دانشگاه مطالبی اظهار داشت. همچنین یکی از دانشجویان دوره کارشناسی ارشد سودان که در انگلیس تحصیلات خود را به پایان برده است، امروز در دیدار که با معاونت بین‌الملل بعثه داشت، در مورد حرکت اسلامی دانشجویان در انگلیس سخن گفت.

گزارش‌ها

ارزیابی روزهای گذشته از زبان زائران و کارگزاران حج

روزهای اقامت ایرانیان در مکه و مدینه رو به پایان است. هر روزی که می‌گذرد، درد جدایی از خانه خدا، مسجد حضرت رسولصلی الله علیه و آله و بقیع بیشتر می‌شود. برای خیلی‌ها شاید این آخرین دیدار باشد. اکثر حاجیان ایرانی با غنیمت شمردن این روزهای واپسین، سعی در بهره‌گیری هرچه بیشتر از برکات معنوی این سفر الهی دارند. برای آگاهی از آنچه که تاکنون در نزد زائران و کارگزاران حج گذشته و ارزیابی آنان از مراسم و مناسک این سفر،

ص: ۳۲۷

گفتگویی با تنی چند از مسئولان و زائران ایرانی صورت گرفته است که توجه شما را به آن جلب می‌کنیم. یکی از بازرسان:

- «در ایران به زائران گفته بودند که به همراه خود پتو بیاورند، چرا که بدان نیاز پیدا خواهند کرد. اما حاجیان با اتاق‌های مفروش در مکه و مدینه مواجه شدند. اینان چون دیگر نمی‌توانند پتوها را برگردانند برای فروش آن دنبال مشتری هستند و این به حیثیت حاجیان ما و شاید نظام ما لطمه می‌زند.»

- «به امور بهداشتی محل سکونت بعضی کاروان‌ها به درستی سرکشی و رسیدگی نمی‌کنند.»

- «خوب است از طرف مسئولان به دولت سعودی پیشنهاد شود که بین راه مکه- عرفات، عرفات- مشعر، مشعر- منی و منی- مکه مترو احداث شود تا مشکلات ترافیکی این راه‌ها مرتفع گردد.»

یکی از کارکنان مخابرات ستاد مکه:

- «امسال برای اولین بار در حج و به طور آزمایشی از پست تصویری (فاکس مایل)، آن هم با یک دستگاه، استفاده شد که با استقبال مواجه گردید. برای سال‌های آینده لازم است که بر تعداد این دستگاه افزوده شود.»

- «شرکت مخابرات باید مثل بانک‌ها، فروشگاه‌های شاهد و سازمان هواپیمایی مستقل باشد و امکانات بیشتری را بسیج کند. امسال کارکنان مخابرات تعدادشان کم بود، به همین دلیل در طور شبانه‌روز بیش از چهار یا پنج ساعت نمی‌خوابیدند و بقیه روز را در کاروان‌ها مشغول به کار بودند. امید است با افزایش پرسنل و امکانات خدماتی که به کاروان‌ها داده می‌شود، از سال آینده خدمات بیشتری ارائه گردد.»

یکی از اعضای واحد اهل سنت بعثه:

- «هنوز مسئله وحدت مسلمانان برای خیلی از زائران و حتی روحانیان حل نشده است. باید این استراتژی برای همگان از سوی نخبگان

ص: ۳۲۸

- جامعه اسلامی تبیین شود. با اینکه سفر حج نقطه اوج وحدت شمرده می‌شود، با این حال، شاهدیم که افرادی از سر ناآگاهی در مدینه و مکه اعمالی خلاف وحدت انجام می‌دهند، حتی در عرفات.»
- «استفاده از موقف عرفات و منی باید توأم با برنامه‌های با کیفیت باشد، بویژه در منی. در این روز برنامه‌ریزی در بعثه بسیار ابتدایی بود و برخی افراد برای استفاده از این فرصت‌ها به کاروان‌های دیگر رفتند.»
- «به نظر من کلیه واحدهای بعثه مثل زائران کاروان‌ها باید به مدینه قبل و مدینه بعد تقسیم شود؛ زیرا بعضی واحدها پس از مناسک حج عملاً تعطیل می‌شوند.»
- «محیط اطراف چادر ایرانیان در عرفات و منی به شدت غیربهداشتی بود.»
- «مشاهده می‌شد که بیماران را با فرقون به مراکز درمانی می‌رساندند. در حالی که می‌شد با بکارگیری برانکار از بوجود آمدن اینصحنه‌های کریه جلوگیری کرد.»
- یکی از همکاران معاونت فرهنگی و ارشاد:
- «با توجه به وقفه سه ساله‌ای که برای زائران ایرانی پیش آمده بود، حج خوبی برگزار شد، بویژه اینکه روی معیارهای اصولی انقلاب تکیه شد. مراسم براثت از مشرکان از دو جهت حائز اهمیت بود: اول نفس برپایی این مراسم بود که احتمال برخورد و حوادث ناگوار داده می‌شد، و دوم اینکه سرپرست حجاج ایرانی در سخنان خود روی نکات با اهمیتی انگشت گذاشته و نشان داد که اهداف و آرمان‌های امام خمینی رحمه الله از اصول خدشه ناپذیر انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی است.»
- «سرویس‌دهی باید برای همه یکسان باشد و هیچ تفاوتی بین ستاد و بعثه و هر دوی اینها با زائران حاضر در کاوان‌ها نباشد.»
- «بعضاً مشاهده می‌شد که با مراجعان به برخی از واحدهای ستاد و بعثه برخورد شایسته‌ای صورت نمی‌گیرد. این موضوع در برخورد مسئولان ستادی با مدیر و معاون و خدمه کاروان‌ها کاملاً مشهود بود.»

ص: ۳۲۹

- «یکی از مشکلات مدیران و روحانیان کاروان‌ها، داشتن زائران کهنسال بود که از استطاعت جسمی برخوردار نبودند.»

یک زائر تهرانی:

- «بهرتر است ک لباس حاجیان ایرانی متحدالشکل باشد و از پراکندگی پوشش و فرم آن که بعضاً شکل ناهمگون و ناموزونی دارد جلوگیری شود.»

- «کار فرهنگی و توجیهی روی زائران باید قبل از سفر حج صورت گیرد.»

- «با متخلفان و افرادی که اعمال آنان مغایر با شئون انقلاب اسلامی است، باید با قاطعیت برخورد شود، که سهل‌انگاری در این زمینه - چنانکه شاهد بودیم - خسارت بار است.»

سه تن از زائران کاروان ۳۱۱۵۶ قم:

- «امکانات بهداشتی ضعیف است، در حالی که این امکانات به عنوان تضمین کننده سلامت افراد، باید در حد لازم و حتی بالاتر از آن باشد.»

- «دوری محل اسکان زائران از مسجدالحرام سبب شد که حجاج از حضور زیاد ر خانه خدا محروم شوند.»

اگر وسیله ایاب و ذهاب برای چنین زائرانی در نظر گرفته می‌شد، خیلی خوب بود. در مکه زائران را به جاهای دیدنی و زیارتی بردند تا بخشی از فرصت‌ها بی‌فایده نگذرد.»

- «بازرسان کاروان‌ها جز هنگام رساندن خبرنامه، دیده نمی‌شدند، در حالی که بازرسان همیشه باید در دسترس زائران باشد.»

مدیر یکی از کاروان‌های اعزامی از مشهد مقدس:

- «اعضای کاروان‌ها عموماً از وضع مسکن گله دارند؛ البته واحد مسکونی ما خوب است. زائران از نوع خانه‌هایی که در آن اقامت خواهند کرد بی‌اطلاع هستند.»

- «پیشنهاد می‌شود همچون عرفات و منی که نمایندگان تعیین شدند تا با بازدید از چادرها موقعیت آن را به اطلاع زائران برسانند، برای

ص: ۳۳۰

ساختمان‌های شهر هم این عمل انجام شود تا نمایندگان در بازدید از این اماکن اطلاعات لازم را کسب و به کاروان‌ها منتقل کنند.»
 - «دادن چای در عرفات و منی حل نشده است. بویژه روستاییان علاقه‌مند به خوردن چای هستند و از فقدان آن گله دارند. آنان ترجیح می‌دهند به جای آب، چای بنوشند. خوب است چراغ و کپسولی برای هر چند کاروان تهیه شود تا آنان بتوانند چای تهیه کنند.»

به نظر من فقط کسانی باید به حج بیایند که غیر از مستطیع بودن، از توانایی جسمی لازم نیز برخوردار باشند. دیگر اینکه زائران نوبت اولشان باشد. کسانی که سال‌های پیش مشرف شده‌اند، لزومی ندارد جای کسانی را که هنوز نیامده‌اند بگیرند.»
 - «برنامه اعلام برائت از مشرکان با وجود خاطه تلخ و گزنده سال ۱۳۶۶ بسیار باشکوه برگزار شد.»

خبرها

از سوی نماینده ولی‌فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، به مناسبت عید سعید غدیر، به کلیه خدمه کاروان‌های کشورمان که در حج امسال شرکت کرده‌اند مبلغ یکصد ریال سعودی به عنوان عیدی هدیه داده شد.

همچنین آن عده از خدمه‌ای که قبل از عید غدیر راهی کشورمان شده‌اند، این مبلغ را در ایران دریافت خواهند کرد.
 آخرین گزارش ستاد حج در مدینه حاکی است که تا پایان روز گذشته جمعاً ۱۹۸ کاروان شامل ۲۶۷۶۱ نفر از زائران کشورمان از مکه مکرمه به مدینه منوره مشرف شده‌اند. عملیات انتقال زائران از مکه به مدینه از ششم ماه جاری شروع شده که حداکثر تا تاریخ چهاردهم همین ماه ادامه خواهد داشت. عملیات بازگشت زائران مدینه بعد به کشورمان، از چهاردهم تیر شروع خواهد شد.

ص: ۳۳۱

خبرهای رسیده حاکی است که زائران از کیفیت نامطلوب اتوبوس‌هایی که آنان را از مکه به مدینه انتقال می‌دهند ناراضی هستند. اکثر زائران از بی‌ادبی رانندگان، استفاده از نوارهای موسیقی و تسلط نداشتن آنان بر اصول رانندگی در اتوبان شکایت کرده‌اند.

ص: ۳۳۳

سه‌شنبه ۱۱ تیرماه ۱۳۷۰، ۱۹ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

سوغات نور، مظلومان قاره سیاه و روشنای یاد امام

ص: ۳۳۴

دیدارها

نخستین دیدار با حاجیان مدینه بعد

پس از بازگشت سرپرست حجاج ایرانی از مکه به مدینه منوره که پرروز ۹/۴/۱۳۷۰ انجام شد، نخستین دیدار عمومی ایشان با زائران مدینه بعدصباح امروز در محل بعثه صورت گرفت. همچون ملاقات‌های پیشین، تلاوت آیات قرآن آغازگر این دیدار بود. سپس حجة الاسلام مصباح یزدی اندیشمند معاصر حوزه علمیه قم سخنرانی کرد و توجه زائران ایرانی را به برکات معنوی مراسم حج جلب نمود. آقای مصباح گفت:

«حج از هنگام احرام بستن شروع می‌شود. لباس‌هایی که در زندگی روزمره نشانه خیلی از امور است بیرون می‌آیند و لباسی شبیه لباس مرگ (کفن) پوشیده می‌شود که لباسی است بی‌پیرایه و کاملاً ساده. با این لباس وارد خانه خدا می‌شویم تا ببینیم چه چیزی با خود آورده‌ایم. یکی از نکته‌های

ص: ۳۳۵

این وضعیت آن است که آدمی متوجه شود پیرایه‌های دنیا- مثل پُست و مقام‌ها- نوعی سرگرمی اعتباری است. اعتباری است، چرا که حقیقت انسان را تغییر نمی‌دهد. دیگر اینکه همین امر اعتباری عمر کوتاهی دارد و تا دم مرگ بیشتر دوام نمی‌یابد.» ایشان در ادامه سخنان خود خطاب به حاجیان حاضر گفت:

«حالا که لباس عادی به تن کرده‌اید به درون خود بنگرید. آیا آن نورانیت زمان احرام پیدا است؟ نکند که در این ایام، بیشتر با دل بستن به دنیا نقض غرض کنیم؛ نکند فکر و ذکر شبانه‌روزی شما به معامله و سودجویی و تجارت باشد؛ مبدا دنیازدگی بار دیگر در ما زنده شود. از دنیا باید به قدر ضرورت استفاده شود. بدانید که چه لحظات پرمعنایی را در کنار مرقد حضرت رسول و ائمه اطهار می‌گذرانید. هر لحظه‌اش از دنیا و مافیهای آن بیشتر ارزش دارد.»

آقای مصباح با تأکید بر اینکه مبدا نورانیت زمان حج از دست برود، با تفاوت گذاردن بین خریدهایی که جنبه سوغاتی دارد و بازارگردی‌هایی که همه وقت زائران را به خود اختصاص می‌دهد گفت:

«بهترین سوغاتی همین نورانیتی است که پیدا کرده‌ایم. دنیا آن قدرها ارزنده نیست که به خاطرش تمام حواستان را صرف آن کنید. مواظب باشید که این معنویت را از شما نربایند تا در آخرت سرمایه نجاتتان باشد.»

چرا فقط با آمریکا مخالفت می‌کنید؟

امروز یک مسلمان تبعه آمریکا در ملاقات با یک ایرانی آشنا به زبان انگلیسی اظهار داشت:

«من یک مسلمان و تبعه امریکا هستم ولی به انقلاب اسلامی و ایرانیان علاقه دارم. اما این سؤال را هم دارم که چرا فقط شما با آمریکا مخالفت می‌کنید و دیگر مشرکان را رها کرده‌اید؟»

این زائر آمریکایی پس از شنیدن پاسخ اظهار می‌دارد:

ص: ۳۳۶

«من متعجبم که چرا شما نمی‌ترسید. سه سال پیش چهارصد نفر از شما را کشتند ولی شما به محض بازشدن راه حج و آمدن به حج باز مرگ بر آمریکا گفتید.»

پس از این پاسخ که ما چندین سال با آمریکا و عراق جنگ کرده‌ایم و رهبران به ما آموخته است که فقط از خدا برتسیم، حاجی آمریکایی می‌گوید:

«برای ما هم دعا کنید چون ما از آمریکا و اسرائیل می‌ترسیم. برای ما دعا کنید که خدا به ما ایمان بدهد.»

بحث و گفتگو در بقیع

صبح امروز نایب مفتی مدینه آقای شیخ محمد العثیمین همراه جمعی محافظ امنیتی در بقیع حضور یافت و در محل تربت مطهر چهار امام علیه السلام با برادران روحانی حاضر در بقیع، که اتفاقاً چند تن از آنان از همکاران معاونت فرهنگی و ارشاد بعثه بودند، به بحث پرداخت. وی در مورد گریه، بوسیدن قبور ائمه و خواندن زیارتنامه سؤال کرد. برادران با استدلال‌های مناسب پاسخ دادند و با توجه به بوسیدن دست نایب مفتی توسط مردم به وی چنین گوشزد کردند:

«اگر مردم از روی حُبّ و به خاطر خدا دست شما را می‌بوسند و شما آن را مجاز می‌دانید، پس بوسیدن قبور ائمه نیز به طریق اولی مجاز و موجب ثواب است.»

در خاتمه وی را برای ادامه بیشتر گفتگو به بعثه دعوت کردند.

خبرها

تا امروز ۶۳ کاروان شامل ۸۲۲۴ حاجی ایرانی از مکه مکرمه به مدینه منوره مشرف شده‌اند که جمعا ۲۶۱ کاروان شامل ۳۴۹۸۵ نفر از زائران کشورمان در مدینه منوره استقرار یافته‌اند.

ص: ۳۳۷

امروز یک زائر اهل نیجریه به یک زائر ایرانی گفت که مردم نیجریه اسلام را از ایران و امام خمینی رحمه الله آموخته‌اند. او اضافه کرد که عکس حضرت امام در اکثر منازل وجود دارد و مردم نیجریه خاطره ایشان را همواره گرامی می‌دارند.

زائران افغانی که از ایران مشرف شده‌اند علی‌رغم پرداخت مبلغ یک میلیون و پانصد ریال، بعضاً از محل اقامت و نحوه پذیرایی گلایه دارند و آن را ناشی از تبعیض در نوع برخورد ستاد حج با کاروان افغانه می‌دانند. باید توضیح داد که از شش کاروان افغانه، وضع دو کاروان آن که پرسنل دولتی وزارت امور خارجه در آن بسر می‌برند، مناسب‌تر از سایرین گزارش شده است.

گفتنی است که طبق مصوبه سازمان حج و زیارت قرار بود امسال هفتصد نفر از افغانه مقیم ایران به حج مشرف شوند. از این تعداد، سهمیه‌هایی به نهادهای مرتبط با موضوع افغانستان در کشور اختصاص یافت (حداکثر چهل نفر) ولی گزارش‌های رسیده حاکی است که شمار برادران و خواهران ایرانی که به همراه کروان‌های افغانه عازم حج شده‌اند بیش از حد مصوب بوده، به طوری که مجبور شده‌اند برخی از ایرانیان را با پاسپورت‌های صادر شده برای افغانه و تغییر عکس به حج بیاورند. همچنین بعضی از دست‌اندرکاران و مسئولان اداری، همسران و حتی دوستان خود را از این طریق به حج آورده‌اند که این مسئله بر تضييع حقوق عده‌ای از افغانه، تبعات منفی متعددی بر جای گذاشته است.

در این روزهای واپسین، تنخویی مأموران نهی از منکر سعودی در بقیع زنده‌تر شده است. بخصوص در تربت چهار امام علیهم السلام، همواره رفتار مأموران بقیع نسبت به مأموران کعبه و حرم نبوی خشن‌تر بوده است. اما در مواقعی که نماینده محترم ولی فقیه در بقیع حاضر شده‌اند با تذکرات مأموران امنیتی، آنان رفتار مناسب‌تری از خود نشان داده‌اند. گفتنی است که هر شب بقیع توسط مأموران جارو و تمیز می‌شود. به عنوان مثال، اوایل صبح امروز در حالی که زائران ایرانی به همراه جمع کثیری خارجی، مقابل قبور مطهر چهار امام معصوم علیهم السلام مشغول خواندن زیارتنامه بودند یکی از نیروهای امنیتی

ص: ۳۳۸

سعودی که لباس شخصی بر تن داشت و احتمالاً از اداره امر به معروف بود، برخورد بسیار بدی با زائران از خود نشان داد. اما به محض ورود سرپرست محترم حجاج ایرانی به بقیع، یکی از مأموران امنیتی سعودی از تیم مراقبتی ایشان که ملبَس به لباس شخصی بود به مأمور بدرفتار سعودی مراجعه کرد و سریعاً وی را نسبت به تغییر نوع برخورد با زائران در حضور نماینده محترم رهبری توجیه نمود. این اقدام بسیار مؤثر بود و آن مأمور تغییر جدی در رفتار خود دارد.

باید توضیح داد که معمولاً سعودی‌ها هنگامی که زائران ایرانی را بدون پشتوانه می‌یابند از برخوردهای تند ابایی ندارند. این موارد در سال‌های قبل نیز وجود داشته است. امسال حضور نسبتاً طولانی‌تر نماینده محترم مقام معظم رهبری در مدینه به همراه کاروان‌های مدینه، پشتوانه سیاسی محکمی برای زائران فراهم نموده و این امر در تعدیل برخورد سعودی‌ها با زائران ایرانی بسیار مؤثر بوده است.

در شب عید غدیر در چند کیلومتری مدینه مجلس جشنی برگزار گردید که چند تن از مداحان شیعه عرب و فارس اشعاری را در مدح امام اول خواندند.

در این مراسم چند تن از شیعیان خطیف خواستار وصیتنامه حضرت امام رحمه الله و پیام عربی رهبر انقلاب شده و اظهار داشتند که در روزهای ارتحال حضرت امام رحمه الله روستاها را سیاه‌پوش و مراسم عزاداری عمومی برگزار کردند.

ص: ۳۳۹

چهارشنبه ۱۲ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۰ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

ممارست در پارسایی، اندیشه وحدت

ص: ۳۴۰

دیدارها

خدمت به زائر اجر زیادی دارد

صبح امروز در ادامه دیدار سرپرست حجاج ایرانی با اعضای کاروان‌ها، زائران خانه خدا و مرقد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه بقیع، در محل اجتماعات بعثه مقام معظم رهبری در مدینه گرد آمده و در مراسمی که به همین مناسبت برپا شده بود شرکت کردند. پس از قرائت قرآن و مداحی اهل بیت حضرت ختمی مرتبت، حجة الاسلام والمسلمین مصباح یزدی به سخنرانی پرداخت. ایشان در بخشی از سخنرانی خود با بهره‌گیری از آیات کریمه «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ فِي أَسْفَلٍ سَافِلِينَ» (تین/ ۴ و ۵) گفت:

«موضوع این آیات ترقی و تنزل انسان است. در آغاز خلقت، هر انسانی دارای قوام می‌باشد، یعنی آنچه که شایسته او بوده تا خود را به کمال

ص: ۳۴۱

برساند از سوی خداوند به وی داده می‌شود. عده‌ای با بهره‌گیری از آن استعدادها خود را به مراحل بالا می‌رسانند و عده‌ای دیگر با سوء استفاده، تنزل می‌کنند. از این آیات استفاده می‌شود که خطر سقوط، همه انسان‌ها را تهدید می‌کند اما کلیت ندارد.»

آقای مصباح یزدی با اشاره به تعبیر حضرت امام خمینی رحمه الله گفت:

«امام راحل مکرر اشاره می‌کردند که گذشتن از ظلمت به سوی نور یک جهش دفعی نیست. همچنین عبور از نور و لغزش به سوی ظلمت، ناگهانی صورت نمی‌پذیرد. نه هیچ فرشته‌ای می‌تواند انسان را به ناگاه از ظلمت نور برساند و نه هیچ شیطانی می‌تواند یکباره آدمی را از نور به سوی ظلمت بکشانند. هر دوی اینها تدریجی هستند. زماندار بودن این عالم نیز از الطاف الهی است تا راه برگشت برای کسی که بیراهه را انتخاب می‌کند وجود داشته باشد. خداوند نیز وسایل بازگشت را فراهم کرده است: دستورهای انبیاء، توبه، ترغیب انسان به عمل صالح و ...»

حجة الاسلام والمسلمین مصباح یزدی خطاب به زائران خانه خدا و مرقد رسول اللّٰه صلی الله علیه و آله اظهار داشت:

«این چند روز باقیمانده را تمرین کنید؛ تمرین گذشت. در این سفر که در هر اتاق چند نفر روزها کنار هم بسر برده‌اید چه بسا اختلاف سلیقه و نظر بین شما وجود داشته باشد. شیطان از این مسئله سوء استفاده کرده و با وسوسه، این اختلاف سلیقه را به کدورت و احیاناً کینه تبدیل می‌کند. هر کس باید سعی کند کار دیگری را انجام دهد. خدمت به زائر اجر زیادی دارد. اگر کسی ثواب این خدمت را بداند زیارت را کنار می‌گذارد. تا آنجا که می‌توانید به یکدیگر کمک کنید، راهنمای یکدیگر باشید، از رفتار ناپسند همدیگر بگذرید و سخن یا کار ناشایست را هم نشنیده و ندیده بگیرید. اگر شما انتظار دارید که خداوند از گناهانتان بگذرد باید از گناهان دیگران بگذرید و این میزان است برای شما.»

مراسم با ابراز احساسات زائران نسبت به نمایندگی ولی‌امر مسلمین و سرپرست حاجیان خاتمه یافت.

امسال ۲۵ کاروان از اهل سنت در حج شرکت داشتند

ساعت پنج و سی دقیقه بعد از ظهر امروز اعضای واحد اهل سنت بعثه و عده‌ای از شخصیت‌های میهمان اهل سنت تبا حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری دیدار کردند. در این دیدار، ابتدا آقای حسینی نماینده اهل سنت کردستان در مجلس خبرگان ضمن تشکر از نماینده ولی امر مسلمین گفت:

«روحانیان اهل سنت کردستان به انقلاب اسلامی و رهبری آن علاقه‌مند هستند و ما در کردستان حدود هشتاد روحانی شهید داده‌ایم. این نشانه بارزی از علاقه روحانیان کردستان به انقلاب اسلامی است.»

ایشان اظهار امیدواری کرد که توجه مسئولان نظام جمهوری اسلامی به روحانیت و اهل سنت، روز به روز بیشتر شود و برای حاجمیت این جو معنوی، مسئولان نظام بیش از پیش از وضعیت اهل سنت و روحانیت آن با خبر باشند.

سپس آقای مولوی اسحاق مدنی مشاور محترم ریاست جمهوری در امور اهل سنت ضمن تشکر از فرصت پیش آمده و اعلام رضایت از وضعیت کاروان‌های اهل سنت گفت:

«در حج امسال شخصیت‌های برجسته‌ای از اهل سنت شرکت داشتند که این مسئله برای حجاج دیگر کشورها تعجب آور بود. حضور این شخصیت‌ها در بسیاری از موارد توانست سوء تفاهم‌هایی را که دشمنان در اذهان به وجود می‌آورند برطرف سازد.»

ایشان ضمن مؤثر خواندن حضور روحانیت اهل سنت در دفتر استفتاء بعثه مقام رهبری و اظهار امیدواری درباره اینکه مراسم برائت سال‌های آینده نیز مانند امسال پرطنین باشد، گفت:

«ان شاء الله ما هر ساله بتوانیم از حق برائت حج خودمان بخوبی استفاده کنیم.»

پس از آقای مدنی، حجة الاسلام ابوالقاسمی مسئول واحد اهل سنت

ص: ۳۴۳

بعثه توضیحات مختصری درباره کاروان‌های اهل سنت ارائه کرد و گفت:

امسال بیست و پنج کاروان اهل سنت داشتیم که توسط آقایان که حضور دارند به وضعیت مادی و غیرمادی کاروان‌ها رسیدگی شد و از همه جهات همکاری، خوب و مثمر ثمر بود. حضور بعضی از آقایان در شورای استفتاء بعثه مقام معظم رهبری جهت رسیدگی به مسائل شرعی زائران اهل سنت بسیار مفید بود.»

سپس آقای ری شهری ضمن تشکر از حضور آقایان و ذکر این نکته که وحدت و یکپارچگی مسلمانان جهان از اهداف اصلی انقلاب، امام راحل و نیز رهبر معظم انقلاب اسلامی بوده است، گفت:

«ما برای یکپارچه کردن مسلمانان جهان به طور طبیعی باید از کشور خودمان شروع کنیم. ما اگر نتوانیم مسلمانان کشور خودمان را یکپارچه کرده و به سمت اهداف مشترکمان که همان اعتلای کلمه توحید است حرکت کنیم نمی‌توانیم در این یکپارچگی جهانی موفق باشیم.»

ایشان ضمن یادآوری این نکته که مسئله وحدت پس از امام راحل توسط مقام معظم رهبری دنبال می‌شود و این تلاش همچنان ادامه دارد، گفت:

«ما در این زمینه به طور کامل موفق نبوده‌ایم و در صد بالایی از موفقیت را به دست آورده‌ایم و اگر غرض ورزی‌ها و جهالت عده‌ای نبود بیشتر موفق می‌شدیم. این جهالت و غرض ورزی، هم در شیعه هست و هم در اهل سنت. اینها به دلیل جهل یا بیماری که دارند مانع از یکپارچگی مسلمانان می‌شوند و با سنگ‌اندازی‌های خود در مقابل این هدف مقدس می‌ایستند. همان‌هایی که با حکومت جائر می‌سازند و مدح و ثنای آنان را می‌گویند، هم در شیعه هستند و هم در اهل سنت. حالا آنها آمده‌اند و علیه نظام مقدس کشورمان که می‌خواهد احکام قرآن را پیاده کند می‌ایستند. نیت ما پیاده کردن احکام قرآن است، حالا چقدر موفق بودیم همین است که می‌بینیم. من امیدوارم روزی برسد که ما بتوانیم به طور کامل به اهداف قرآن تحقق ببخشیم و افراد دلسوز باید خودشان برای رسیدن به این اهداف تلاش کنند و برای مردم

ص: ۳۴۴

راهنما باشند. امروز نظام کشور ما تنها نظامی است که می‌خواهد احکام اسلام و قرآن را پیاده کند. علمای طریقین باید بکوشند و مشکلات را حل کنند و هرچه بیشتر به هم نزدیک شوند و نباید وسوسه خناسان آنان را در رسیدن به وحدت مأیوس کند. ما می‌توانیم به هدف برسیم به شرط آنکه حدیث داشته باشیم. ما برای حق تلاش کنیم، حالا هرچه می‌خواهند بگویند.»

این جلسه که در جوّیصمیمی و برادرانه ادامه یافت در ساعت شش و سی دقیقه به پایان رسید.

فعالیت‌ها

اقدامات برای برگزاری آخرین دعای کمیل

مدینه هر روز شاهد حضور عده بیشتری از زائران ایرانی است. به موازات افزایش تعداد حاجیان، فعالیت‌ها و اقدامات بعثه و دست اندرکاران ایرانی حج نیز افزایش می‌یابد. فعالیت‌های جمعی، علاوه بر رتق و فتق امور جاری، معطوف به برگزاری مراسم دعای کمیل در کنار قبرستان بقیع است. به عنوان مثال، معاونت بازرسی بعثه ولی فقیه دویست نفر را جهت سقایت، دویست نفر را جهت برقراری نظم و انتظامات مراسم دعای کمیل و هشتاد و یک نفر را جهت امور به پوشش صوتی این مراسم مشخص نموده و آنها را به معاونت‌های دیگر بعثه، که هر یک به نوبه خود مشغول فراهم آوردن امکانات لازم جهت برگزاری مناسب این مراسم عبادی-سیاسی هستند، معرفی کرده است.

فعالیت بازرسان

همچنین از سوی این معاونت مواردی چون چهل و پنج مورد سرکشی برادران بازرس به کاروان‌ها، ارسال بیش از صد و پنجاه گزارش (در قالب

ص: ۳۴۵

بیست و شش نامه به ستاد حج) که متضمن مشکلات و مسائل کاروان‌ها بوده، برگزاری جلسات عمومی و منطقه‌ای و ... در چند روز گذشته گزارش شده است.

در این ایام - از تاریخ ۷۰ / ۴ / ۸ تا ۷۰ / ۴ / ۱۲ - مجموعاً هفتاد و شش مورد ملاقات سربازسان و نیز پاسخگویی به چهارصد و هشتاد مورد مراجعه به این معاونت، گزارش شده است.

گزارش‌ها

بازدید از مرکز چاپ و نشر قرآن کریم در مدینه منوره

در این روز، هیئتی مرکب از جمعی از مسئولان بعثه مقام معظم رهبری و عده‌ای از روحانیان و مسئولان جمهوری اسلامی ایران از مرکز چاپ و نشر قرآن کریم در مدینه منوره دیدار کردند.

در این دیدار، آقای محفوظ محمد امین مدیر روابط عمومی این مرکز ضمن خوشامدگویی و استقبال از هیئت ایرانی، مراحل مختلف چاپ و تکثیر کلام‌الله مجید در این مرکز و همچنین نحوه ضبط متن قرائت شده قرآن کریم و تکثیر آن در مقیاس گسترده و برنامه‌های آینده جهت ضبط برنامه‌های تلاوت و آموزش قرآن کریم بر روی نوارهای ویدئویی را تشریح کرد. این مرکز که از سال ۱۴۰۵ هجری قمری در زمینی به مساحت تقریبی دویست و پنجاه هزار مترمربع و با تکنولوژی و امکاناتی پیشرفته تأسیس گردیده یکی از مراکز نادر چاپ و نشر قرآن کریم در سطح جهان است که با ظرفیت چاپ نُه میلیون نسخه از قرآن کریم در سال فعالیت می‌کند.

در پایان این دیدار، حجة الاسلام والمسلمین تسخیری معاونت بین‌الملل بعثه ولی فقیه که مسئولیت هیئت دیدار کننده را نیز به عهده داشت، ضمن تشکر از توضیحات مدیر روابط عمومی این مرکز، اظهار امیدواری کرد که احکام الهی قرآن در همه زمینه‌های زندگی حاکمیت یابد و با پرداختن به

ص: ۳۴۶

محتوای قرآن کریم و جلوگیری از پرداختن تصویری و منحرف کننده به آن، شاهد ساختن جامعه‌ای قرآنی در سراسر جهان باشیم.

خبرها

یک زائر جوان ایرانی که قصد داشت حرم حضرت رسولصلی الله علیه و آله را لمس کند با مخالفت پلیس سعودی مواجه شد. پلیس سعودی این عمل را کفر دانست. در این حال، یک زائر ترک که شاهد ماجرا بود بر سر پلیس سعودی فریاد کشد و گفت: فهد کافر است، فهد شریک آمریکا و اسرائیل است و ...

زائر ترک، پس از گفتن این مطالب با استفاده از شلوغی جمعیت گریخت.

در مسیر حرکت یکی از کاروان‌های ایرانی از مکه به مدینه، پلیس امور اداری مربوطه را به سرعت انجام می‌دهد و راننده ترک علت این تسریع را عزت ایرانیان و ترس پلیس عربستان از شعار مرگ بر آمریکا اعلام می‌کند. وی ضمن تقدیر از حضرت امام خمینی رحمه الله اظهار می‌دارد که اگر ایشان چند سال دیگر زنده بودند کار حکام را یکسره می‌کردند.

به دنبال برقراری رابطه بینصاحب خانه‌ای که یک کاروان ایرانی در آن مستقر شده با زائران کاروان، مقادیری کتاب، فیلم و نشریه به نامبرده تقدیم می‌شود. صاحب خانه اعلام می‌دارد که فیلم رحلت حضرت امام رحمه الله تأثیر زیادی بر آنان داشته و او تصمیم دارد این فیلم را برای همه نزدیکان و آشنایانش نشان دهد.

بین ساعات پنج و نیم تا شش و نیم بعد از ظهر روز دوازدهم، مأموران سعودی با عنوان مأموران امر به معروف، در محل تربت چهار امام معصوم علیهم السلام حضور نداشتند و کنترل زائران توسط روحانیان و چند پلیس سعودی انجام گرفت. حاجیان در این روز آزادی بیشتری در زیارت قبور متبرکه برخوردار بودند.

متأسفانه چند مورد برداشتن خاک از بقیع مشاهده شده است.

ص: ۳۴۷

امروز یک زائر مصری ضمن اظهار دوستی و طرفداری از انقلاب نزد یکی از زائران ایرانی، پیام مقام معظم رهبری را به زبان عربی تقاضا کرد.

امروز یکی از مجروحان جنگ تحمیلی که در اثر حادثه رانندگی در عربستان، مجروح شده بود، هنگام انتقال به بیمارستان مورد سؤال پلیس قرار گرفت. این پلیس هنگام انتقال وی به آمبولانس، از جراحات قدیمی موجود در بدنش سؤال می‌کند. وی اظهار می‌دارد که این زخم‌ها یادگار جنگ باصدام است. پلیس مذکور با بوسیدن پیشانی برادر مجروح اظهار می‌دارد که من هم سرباز (امام) خمینی هستم.

یکی از مغازه‌داران مکه در صحبتی با یکی از حاجیان ایرانی از وفور فساد و فحشاء در کشورش اظهار ناراحتی می‌کند. هنگامی که یک زائر ایرانی مشغول خواندن دعای کمیل در بقیع بوده یک زائر مغربی با شنیدن دعا به شدت متأثر شده و به گریه می‌افتد. نامبرده پس از اتمام دعا خواستار خرید مفاتیح شده است که زائر ایرانی مفاتیح خود را به وی هدیه می‌کند. بنا بر گزارش رسیده، مأموران امنیتی سعودی عکس حضرت امام خمینی رحمه الله را که در سالن کاروان ۱۳۲۹۳ نصب شده بود پاره کرده‌اند.

امروز یکی از شیعیان قطیف از طریق روحانی کاروان، مبلغ هزار و صد ریال به یک پیرمرد زائر ایرانی که پول خود را گم کرده بود هدیه کرد.

از ابتدای افتتاح بیمارستان جمهوری اسلامی ایران در مدینه منوره، ده‌ها تن از کودکان اهل مدینه و دیگر شهرهای عربستان، به طور رایگان ختنه شده‌اند. چند تن از والدین این کودکان که بدین منظور به بیمارستان جمهوری اسلامی ایران مراجعه کرده بودند اظهار داشتند: ما برای اینکه این سنت اسلامی درباره فرزندانمان در بیمارستان جمهوری اسلامی ایران انجام شود سه سال صبر کرده‌ایم؛ چون معتقدیم انجام این عمل، که در واقع یکی از شرایط تشریف افراد به دین اسلام است، به دست ایرانیان برای ما و فرزندانمان

ص: ۳۴۸

خیر و برکت خواهد آورد.»

در این روز ۵۳۷۱ تن از زائران ایرانی بیت‌الله الحرام وارد مدینه شدند. با احتساب زائرانی که طی روزهای گذشته وارد مدینه شده‌اند، شمار زائران در مدینه به ۴۹۴۲۶ نفر رسیده است.

ص: ۳۴۹

پنجشنبه ۱۳ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۱ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

مراتب زیارت، قدر لحظه‌های گذرا، آخرین تضرع، در جمع مجاهدان

ص: ۳۵۰

دیدارها**ارتباط روحی بهترین نوع زیارت است**

امروز صبح آخرین دیدار عمومی زائران کاروان‌ها با حجه‌الاسلام ری شهری در محل بعثه انجام گرفت. این ملاقات‌ها که در مکه مکرمه و مدینه منوره به شکل روزمره ادامه داشت، با اتمام فعالیت‌های جاری بعثه و انتقال تدریجی کادر آن به ایران، پایان پذیرفت.

این جلسه که با حضور حاجیان زن و مرد، روحانیان کاروان‌ها و سرپرست حجاج ایرانی تشکیل شد با قرائت قرآن و ذکر مصیبت اهل بیت علیهم السلام آغاز شد. آنگاه آیه‌الله ابراهیمی امینی اندیشمند معاصر حوزه علمیه قم و جانشین حجه‌الاسلام ری شهری در بعثه مقام معظم رهبری به سخنرانی پرداخت.

آیه‌الله امینی ابتدا از احیا کننده حج ابراهیمی، حضرت امام

ص: ۳۵۱

خمینی رحمه الله که به واسطه او ایرانیان سربلند شده و در بین مسلمانان جهان عزت یافتند، یاد کرد و از روح والای آن بزرگمرد تجلیل نمود. سپس پیرامون زیارت و مراتب آن و بهره‌گیری زائران ایرانی از فرصت باقیمانده حضورشان در مدینه منوره چنین گفت:

«اسلام زیارت را عبادت می‌داند: زیارت برادر مؤمن، زیارت خویشان، زیارت کعبه، زیارت قبر پیامبر و قبور ائمه و ... ثواب‌هایی نیز برای ذکر آن کرده است. روایتی از قول امام حسین علیه السلام وجود دارد که ایشان از حضرت رسول صلی الله علیه و آله پرسیدند: پدر جان! ثواب کسی که تو را زیارت کند چیست؟ پیامبر پاسخ دادند: پسرم! هرکسی مرا در زمان زندگی یا مرگ زیارت کند و یا پدرت یا برادرت و یا خودت را زیارت نماید بر من واجب است که روز قیامت از او زیارت کنم. و این زیارت همان شفاعت و پاک کردن گناهان زائر است که اکنون این توفیق نصیب شما شده که قبر پیامبر و مقبره چهار امام بقیع علیهم السلام، قبر حضرت زهرا علیها السلام - البته اگر یافتید - قبر شهدای اُحد و اصحاب خاص پیامبر را زیارت کنید.»

ایشان در مراتب زیارت گفت:

«زیارت مثل سایر عبادات دارای مراتبی است و برای همه نتیجه یکسان ندارد. مثل نماز است. هرکس اخلاص بیشتر و معنویت بالاتری داشته باشد نتیجه بهتری می‌گیرد. زیارتی که آدمی روبروی قبر پیامبر با مفاتیح می‌ایستد و زیارتنامه می‌خواند، نماز می‌خواند یا پشت نرده‌های قبرستان بقیع یا داخل آن زیارتنامه آن چهار معصوم را بر زبان می‌راند و یا مدح و روضه آنان را می‌خواند، یک نوع زیارت معمولی است که البته ثواب هم دارد و از انجام آن باید شکرگزاری کرد. زیارتی هم هست که دارای مراحل عالی‌تری است.

در این نوع زیارت، زائر احترامی خاص برای صاحب آن قبر مقدس قائل می‌شود، افکار او را قبول می‌کند، اهدافش را می‌پذیرد، دوستش می‌دارد، با دوست او دوست می‌شود و با دشمنانش دشمن، و اینها را از زبان دل می‌گذراند و قول می‌دهد که از گناهان دور باشد و به دستورهای وارد شده عمل کند. مرحله دیگری از زیارت وجود دارد که برقراری نوعی ارتباط است؛

ص: ۳۵۲

ارتباط روحی، نفسانی و معنوی. زائر با مقبره‌ای که زیارت می‌کند نوعی ارتباط برقرار می‌کند که به اصطلاح آن را ارتباط برزخی می‌گویند. بدانید که این ارتباط در این شهر بهتر فراهم است. اینجا شهر وحی است. در اینجا جبرائیل هزاران بار برای نزول قرآن خدمت پیامبر رسیده است. معنویت مدینه را هیچ جای دیگر ندارد. حیف است که انسان از این حقیقت بهره کمی ببرد. قدر ساعاتی را که در اینجا هستید بدانید.

هر لحظه از این رابطه‌ها می‌تواند زندگی ما را دگرگون سازد و حال تازه‌ای نصیب ما کند.»

آخرین دیدار زائران با سرپرست حجاج ایرانی ساعت یازدهصبح پایان پذیرفت.

جصبح امروز آقای ری شهری در بعثه مجاهدین افغانی حضور یافت و با گروهی از علما، روحانیان و مجاهدان افغانی دیدار کرد. در این دیدار، آقای مجددی پس از خیر مقدم به نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی و میهمانان همراه، یادآور شد که فریضه جهاد نباید در میان مسلمانان جهان فراموش شود. مسلمانان باید با اعتصام به حبل‌الله، اتحاد و یکپارچگی خود را حفظ کنند. شخصیت‌های بزرگی مانند امام راحل پیدا می‌شوند که اساس اتحاد مسلمین را پی‌ریزی می‌کنند و امروز حضور شما آقایان علمای ایرانی در بعثه افغانستان تفرقه را نابود می‌کند. ما اهل یک قبله هستیم و یک پیامبر داریم. چرا باید بین مسلمانان تفرقه باشد؟ حج ما از برکات همین اتحاد است. مسلمانان افغانستان با اتحاد توانستند استکبار شرق را شکست بدهند و آنان را از خاکشان بیرون کنند.

در پایان این دیدار، چند تن از شعرای افغانستان با قرائت اشعار خود به مجلس گرمی خاصی بخشیدند. در اینجا به ایاتی چند از یک شعر قرائت شده در این محفل اشاره می‌کنیم:

گر مسلمانی بیا باهم شویم فی سبیل حق علیه ملحدین

غفلت و تفرقه در عصر جهاد دور می‌سازد تو را از صالحین

حج ابراهیم را دنبال کن تا شود منظور رب‌العالمین

حج دیگر حج واشنگتن بود نیست آن حج، حج ختم المرسلین

ص: ۳۵۳

آمریکا غول است و شیطان بزرگ زان که فرموده امام العارفین
رجم شیطان کن اگر داریصفا با برائت از رئیس المشرکین

از حضور فعال ایران در چاد خبری نیست

امروز یک تاجر تبعه چاد در دیداری با مسئولان بخش مراجعات اظهار داشت:
«تحولات اخیر چاد زمینه فعالیت را برای انقلاب اسلامیفراهم کرده است در حالی که از حضور فعال ایران در چاد هیچ خبری
نیست.»

درخواست دعای کمیل

یک نفر سودانی که مدرس تفسیر قرآن بود امروز به بعثه مراجعه کرد و با آقایان ابراهیمی و دکتر طالقانی آشنا شد و ضمن صحبت با
آقای تسخیری، تقاضای کتاب و نوار دعای کمیل را کرد. وی به شت ابراز علاقه نمود که در دعای کمیل امشب شرکت جوید.

تقاضای مفاتیح

یک دانشجوی سنگالی مقیم مصر (دانشجوی الانزهر) با آقای ابراهیمی در بعثه دیدار کرد. ضمناً یک مسلمان از اهالی حجاز
تقاضای مفاتیح و نوار نمود، که به همراه مقداری سکه که منقش به تصویر کعبه و قدس بود به وی هدیه شد. همچنین یکی از
طلبه‌های وهابی به بعثه مراجعه کرد که چند جلد کتاب پیرامون نظرات امام خمینی رحمه الله، نهضت امام حسین علیه السلام و نیز
کتاب‌هایی از شهید مطهری و شهید صدر در اختیار او قرار داده شد.

ص: ۳۵۴

مصاحبه‌ها

خبرنامه «زائر» موفق عمل کرد

امروز آقای ری‌شهری سرپرست حجاج ایرانی در یک گفتگو با نشریه «زائر» شرکت کرد و به سئوالات این نشریه پاسخ داد. آنچه ذیلاً می‌خوانید متن کامل این مصاحبه کوتاه است:

با تشکر از اینکه علی‌رغم کمی وقت، فرصت این مصاحبه را در اختیارمان قرار دادی، لطفاً به عنوان اولین سؤال بفرماید آیا مراسم عبادی-سیاسی حج امسال، همان گونه که انتظار داشتید و مورد نظر امام راحل و رهبر معظم انقلاب بود، برگزار گردید؟

- همه تلاش ما این بود که حج امسال همان گونه که امام عزیز راحل فرموده بودند و رهبر معظم انقلاب تأکید داشتند انجام پذیرد. خدا را شکر که با تلاش‌های خالصانه همه دست‌اندرکاران حج، امسال موفق شدیم این هدف مقدس را همان‌طور که از سوی احیا کننده حج ابراهیمی ترسیم شده بود به بهترین وجه تأمین کنیم، و این فقط ادعای ما نیست بلکه همه کسانی که از نزدیک شاهد برگزاری مراسم مختلف حج امسال خصوصاً مراسم باشکوه براءت از مشرکان بوده‌اند، عظمت و شکوه آن را ستوده و شگفت‌زده شده‌اند. ما زانکه بعثه مقام معظم رهبری و سایر مسئولان و دست‌اندرکاران حج امسال شایستگی این فضل الهی را داشته‌اند، خداوند متعال را سپاسگذاریم.

ارزیابی شما از کار واحدها و ارگان‌های دست‌اندرکار برگزاری حج امسال چیست و آیا رضایت حضرت‌عالی جلب شده است؟

- به نظر بنده همه واحدها بحمدالله خوب کار کرده‌اند. البته برخی از واحدها به تناسب نوع مسئولیتی که داشته‌اند زحمات بیشتری را متحمل شده‌اند، ولی، در مجموع، با توجه به فرصت کوتاهی که برای برنامه‌ریزی وجود

ص: ۳۵۵

داشت، به نظرم کاری که امسال انجام شد یک کار فوق‌العاده است و باید مورد تقدیر واقع شود. البته این بدان معنا نیست که مشکلی وجود نداشته و یا وجود ندارد. بدیهی است کاری به این عظمت در برخی از موارد نیز ممکن است با مشکلاتی مواجه شود و مواجه هم شده است. منظور بنده این است که با در نظر گرفتن شرایط و امکانات و فرصتی که برای برنامه‌ریزی در اختیار بود کاری که انجام شده یک کار بسیار قوی و فوق‌العاده بوده است.

تن جنابعالی مستحضربید از اولین روزهای تشریف زائران به مدینه و مکه، خبرنامه «زائر» نیز منتشر شد، آیا به نظر حضرتعالی ما در انجام این مأموریتی که بر عهده‌مان گذارده شده بود موفق بوده‌ایم؟

- به نظرم خبرنامه «زائر» رسالت خودش را بخوبی انجام داده و من شخصاً شاهد تلاش وصف ناپذیر دست‌اندرکاران خبرنامه بودم. با تشکر از لفظ حضرتعالی و با اعتراف به اینکه اگر موفقیتی وجود داشته در سایه عنایت خداوند بزرگ و رهنمودهای حکیمانه حضرتعالی بوده است، اگر پیامی برای حجاج بیت‌الله الحرام و وزیران اماکن متبرکه و مقدسه دارید بفرمایید.

- توصیه بنده این است که از فرصت باقیمانده کمال استفاده را بکنید. این لحظات همیشه به دست نمی‌آید بلکه برای بسیاری از مردم یک‌بار برای همیشه فراهم می‌شود که در کنار مرقد مطهر رسول الله صلی الله علیه و آله و در مهبط وحی و در کنار ائمه بقیع باشند. و اما فرصتی که از دست رفت نمی‌دانیم آیا چیزی جایش آمده است یا خیر؟ که ان‌شاء الله آمده باشد. به هر حال، اکنون لحظات بسیار گرانبه‌ای را در کنار رسول الله صلی الله علیه و آله می‌گذرانیم. زائران بایستی بکوشند تا از این فرصت و از این لحظات بهترین استفاده را بکنند و چه بسا با یک دعای برخاسته از عمق جان بتوانند بهترین استفاده را بکنند و چه بسا با یک دعای برخاسته از عمق جان بتوانند سعادت دنیا و آخرت را برای خود و فرزندان‌شان تأمین نمایند. امیدوارم که ان‌شاء الله همه ما بتوانیم از لحظات باقیمانده کمال استفاده را ببریم.

ص: ۳۵۶

گزارش‌ها

دومین دعای باشکوه کمیل

امشب دومین مراسم دعای کمیل که از سوی بعثه مقام معظم رهبری ترتیب یافته بود با شکوه هرچه تمامتر برگزار گردید. در این مراسم حدود چهل و سه هزار نفر از حاجیان ایرانی و دیگر زائران کشورهای اسلامی شرکت جسته بودند. این مراسم نسبت به دعای کمیل مدینه قبل با استقبال بیشتری از زائران مواجه گردید به طوری که تلاش‌های انجام شده برای پوشش صوتی و آبرسانی به شرکت کنندگان کافی نبود. افرادی از ملیت‌های مختلف همچون هندی، پاکستانی، ترک، افغانی، عرب و چند زن و مرد اروپایی در میان حاضران به چشم می‌خوردند که عده آنها به هزار نفر می‌رسید.

حجۀ الاسلام خوانساری قرائت متن دعای کمیل امشب را به عهده داشت و حضور سرپرست حجاج ایرانی و تنی چند از علمای بعثه بر حضور زنده حاجیان ایرانی در مراسم حج امسال تأکید می‌کرد.

مأموران سعودی همچون دعای کمیل مدینه قبل با بکارگیری وسایل ضد شورش مانند ماشین‌های آبپاش فضای روحانی بقیع را مخدوش کرده بودند.

در خاتمه مراسم، پلیس سعودی همکاری لازم را جهت عبور سف به هم پیوسته زائران از خیابان‌ها به عمل آورد. مجموعاً روحیه کلیه زائران پس از برگزاری مراسم در حین بازگشت به منازل بسیار خوب بود.

خبرها

در پی شایعاتی مبنی بر اینکه برخی از زائران ایرانی موفق به درک وقوف اضطراری مشعرالعرام نشده‌اند، از سوی نماینده محترم ولی فقیه و

ص: ۳۵۷

سرپرست حجاج ایرانی دستور تحقیق و بررسی همه جانبه‌ای در این زمینه صادر گردید. بر اساس گزارش تحقیقاتی واحد بازرسی و به دنبال پی‌جویی و بررسی‌های گسترده، معلوم گردید که خوشبختانه تمامی زائران ایرانی وقوف اصلی یا اضطراری اول یا دوم را درک کرده‌اند و تنها یک زائر موفق به درک وقوف زائر اضطراری نشده است.

امروز واحد حمل و نقل هوایی ستاد حج برنامه عزیمت حجاج ایرانی از مدینه منوره به شهرهای کشورمان را به شرح ذیل اعلام کرد:

روز یکشنبه ۱۶ تیر ۶۵۰۰ نفر

روز دوشنبه ۱۷ تیر ۶۳۰۰ نفر

روز سه‌شنبه ۱۸ تیر ۵۳۶۴ نفر

روز چهارشنبه ۱۹ تیر ۵۸۱۲ نفر

روز پنجشنبه ۲۰ تیر ۵۳۶۴ نفر

روز جمعه ۲۱ تیر ۵۷۰۰ نفر

روز شنبه ۲۲ تیر ۵۷۰۰ نفر

روز یکشنبه ۲۳ تیر ۶۰۳۶ نفر

ادامه این خبر حاکی است که شماره پرواز کلیه زائران حداقل یک روز قبل از عزیمت به جده از طریق مدیران کاروان‌ها در اختیار زائران قرار خواهد گرفت.

امروز از سوی ستاد حج مدینه منوره اعلام شد که طی بیست و چهار ساعت گذشته چهل و یک کاروان دیگر که شامل ۵۳۷۱ نفر از حجاج ایرانی بیت‌الله الحرام می‌باشند از مکه مکرمه به مدینه منوره مشرف شده‌اند و با این حساب، جمع کل کاروان‌های تشریف یافته به مدینه به ۳۷۲ کاروان شامل ۶۹۴۲۶ نفر بالغ گردید.

همین گزارش حاجی است که آخرین کاروان‌های حجاج کشورمان حداکثر طی امروز و فردا به مدینه منوره تشریف خواهند یافت و در نهایت، جمع زائران کشورمان در مدینه بعد به ۵۶۷۳۸ نفر خواهد رسید که این میزان، ۱۵۲۴ نفر کمتر از زائرانی است که قبل از تشریف به مکه به مدینه مشرف شده‌اند.

ص: ۳۵۹

جمعه ۱۴ تیرماه ۱۳۷۰، ۲۲ ذیحجه ۱۴۱۱

اشاره

ختم اربعین، تا مگر سعادتى ديگر

ص: ۳۶۰

گزارش‌ها

حج ۱۳۷۰ در یک نگاه

تلاش چهل روزه دست اندرکاران و مسئولان در بعثه و ستادهای مکه و مدینه، حج سال ۱۳۷۰ را- پس از سال رکود- در همه ابعاد سیاسی و عبادی آن قرین موفقیت کرد. در کنار برخی از کاستی‌ها و ناهماهنگی‌ها- که طبیعت همه کارهای اجرایی است- برنامه‌ریزی، تدارکات و مراسم مناسک امسال در حد مطلوب به اجرا درآمد و بار دیگر پیام انقلاب اسلامی از مهبط وحی به گوش مسلمانان جهان رسید.

در این مدتصد و دو هیئت از گروه‌ها، احزاب و نهضت‌های اسلامی وصد و هفتاد و هشت تن از علما، نویسندگان و اندیشمندان و زائران چهل و هشت کشور اسلامی با روحانیان و مسئولان بعثه ملاقات کرده و پیرامون آخرین تحولات جهان اسلام و موقعیت مسلمانان کشورهای مختلف به بحث و گفتگو

ص: ۳۶۱

پرداختند. گروه‌ها و افرادی که امسال به بعثه مقام رهبری مراجعه کردند خواستار آگاهی در مورد سیاست‌های جدید ایران پس از ارتحال حضرت امام رحمه الله و رهبری آیه‌الله خامنه‌ای بودند. این موضوع بیشتری سئوالات مراجعان را در بر می‌گرفت. اما جنگ نفت، بقایصدام، حضور نیروهای آمریکایی و غربی در منطقه و مسائل داخلی ایران نظیر بازسازی و پناهندگان، از مهمترین مسائل سیاسی مطرح شده از سوی گروه‌ها و افرادی بود که به بعثه مراجعه می‌کردند. این عده درخواست‌های متعددی نیز داشتند که در یک برآورد درخواست کتاب‌های مختلف سیاسی و مذهبی، کمک مالی، تحصیل در حوزه‌های علمیه ایران، عکسحضرت امام و مقام رهبری و اعزام مبلغ به خارج از کشور، به ترتیب تقاضاهای آنان را شامل می‌شد.

بعثه مقام معظم رهبری موفق شد در مکه مکرمه مراسمی را به نام‌های شب عراق و شب افغانستان برگزار کند. شب عراق در ۲۶/۳/۷۰ در کاروان مجلس اعلا و با شرکت مسلمانان عراقی برپا شد و شب افغانستان در ۲۹/۳/۷۰ در محل بعثه این کشور- که به یاری جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده بود- برگزار گردید.

در این مدت، نزدیک به چهل و پنج‌هزار جلد کتاب و جزوه در مدینه، مکه و منی بین حجاج دیگر کشورهای اسلامی که علاقه‌مند به آگاهی‌های بیشتری پیرامون جهان اسلام بودند، تقسیم شد. این کتاب و جزوه‌ها که در یکصد عنوان تهیه شده بود، پنج زبان عربی، انگلیسی، اردو، ترکی و فارسی را شامل می‌گردید. در کنار این آثار مکتوب، یکصد و پنجاه حلقه نوار ویدئو نیز بین متقاضیان آن توزیع شد.

تماس‌هایی که حاجیان ایرانی با زائران کشورهای مسلمان داشتند، در سال جاری به حدود ۸۹۰۰ دیدار بالغ شد که طرف‌ها به ترتیب از آفریقا، آسیا و خاورمیانه بودند.

امسال حجة‌الاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری در طول مدت نظارت خود بر امور جاری حج، شانزده جلسه دیدار عمومی با زائران کاروان‌های ایرانی و بیش از هفتاد ملاقات خصوصی با شخصیت‌های اسلامی دیگر داشت. در دیدارهای عمومی، آقای ری‌شهری و یا سخنرانانی که به نمایندگی ایشان

ص: ۳۶۲

سخن گفتند، زائران ایرانی را به رعایت منش اجتماعی و اسلامی در مهبط وحی و حداکثر بهره‌گیری از این موقعیت، ترغیب و تشویق می‌کردند. در ملاقات‌های خصوصی نیز، سرپرست زائران ایرانی، توجه شخصیت‌ها و علمای کشورهای اسلامی را به مواضع جمهوری اسلامی ایران و سیاست‌های تغییر ناپذیر نظام اسلامی ایران، جلب می‌نمود.

در این مدت، بعثه بیش از هجده‌هزار مراجعه‌کننده ایرانی داشت که به تناسب درخواست‌ها، بعثه پاسخگوی نیازمندی‌های آنان بود.

شورای معاونان بعثه برای هدایت مسائل جاری حج و هماهنگی برگزاری مناسبت‌ها و مراسم، پانزده جلسه مشترک تشکیل داد و بر اساس تصمیمات گرفته شده، سکان حج را به حرکت درآورد که مهمترین آن برگزاری مراسم ارتحال حضرت امام رحمة الله، دعای کمیل، برائت از مشرکان و دو کنگره حج و تقریب مذاهب اسلامی بود.

در طول مراسم حج امسال، امور خبرنگاران بعثه موفق به ارسال ۳۸۸ خبر از مکه و مدینه به ایران شد که خبرگزاری جمهوری اسلامی با ۱۱۰ خبر، بیشترین و روزنامه «ابرار» با ۱۵ خبر کمترین اخبار را به سازمان‌ها و مؤسسات تابعه خود فرستاده‌اند.

امسال روزنامه‌های اطلاعات، کیهان، جمهوری اسلامی، رسالت و ابرار به همراه واحد مرکزی خبر و خبرگزاری جمهوری اسلامی نمایندگان خود را برای تهیه گزارش رویدادهای حج راهی مهبط وحی کرده بودند.

گفتنی است که امروز آخرین روز اقامت نماینده مقام معظم رهبری و سرپرست حجاج ایرانی در مدینه است.

دیدارها

دعوت از رهبر انقلاب

امروز یکی از علمای شیعه منطقه قطیف عربستان در محل بثعه با

ص: ۳۶۳

آیه‌الله امینی و حجة‌الاسلام تسخیری دیدار و گفتگو کرد. در این دیدار، عالم شیعی قطیف از مسئولان بعثه و حتی حضرت آیه‌الله خامنه‌ای برای میهمانی و حضور در این منطقه دعوت به عمل آورد و گزارش مفصلی از اوضاع شیعیان آنجا ارائه کرد. همچنین امروز آقای شیخ محمود خطیب از شهر «سلیب» سوریه با آقای تسخیری دیدار و گفتگو نمود.

خبرها

دفتر نماینده مقام معظم رهبری امروز اعلام کرد که حجة‌الاسلام والمسلمین محمدی ری‌شهری سرپرست حجاج ایرانی، روز شنبه، فردا -۱۵/۴/۷۰- به ایران مراجعت خواهد کرد و از آن تاریخ تا آخرین روز حضور زائران ایرانی در مدینه، حجة‌الاسلام غیوری جانشین ایشان، همراه زائران محترم خواهد بود.

هیئت پزشکی جمهوری اسلامی ایران طی گزارشی اعلام کرد که مجموعاً شصت و نه تن از زائران ایرانی خانه خدا در طول اقامت در مدینه و مکه و در حین مراسم حج جان خود را از دست دادند. بنابراین گزارش، چهل و هشت تن از این زائران در مکه مکرمه و بیست و یک تن دیگر در مدینه فوت کرده‌اند.

همچنین آخرین آمار رسیده از هیئت پزشکی حاکی از آن است که ۵۴۱۹۴ مراجعه در طول حضور درمانگاه‌ها در مدینه منوره به این مراکز صورت گرفته که از این تعداد، ۵۳۹۸ مورد آن مربوط به زائران سایر کشورها بوده است. به طول کلی ۳۴۸ نفر در بخش‌های مختلف تخصصی مدینه بستری شدند و ۵۸۹ تن در اورژانس‌های کشور ایران تحت درمان قرار گرفتند.

در این مدت ۲۲۵ عمل جراحی در مدینه صورت گرفت که بیشتر آن، یعنی ۱۸۰ عمل جراحی، مربوط به بیماران غیر ایرانی بوده است.

ص: ۳۶۵

ضمائم

ص: ۳۶۷

خبرها

امروز - ۷۰ / ۴ / ۱۵ - حجة الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری وارد فرودگاه تهران شد و مورد استقبال آقایان گلپایگانی رئیس دفتر مقام معظم رهبری، خاتمی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و گروهی از روحانیان و مسئولان کشوری قرار گرفت. در این استقبال، مستقبلان به جهت برگزاری موفق مراسم حج امسال و نیز مراسم باشکوه براءت از مشرکان به آقای ری شهری تبریک گفتند.

گفتنی است که سرپرست حجاج ایرانی و نماینده ولی فقیه امروز با یک هواپیمای اختصاصی به همراه جمعی از مسئولان بعثه، مدینه را به قصد تهران ترک کرده بود.

حجة الاسلام محمدی ری شهری امروز - ۷۰ / ۴ / ۱۹ - به همراهی جمعی از دیگر مسئولان بعثه پس از بازگشت از سفر حج با آیه الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی دیدار کرد و گزارش جامعی از برگزاری مراسم حج ابراهیمی و راهپیمایی براءت از مشرکان را به استحضار رهبر انقلاب رساند.

بنابراین گزارش، حضرت آیه الله خامنه‌ای، در این دیدار ضمن تشکر از حجاج، از آقای ری شهری و تمام دست‌اندرکاران مراسم حج ابراهیمی که با احساس مسئولیت انقلابی مراسم عبادی - سیاسی حج را هرچه با شکوه‌تر به انجام رساندند، قدردانی کردند.

ص: ۳۶۹

ولی امر مسلمانان جهان به مناسبت برپایی نخستین تظاهرات براءت از مشرکان در مکه معظمه پیامی منتشر ساختند که همزمان با اجرای مراسم براءت این پیام در مکه قرائت شد.

ص: ۳۷۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و اذن فی الناس بالحج یاتوک رجالا وعلی کل ضامر یتین من
 کل فج عمیق. لیشهدوا منافع لهم و یذکروا اسم الله فی ایام
 معلومات علی ما رزقهم من بهیمه الانعام فکلو منها واطعموا
 البائس الفقیر.

خداوند حکیم عزیز را حمد و سپاس که بر بندگان منت نهاد و آنان را به گرد آمدن در خانه خود فراخواند و پیامبر بزرگ خود را به سر دادن بانگ اذان حج بر گلدسته تاریخ مأمور ساخت. ساحت خانه را امن و امان کرد و از بت‌های جاهلیت پیراست و مطاف مؤمنان و میعاد دورافتادگان و مظهر جماعت و جلوه گاه شوکت و مجمع امت قرار داد. بیت‌الله را، که سدره کعبه و خدمه مطاف و مسعی در عهد جاهلیت اولی بازار تجارت و دکان ریاست و سیاست خود کرده بودند، از آن مردم و منبع بهره و سود آنان دانست و به زعم انحصارطلبان، از راه رسیدگان را با ساکنان، دارای حقی برابر ساخت. حج را رمز وحدت و عظمت مسلمین و هماهنگی و پیوند میان آنان قرار داد و باطل السحر بسیاری از ابتلائاتی که افراد و جوامع مسلمین بر اثر جداماندگی از اصل و ریشه خود به آن دچار می‌شوند، مانند: بیگانه‌گرایی، و خود فراموشی، و ترفندپذیری، و غفلت از خدا و اسارت در دست اهل دنیا و بدینی به برادران و شنودن سخن شمن درباره آنان، و عدم حساسیت به سرنوشت امت اسلامی بلکه نشناختن کلیتی

ص: ۳۷۱

به نام امت اسلامی، و بی‌خیری از حوادث دیگر بلاد اسلامی، و ناهشیاری در برابر نقشه‌های دشمنان دوباره اسلام و مسلمین ... و بسی بیماری‌های مهک دیگر که در طول تاریخ اسلام بر اثر تسلط نااهلان و از خدا بی‌خبران بر زندگی سیاسی و سرنوشت مسلمین، همواره مسلمانان را تهدید کرده و در قرن‌های اخیر با حضور قدرت‌های استعمالی بیگانه در منطقه یا دست‌نشانگان فاسد و دنیاپرستان، شکلی بحرانی و ویرانگر به خود گرفته است.

خدا را سپاس که حج را همچون ذخیره‌ای تمام نشدنی و چشمه‌ای همیشه جوشان و چون جویباری زلال و مستمر برای امت خالده قرار داد که در هر حال آن که بشناسد و قدر داند، توان استفاده از آن را خواهد داشت و آن را داروی این بیماری‌های مهلک خواهد ساخت. و خدا را سپاس که بر ملت شایسته ایران رحمت آورد و شوق کعبه مقصود را پس از سرزنش خارهای مغیلاں بیابان‌طلب، به جام وصلی که شیرینی عزت و کامیابی هر دو را داشت، برآورده ساخت. حقی را که سالی چند به ناروا از آن بازداشته شده بود، کریمانه به آنان برگرداند، و جای خالی ملتی را که حج ابراهیمی و محمدیصلی الله علیه و آله را جایگزین حج بوجهلی کرده بود، به نیکو وجهی پرکرد، دل تفتیده مشتاقان مهجور و مصدود و محصور را با جرعه وصال، آرامش بخشید و جان مبهج از انوار معرفت و لبریز از شوق زیارت را لیک اجابت گفت، بندگان مخلص را به لطفی ویژه نواخت و وعده نصرت مؤمنان را انجام کرد و خانه خود را جایگاه طائفین و عاکفین قرار داد.

پروردگارا! به این حاجیان مشتاق و سر از پا نشناخته و پس از انتظاری جانگزا به خلوت دوست باریافته و به همه برادران و خواهرانی که از اقطار عالم به بارگاه عام رحمت و غفران شتافته‌اند، نظری به لط و رأفت بیفکن و دلهاشان را از انوار معرفت و بصیرت روشن فرما، و هدایت و کمک خود را شامل حال آنان کن و آنان را به عزمی راسخ بر اصلاح حال امت مسلح‌ساز و بر دشمنانشان پیروز فرما، آمین رب العالمین.

پروردگارا! بر ارواح شهدایی که در چهل سال پیش از این، در حریم امن الهی هدف خصومت و کین قرار گرفته و زن و مرد و پیر

ص: ۳۷۲

جوان، مظلومانه در عتبه خانه دوست به خون غلتیدند و کسان و عزیزان چشم انتظار خود را با جنازه‌های خونین خود از انتظار به در آوردند، رحمت و فضل خود را نازل فرما و ثواب حج تمام را به آنان که در حسرت آن به ملکوت پرواز کردند عطا کن. پروردگارا! به امام و قائد راحل ما آن عبد صالح ممتحن و آن خلف صدق اولیاء، آن انسان پرهیزگار و پارسا و هوشیار که رضای تو را می‌جست و دوستی و دشمنی‌اش به خاطر تو بود و در راه تو از هیچ مشکمل هراس نداشت رحمت و فضل خود را نازل و شامل فرما و از حج حاجیان و عبادت عبادت‌نگران و کوشش تلاشگرانی که مشمول هدایت و راهبری او گشته‌اند نصیب وافر به روح پاک او عاید فرما و آرزوی بزرگ او را که همانا قیام حج ابراهیمی و بهره‌برداری امت اسلامی از این مراسم عظیم الهی است جامه عمل بپوشان.

پروردگارا! برترین صلوات و سلام و تحیت خود را بر منجی بشریت در همه اعصار و قرون و برترین پیامبر و برگزیده‌ات حضرت محمّد بن عبد اللّٰه صلی الله علیه و آله نازل فرما که راه راست را به بشر نشان داد و وحی تو را بر آنان فروخواند و کلیدهای سعادت دنیا و آخرت را در دسترس آنان نهاد و در حیات با برکتش سرمشق قرن‌های طولانی انسانیت را گنجانید. درود و سلام و تحیت تو بر او و اهل بیت طیب و معصومش بویژه حضرت بقیة اللّٰه الاعظم مهدی منتظر و حجت خدا بر زمین (عج).

اینک شما برادران و خواهران که از نقاط مختلف جهان در محشر عظیم حج گرد آمده و در هجرت از «من» قومی و نژادی و فرقه‌ای، به «ما» ی اسلامی و قرآنی پیوسته‌اید مناسب است مسائلی را در مدنظر داشته، درباره آن با دیگر مسلمین تبادل اندیشه کنید و پس از سفر حج، آن را سررشته تأمل و فکر و عمل سازید.

۱. اولین مطلب، قدرشناسی واجب بزرگ و پر رمز و راز حج بیت‌الله است. حج، مظهر توحید و کعبه، خانه توحید است. اینکه در آیات کریمه مربوط به حج بارها از ذکر اللّٰه سخن رفته نشانه آن است که در این خانه و به برکت آن باید هر عامل غیر خدا از صحنه ذهن و

ص: ۳۷۳

عمل مسلمین زدوده شود و بساط انواع شرک از زندگی آنان برچیده شود. در این محیط، محور و مرکز هر حرکتی خدا است و طواف و سعی و رمی و وقوف و دیگر شعائرالله حج، هر یک به نحوی نمایش انجذاب به «الله» (و طرد و نفی و براءت از «انداالله» است. این است آن «ملت حنیف ابراهیم علیه السلام»، بت شکن بزرگ و منادی توحید برفراز قله تاریخ. شرک همواره به یک گونه نیست و بت همیشه به شکل هیاکل چوب و سنگ و فلز ظاهر نمی‌شود. خانه خدا و حج باید در همه زمان‌ها شرک را در لباس خاص آن زمان، و بت شریک خدا را با جلوه مخصوص آن بشناساند و نفی و طرد کند. امروز البته از لات و منات و عزری خبری نیست اما به جای آن و خطرناکتر از آن بت‌های زر و زور استکبار و نظام‌های جاهلی و استکباری است که همه فاضی زندگی مسلمین را در کشورهای اسلامی فرا گرفته است. بتی که بسیاری از مردم جهان و از جمله بسیاری از مسلمین امروز به جبر و تحمیل، به عبادت و اطاعت از آن وادار می‌شوند، بت قدرت آمریکا است که همه شئون فرهنگی و سیاسی و اقتصادی مسلمین را در قبضه گرفته و ملت‌ها را خواه و ناخواه در جهت منافع و اغراض خود که نقطه مقابل مصالح مسلمین است، حرکت می‌دهد. عبادت، همین اطاعت بیچون و چرا است که امروز در برابر خواست استکبار و در رأس آن آمریکا بر ملت‌ها تحمیل می‌شود و آنان با شیوه‌های گوناگون به سمت آن سوق داده می‌شوند.

فرهنگ فساد و فحشاء به وسیله دست‌های استعمالی در میان ملت‌ها ترویج می‌شود، فرهنگ مصرف زدگی که روز به روز زندگی ملت‌های ما را بیشتر در لجنزار خود فرو می‌برد تا کمپانی‌های غربی که مغز و قلب اردوگاه استکبارند بیشتر سود ببرند، سلطه ساسی غرب استکباری که پایه‌های آن بوسیله حکومت‌های دست‌نشانده و ضد مردمی کار گذاشته شده است، حضور نظامی که با هر بهانه‌ای شکل آشکارتری به خود می‌گیرد، اینها و امثال آن همه مظاهر همان شرک و بت پرستی است که در ضدیت کامل با نظام توحیدی و حیات توحیدی است که اسلام برای مسلمانان مقرر داشته است. حج و اجتماع عظیم بر گرد خانه توحید باید آن مظاهر شرک را نفی کند و

ص: ۳۷۴

مسلمانان را از آن برحذر دارد. حج با این مفهوم روشن و جلی است که برترین جایگاه برائت از مشرکین شناخته شده و خدای متعال از زبان خود و نبی مکرم صلی الله علیه و آله اعلام برائت از مشرکین را به روز حج اکبر موکول ساخته است:

واذان من الله ورسوله الى الناس يوم الحج الاكبر ان الله بري من المشركين ورسوله فان تبتم فهو خير لكم وان توليتم فاعلموا انكم غير معجزى الله وبشر الذين كفروا بعذاب اليم.»

فریاد برائت که امروز مسلمان در حج سر می‌دهد، فریاد برائت از استکبار و ایادی آن است که مع الاسف در کشورهای اسلامی قدرتمندانه اعمال نفوذ می‌کنند و با تحمیل فرهنگ و سیاست و نظام زندگی شرک آلود بر جوامع اسلامی، پایه‌های توحید عملی را در زندگی مسلمانان منهدم ساخته و آنان را دچار عبادت غیرخدا کرده‌اند و توحید آنان فقط لقلقه زبان و نام توحید است و از معنای توحید در زندگی آنان اثری باقی نمانده است.

حج همچنین مظهر وحدت و اتحاد مسلمانان است. اینکه خداوند متعال همه مسلمانان و هر که از ایشان را که بتواند، به نقطه‌ای خاص و در زمانی خاص فرا می‌خواند و در اعمال و حرکاتی که مظهر همزیستی و نظم و هماهنگی است آنان را روزها و شب‌هایی در کنار یکدیگر مجتمع می‌سازد، نخستین اثر نمایانش تزریق احساس وحدت و جماعت در یکایک آنان و نشان دادن شکوه و شوکت اجتماع مسلمین به آنان و سیراب کردن ذهن هر یک تن آنان از احساس عظمت است. با احساس این عظمت است که مسلمان اگر تنها در شکاف کوهی هم زندگی کند خود را تنها حس نمی‌کند. با احساس این حقیقت است که مسلمین در هر یک از کشورهای اسلامی شجاعت برخورد با اردوگاه ضدیت با اسلام یعنی همین سلطه سیاسی-اقتصادی-دنیای سرمایه‌سالاری و عوامل و ایادی آن و نیرنگ و فتنه‌گری آن را می‌یابد و افسون تحقیر که اولین سلاح استعمارگران غربی در برابر ملل مورد تهاجمشان بوده و هست، در او نمی‌گیرد. با احساس این عظمت است که دولت‌های مسلمان با تکیه به مردم خود، از تکیه به قدرت‌های بیگانه خود را بی‌نیاز حس می‌کنند و این فاصله مصیبت‌بار میان ملت‌های

ص: ۳۷۵

مسلمان با دستگاه‌های حاکم بر آنان پدید نمی‌آید. با احساس این وحدت و جماعت است که نیرنگ استعمالی دیروز و امروز یعنی احیای احساسات افراطاً میز ملی‌گرایی، این فاصله وسیع و عمیق میان ملت‌های مسلمان را پدید نمی‌آورد و قومیت عربی و فارسی و ترکی و آفریقایی و آسیایی، به جای آنکه رقیب و معارض هویت واحده اسلامی آنها باشد، بخشی از آن و حاکی از سعه وجودی آن می‌گردد و به جای آنکه هر قومیتی وسیله و بهانه نفی و تحقیر قومیت‌های دیگر شود، وسیله‌ای برای نقل و انتقال خصوصیات مثبت تاریخی و نژادی و جغرافیایی هر قوم به سایر اقوام اسلامی می‌گردد.

حج با مشاهد و مناسک و شعائر خود باید این روح وحدت و ملائمت و جماعت و عظمت را در مسلمانان همه اقطار عالم زنده کند و از شعوب و قبایل مختلفه امت واحده پدید آورد و آن امت واحده را به وادی امن عبودیت مطلق خداوند هدایت نماید و مقدمات تحقق گفته خدای بزر را که: «ان هذه امتکم امه واحده وانا ربکم فاعبدون» فراهم آورد.

تشکیل امت واحده‌ای که ناصیه عبودیت بر درگاه ربوبیت و وحدانیت می‌ساید همان آروزی بزرگ اسلام است و همان است که در سایه آن نیل به همه کمالات فردی و جمعی مسلمین میسر می‌گردد و همان هدفی است که جهاد اسلامی برای تحقق آن تشریح شده و هر یک از عبادات و فرایض اسلامی، بخشی از آن را زمینه سازی و تأمین می‌کند. حج ابراهیمی و محمدیصلی الله علیه و آله بی‌گمان یکی از بزرگترین مقدمات و ارکان این هدف بزرگ است. بدین جهت در این عرصه عظیم، در همان حال، که ذکر خدا: «فاذکروا الله کذا کرکم آبائکم او اشد ذکرا» و اعلام برائت از مشرکان «واذان من الله ورسوله الی الناس یوم الحج الاکبر ان الله بری من المشرکین ورسوله» رکن حج محسوب می‌شود، حساسیت در برابر هر حرکتی که میان برادران- یعنی اجزاء این امت واحده- جدایی و دشمنی بیافریند نیز در حد اعلا است تا آنجا که حتی بگومگویی دو برادر مسلمان نیز که در زندگی عادی چندان مهم نمی‌نماید، در حج ممنوع و حرام است: «فلا رفث ولا فسوق ولا جدال فی الحج». آری، همانصحنه که در آن

ص: ۳۷۶

برائت از مشرکن یعنی دشمنان بنیانی «امت واحده توحیدی» لازم می‌شود، جدال با برادران مسلمان یعنی اجزاء بنیانی «امت واحده توحیدی» ممنوع و حرام می‌گردد. و بدین گونه پایم «وحدت و جماعت» در حج، صراحت بیشتری می‌یابد. رازها و رمزهای حج بسی بیش از آن است که در اینجا بدان اشاره شد و تدبّر در این رازها که همه در جهت احیای شخصیت فرد و جامعه مسلمان و مبارزه با عوامل نابودی آن است افقی جدید در برابر حاجی می‌گشاید و او را به عالمی پرتلاش و پر حرکت و تمام نشدنی می‌کشد. اولین وظیفه هر یک از حجاج تأمل در این راز و رمزها و تبادل نظر و جستجوی سررشته کار از این همه است و نیز تأمل در اینکه چرا دست‌ها و دستگاه‌هایی سعی می‌کنند حج را برون از همه مفاهیم سیاسی و جمعیتی اش و تنها به عنوان عبادتی یک‌بُعدی که فقط دارای خواص فردی است مطرح نمایند و چرا روحانی نمایان دین به دنیا فروش که نام و شأن دینی آن حکم می‌کند که مردم را به این اسرار آشنا و جسم و جان آنان را به سمت هدف‌های آن به حرکت درآورند، به عکس، با هرگونه روشنگری در این باره مخالفت و عناد ورزیده، اصرار بر کتمان حقایق دارند، و چرا بارها و بارها در بلندگوهای اعلام می‌شود که سیاست در حج نباید دخالت کند. مگر اسلام و احکام نورانی آن برای اداره و هدایت زندگی مادی و معنوی انسان‌ها نیست؟ و مگر دیانت در اسلام با سیاست آمیخته نیست؟ این از جمله دردهای بزرگ عالم اسلام است که تحجر و کوتاه‌بینی و دنیاطلبی جمعی همواره در خدمت غرض‌ورزی و حسابگری‌های خباثت‌آورد جمعی دیگر قرار گیرد و قلم‌ها و زبان‌هایی که باید در خدمت اسلام و در جهت تبیین حقایق آن به کار می‌افتاد، ابزاری در دست دشمنان هوشیار و توطئه‌گر اسلام گردد. این همان مصیبتی است که امام راحل رضی الله عنه بارها به تلخی از آن سخن گفته و نالیده‌اند و جای آن است، که هوشمندان امت، عامه مردم را با آن آشنا ساخته، مرز میان علمایصادق و دین به دنیا فروشان مزدور را برای آنان مشخص سازند.

۲. دومین مسئله‌ای که شایسته است بخصوص در این زمان و

ص: ۳۷۷

مکان به آن اندیشیده شود، مسئله «پیوند امت اسلامی است با تاریخ خود و نیز با سرنوشتی که باید برای خود رقم زند». گذشته امت اسلامی چیزی است که استعمار از هنگام ورود به آسیا و آفریقا همت بر مخدوش ساختن و به فراموشی سپردن آن داشته است: تسلط بر ذخایر مادی و انسانی در کشورهای اسلامی و به دست گرفتن سرنوشت ملت‌های مسلمان که هدف استعمارگران، مستقیم و غیر مستقیم از اواخر قرن هجدهم میلادی به این طرف بوده، به طور طبیعی ایجاب می‌کرد که احساس غرور و شخصیت ملل مسلمان شکسته شود و آنها از گذشته پرشکوه خود کاملاً منقطع شوند و بدین گونه فرهنگ و اخلاق خود را رها کرده، آماده پذیرش فرهنگ غرب و تعالیم استعماری شوند. و این حیل در زمینه کاملاً مساعدی که تسلط حکومت‌های فاسد و مستبد در کشورهای اسلامی فراهم آورده بود کارگر افتاد و سیل فرهنگ مهاجم فربی و همه مفاهیمی که استعمار رواج آن را در میان ملل مسلمان برای تأمین سلطه سیاسی و اقتصادی خود بر آن ملت‌ها ضروری می‌شمرد، به راه افتاد و نتیجه آن شد که در طول دو بیست سال، کشورهای اسلامی یکسره به سفره گسترده و بی‌مانع و رادعی برای غارتگران غربی تبدیل شد و آنان از حاکمیت مستقیم گرفته تا مالکیت ثروت‌های زیرزمینی و تغییر خط یا زبان و حتی تصرف کامل یک کشور اسلامی مانند فلسطین و تحقیر مقدسات اسلامی و غیره، در این کشورها پیش رفتند و مسلمین را از همه برکات استقلال سیاسی و اقتصادی و فرهنگی که از جمله آن رشد علمی و فرهنگی است بازداشتند.

یک نگاه به وضعیت فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی و نظامی کشورهای مسلمان امروز، و مشاهده ضعف روحی و مادی آن و مذاقه در نظام‌های سیاسی و وضع دولت‌های اغلب این کشورها که در آن همه چیز حاکی از احساس حقالت و ناتوانی است روشن می‌سازد که از مهمترین علت‌های این وضع، بیگانگی و بریدگی این کشورها و ملت‌ها از گذشته‌های تاریخی خود و مجد و عظمتی است که از ورای قرن‌ها می‌تواند هر انسان ضعیف و نومید را به حرکت و تلاش امیدوارانه سوق دهد. آن مجد و شکوه تاریخی در آغاز با قیام لله و جهاد مخلصانه

ص: ۳۷۸

برای خدا و عمل به احکام آزادی بخش و زندگی ساز اسلام و به برکت حرکت مسلمین در صدر اسلام و در غربت روزهای مکه و جهاد دوران مدینه، پایه گذاری شد. مولود مبارکی که «جامعه اسلامی» نامیده می شود، به برکت جهاد و مبارزه حجاز توانست به جوانی نیرمند و هوشمند بدل شود و سپس در طول قرن‌ها توانست مشعل علم و معرفت و درفش قدرت و سیاست را بر سر جهانیان بگستراند. آن عظمت، از عظمت مبارزه مکه و مدینه سرچشمه گرفت.

اکنون اینجا، مکه و مدینه، پایگاه وحی و محل نزول برکات الهی است بر جماعتی مؤمن و مقاوم که به برکت ایمان و عمل به آیات الهی، توانستند از خاک مذلتی که بر آن آرامیده بودند، برخاسته و قد علم کرده و آزادی شایسته انسان را برای خود تدارک دیده و پرچم آزادی بشریت و نجات انسان از سلطه امپراتوری‌های زر و زور آن دوران را برافرازند و با نوع معرفتی که از قرآن سرچشمه می گرفته پایگاه عظیم دانش بشری را پدید آورند و خود قرن‌ها بر منبر بلند علم و معرفت بشری قرار گیرند و سخاوتمندانه به همه بشریت بیاموزند و گرانبهاترین آثار علمی را طی قرن‌های متمادی پدید آورند و سرنوشت جهان بشریت را با علم و سیاست و فرهنگ خود رقم بزنند. اینها همه از برکات تعالیم خالص اسلام و حکومت الهی در عهد پیامبر صلی الله علیه و آله و برهه‌ای از صدر اسلام بود که علی‌رغم تسلط و رشد شجره خبیثه حکومت‌های سلطنتی و رجعت از دوران توحیدی، باز تا قرن‌ها ثمرات خهود را به مسلمین می‌چشانید و آنان و همه بشریت را کامیاب می‌کرد. هر وجب از این خاک و این سرزمین یادآور خاطره‌ای از دوران پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و یاران فداکار و نورانی اوست. در این سرزمین بود که اسلام طلوع کرد و پرچم جهاد برافراشته شد و آزادی بشریت از همه غل و زنجیرهای جاهلیت رقم خورد.

امروز که ملت‌های مسلمان پس از چندین قرن انحطاط و رکود و ذلت، در چهار گوشه جهان اسلام به بیداری و قیام لله گراییده‌اند و عطر آزادی و استقلال و بازگشت به اسلام و قرآن در فضای بسیاری از کشورهای اسلامی منتشر گشته است، بیش از همیشه مسلمانان نیاز دارند که پیوند خود را با آن گذشته نورانی و معجز نشان، با دوران قیام لله و

ص: ۳۷۹

مبارزه اسلامی دوران نخستین اسلام مستحکم کنند. خاطرات اسلامی در این سرزمین برای هر مسلمان متدبر در حکم داروی شفابخشی است که او را از ضعف و زبونی و یأس و بدبینی نجات می‌دهد و راه دستیابی به هدف‌های اسلام را که همیشه برای هر انسان برخوردار از عمق و حکمت، هدف زندگی و تلاش است نشان می‌دهد.

در اینجا بود که پیامبر عظیم الشان با یاران مخلص خود سیزده سال همه سختی‌ها را به جان خریدند و مرارت‌ها را تحمل کردند تا نهال اسلام ریشه دواند، و در اینجا بود که پس از سال‌های مصیبت‌بار زندگی در شعب ابیطالب، پس از شکنجه یارانی چون بلال و عمار و یاسر و سمیه و عبدالله بن مسعود و دیگران، پس از راه‌پیمایی طولانی و پرمشقت و بی‌حاصل رسول خدا صلی الله علیه و آله در میان قبایل مکه و طائف، بیعت عقبه با اهل یثرب واقع شد و هجرت پربرکت به مدینه الرسول صلی الله علیه و آله پیش آمد و دولت اسلامی تشکیل شد. در اینجا بود که پیروزی بدر و شکست احد و محنت خندق و آزمایش خدیجه اتفاق افتاد، اینجا بود که اخلاص و جهاد پیروزی آفرید و مال دوستی و غنیمت طلبی، ناکامی آورد اینجا آیه آیه قرآن نازل شد و خشت خشت بنای فرهنگ و تمدن و حیات طیبه اسلامی، کار گذاشته شد مسلمان با تدبر در این گذشته و زیستن در لحظه لحظه آن، با آینده نیز پیوندی سازنده می‌یابد، راه زندگی و هدف آن را می‌شناسد، به خطرات راه پی می‌برد، فردای این حرکت را بالمعاینه می‌بیند و خود را برای پیمودن آن آماده می‌سازد و بر تردید ناشی از احساس ضعف و حقارت و ترس از دشمن فائق می‌آید. و این همه، از برکات حج است.

از آنچه گفتیم می‌شود فهمید که چرا استعمارگران دیروز و سردمداران سلطه استکبار جهانی امروز، این همه از پیوند فکری و عاطفی مسلمین با گذشته خود بیمناک و با آن در ستیزند. آری، این پیوند با گذشته است که حال و آینده را رقم می‌زند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل جمهوری اسلامی در ایران و اعلام اینکه ملت ایران در صدد است جامعه‌ای براساس ارزش‌های اسلامی بسازد و در آن مقررات اسلامی را تحقق بخشد، موج تبلیغات بوق‌های تبلیغاتی

ص: ۳۸۰

شرق و غرب و وابستگی‌شان، جمهوری اسلامی را به نام بنیادگرا و کهنه‌پرست و رو به گذشته و عناوینی از این قبیل به شدت مورد حمله قرار داد و به نام نوگرایی، از اینکه ایران اسلامی می‌خواهد پای‌بند به سنت‌های گذشته باشد، انتقاد کرد. و این در حالی بود و هست که نظام‌های مرتجع و مستبد و پای‌بند سنت‌های پوسیده که هرگز بویی از مفاهیم نوین عالم مانند آزادی و دموکراسی و حقوق بشر استشمام نکرده و در شرق و غرب جهان کم نیستند، هیچگاه به آن نام‌ها مورد تعرض تبلیغاتی قرار نگرفتند. و عبرت‌انگیز آنکه رادیوهای رژیم‌هایی که در آن از ابتدایی‌ترین رسوم نوگرایی سیاسی خبری نیست و چیزی به نام مجلس ملی و انتخابات آزاد و نشریه غیردولتی در آن در حکم افسانه است، نیز به کشوری که در آن به حکم اسلام، حکومتی مردمی بر سر کار است و قانون اسلامی در مجلسی مرکب از نمایندگان مردم تصویب و به دست دولتی منتخب مردم اجرا می‌شود و مردم در حساس‌ترین مسائل آن دارای حضور فعال‌اند، نام مرتجع دادند و هوشمندان عالم را از تقلید مسخره‌آمید خود به خنده انداختند.

آری، استکبار و دارو دسته خبری و تبلیغاتی و قلم‌ها و بوق‌های مزدورش از اینکه کشورش در اعماق کهنه‌پرستی و ملتی در حال و هوای سنت‌های جاهلی خود سرکند ولی درهای خزائن مادی خود را به روی آن بگشاید و تسلیم فزون‌خواهی و سلطه‌طلبی آنان شود و فرهنگ فساد و فحشاء و مصرف‌زدگی و میخوارگی و شهوت‌رانی را از آنان بپذیرد، نه تنها نگران نیستند بلکه بسی خوشنودند. آنان از بازگشت ملت‌ها به گذشته‌ای که به آنان عزت و عظمت را یادآوری کند، راه جهاد و شهادت را به روی آنان باز کند، کرامت انسانی را به آنان برگرداند، دست سلطه‌گران را از غارت و چپاول به مال و ناموس آنان قطع کند، آیه «ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلاً» را به آنان بیاموزد، کریمه «ولله العزة ولرسوله وللمؤمنين» را بر آنها فروخواند، خطاب «وما لكم لا تقاتلون في سبيل الله والتمستضعفين» را به گوش و دل آنان برساند، فرمان «ان الحكم الا- لله» را در زندگی آنان اجرا کند و خلاصه، خدا و دین و قرآن را محور زندگی آنان سازد و دست طواغیت مستکبر و مستبد و سلطه‌طلب را از زندگی آنان قطع

ص: ۳۸۱

کند، از بازگشت به چنین گذشته‌ای و پیوند با چنین تاریخی ناخشنود و سراسیمه و بیمناک‌اند و لذا با هر بهایی می‌خواند از آن مانع شوند.

مسلمین، بخصوص جوامعی که نسیم آزادی و قیام لله بر آن وزیده و بالاخص علما و روشنفکران و پیشگامان آنان، باید مراقب باشند که در این دام نیفتند؛ از عنوان بنیادگرایی نترسند؛ از تهمت ارتجاع و سنت‌گرایی آشفته نشوند؛ برای راضی کردن دشمنان خبیث و حسابگر، از اصل اسلامی خود، از احکام نورانی اسلام، از تصریح به هدف‌های جامعه دینی و نظام توحیدی، تبرا نجویند و به سخن خدا گوش فرا دهند که: «ولن ترضی عنک الیهود لا النصراری حتی تتبع ملتهم» و «قل یا اهل الکتاب هل تنقمون منا الا ان آمنوا بالله وما انزل الینا و ما انزل من قبل وان اکثرکم فاسقون» و «فلعلک تارک بعض ما یوحی الیک وضائق بهصدرک ان یقولوا لولا- انزل علیه کنز اوجاء معه ملک» و «ما نقموا منهم الا ان یؤمنوا بالله العزیز الحمید». در حج، در مدینه و مکه، در احد و منا و حراء، در این سرزمین که قدم مبارک رسول اکرم صلی الله علیه و آله و اصحاب کرامش بر آن نهاده شده و شاهد آن رنج ۹ ها و در بدری‌ها و مبارزات و خون‌دلها بوده و در قدم به قدم سرزمین وحی و جهاد و قرآن و سنت، در آن «گذشته‌ها» به تدبر بپردازید، خود را آن پیوند دهید، در پرتو آن راه و جهت را بیابید، با تجربه آن، نتیجه و سرانجام راه را ببینید و به حول و قوه خدا و با توکل به او و امید به نصرت او و اعتماد به توانایی خود، در آن راه و به سمت آن هدف قدم گذارید: «والله معکم ولن یترکم اعمالکم».

۳. موضوع مهم دیگری که حجاج بیت‌الله به عنوان بخشی از هدف حج باید به آن بپردازند مسائل مهم و جاری جهان اسلام است. اگر حج، کنگره عظیم سالیانه مسلمانان سراسر جهان اسلام است بی‌گمان فوری‌ترین دستور این کنگره، مسائل روز مسلمانان در هر نقطه از جهان است. این مسائل، در تبلیغات استکباری به گونه‌ای مطرح می‌شود که از آن نه درس و تجربه و امیدی به مسلمین سراسر عالم منتقل می‌شود و نه اگر در آن حادث سوءنیت و سوءعمل استکبار مؤثر بوده مجرمی رسوا و حقیقتی افشا گردد، و یا به طول کلی مطرح نمی‌شود. حج جایی است

ص: ۳۸۲

که باید این خیانت تبلیغاتی، افشا و حقیقت، آشکار شود و زمینه آگاهی عمومی مسلمانان فراهم آید. اینک فهرستی از حوادث مهم جهان اسلام را به عرض برادران و خواهران مسلمان می‌رسانم.

الف. مهمترین مسئله امروز، مسئله فلسطین است که در نیم قرن اخیر همواره مهمترین مسئله جهان اسلام و شاید مهمترین مسئله بشریت بوده است. اینجا سخن از محنت و آوارگی و مظلومیت یک ملت است، سخن از غصب یک کشور است سخن از ایجاد غده‌ای سرطانی در قلب کشورهای اسلامی و در نقطه التقای شرق و غرب و جهان اسلام به یکدیگر است. اینجا سخن از ظلم مستمری است که اکنون نو نسل پی در پی از ملت مسلمان فلسطین را فرا گرفته است. امروزه که قیام خونین اسلامی متکی به توده‌های مردم در سرزمین فلسطین، خطر واقعی و جدی را به اشغالگران بی‌وجدان و بیگانه از انسانیت و بی‌محابا از جنایت گوشزد می‌کند، شیوه‌های دشمن از همیشه پیچیده‌تر و هشدار دهنده‌تر است و مسلمین در سراسر جهان باید مسئله را از همیشه جدی‌تر بگیرند و برای آن فکری و کاری بکنند. و این است خبر تازه امروز.

اکنون اوضاع آشفته جهان اسلام و وابستگی روزافزون کشورهای منطقه به قدرت بی‌مه‌ار آمریکا زمینه مساعدی برای تهاجم کینه‌ورزانه دولت غاصب فراهم ساخته که با پشتگرمی به حمایت شیطان بزرگ - که حقاً خطرناک‌ترین دشمن اسلام و مسلمین است - آشکارا مقاصد را که هرگز هم تلاش زیادی برای پنهان ساختن آن نمی‌کرده است دنبال کند. انتقال یهودیان شوروی که بخشی از بهای کمک‌های غرب به آن ابرقدرت سابق است، انتقال فلاشه‌های اتیوپی که قرار است خدمت بهصهیونیست‌های آمریکایی و اروپایی غاصب فلسطین را بکنند و اخیراً یهودیان هند، شهرک‌سازی در بخش‌های غصب‌شده اخیر فلسطین و حتی احتمالاً در بخش اشغال شده لبنان، افزایش تجهیزات نظامی و سلاح‌های کشتار جمعی در همان حال که آمریکا جنجال تحریم‌مصدور چنین سلاح‌هایی را به خاورمیانه بلند کرده است، حملات هوایی روزمره و متناوب به جنوب لبنان و بمباران غیرنظامیان فلسطینی و لبنانی، سخت‌گیری

ص: ۳۸۳

روزافزون نسبت به شهروندان عرب فلسطینی یعنی صاحبان آن سرزمین و انجام جنایت بارزترین و وحشیانه‌ترین برخوردهای پلیسی با مردم ... و در همان حال در صحنه سیاسی، در برابر عقب نشینی روز به روز دولت‌های عربی و ساف و ضعف نشان دادن زبوانه برخی از سیاستمداران عرب، چهره مهاجم به خود گرفتن و حتی فکر تشکیل کنفرانس بین‌المللی و یا منطقه‌ای، هر یک را به نوعی رد کردن و بالاخره پیشنهاد تشکیل دولت فلسطین در گوشه‌ای از سرزمین فلسطین را که محصول عقب‌نشینی و ذلت‌پذیری طف‌های فلسطینی بود، بهصراحت و قاطعیت رد کردن ... اینها مجموعه‌ای از سیاست‌ها و اعمال آشکار آدمی ستیزان صهیونیست است و یقیناً در کنار اینها چندین برابر، فعالیت پنهان در جهت توطئه و ترور و آدم‌ربایی و جنگ روانی و تبلیغات مسموم و جنایت‌های شناخته و ناشناخته‌ای است که فقط از صهیونیست‌ها و همکاران آنها ساخته و متصور است. استکبار جهانی و دولت‌های استعمارگر، از آغاز تا امروز، رژیم غاصب اسرائیل را به عنوان اهرم فشاری بر روی دولت‌های عربی و سپس اسلامی منطقه پدید آورده و ذخیره کرده‌اند و برآند که این خنجر مسموم را همواره در پهلوی جهان اسلام نگاه دارند و امروز شیطان بزرگ، سررشته این سگ دست‌آموز را در سدت دارد. پس تعجبی نیست که نقض مکرر قوانین بین‌المللی، نقض مداوم حقوق بشر آن هم به فجیع‌ترین شکل، تجاوز مکرر به کشورهای همسایه، عملیات تروریستی و آدم‌ربایی به گونه آشکار، تهیه روزافزون سلاح‌های اتمی و امثال آنها که هر یک از کشورهای جهان که با آمریکا و دیگر دولت‌های بزرگ رابطه ارباب رعیتی نداشته باشد، حادثه‌ای عظیم تلقی می‌شود، از صهیونیست‌ها قابل قبول باشد و هیچ اعتراض جدی از سوی شبکه استکباری جهان مخصوصاً شیطان بزرگ برننگیزد.

بدین ترتیب، امروز دولت غاصب صهیونیست، بزرگترین خطر برای حال و آینده جهان است و بر مسلمین است که برای علاج این خطر و رفع ظلمی به این عظمت، در صدد علاج و چاره باشند. متأسفانه رفتار و گفتار اغلب سران کشورهای اسلامی هیچ اشاره‌ای را به عزم آنان بر علاج این خطر بزرگ - که چیزی جز محور رژیم صهیونیست

ص: ۳۸۴

نژاد پرست نیست - نشان نمی‌دهد بلکه، به عکس، نشانه‌هایی از گسترش کمپ‌دیوید و تکمیل خیانت «سادات» نیز در برخی از دولت‌های عربی به چشم می‌خورد و من نمی‌دانم آیا این دولت‌ها با این رفتار ذلت‌بار و تسلیم ننگ آور در برابر دشمن عنود مسلمین و اعراب، چه پاسخی برای ملت‌های خود و نیز در پیشگاه خداوند آماده کرده‌اند؟

علاج واقعی این خطر به دست مسلمین است. آنان می‌توانند با کمک‌های حقیقی به مبارزین مسلمان، قیام داخل کشور فلسطین را قوی‌تر و کوبنده‌تر سازند، و نیز می‌توانند به طرف گوناگون نگذارند که دولت‌های منطقه به پیروی از خواست و تحمیل آمریکا تن به سازش با اسرائیل دهند.

اقدام‌های فداکارانه و جوانمردانه مسلمانان سربلند لبنان که بارها صهیونیست‌های قلدر و حامیان‌شان را در موضع ضعف و انفعال قرار داده، گواهد صافی است بر اینکه ملت‌ها و جوانان مؤمن قادرند بسیاری از کارهای بزرگ را انجام دهند.

ب. مسئله دیگر، حرکت‌های اسلامی در برخی از کشورهای عربی و آفریقایی است. این یکی از مژده‌بخش‌ترین حوادث جهان اسلام است که ملتی، با جوان‌هایش، با روشن‌فکرهایش، با مردم کوچ و بازارش، داعیه اجرای احکام اسلامی و تشکیل حکومت اسلامی داشته و در آن حرکت کند. از طلوع انقلاب عظیم اسلامی در ایران و تشکیل جمهوری اسلامی، این انتظار و امید برای دوستان و این هراس و نگرانی شدید برای اردوگاه استکبار و در رأس آن آمریکا وجود داشت که انقلاب اسلامی ایران طلوعه پیروزی‌های مسلمانان در سایر نقاط جهان اسلام خواهد بود.

برادران و خواهران مسلمان ما در همه جای جهان بدانند که بخش عمده‌ای از فشار مشترک شرق و غرب بر ایران اسلامی، چه در دوران جنگ تحمیلی و چه قبل و بعد از آن، بدین خیال باطل بود که با شکست جمهوری اسلامی در ایران، تجربه حرکت اسلامی در چشم مسلمانان سایر کشورها ناکام جلوه کند و برق امیدی که از پیروزی انقلاب در ایران، دل‌های آنان را روشن ساخته بود، نیروی آنان را در

ص: ۳۸۵

این راه مبارک به کار نیفکند. امروز هم تبلیغات وسیع بوق‌های استکباری که می‌خواهد انقلاب اسلامی را در ایران، راکد و متوقف و رسیده به بن‌بست، و نظام جمهوری اسلامی را رویگردان از خط انقلاب و امام عظیم‌الشأن آن رضی الله عنه و آشتی جوی با آمریکای غدار جلوه دهد، هدفی جز این ندارد. این همان بوق‌هایی است که در دوران حیات امام راحل قدس سره بارها تهمت رابطه با اسرائیل و خرید تسلیحات از آن و فروش نفت به آن را وقیحانه به ایران اسلامی که جدی‌ترین دشمن رژیم صهیونیستی است، وارد می‌کردند.

خدا را شکر که هیچیک از تلاش‌های استکباری، چه عملی و چه تبلیغاتی، کارگر نیفتاد و شعله امید که با پیروزی انقلاب اسلامی و چهره مصمم و تسلیم‌ناپذیر آن، بر دنیای اسلام و جان‌های مسلمین پرتو افکنده بود کار خود را کرد و نتیجه آن است که امروز در تعدادی از کشورهای اسلامی به صورت حرکت‌های عظیم مردمی در طلب حکومت اسلامی مشاهده می‌شود.

لیکن اینجانب به عنوان برادری دلسوز و مجرب وظیفه خود می‌دانم به این ملت‌ها و مخصوصاً به رهبران و هوشمندان و روشن‌فکران و علمای دینی آنان یادآوری کنم: اولاً در این راه خطرات زیادی از ناحیه بی‌صبری یا بی‌بصیرتی، حرکت را تهدید می‌کند؛ بر دو عنصر سبر و بصیرت بیش از همه چیز تأکید بورزید. ثانیاً حرکت اسلامی و انقلاب اسلامی عبارت است از طغیان بر ارزش‌های جاهلی و نظام‌های طاغوتی که بر را به زنجیر کشیده و موجب ظلم، و فساد و تبعیض طبقاتی و نژادی، و فحشای عمومی، و ستم‌پذیری توده‌ها، و دیگر بدبختی‌های ملت‌ها شده و همه چیز را فدای سود بیشتر و حاکمیت ظالمانه بیشتر صاحبان زر و زور نموده است. پس حرکت صحیح اسلامی، صف‌بندی میان دو نظام ارزشی و مبارزه میان دو فرهنگ است: فرهنگ به زنجیر کشیدن بشر و فرهنگ نجات بشر. لذا هر حرکت اسلامی باید خود را برای مقاومت همه زورمندان عالم آماده کند و غافلگیر نشود. ثالثاً دشمن می‌کوشد با جو سازی و حیل‌های تبلیغاتی، شما را از نام حکومت اسلامی و نظام اسلامی بر حذر دارد و شاید برخی از ساده‌دلان به این فکر بیفتد که برای حساس نشدن آمریکا و

ص: ۳۸۶

دولت‌های غربی، بهتر است که در اظهارات علنی از نام حکومت اسلامی اجتناب شود. توصیه اینجانب، اجتناب جدی از این مصلحت‌اندیشی خلاف مصلحت است. هدف تشکیل نظام اسلامی و حاکمیت قرآن و اسلام را بی‌هیچ انفعال به‌صراحت و به تکرار و در همه شرایط بیان کنید و با عدول از نام مقدس اسلام، دشمن را به طمع نیندازید و هدف را مبهم و غبارآلوده نسازید. رابعاً اسلام و حرکت‌های اسلامی همواره از نفاق بیش از کفر صریح، لطمه دیده است. امروز خطر اسلام آمریکایی یعنی آنجا که نام و عنوان اسلام در خدمت طواغیت و در جهت هدف‌های آمریکا و دیگر مستکبرین است، از خطر ابرازهای نظامی و سیاسی آمریکا کمتر نیست و بیشتر است. از علمداران نظامی و سیاسی آمریکا کمتر نیست و بیشتر است. از علمداران اسلام آمریکایی، چه در لباس عالم دین و چه در موضع سیاستمدار، بر حذر باشید و آنان را در سخن و اشاره و جهت‌گیری‌شان متهم کنید و هرگز درصدد جلب کمک آنان نباشید. خامساً از تجارب حرکت‌های دیگر اسلامی در سایر کشورها و وضع کنونی آنان بی‌خبر ننماید و علی‌رغم میل استکبار با آنان ارتباط بیابید. و بالاخره سادساً آیه شریفه «واعتصموا بحبل اللّٰه جمعاً و لا تفرقوا» را که توصیه تمسک به دین و رعایت وحدت کلمه در آن است، همواره به یاد داشته، هر دو توصیه آن را نصب‌العین خود قرار دهید و از کید دشمن در این باب بر کذر باشید.

ج. یکی دیگر از مسائل کنونی جهان اسلام مسئله عراق و وضع مصیبت‌بار و گریه‌آور ملتی است که بر اثر سوءنیت و سوءتدبیر زمامدارانش، علاوه بر اختناق و حکومت پلیسی شدید و پس از اینکه از ده سال پیش به این طرف به جنگ غیر عادلانه با همسایگان خود مجبور گشته و به خاطر تدابیر ابلهانه و جاه‌طلبانه سرانش هزاران هزار زن و مرد و کودک و پیر و جوانش در بمباران و تخریب‌ها به قتل رسیده یا داغ‌دیده و یا مجروح و معلول و بی‌خانمان شده و بخش عظیمی از ثروت ملی و تاریخی‌اش نابود شده، اکنون از سوی همان زمامدارانی که مسبب همه این مصائب بوده‌اند به‌صورت مستقیم تهدید می‌شود و با بمباران‌ها و سلاح‌های دسته‌جمعی و شیمیایی، قتل عام و آواره و نومید از زندگی

ص: ۳۸۷

می‌گردد.

هنگامی که ارتش عراق برای ارضای جاه‌طلبی و افزونخواهی سران رژیم آن کشور به کشور کویت حمله و آن را تصرف کرد و بهانه‌ای نقد به دست آمریکا برای حضور بی‌سابقه نظامی و بالطبع نفوذ شوم سیاسی و اقتصادی در منطقه خلیج فارس داد و منطقه خلیج فارس از هر دو طرف - رژیم عراق و متحدین غربی - به آتش کشیده شد، کسانی از مسلمین - غالباً از روی ساده‌اندیشی خیرخواهانه و شدید معدودی از سر بدخواهی و حسابگرانه - به جمهوری اسلامی مصرانه پیشنهاد می‌کردند که به کمک رژیم بعثی عراق شتافته، به سهم خود ابعاد جنگ را گسترده‌تر سازد. این نظر، البته بر خلاف اصول مسلم اسلام بود که جهاد فقط در راه گسترش دین یا دفاع از ملت‌های مستضعف و یا دفاع از دولت اسلامی واجب می‌شود و نه در دفاع از رژیمی مهاجم و اشغالگر و قدرت‌طلب، آن هم با ایدئولوژی حزب بعث که رسماً و علناً منکر و معارض دین و معنویت است، آن هم با سوابق ظلم و فاسد و اختناق و نسل‌کشی که رژیم عراق، در آن دارای وضعی استقنایی است و بالخصوص رژیمی که سابقه تسلیم و فرمان‌پذیری‌اش در برابر قدرت‌های ظلمه‌گر را ایرانیان در طول هشت سال جنگی که به خواست استکبار و با سلاح و کمک همه جانبه آنان بر نظام اسلامی تحمیل کرد، بخوبی دریافته‌اند. آری، اسلام، دفاع از چنین رژیمی را جهاد نمی‌شمرد و آن را جایز نمی‌داند ... لیکن این پیشنهاد مسئولان ویرانی عراق که در برهه‌ای کوتاه برای جلب نظر ساده‌لوحان، به دولغ دم از اسلام و مقدسات دینی می‌زدند و بعضاً با اعتراف به خباثت و فساد و ظلم سران آن رژیم، دفاع از ملت عراق را انگیزه خود از این پیشنهاد می‌دانستند. ما به آنان یادآوری می‌کردیم که کمک به مردم مظلوم عراق واجب است امام ورود در جنگ به نفع رژیم عراق و تحکیم سلطه آن رژیم، کمک به مردم عراق نیست بلکه کمک به رژیم ضد مردمی عراق و ظلم به مردم عراق است که ده سال است آن رژیم منحوس، جنگی ناخواسته را بر آنان تحمیل کرده است.

ص: ۳۸۸

اکنون با تسلیم و فرار مفتضحانه رژیم و ارتش عراق در برابر آمریکا و متحدین غربی و قبول همه شرایط مستکبران، آن رژیم توانسته خود را برای مدت نامعلوم دیگری بر سریر حکومتی بی‌افتخار و قدرتی ذلت آمیز تأمین کند... و در این حال با مردم عراق، این ملت مظلوم که سال‌ها است گروگان رژیمی خشن و ظالم و فاسد و شکنجه‌گرند، باید علاوه بر تاوان جنگی که فقط به هدف افزون‌خواهی سران رژیم بر آنان تحمیل شده، غرامت شکست و ذلت و عقده‌های حقارت آن رژیم را نیز بپردازند. همان رژیم و ارتشی که بیش از صد ساعت نتوانست با دشمنان خارجی که به داخل خانه آنان آمده بودند، بجنگند و از مرگ نترسند، اکنون بیش از صد روز است که به جان ملت عراق افتاده، خانه‌ها را ویران، شهرها را بمباران، عتبات عالیات را هتک، مردم را از وطن آواره، علما و بزرگان را دستگیر و بسیاری را شکنجه و ملت را قتل عام می‌کنند. در شمال کردها و در جنوب اعراب را طوری کشتند و زدند و دربدر کردند و به عزای عزیزان نشانند که واقعاً در مودر هیچ یک از جنایتکاران شناخته شده در روزگاران اخیر ما نشنیده و گمان نبرده‌ایم. با مردم عراق رفتاری کردند که انسان‌های با وجدان با حیوانات نمی‌کنند. کردهای شمال عراق بر اثر اخم و تهدید آمریکا و دولت‌های غربی، فعلاً وضع بهتری دارند تا بعدها چه پیش آید، اما شیعیان جنوب که به دلایل متعدد مورد بغض و کینه آمریکا و متحدینش می‌باشند- و دلیل عمده آن است که داعیه اسلام و تشکیل حکومت اسلامی در آنان هست- همچنان در تهدید دائم و مورد بلا- و مصیبت دائم از سوی رژیم ضد دینی و ظغیانگر و نسل کش عراق‌اند. این تصویر ساده‌ای از وضع عراق است که گفته شد: ملتی ستم‌دیده و مظلوم و بی‌پناه با دست خالی در برابر حکومتی بس خشن و بی‌اعتنا به همه معیارهای اسلامی و انسانی و بی‌الملی و بیباک در ریختن خون مردم و ظلم به مردم... و صدای یال‌المسلمین آن مردم بلند است. و در همین چند روز علائم آشکار و محاصره و حمله‌ای خونین به صد‌ها هزار نفر فراریانی مشاهده شد که از بیم ارتش به مرداب‌های میان بصره و عماره و ناصریه پناهنده شده‌اند و زن و مرد و کودک، بیما و بنا بر خبر، بعضاً «وبا» زده و دچار بیماری‌های واگیر می‌باشند. غرب و

ص: ۳۸۹

بخصوص آمریکا جز نقل بعضی خبرها آن هم کوتاه و بی کشش، هیچ کمکی نکرده‌اند و آنان تنها امیدشان به خدا است و به توده‌های مسلمان که البته می‌توانند حداقل به شکل اعتراض به این اعمال، آنان را یاری دهند.

د. مسئله بعدی، وضع مسلمانان کشمیر است. دولت هند با استفاده از اشتغال دنیای اسلام به مسائل حاد ماه‌های اخیر که موجب غفلت عمومی از وضع آن برادران جدا افتاده و مظلوم شده، حداکثر فشاری را که توانسته بر آن مردم وارد آورده و جان و مال و حتی بنابر نقل، ناموس آنان را مورد تعرض و تاراج قرار داده است.

اینجانب اکنون در صدد آن نیستم که در ماهیت مسئله کشمیر قضاوتی بکنم - و مطلعین می‌دانند که این یکی از زخم‌های کهنه‌ای است که انگلیسی‌های استعمارگر در هنگام خروج اجباری خود از هند بر پیکر شبه قاره وارد کرده و به وسیله آن از مسلمانان هند بزرگ، انتقام گرفتند؛ سخن ما آن است که دولت هند در برخورد با این مسئله از ابزارهای خشن و نامناسب استفاده کرده و با اطمینان به اینکه دولت‌های بزرگ و سازمان‌های مدعی حقوق بشر هیچ دفاع واقعی از مسلمانان نخواهند کرد، به روش‌های غیر انسانی متوسل شده است. ملت‌های مسلمان باید بدانند که مسلمان کشمیری از آنان متوقع است که از او دفاع کنند، و این وظیفه اسلامی و برادرانه مسلمین است. و دولت هند اگر تصور کند که می‌توان آن جمع کثیر از مسلمانان را بدون هیچ عکس‌العمل از سوی مسلمین جهان برای همیشه تحت فشار نگه داشت، بی‌شک در اشتباه است. در همین جا لازم است درباره اقلیت‌های مسلمان در برخی از کشورها و ار جمله کشورهای اروپایی اشاره شود که فشار وارد بر مسلمانانی که مایلند هویت اسلامی خود را حفظ کنند، افشاگر ماهیت دموکراسی و آزادی‌ای است که غرب پیوسته از آن دم می‌زند! حساسیت‌هایی که بعضی دولت‌های اروپایی در برابر ساختمان‌مسجد یا تشکیل اجتماعات اسلامی یا رعایت لباس اسلامی و امثال آن، نشان می‌دهند یا در مردم بر می‌انگیزند، باید مسلمانان را به مواضع واقعی آن دولت‌ها نسبت به اسلام آشنا سازد. اینها

ص: ۳۹۰

از جمله مسائل مهمی است که مسلمانان جهان باید درباره آن بیندیشند و از آن برای معرفت به وظیفه خود در این روزگار بهره گیرند.

ه. یکی از مسائل مهم این روزگار، مسئله اختلافات فرقه‌ای میان مسلمین است. این البته مسئله تازه‌ای نیست و اختلافات و نزاع و بعضاً زد و خرد بر سر مسائل کلامی و فقهی و فرقه‌ای از قرن اول اسلام همواره وجود داشته است، لیکن در این باب سخن تازه آن است که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و گسترش فرک آن در سراسر آفاق اسلامی، یکی از طرفندهای استکبار در مقابله با این موج همه‌گیر اسلامی، این بوده است که از سویی انقلاب اسلامی ایران را یک حرکت شیعی به معنای فرقه‌ای آن- و نه اسلامی به معنای عام- معرفی کرده و از سوی دیگر در ایجاد نفاق و تقار میان شیعه و سنی سعی بلیغ کنند.

ما از آغاز، با توجه به این مکر شیطانی، همواره اصرار بر وحدت فرق مسلمین داشته و کوشیده‌ایم این فتنه‌گری را خنثی کنیم و بحمدالله با فضل الهی توفیقات فراوان نیز داشته‌ایم که یکی از آخرین آنها تشکیل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی است و هم‌اکنون در سراسر جهان اسلام علما و روشنفکران و شعرا و نویسندگان و عامه مردم، از همه مذاهب اسلامی دوشادوش و با یک زبان و یک نفس از انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران دفاع می‌کنند، لیکن دشمن با پول و طرح و تبلیغ و خباثت فراوان مجهز است و متأسفانه در نقاطی از جهان کسانی را می‌یابد که بتواند با تطمیع و اغفال، بر ذهن و زبان آنان تسلط یابد. لذا گاه به گاه در کشوری از یک سیاستمدار و در کشور دیگری از یک عالم‌نما یا انقلابی‌نما شنیده می‌شود که به تشنیع و ناسزا به شیعیان یا به ملت ایران که بزرگترین انقلاب معاصر را بوجود آورده و به گونه‌ای بهت‌انگیز از آن دفاع کرده‌اند، زبان می‌گشاید و قلم می‌راند. یا در کشور مسلمان پاکستان که ملت آن در شمار عزیزترین ملت‌ها برای ما و همیشه در خط دفاع از اسلام و جمهوری اسلامی ایران بوده و هست، کسانی با دلارهای دشمنان اسلام و وحدت مسلمین، جلسات دایر می‌کنند و کتاب و مقاله می‌نویسند تا شیعه و تشیع اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله را به باد حمله بگیرند و به مقدسات اهانت کنند.

ص: ۳۹۱

ما همه اینها را به حساب آمریکا و دستیاران و مزدورانش می‌گذاریم و دامن ملت‌ها و علمای راستین اسلام را از آن پاک می‌دانیم؛ لیکن این از جمله مسائلی است که باید با هوشیاری مسلمین حل شود و مجال تاخت و تاز به دشمنان اسلام داده نشود. و آخرین سخن مسئله بسیار مهم سلطه روزافزون شیطان بزرگ بر ذخایر کشورهای اسلامی و حضور بیش از پیش سیاسی و اقتصادی و حتی نظامی آن در این کشورها است. این ابرقدرت ظالم و سلطه‌طلب پس از تحولات اخیر جهان که منتهی به فروریختن نظام‌های الحادی کمونیستی شد و شوروی از موضع رقابت را آمریکا فرو افتاد، در صدد است که سراسر جهان و بخصوص مناطق زرخیز اسلامی را به منطقه نفوذ بی‌رقیب خود مبدل سازد، و پس از فراغت از - به اصطلاح - جنگ سرد، به جنگ همه‌جانبه‌ای با بیداری اسلامی که مانع مستحکمی در راه این نفوذ است، کمر بسته است. این حکومت شیطانی بنابر مقتضای طبیعت ضد فطری و ضد انسانی خود، از دورن دچار معضلات لاینحلی است، لیکن به اقتضای همان طبیعت استکباری و جهان‌خواری، می‌کوشد که مشکلات خود را به کل جهان منتقل کند و با تسلط بر همه مراکز حساس و ثروت خیز عالم از جمله خاورمیانه و مخصوصاً خلیج فارس به حیات خود قدرتمندانه‌تر از پیش ادامه دهد. اگر این رؤیای شوم به تحقق پیوندد روزگار سیاهی بر ملت‌های این منطقه خواهد گذشت که در گذشته نظیر نداشته است. رژیم آمریکا اینک از هر وسیله‌ای برای رسیدن به آن هدف شیطانی استفاده می‌کند و متأسفانه جهالت و غرور و قدرت‌طلبی حکام عراق که زمینه آن را هم کمک‌های قبلی آمریکا و غرب به عراق فراهم کرده بود، اوضاعی را در این منطقه بوجود آورد که عواقب تلخ و دردناک آن را همه کمابیش می‌دانند. و از جمله تبعات آن یکی این است که آمریکا به تصمیم گیرنده اصلی در بخش مهمی از این منطقه مبدل شده و دولت‌های منطقه را مرعوب خود ساخته است و این تهدید بزرگ برای موجودیت اسلامی بلکه کیان انسانی در این منطقه و در هر نقطه از جهان که چنین اتفاقی بیفتد، به شمار می‌آید.

امروز بجز اسلام و انسان‌ها مؤمن و مصمم، هیچ نقطه امید دیگری

ص: ۳۹۲

برای مقابله با این تهدید بزرگ نیست. و خدا را سپاس که امروز خورشید منور اسلام حیاتبخش، دوباره بر دل و جان انسان‌ها تابیدن گرفته و بسیاری ملت‌های مسلمان در راه تحقق بخشیدن اسلام در زندگی خود با عوامل دوری مردم از دین خدا، مبارزه را آغاز کرده‌اند. این حرکتی فرخنده و امیدبخش است و به توفیق الهی همین است که زنجیر سلطه شیطانی آمریکایا و هر قدرت طغیانگر دیگر را خواهد گشود و همه را نجات خواهد داد: «کتب الله لاغلبن انا ورسلی». ملت‌ها و دولت‌ها در قبال روحیه گرایش به اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله، اسلامی که سرلوحه‌اش قطع نفوذ شیطان بزرگ و بقیه شیاطین از زندگی ملت‌ها است، به یک اندازه مسئول‌اند. دولت‌های اسلامی اگر به کشور و ملت خود علاقه‌مندند باید بدانند این آن چیزی است که زندگی و شرف و استقلال ملت‌ها و کشورها و قدرت دولت‌ها را تأمین می‌کند.

از خداوند متعال بیداری همه مسلمانان عالم و شرف و عزت و رهایی آنان از چنگال استکبار و پیروزی آنان در مصاف دشمنان خدا را مسئلت می‌کنم.

پروردگارا! پرتو قرآن و اسلام را بر دل‌های مسلمین مستدام بدار و رحمت و فضل خود را بر آنان نازل کن، آنها را تأیید بفرما و دل‌هاشان را با امید و ایمان مستحکم بدار، قلب ولی الله العظم (عج) را از ما شاد و دعایش را در حق ما مستجاب کن، حج حاجیان و تلاش تلاشگران راه خودت را به نیکی مقبول فرما، دل‌های مسلمین را روز به روز به هم نزدیک‌تر و عوامل تفرقه را نابود فرما، ارواح مطهر شهدای راه حق و جسم و جان آسیب‌دیدگان این راه را مشمول رحمت بفرما و

پروردگارا! از هر حرکتی که در سراسر جهان برای حاکمیت دین تو انجام می‌شود حضرت امام خمینی آن بنده صالح و برگزیده‌ات را جزای خیر عنایت کن. آمین رب العالمین.

والسلام علی جمیع اخواننا المسلمین ورحمة الله.

علی‌الحسینی‌الخامنه‌ای

سوم ذی‌الحجه الحرام سال ۱۴۱۱ هجری قمری

مصادف با بیست و ششم خرداد سال ۱۳۷۰ هجری شمسی

ص: ۳۹۳

بیانیه روحانیان بعثه مقام معظم رهبری در تجلیل از برگزاری مراسم براءت از مشركان

باسمه تعالی

پیشگاه مقام معظم رهبری حضرت آیه‌الله خامنه‌ای

مدظله العالی

حمد و سپاس خدای را که بار دیگر بر امت اسلامی منت نهاد و توفیق برگزاری حج ابراهیمی را با مراسم باشکوه براءت که مورد عنایت و تأکید امام راحل قدس سره بود به حجاج ایرانی مرحمت فرمود تا با حضور چشمگیر خود رد همه مواقف، موضع حق و ثابت و تزلزل ناپذیر ایران اسلامی را به جهانیان بنمایانند. ما بر خود لازم می‌دانیم که ملاتب تقدیر و تشکر خود را از حضرت مستطاب عالی که با تدابیر حکیمانه خویش فراهم کردن وسایل این حج را مقرر فرمودید و از دولت محبوب آقای هاشمی رفسنجانی و وزیر محترم امور خارجه که با تلاش پیگیر نقش مثبتی را ایفا کردند، ابراز داشته، دعایی که همگی حجاج ایرانی در همه مواقف به درگاه الهی داشتند یادآور شده، طول عمر عزتمند حضرت تعالی را توأم با تأییدات مداوم در ظلّ عنایت خاص حضرت ولی عصر (عج) مسئلت کنیم. و نیز از تلاش‌های خستگی ناپذیر و تدبیرهای خردمندانه

ص: ۳۹۴

نماینده شایسته حضرت مستطاب عالی حضرت حجه الاسلام والمسلمین آقای محمدی ری شهری که این مأموریت خطیر را در چنین موقعیت حساسی بخوبی و شایستگی انجام دادند و حیثیت و شئونات جمهوری اسلامی ایران را حفظ کردند تشکر و تقدیر می‌نمایم. امیدوارم که احیای مجدد حج ابراهیمی مقدمه‌ای برای احیای اسلام ناب محمدی در تمام کشورهای اسلامی و بهره‌مندی جهانیان، بویژه مستضعفان و محرومان، از این عطیه الهی باشد و زمینه ظهور مصلح کل حضرت بقیه الله الاعظم - ارواحنا لتراب مقدمه الفداء - فراهم گردد.

ابراهیم امینی، سید جعفر کریمی، هادی روحانی، سید حسن دیباجی، صادق احسانبخش، سید کاظم نورمفیدی، ابوالقاسم خزعلی، سید مهدی روحانی، فخرالدین حجازی، مجتبی حاج آخوند، محمد واعظ عبائی، حسین واعظی اراکی، سید علی قاضی عسکر، محمد تقی مصباح یزدی، محمد علی شرعی، سید حمید روحانی، صدرالدین حائری، حسنصانعی، محی الدین حائری شیرازی، سید کاظم اکرامی، سید علی اکبر ابوترابی، حسین محمدی، واعظ زاده خراسانی، علی اکبر موسوی، محمد رضا توسلی، احمد جنتی، محمد مؤمن، حسین محمدی یزدی، عبادی، شیخ حسن ابراهیمی.

بیانیه روحانیان اهل سنت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

والحمد لله والصلوة والسلام على رسول رب العالمين وعلى آله الطيبين الطاهرين واصحابه المنتجبين.

بیت عتیق الهی تجلیگاه خاص توحید و خانه ناس و عموم مسلمین است که «إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ» می‌باشد و «فیلِ آیاتٍ بَیِّنَاتٍ مَقَامُ اِبْرَاهِيمَ» (آل عمران/ ۹۶ و ۹۷) و حرم امن است برای قیام و قوام اجتماعات و جوامع مختلف اسلام از هر نقطه عالم و از هر بلد دور و نزدیکی که «جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ» (مائده/ ۹۷) و مرکزی است برای گردهمایی سالانه حزب خدا و لشکر توحید تا در پناه امنیت حرم ضمن

ص: ۳۹۵

اظهار توحید، به نفی و نابودی حرامیان شرک همت گمارده و نوا و ندای خلیل خدا را همه ساله فریاد برآوردند که فرمود: «أَنْتَى بَرِّئٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ» (انعام/ ۱۹) و هم صدا با رهروان ابراهیم آواز سردهند که «إِنَّا بُرِّءَاوَا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعِدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا» (ممتحنه/ ۴) و حج موسمی است که اعلام وفاداری و حمایت کنیم از خاتم رسولان و اعظم و اشرف فرستادگان الهی در آیه «وَإِذْ أَمَرْنَا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِّئٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ» (توبه/ ۳).

در اینجا به میهمانی خداوند مشرف شده‌ایم تا با خضوع و اخلاص به پیشگاه عظمت و کبریایی‌اش اعلام بداریم که قرآن جاوید تو برای همیشه بشریت دستورالعمل زندگی و عبادت و سیاست و دیانت ما است و اعلام براءت تو و رسول گرامی‌ات از مشرکین را فرمان همگانی و همیشگی دانسته و هرگز آن را به غفلت و فراموشی نخواهیم آورد. لذا ما روحانیت و حجاج اهل سنت به پیروی از ابراهیم خلیل و رسول خاتم در مرکز وحی و توحید ضمن اتحاد با تمامی مسلمین عالم بانگ لا اله الا الله و براءت الله و رسول خدا از مشرکین برآورده و با حضور خود در این اجتماع عظیم الهی پیام زیر را به تمام مسلمانان عالم اعلام می‌داریم:

۱. به پیروی از قرآن جاوید، شرک را گناه نابخشودنی می‌دانیم که «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ» (نساء/ ۴۸) و براءت از آنان را که به معنای اثبات و اصرار به توحید است لازم می‌شماریم.

۲. همان گونه که شیوه مرضیه رسول اکرم صلی الله علیه و آله و نظر و رأی مبارک امام فقید راحل و خلف‌صالح کامل ایشان می‌باشد، براءت از مشرکین از ارکان حج واقعی ابراهیمی محمدیصلی الله علیه و آله است و در مرکز توحید بدون نفی شرک قصد الی الله تحقق کامل نمی‌یابد.

۳. حضور غاصبانه نیروهای بیگانه غربی- در رأس آن آمریکا، دشمن شماره یک مسلمین- را در منطقه خلیج فارس محکوم نموده و خواستار خروج سریع و بدون قید آنان از منطقه می‌باشیم.

۴. سرنوشت منطقه حساس خاورمیانه و فلسطین اشغالی و افغانستان و سایر بلاد اسلامی سرنوشت جهان اسلام است و به کشورها و ملت‌های اسلامی مربوط، و تکلیف است برای حل آن تصمیم بگیرند.

ص: ۳۹۶

۵. حج کنگره عظیم اسلام و تمثّل وحدت و اتحاد مسلمین جهان از همه فِرَق و مذاهب است، که اسلام در همه جغرافیای عالم یک پیکره واحد است و اصل وحدت از اصول حاکم شریعت مقدس است که التزام به آن بر همه مسلمین واجب شرعی است و تخلف از آن جایز نیست.

۶. انقلاب اسلامی ایران به رهبری حضرت آیه‌الله خامنه‌ای، با شتاب و دقت و قاطعیت، راه پیشوا و مصلح بزرگ اسلامی حضرت امام خمینی را دنبال نموده و با حمایت قاطع ملت شریف ایران و ملت‌های مسلمان جهان در دستگیری از مسلمانان و مبارزه با ظلم و کفر و شرک، بدون تزلزل و تردید به راه خود ادامه می‌دهد.

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیفزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند

مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳-۲۳۵۷۰۲۳ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده ولی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رسانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می دارد و با حجت های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گامگاه

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

